¶ Ad clarissimos dominos Mediolanēses collegi physicos. Paulus suardus aromatarius salutem ꝛc̄.

¶ Cum animaduerterem.

Colendissimi doctores ꝗplures in nōnullis aromatariorū apothecis errores ignorantia cōmitti:qō in animarū simul ꝛ corporū homanoꝝ summū damnuꝫ fore dubitandū nō est:eosqꝫ corrigere nō nisi honestum ac iustuꝫ esse videt. Quare tum amicoꝝ precibus:tum pietate motus:diuino ꝑus inuocato auxilio:sine quo omnia vana testāte diuo auctore nr̄o Mesue:sanat solus lāguores deus: opusculū hoc hincide auctētice eligēdo componere decreui:in quo cōpōnū oīum in cōi practica exītiū virtutē modū tps eligendi oīaqꝫ eis ptinentia declarant:serie alphabetica oīa ordinādo:correctionib⁹ emendationibusqꝫ vestris me submittendo:qbus sūme debeo:ꝛ sicut charitate moueoꝝ:ita deus sublimis benignitate sua in sanitate nos ꝓseruare dignet:q sit bñdictus in secula seculoꝝ amē.

¶ Area Ale

xandrina Nicolai. aurea dicta est ab auro. Alexādrina ab Alexādro peritissimo ꝓbo a quo fuit inuenta:valz ꝑprie ad omne vitiuꝫ capitis ex frigiditate: ꝛ maxime ad omnem decursionem reumatis que fit ō capite ad oculos ad gigiuas ad aures ꝛ ad grauedinē oīum mēbroꝝ que fit de codē humore:cui⁹ ꝑmixtio. ℞.

Assari.
Carpobalsami.i.semī plāte.
Iusquiami. aā.z.y.5.
Hariofilorum.
Opy.
Myrre.
Radicuꝫ cyperi. aā.z.y.
Balsami.i.liquoꝝ emanās. ab arbore bal.
Cinnamomi.
Holy.
Zedoarie.
Zinziberis.
Costi.
Coralli albi ꝛ rubei.
Cassie lignee.
Euforby.
Dragaganti.
Thuris.
Storacis calamite.
Spice celtice.
Meu.i.radix.
Cardamōi maioris ꝛ min.
Semen sileris montani.
Radicum saxifragie.
Seminis synapis.
Seminis anheti.
Seminis anisi. aā.z.i.
Ligni aloes.
Reubarabari. aā.z.5.
Alipte muscate.
Castorei.
Spice nardi.
Halange.
Oppoponaci.
Anacardi.
Masticis.
Sulphuris viui.
Radicum peonie.
Radicum iringi.
Rosarum rubearum.
Thimi.
Radicum acori.
Pulegy.
Aristologie longe.
Hentiane.
Corticum mandragore.
Camedreos.
Radicum valeriane.
Baccarum lauri.
Seminis ameos.
Seminis dauci.
Macropiperis.i.piper longum.
Leucopiperis:idest piper longum.
Xylobalsami:idest lignum balsami.
Seminis carui.
Amomi. aā.z.5.
Seminis petrosilly.
Seminis rutbe.
Seminis leuisticī.
Sinoni:idest macedonicum. aā.z.5.
Auri purificati.i.in folys collecti.
Argenti meri. aā.gra.xiiy.
Albarum margaritarum.
Blacte biçantie.
Ossis de corde cerui. aā.gra.xiiy.
Rasure eboris.
Calami aromatici.
Piretri. aā.gra.viy.

¶ Pulueriçāda pulueriçenť:ꝛ cū mellis dispumati quātū sufficit fiat ꝓfectio in bona forma:ꝛ da post sex mēses cuz vino al.calo ad modū auellane i sero qī vadit dormitū.

¶ Sinoni fm Simonē Januensem ꝛ fm Diascoridē est semen petrosilliū agreste:ꝛ in libro pandectaruz est semen macedonici:opinio mea est semē macedonicum.

¶ Opium qō fit in nostris partibus ex capitibus papaueris nigri:fieri dz de mēse May vel de mēse Aprilis:ꝛ ita opiū thebaicū in illo tpe fieri dz in ꝓtibus thebis.

¶ De meu Sera.in cap.de meu dicit bz radicē nō subtilē: cui⁹ alique ptes diuidunť in plures:q̄rū q̄daz sunt toztuose:ꝛ q̄dā recte:lōge bz odorē bonū:ꝛ radix ei⁹ est que administrať:postea itez ait ex auctē Hal.radix huius berbe est id in quo est iuuamentum:similr ait circa instans.

¶ Pro balsamo ponit terbentina subtilis vel oleū laurinū vel oleū balsaminū vel gūmi bedere vel quedā cōpositio olei qui describit in recepta diacurcume in isto in fo.

¶ Radices oēs in autumno sūt colligēde ꝛ cypi de mense Octobris. ¶ Et nota ꝙ si radices alicui⁹ berbe vel arboris colligenť:tunc debēt colligi quando nō babent flozes. Si vo folia quando flozes babent.

Atanasia

magna Mes ꝓferens ad dolorē capitis ꝛ splenis ꝛ oppilonez in eis ꝛ doloreꝫ stōchi ꝛ asma ꝛ tussi antique ꝛ mundificat pectus ꝛ fluxū vētris antiquū dissinteriā ꝛ ad fluxū sanguis ꝛ est in sedatiōe doloꝝ sic̄ philoniū ꝛ ꝓfert ad dolorē renū ꝛ bemozroidaꝝ:ꝛ Hal.ꝑcepit misceri epar adib.i.epar lupi.valet eni ꝑprietate sua ad morbos epatis:cuius ꝑmixtio. ℞.

Croci.
Opy.
Myrre.
Castorei.
Seminis iusquiami.
Costi. aā.z.iiy.
Cordumeni.i.semē catni.
Semen papaueris nigri.
Spice nardi.
Eupatoriy.
Epar adip.i.epar lupi.
Coznu dextri capze.aā.z.iiy.

¶ Que sūt pulueriçanda pulueriçenť cetera liq̄fiant cū vino ꝛ cū melle dispumato q̄tū sufficit.fiat ꝓfec⁹:ꝛ da post sex mēses:dosis ei⁹ est ab aureo medio vsqꝫ ad aureū vnū cū vino suaui ꝛ dulci aut cū rob ꝛ succo endiuie ꝛ apy.

¶ Epar adip.i.epar lupi ꝑparať boc mō ꝛ ꝓseruatur.ꝑmo dz optime lauari cū vino albo optimo ꝛ bñ mūdari ab oībus imunditiis:deinde saleť seu aspgať sandalis citrinis bene ꝛ subtiliter pulueriçatis:deide ꝑmittať exiccari:demū inuoluať absinthio ꝛ ponať in vna scatula in loco siccocū dicto absinthio ꝛ oī bebdomada absinthiū mutando.

¶ Lupi vo intestinū boc mō ꝑparať ꝛ ꝓseruať.lauet cū optimo vino albo:deinde tumefiat ꝛ ponať ad exiccādū: sed caueatur a fumo ꝛ pulucre:deinde ēt in absinthio inuoluať ꝛ reseruet.valet.n.in colica mirabilr.

Anacardina

Mes:est ꝓfectio sapientū ꝛ eoꝝ qui desiderāt scire.acuit enim intellectū subtiliçat sensum:memoriam recuperat ꝛ confert dolori stomachi ꝛ ventris a frigiditate facto:ꝛ clarificat sanguinem ꝛ colorem bonum facit. ℞.

Piperis nigri.
Macropipis.i.pip longū.
Mirabolāoꝝ keb.
Mirabolanoꝝ emblicoꝝ
Mirabolāoꝝ bel.aā.z.y.
Mirabolanoꝝ ind.
Uini de beduſt.i.castorcū ana.z.y.
Costi.
Anacardi. aā.z.vi.

Meu apō pādetas ē anhetum agreste ꝛ ñ est paucedanum. Sꝑ. dic ra dix ē i vsu.

Zuccbari taba.i.çuc.albū. ʒ.vi.
Burungi.i.nigella.aū.ʒ.vi.

¶ Tere anacardos p se: deinde alias medicinas cōfice cū butyro vaccino ⁊ melle diſpumato. aū.lib.i. pyciendo p butyrū purgatū poſtea mel diſpumatū: deide alias medicinas ſubtilr puluerizatas ⁊ da poſt ſex meſes ⁊ caūcat ſumens a laboze ira coitu ⁊ ebrietate: doſis eſt. ʒ.y.

¶ Omnes mirabolani ponuntur in hac ꝓfectione ad frangendum malitiam anacardozum: niſi enim illi ponerentur ipſozuʒ malitie omnes alias medicinas coꝛrumperēt: quare in boc bene aduertant apotbecary.

¶ Anacardi ſunt fructus cuiuſdā arboꝛis qui babēt ſimilitudinē coꝛdis auium paruarū babētes intrinſecus rubedinē quādam ad ſimilitudinē ſanguis: ⁊ naſcuntur in cicilia in mōtibus igneis qui continue comburunt ⁊ ab ipſis denominatur confectio anacardina: ⁊ nota ꝙ iſti fructus dum ſunt recētes cōdiunt cū melle boc modo. liquefactū mel in eo ponūtur anacardi ⁊ diu moꝛantur in eo: illud tale mel vocāt mel anacardum ⁊ babet in vſu abſq; dictis anacardis: ⁊ aliqñ ingredit in clarys vt iferius apparebit: ⁊ illud tale mal bz intēſioꝛē gradum caloꝛis ⁊ ſiccitatis q̄z mel purum: qz anacardi ſunt calidi ⁊ ſicci in 4° gradu: nec ſunt pediculi elephantis vt qdam fatui dicunt.

In pādeis dicit q̄ arboꝛ pꝛoducēs ipſe vt pediculus elephātis. Sꝛ. ⁊ pantere ō mē e Scrap. ſr ſētiat.

¶ Burgoni de eo eſt magna dīa. Chriſtoforus ō bonestis ſup illū paſſum exponit ꝙ eſt nigella: ⁊ ꝙ nigella eſt ſemē nigrū odoꝛiferū. Hētilis vo exponēs illā cōfectionē ingt. burungi ſūt grana ſimilia piperi que nō hēmus: ſed illoꝛ loco ſm quoſdā ponit̄ caputia. Aly vo dicūt ꝙ eſt q̄daʒ berba babēs folia ſimilia rute faciens ſemē in vaginis ſimilē naſturtio que moꝛdet linguā: ſed p̄ma opio eſt melioꝛ magiſq; ad mēntē auctoꝛis: cū nigella cerebꝝ cōfoꝛtet humiditatem mq; ipſius deſiccet quēadmodum confectionis virtus eſt: quare nigella ponenda eſt.

Atanaſia Nicolai.i. imoꝛtalis valet ꝓpte ſ fluxuʒ ſanguis mulieris data cum ſucco plātaginis: qui ſuccus dz duci ſup lapidem molarem cum lapide ematbitis donec in ſanguis vertat̄ colōꝛē: ⁊ cuʒ tali ſucco medicia diſtēperata deb̄: ⁊ etiā ſuppoſitoꝛiū de eadē medicina inunctū ⁊ in vulua imiſſum ſanguinem ſtringit. boc idem facit bemoptoicis: vētris ēt fluxuʒ mirabilr ſedat: que ſimilr diſtemperata ⁊ ſit naribus attracta ſedat fluxum ſanguinis ex naribus cuʒ pentafilon ſoluta: ⁊ fronte illinita ſiue naribus immiſſa cuʒ omni celeritate ſiſtit ſanguinis anatropa emagogam ſiue diabolim ex pectoꝛe ſeu epate cū tuſſi facta cum ſucco ſcripinatis vel ī tubechico ſiue medicinali puſcba oblatū potentur: accipe menſtrua cum vino ⁊ aqua in quibus decocta fuerit berbena poꝛato potētur ſtinguilie cuʒ ſucco turionis ſunctus colicis cū aqua in qua nullum miſſum fuerit diſſinteriaci alapſe lyenteriacis cum apoçimate balauſtie non modice auxiliatur: cuius permixtio. ℞.

Cinnamomi.
Laſſie fiſt.aū.ʒ.iy.ℊ.viy.
Storacis calamite.
Croci.
Ꝛu.i.radicum valeriane.
Betonice.
Jaſquiami.i.ſemen.
Siſeleos.i.ſyleris mōtani.
Semen apy.
Semē dau.
Semen aniſi.
Opy. aū.ʒ.i.ʒ.gra.iy.
Spice.
Ꝛoly.
Caſtoꝛei. aū.ʒ.ʒ.
Myrre.
Lapis ematbitis.
Sanguinis draconis.
Coralli rubei.
Mūmie.
Coſti.
Boli armeni.
Simphiti.i.cōſolida.maſm Diaſcoꝛidē lempnias i.terra ſigillata.
Acoꝛi.i.radicum.
Aſſari.i.radicum.
Mandragoꝛe.i.radicum.
Poly montani.
Baccarum lauri. aū.ʒ.ʒ.
Meu.i.radix.
Macropiperis. aū.ʒ.ʒ.
Leucopiperis.
Petroſilly. aū.ʒ.ʒ.

¶ Mellis quātū ſufficit: doſ eī⁹ eſt.ʒ.iy. ⁊ da poſt ſex meſes. hec ꝓfectio ſepius liberat boiez ab extremis moꝛtis.

Antidotum Nicolai.i. ꝓtra datū emagogum.i. ſanguinem menſtrualē ducens: valet ad multas paſſiones mulierū ad matꝛicē que non vſu purgātur purgat mirabilr: meſtrua educit: ⁊ fetum in vtero occidit ⁊ poſtea extrabit ⁊ poſt partum que non ſunt purgata purgat: ⁊ ad ſalutē pducit: petram in veſica rumpit ⁊ purgat vrinā: mouet ſtranguriā: ſanat epatis emfraſim: curat ſcyroſim in ſplene ſanat: ⁊ ad oia interiora magnum bonū facit ⁊ ad ſtōchi indigeſtionē: ⁊ eos ſanat qui colicā patiuntur: nefreticis pdeſt. boc aūt qui biberit ſanitatez obtinebit vel aliquādo bemoꝛroidas puocat: viam totius coꝛporis aperit: ⁊ fetū moꝛtuū ⁊ ſecūdinā educit ⁊ veſicaʒ purgat: ſtōchū calidū facit: vētoſitatē ꝓſumit: vomitū cōpeſcit: tū in mulieribus nibil inuenitur fortius ad oia que illis ſunt vtilia: ꝓpter qō cauendū eſt patientibus bemoꝛroidas aut fluxum ventris aut diſſinteriā. ℞.

Radicum aſſari.
Radicum acoꝛi.
Amomi.
Seminis atriplicis.
Maratri.ſ.ſemen fenicu li. aū.ʒ.i.gra.vi.
Seminis aniſi. ʒ.y.
Ariſtologie longe.
Arthemiſie.
Laſſie fiſt.aū.ʒ.y.gr.xiiy.
Cētauree mi. ʒ.i.gra.vi.
Dauci cretici.i.paſtinaca oꝛtenſis. ʒ.y.
Elleboꝛi nigri. ʒ.i.
Folioꝛ lauri.ʒ.i.ʒ.gra.iy.
Liquiritie raſe. ʒ.i.ʒ.i.
Lupini. ʒ.y.
Melançy.i.git ⁊ naſcitur in frumentis. ʒ.y.
Myrre. ʒ.y.gra.xiiy.
Orobi.i.moco. ʒ.i.
Stipteree.i.aluminis plume. ʒ.y.
Piretri. ʒ.y.gra.xiiy.
Pipis nig. ʒ.i.ʒ.y.gra.vi.
Seis rutbe. ʒ.y.gra.xiiy.
Spice nardi.
Pulegy. aū.ʒ.y.gra.xiiy.
Radicū peōie.ʒ.i.gra.vy.
Radicum cypi. ʒ.i.
Smirn⁹.i.betbonica. ʒ.y.
Sgnanti. ʒ.i.gra.xiiy.
Hariofilozum. ʒ.y.
Radicum caparis.
Limini.
Zinçiberis. aū.ʒ.i.
Seminis apy.
Sauine. aū.ʒ.y.gra.xiiy.
Xylobalſa. ʒ.i.gra.xiiy.
Macedōici. ʒ.y.gra.xiiy.

¶ Mellis q̄tū ſufficit: detur ad modū auellane maioris cum aqua calida poſt balneū ſi cum febꝛe eſt: ſi vo ſine febꝛe cū vino veteri aut mulſa dabis: doſis eſt. ʒ.iiy.

Aromaticum roſatū deſcriptiōe gabꝛielis Meſue valet contra defectionem ſtomachi ⁊ omnia nutritionis membꝛa confoꝛtat: ⁊ eſt cōtra ſtomachi humiditatem ⁊ mollificationem: ⁊ omnem coꝛruptionem in eo coꝛrigit coꝛ confoꝛtat appetitum excitat digeſtionem pꝛocurat conualeſcētibus ⁊ debilibus mire ſubuenit: cuius permixtio. ℞.

Roſarum rubearū. ʒ.xv.
Liquiritie raſe. ʒ.vy.
Ligni aloes.
Sādali maçacbari.i.citrini. aū.ʒ.iy.
Cinnamomi electi. ʒ.v.
Macis.
Hariofilozum. aū.ʒ.y.ʒ.
Hummi arabici.
Dragagāti. aū.ʒ.y.ʒ.y.
Nucis muſcate.
Cardamomi.
Halange. aū.ʒ.i.
Spice nardi. ʒ.y.
Muſci. ʒ.i.
Ambre. ʒ.y.

¶ Syrupi roſati ⁊ de coꝛticib⁹ citri q̄tū ſufficit: ⁊ fiat cōfectio. doſis eſt. ʒ.y.

Aromaticum roſatum Meſue ſtomachū ⁊ coꝛ confoꝛtat: humiditatem viſceruʒ exiccat: appetitum excitat: ⁊ digeſtionem confoꝛtat: vomitum ⁊ nauſeam ſedat. ℞

Roſaruʒ rubearū. ʒ.i.ʒ.
Ligni aloes. ʒ.y.ʒ.
Macis.
Hariofilozum. aū.ʒ.y.ʒ.

Trociſcoꝛ

Trociscorũ diarodon. Zinçiberis.
Hallie musca. añ.ʒ.y.ʃ. Nucis musca.añ.ʒ.y.ʃ.
Liquiritie rase. ʒ.viy. Veil.i.cardamomũ maius.
Cinnamomi electi. ʒ.iy. Spice nardi. añ.ʒ.i.
Halange. ʒ.y.ʃ.

℄ Pulueriçent subtiliter:t cuꝫ syrupo rosato t de corticibus citri.añ.ʒ.viy.aromatiçãdo illam cum.ℨ.ʃ.optimi musci:sed in forma solida fieri solent vt supra.

℄ Si rosarum in aliqua compositione scriptũ reperies sine determinatione est de rubeis intelligendum tanquam de meliozibus t perfectiozibus.

℄ Dic t ꝓ hac cõpõne t pro añ scriptis t infra scribendis est notandũ ꝙ descriptio trociscoꝝ in istis ingrediẽtibus ifra describit in descriptionib⁹ de trociscis tm erit.

Aromaticum rosatum minus Mesue stomachum t cor confortans t eorũ inflammationes sedans. ℞.

Rosarum rubearum.ʒ.x. Cinnamomi electi.ʒ.iiy.
Ligni aloes. Masticis. ʒ.i.ℨ.i.
Sandali masurne.i.citrini. ana.ʒ.y. Ambre.ℨ.y. Musci. ℨ.i.

℄ Pulueriçent subtilr t cũ syrupo ros.fiat ꝓfectio t si in forma solida fit.vt supra diximus inuenit in hac cõpõne magna diuersitas lre.aliqñ.n.dicit vt in supiori annotaui t bñ lra stat.in aliq̃ Mes.scriptũ reperit masticis exagiũ vnũ:t b lra corrupta est:qz supior tenẽda est.

℄ Insuper intelligendũ ꝙ si in aliqua cõpositione scriptũ repis sandali:de sandalis citrinis est intelligendum:cum meliozes sint:eo qz participant de vtraq̃ natura:t quoddam medium sunt inter albos t rubeos. Si vo reperiat sandalozum de omnibus sandalis intelligas.

℄ Aromaticum rosatum minus:dicit minus:quia minus simplicia intrant.

Aromaticum muscatum Mesue confert synco pi t tremori cordis t confortat cerebrum t cor t confert epilepsie t prefocationi matricis t facit oris odorem bonũ:cuius permixtio. ℞.

Ligni aloes.ʒ.vy. Ambre. ʒ.iy.
Darseni.i.cinamo.fini.ʒ.x. Musci boni. ℨ.y.

℄ Pulueriçentur subtiliter t cũ syrupo rosato fiat cõfectio:si in forma solida fac vt supra ostendi.

℄ De musco.nota ꝙ vim suam banc odorem amittit si cũ spẽbus aromaticis cõseruat seu ponit:t virtus sua amissa recuperat si in cloacba ponat odorez recupat quẽ amiserat ex permixtiõe aromaticoꝝ:ꝓseruat aũt si in suo folliculo tenetur vel in ampulla vitrea t cũ eo pmiscet plũbuz in qua frusta incisum:sed ab aromatibus elongetur.

℄ Medicine simplices plures ponuntur in composita:eo quia ex bis simplicibus fiat vna virtus communis que in nulla simplici inueniebatur.

Aromaticũ gariofilatũ Mesue:stõchũ t cor ꝓfortat:nauseã t vomitũ sedat:t valet ꝫ putrefactionẽ in ptib⁹ stõchi:mẽbra nãe nutritiõib⁹ calefacit:vẽtositatẽ dissoluit t carminat:cui⁹ pmixtio. ℞.

Gariofilozum.ʒ.vy. Veil.i.cardamomum maius. ʒ.i.
Macis. Rosarum rubearum. ʒ.iiy.
Zedoarie. Liquiritie rase.
Halange. Hallie muscate. añ.ʒ.y.
Sãdali maçacbari.i.citri. Holy.
Trocisçozum diarodon. Cubebe. ana.partes.y.ʒ.
Cinnamomi. vnus.i.ℨ.y.
Ligni aloes. Musci. ℨ.ʃ.
Spice inde. Ambre. ʒ.i.
Piperis longi. añ.ʒ.i.

℄ Pulueriçent subtilr oia t cũ syrupo citrino q̃tũ sufficit fiat cõfectio:si in forma solida facere vis fac vt.õ.

℄ De folio iter doctozes magna est diia t ptrouersia:qdã dicũt ꝙ est quedã herba nascens in aquis dulcibus absqz radice t sup eas natat quẽadmodũ lẽtigo aque:alij ꝙ est arbusculũ nascens in india:t folia ipsius dicunt ꝙ est folium:alij vo dicunt ꝙ sunt folia gariofili.

℄ Partes due vnius drachme sũt duo scropuli.nã diuidendo drachmã p q̃tuoz ois pars erit gra.xv.t sic ter multiplicando quindecim erunt duo scropuli.t gra.v.Cũ scropulus medicinarũ resultet siue sit grana viginti. Fortasse nescit qd vult dicẽ

Aromaticũ nardinũ Mesue valet ad stõchum t epar t viscera ꝓfortat:t renes t vesicã calefacit:t addit desideriũ coeundi:oris t sudoris odorẽ bonum facit:t confortat anhelitum:t facit digestionez cibi:t resoluit ventositates:cuius pmixtio. ℞.

Spice inde.ʒ.y. Seminis anisi.
Rosarũ rubearum. ʒ.iiy. Corticum citri.
Liquiritie rase. ʒ.y.ʃ. Trociscozum diarodon. ana.ʒ.i.ℨ.i.
Hallie musca.sebelie.i.quedam compositio. Pinearum purgatarum.
Cubebe. Amigdalarũ purgatarum t excorticatarũ.añ.ʒ.v.
Ligni aloes. Dragaganti.
Macis. Gũmi arabici. añ.ʒ.y.
Hariofilozum. Musci. ℨ.ʃ
Holy indi.
Cinnamomi. añ.ʒ.i.ℨ.i.

℄ Pulueriçentur subtiliter t conficiantur cuꝫ syrupo rosato quantum sufficit t fiat vt supra.

℄ Purgant pinee t amigdale b mõ.accipiat bacilonum sub q̃ sit ignis carbonũ:t in eo ponãt amigdale t pinee excorticate seu mũde a subtili cortice t manib⁹ ducat bic t ide vsque q̃ sint bñ cale:t illa caliditate ꝓsumit illõ diminutiõ corruptũ.Alio ẽt mõ fieri põt cuꝫ amigdalis t pinecis ponant Mani.iy.vl.iiy.ʃm ipsoꝝ quãtitatẽ furfuris frumẽti t bñ sup ocñ ignẽ oia simul volue quousqz bñ calefacta sint t õ illo furfure amouet illa rancitas t pure fiũt sine malo sapore reducte:t b modus melioz est.

℄ Sebelie est quedã cõpositio que describit ifra in tractatu trociscoꝝ que a Mesue gallia sabelia appellatur.

℄ Itẽ nõn⁹ est ꝙ in pscriptis cõponib⁹ in gb⁹ Mes scribit:t ꝓfice cuꝫ syrupo ro.vult ꝙ cõponat cũ iulep rosato: qz pfectioz est:t magis ꝓfortatiuũ.igit exponas:ꝓfice cuꝫ syrupo rosa.l.facto cũ aq̃ infusionis rosarũ vel violarũ.

Atramentum bonũ pro scribẽdo. ℄ ℞.galleti rupti grosso mõ lib.viy.aque pluuialis aut vinatij lib.lx.t dimittat galleruz simul in aqua aut vino per dies quinqz:postea bulliat vsqz ad consumptionẽ medietatis.si est aqua:si est vinũ consumet quarta pars:t postea dimittatur frigescere t postea addatur. Gummi arabici. lib.iiy Uitrioli romani. lib.vi.t iteꝝ bulliat parum t sic fit.

Atramentum bonum factum ad soleꝫ in carmine scriptum. ℞.

Uncia sit galle:mediaqz sit vncia gummi.
Uitreoli pars quarta bis addas octo falerni.
Nec tribus ad solem vitreo suspende diebus.
Noctibus t totidem sub aperto desine celo.

Acetum squilliticũ Mesue confortat gingiuã laxaz t putridam t confirmat dentes motos:t similiter collutio ex eo t eius potus:similr est medicina magna fetori oris faciens ipsum odoriferum:t sanat doloreꝫ stomachi t adiuuat ad digestionẽ:t vsus eius ʃm omnez modum administrationis ipsius confortat corpus cui accidit laxitas t mollificatio t colorẽ bonuz efficit:dosis potio aceti ipsius est a.ʒ.y.vsqz ad.ʒ.xy.t oxymellis eius ab

aure.vi.vsqz ad.ʒ.iij.ꝛ trocisci eius a.ʒ.y.vsqz ad.ʒ.iij.

℞. Laminas sglle q̄ in medio sūt abyciēdo p̄mas ꝛ vltimas:qz venenose ꝛ male.p̄ sūt venenose:qz sūt ēt multū cale.iteriores vo sūt abyciēde:qz mortifere sūt nimia frigiditate:medie vo sūt tēperate.diuidēda est igit squilla ꝛ tot tunice sunt ab exteriori pte abyciende quot in interiori ꝛ medie reseruande.Accipe igit de meliozibus quātitatem quā voleris:ꝛ sue eas in filo cum stillo ligneo:ꝛ sit distantia inter eas ꝛ dimitte eas siccare in vmbra per dies 40.postea icide eas in frusta cū incisorio ligneo in frusta mediocria:ꝛ pone ad oēm libr̄ā dictaꝝ corticū squille aceti albi ꝛ boni lib.vij.ꝛ ambo pone in vase vitreato stricti oris:ꝛ obturet os ꝛ eius:ꝛ exponatur soli per dies.40. post illud cola ꝛ reserua administrando vbi opꝰ.

℔ Incisio ꝛ fozatio squille cum instrumento ligneo est ne insurgat ex ferreo in ea rubigo quaz excitat sui acuitate:ꝛ ab hoc doctores dubitantes cum instrumēto de ligno fieri faciunt ꝛc.

Aqua ad asma ſm Rasim. ℞.

Ficcuum siccarum.ʒ.x.
Dactylozum.
Seminis apy.
Seminis feniculi. aā.ʒ.v.
Lapilli veneris.
Liquiritie rase.
Hyssopi sicce.
Prassy. ana.ʒ.v.

℔ Coquant oia in lib.iij.aque ꝛ bulliāt simul vsqz ad cōsumptionem duarum partium ꝛ coletur ꝛ de dicta colatura da bibere.ʒ.iij.ꝑ vice de sūmo mane loco syrupi.

Aqua constrictiua magistralis. ℞.

Prunoꝝ syluest.
Lydoniozum.
Nespillarū imaturarū.
Plātaginis:aā ptes equales.ꝛ distilla ad lambicuz.
Sorbarum.
Granozum myrti.
Florum auedoni.

Aqua ad oculos rubentes ꝛ lachrymantes experta ꝛ bona. ℞.

Zucchari albi.
aloes epatici.aā.ʒ.ʃ.
Thutie preparate.ʒ.ʃ.
Canfore.gra.y.
Vini albi clari.
Aque rose.
Aque feniculi.aā.ʒ.iij.

℔ Misce in vna ampulla vitri ꝛ desup liga peciā vnā lini subtilis ꝛ de dicta aqua asperge in oculis.

Aqua ad inflammationem membri bona ꝛ experta. ℞.

Aque plantaginis.
Aque portulace.
Aque ỽmicularis.aā.ʒ.y.
Cerusse.
Lytbargiry subtiliter pulueriçati. aā.ʒ.iij.
Canfore.gra.iij.

℔ Misce omnia simul ꝛ balneā pluries in die cum peciā lini subtilis frusta vbi est inflatio.

Benedicta simplex Nicolai:ꝛ dicit benedicta:qz ab oibus a gb9 sumit benedicit maxie si detur bñtibus ifirmitates ꝺ q̄s inuēta fuit.valet ad guttā arteticā ꝛ podagrā ex friditate:renes ꝛ vesicā purgat: pipleumonicos stōrichos epaticos curat:cui9 ꝑmixtio. ℞.

Esule.
Turbith albi ꝛ gumosi.
Zucchari albi.aā.ʒ.x.
Diagridy.
Dermodactylo.
Rosarū rubeaꝝ. aā.ʒ.v.
Hariofilozum.
Spice nardi.
Zinçiberis.
Croci.
Seminis petrosilly.
Seminis apy.
Radicū saxifragie.aā.ʒ.i.
Salis gemme.
Halange.
Macis.
Seminis carui.
Seminis sparagi.
Litospmaton.i.milū solis.
Amomi.
Piperis longi.
Polypody.
Cardamomi.
Masticis.
Seminis ameos.
Lapidis lyncis. aā.ʒ.i.
Pulueriçent subtiliter ꝛ cū melle colato ꝛ dispumato quātū sufficit fiat electum.dosis est.ʒ.iij.vsqz ad.ʒ.vij.

℔ Benedicta dī ab effectu ꝛ ab eo denominat: qz bonum effectū inducit:vnde ab oibus sumētibus benedicit.

℔ Feniculi si simplr inuenitur de semine ipsius intelligendum est:nō aūt de radice neqz de herba.

℔ Sextaria multiplicia sunt ꝛ diuersificant ſm diuersitatē rerū:si enim dicitur aque sextariū vnū:tunc idez est qō lib.y.ʃ.Si āt vini sextariū vnū idē est qō lib.y.ʒ.vij.Si vo sextarium vnum olei ꝛ idē est qō lib.i.vltimo sepe inuenit sextarium vnū mellis ꝛ idē est qō lib.iij.quare notabas differentias:qz sepe vidi errozes contingere in cōpositione medicinarum:ꝛ non a vulgaribus aromatarys.

Conditum de secacul Mesue renes calefacit ꝛ coitum excitat:vētositatē stōchi dissoluit. Et modus opationis eius est. ℞. radices earum albas grossas ꝛ teneras ꝛ radant cortices ei9 cinerity ꝛ elixentur ꝛ mundent a venis iterioriby9 ꝛ icidant in frusta:sicut est mēsura policis:ꝛ ponat in ei9 vacuitatibus arondinosis frustum çinçiberis humectati:sicut dicemus in caplo de çinçibere condito:ꝛ gra.i.humectatus ꝛ accipiantur ad omne pondus eozum mellis pondera tria. Et alij ponunt mellis pondera duo ꝛ çucchari pondus.i.postq̄ coctū fuerit cum facilitate ꝛ pulçiantur super illd specierum alefangine partes conuenientes.ꝛ dosis eius est.ʒ.i.vel.y.

Conditū de acozis Mesue valet ad egritudines cerebri ꝛ neruozum:ꝛ modus ei9 est:sicut secacul cōditū additū ad omnē partē ei9 secacul boni ptes.y.

Conditum de bautia Mesue valet sicut secacul:ꝛ eius modus est sicut secacul.

Condita de cydonis Mesue fluxū ventris ꝛ vomitū sistunt:stomachū vo ꝛfortant ꝛ digonē.

℞. Lydonia magna mūda a putrefactiōe ꝛ mundent a cortice suo ꝛ granis iterioribus ꝛ icidant in frusta cōueniētia ꝛ decoquant cū iulep multe aquositatis:ꝛ post diez vnū decoquant cū alio iulep:qō est vicinū perfecte coctioni vsqz dum perficiatur in eis decoctio: deinde aromatiçentur cum musco ꝛ ponat in vase vitreo ꝛ sepelianꝺ cuz iulep in quo decocta fuerūt.Et gdā decoquūt cū mesle.Et quidam cū vino cocto decoquūt.Et quidā super cōdiunt cum speciebus aromaticis ꝛ alia.Et alij faciunt alia.

Conditum de citro Mesue stomachū ꝛ cor cōfortat ꝛ digestionez facit:ꝛ bonū oris odorem. ℞. Corticū citri mundatoꝝ a corticibus suis ꝛ pṙie magnozum sicut sunt pole-manus quantitatem quaz volueris:ꝛ fundatur sup eos lixiuy clari quātitas in qua submergant:ꝛ mutet super eos vsqz ad nouē dies semel in die aqua:deinde post illud mittat super eos aqua clara tātū vsqz donec dulces fiant ꝛ abstidatur amaritudo eoꝝ: tunc vo elixentur in aqua fontium plurima in vase mundo vsqz dum tenerescant: deinde exprimant donec fluat aquositas eoꝝ:post illud infundant sup eos in vase lapideo iulep quātitas aliqua qua submergantur: ꝛ sic dimittatur per diem ꝛ noctem:ꝛ sit iulep ex çuccharo albo ꝛ aq̄ que sit tripluz ipsius:deinde coquantur cū facilitate vsqz ad modū penidy:tunc vo separentur cortices citri a çucchar̄o:ꝛ recondantur in vase vitreato:ꝛ condiantur cum iulep rosato:cuius decoctio sit sicut nabit:ita ꝙ vna supficies sit laminarū citri:ꝛ alia iulep ꝛ reconde ꝛ da post mēsem.Et sunt qui aromatiçant cum ambra ꝛ musco ꝛc.

Conditum de çinçibere Mesue confert ad frigiditatem ꝛ stomachi mollificationem:ꝛ malitiā digestionis:ꝛ corruptionē ipsius:ꝛ acetosam eructationē ꝛ lenitatē viscerum ꝛ multitudinē ventositatuz faciens

faciens cibuꝫ cito penetrare ad epar:ꝛ totuꝫ coꝛpus ꝛ modus eius est. ℂ R. Zinçiberis recẽti si haberi põt vel saltẽ humectari partẽ vnã:mellis boni partes tres:ꝯcchari partẽ vnã.coquantꝰ sicut secacul. Et gdaꝫ accipiũt secacul ꝛ çinçiberis humectati.aũ.ptem vnã. Et fit delicatius. Et quidã sup condiunt cũ spẽbus alefangine. Et gdã faciunt alia: modus aũt humectationis eius est sicut diximus de kebulis ꝛ proprie vt infundantur in aqua:deinde sepeliãtur in barena. Et sit çinçiber albuꝫ mundum ꝛ recens.

Confectio de çinçibere Mesue valens sicut superius diximus. Accipe ꝯcchari albi ptes octo:mellis tabarçet ptes ꝙtuoꝛ:çiçiberi boni pulueriçati pulueriçatione vltima sicut alcobol ptes tres:aque ifusionis çinçiberis quãtũ sufficit:distẽperetꝰ ꝯcchaꝛ cuꝫ aq̃ ꝛ melle:ꝛ coquantꝰ vsqꝫ dũ sufficit:deinde pyciaꝰ sup illud pulnis çinçiberis ꝛ agiteꝰ ꝛ icoꝛporeꝰ cũ eo ꝛ admistreꝰ.

Conditũ de piris Mesue stomachũ ꝛ coꝛ cõfoꝛtãt ꝛ modus cõdiendi ea est sicut cydoniozũ.

Conditum de pomis Mesue coꝛ cõfoꝛtans syncopim ꝛ coꝛdis pulsuꝫ sedans. Et modus condiendi est sicut cydoniozum.

Conditum de persicis Mesue stomachũ caliduꝫ ꝛ coꝛ ꝓfoꝛtãs:sitim reprimẽs:oꝛis fetorẽ abscindens. Et modus cõdiendi est sicut cydoniozꝝ.

Conditum de kebulis Mesue stomachũ confoꝛtans ꝛ appetitum ꝓuocans:digestionẽ ꝓcurans:sensus ꝛ rationẽ vigoꝛãs:visum clarificans:vtentes eis in iuuentute ꝓseruans. Et modus condiendi:est vt accipias ex eis humidis si haberi possunt vel saltẽ humectatis ſm artem qua humectari possunt quantitatẽ quam volueris:ꝛ cũ stilo punge eos vndiqꝫ ꝛ decoque eos in aq̃ cũ facilitate vsqꝫ dũ tenereſcãt:post hoc dimitte ipsos sup tabulã:ꝛ exꝑme aquã illoꝝ ꝛ submerge illos in aquã melis:ꝛ dimitte eos per dies duos:tunc vo decoque eos igne lento cum facilitate:ꝛ postq̃ decocti fuerint reconde eos in vase vitreo ꝛ submerge eos in melle decoctionis eoꝝ. Et da post sex menses. ℂ Ars alia auxiliatur ipsos in humectando hoc modo. Infundanꝰ in aqua plurima:ꝛ exponanꝰ radys solaribus per dies octo:deinde accipe vas magnũ sicut doleũ vel saltẽ fiat fouea magna sub terra in loco humido vbi intus multam barenam humidam pone in qua disiunctim sepelianꝰ sepe ac sepe aquam superfundendo ꝛ inouando barenaꝫ de gnqꝫ in gnqꝫ:aut de q̃tuoꝛ in quatuoꝛ dies vsqꝫ dũ tumefiant ꝛ humectenꝰ.

Conditum de mirabolanis emblicis Mesue stomachũ cõfoꝛtans ꝛ humiditatẽ ipsius abscindẽs ꝛ ꝑparans ipsum ꝑparatione qua ptes ꝛ vtutes eius aggregenꝰ in ipm. Et modus cõdiendi eos est. Accipe ex eis quantitatẽ quã volueris :ꝛ ifunde sup eos aquã: ꝛ expone soli q̃usqꝫ tumeſcãt ꝛ humectenꝰ:post exꝑme in aqua mellis:ꝛ dimitte ꝑ duos dies:deide coque cũ facilitate:postq̃ cocti fuerint dimitte eos ifridari:ꝛ adde cũ melle tabarçet:sicut cũ q̃rta pte totius ꝛ reconde. Quidaꝫ vo super condiunt cum speciebus aromatice:sicut est cinnamomũ ꝛ gallia ꝛ cardamomũ croculũ muscũ ꝛ filia ꝛc̃.

Conditum de citro alio modo Auí.in 5° canoñ.cõueniens ad debilitatẽ stomachi ꝛ digerit cibum. Sumaꝰ citrum recens:ꝛ incidatur ſm longitudinem in quatuoꝛ partes totum citrũ:ꝛ mundeꝰ interius totum acetosum:ꝛ pyciatur in liurello testeo:ꝛ infundaꝰ ex aqua dulci clara cum sale grosso albo septeꝫ diebus donec stringatur:deinde septeꝫ diebus alys sine sale: imo cũ aqua donec alteretur coloꝛ eius:ꝛ sit albuꝫ illud qõ est exterius sicut qõ est interius ꝛ gustetꝰ aqua tam diu donec nõ sit in ea salsedo:ꝛ sumanꝰ mellis boni pars.i.aque partes duę ſm quantitatem que cooperiat citrũ ꝛ pyciaꝰ in vase ꝛ decoquatur leni igne duabus hoꝛis:deinde tollatur ab aqua ꝛ melle:ꝛ in mane sumaꝰ mel ꝛ feruceat ꝛ tollatur spuma eius ꝛ pyciaꝰ in eo citruꝫ ꝛ feruceat bullitione vna: ꝛ tollatur ꝛ reducatur citrum in liurello ꝛ pulueriçenꝰ super ipsum iste medicine ad omnes duas eminas citri croci ꝛ beil ꝛ cardamomi:omnium aũ.auꝰ.i.gariofilozum ꝛ cinnamomi:amboꝝ ana.anꝰ.ʒ.Muscꝰ sexta ꝛ medietas sexte ʒ.i. Tere bas medicias ꝛ pulueriça super citrũ ex vtroqꝫ latere eius ꝛ proyciatur in vase ꝛ proyciatur super ipsum mel ꝛ administretur.

Conditum de citro. Descriptione alia Auicẽne 5° canonis. Sumanꝰ de citris media matura equalis supficiei longa ꝛ scindanꝰ in longũ:ꝛ fiant de vnoquoqꝫ citro q̃tuoꝛ frusta:ꝛ ifundanꝰ in liurello testeo nouo:ꝛ illud sit in kenini.ꝑmo qñ sol igrediꝰ capricornuꝫ. Et melius qõ fit de eis est in ãno vehemẽtis frigoris: qñ quãto plus congelatur super ea aqua est magis indurans: ea:ꝛ sunt magis remanentia:deinde abluanꝰ in omni die bis:postq̃ fricata sunt cuꝫ sale grosso:ꝛ mundificenꝰ ꝛ reducanꝰ ad aquã frigidã vsquequo transeant super ea tres hebdomade:deide extrabanꝰ ex aqua ꝛ fundanꝰ sup planum aliquod vt tabula ꝛ mundificenꝰ cum cultello si iaꝫ aligd cõputruit ex eis:ꝛ reducanꝰ ad aquã dulcẽ:ꝛ abluãtur in extremitatibus diei cum facilitate donec pretereãt super ea.xl.dies:deinde extrabanꝰ ab aqua ꝛ abluanꝰ ab omnibus que aduenſũt eis ex putrefactione ꝛ coꝛrosione ꝛ dimittanꝰ die ꝛ nocte donec auferatur ab eis humoꝛositas:deinde ponanꝰ quasi in mane in vase habente latum caput:aut patella munda;ꝛ effundaꝰ super ea tantuꝫ aque quod ipsa cooperiat:ꝛ pulueriçetur sup ea de ꝯcchaꝛo cõtrito quantũ est tertia pondus citrozuꝫ ꝛ decoquanꝰ igne leui ꝛ misceanꝰ cum spatula: deinde extrabanꝰ ꝛ absterganꝰ ꝛ mundificenꝰ ꝛ ponanꝰ sup planum vt est tabula ꝛ dimittanꝰ duobus diebus cõtinuis:deinde reducantur ad patellam ꝛ proycianꝰ super ea de ꝯcchaꝛo quantũ est medietas ponderis citroꝝ ꝛ aque que cooperiat ea:ꝛ si superfluat quatuoꝛ digitis conjunctis decoquanꝰ lento igne sicut coxiſti ea prius:ꝛ caue in hoc ne coꝛrumpanꝰ in igne: quoniã sunt debilioza eoꝝ que cõdirenꝰ. Et sit mens tua ꝛ intellectus tuus totus ad ea : quia ignem accendis sub eis:vt sit ignis lenis ꝛ quietus. Deide extrahantur ꝛ expãdantur super tabulam ꝛ dimittantur tribus diebus continuis ꝛ noctibus suis:ꝛ a die quarto mundentur ꝛ mundificentur cum capite cultelli:ꝛ reducantur ad vas ꝛ fundatur super ea mellis colati quantitas que cooperiat ea:ꝛ superfluat q̃tuoꝛ digitis:ꝛ ꝺcoquanꝰ leni igne gnqꝫ hoꝛis:aut sex:donec videaꝰ mel egredi sup illud qõ apparet ꝺ citro: sicut similitudo margaritarũ:ꝛ ingrosseꝰ mel igrossatiõe aliq̃:deinde auferanꝰ ab igne ꝛ infrigideꝰ:ꝛ sumantur spice ꝛ garioifili ꝛ cinamomi ꝛ çinçiberi ꝛ cardamomi ꝛ macropiperis ꝛ girboe:omniꝫ aũ.pars.i.ꝛ sit pondus oium quantitas medietatis decime ponderis citroꝝ. Et est vt sint duo sextaria pro vnaquaqꝫ emina citroꝝ: ꝛ terantur grosse ꝛ ponantur in vase viridi vitriato:ꝛ pulueriçenꝰ in in eo res qua de medicina:ꝛ fundanꝰ desuper citra quantitatem tunice vnius:deinde pulueriçentur super ea medicine:ꝛ fiat cuꝫ eis ita donec compleantur ambo simul:deinde fundantur super ea in patella de reliquys mellis donec cooplat ea:ꝛ supfluat quatuoꝛ digitis ꝛ stringatur caput vasis:ꝛ ponatur in loco:in quo nõ aduenĩat ei frigus: neqꝫ humoꝛositas. Et scias ꝙ signuꝫ maturitatis citri est eius submersio in liurello sub aqua ꝛc̃.

Cydonia condita gnto canonis Auicenne que conueniunt ad confoꝛtandum stomachum:ꝛ

stringunt naturam ꝛ ad malitiam digestionis ꝛ vomitus propter causam oris stomachi. Sumantur cydonia bona magna ꝛ mundentur interius ꝛ excorticentur ꝛ incidantur in frusta ꝛ decoquantur cum aqua ꝛ melle: ꝛ sint aque partes. y. ꝛ mellis pars. i. ¶ Quidam vo decoquūt ea cum vino ꝛ melle: ꝛ est melior operatio: ꝛ infrigidetur: ꝛ in die secundo decoquantur cum melle solo: deinde expandantur in liurello ꝛ pulueriçentur super ea medicine predicte in citris ꝛ fundatur super ea mel ꝛ seruetur.

Cydonia cōdita. Descriptione alia. 5° canonis Auicēne que cōferunt ad debilitatē stomachi ꝛ solutionē vētris. Sumantur de cydonys matura ꝛ incidant in q̄tuor frusta ꝛ mundetur qō est in interiore parte eor ex granis: ꝛ abstergant interiora eor cum mantili de lino: ꝛ fundātur super ea mellis pars. i. ꝛ aque partes quatuor cū quantitate que cooperiat cydonia: ꝛ ferueant duabus ebullitionibus aut tribus: deinde colentur ꝛ reducantur ad vas: ꝛ fundantur sup ea mellis dispumati pars. i. ꝛ aq̄ ps. i. ꝛ bulliāt ebullitiōib⁹ duab⁹ aut trib⁹: deide colent ꝛ expandant sup planū aliquod vt est tabula ꝛ dimittant donec exiccetur qō in eis est de humorositate: deinde abstergantur ꝛ reducant ad vas ꝛ fundatur super ea mellis quātitas que submergat ea ꝛ emineat quatuor digitis cōiunctis ꝛ ebulliant ebullitione vna: ꝛ pulueriçentur super ea species quas diximus in operatione citrorum: ꝛ ponantur in vase vitreato viridi ꝛ oppiletur stricte caput eius: quidam vo medici non proyciūt super ea de speciebus nisi de cardamomo ꝛ gariofilis ꝛ crocum.

Conditum de cucurbitis magistrale que cōueniūt stōchis calidis ꝛ sitim extinguūt. Accipe cucurbitas longas natas versus ortū solis nō nimis teneras nec nimis duras ꝛ rade corticem earum desuper ꝛ incide in frusta magna sicut palma manus: ꝛ munda medulā interius ꝛ postea infunde eas in aq̄ feruentissima p nouē dies ꝛ noctes semp mutādo quotidie aquā feruentissimā semel in die: postea accipe dictas cucurbitas: ꝛ pone in melle colato ꝛ dispumato: aut çucharū album clarificatū nō nimis calidum: ꝛ ibi dimittas per octo dies: ꝛ postea pmuta in alio melle colato ꝛ dispumato: aut çucharo clarificato: ꝛ sit bene coctum sicut iulep: ꝛ caue q̄ mel aut çucharum nō remaneat aquosum: ꝛ ponantur in vase vitreato ꝛ cooperiatur os eius. Et sunt aliqui qui aromatiçant cum speciebus aromaticis: aut musco ꝛc.

Corneliña confectio delectabilis ꝛ multum cōstrictiua: ꝛ fit sicut marenatū nec plus nec minus tam in forma solida q̄ in forma çele.

Confectio bamech pme descriptionis Mesue que in vsu est valet omni passioni que fit ex cholera ꝛ flegmate salso que est sicut impetigo scabies lepra cancer corrodens ꝛ silia: ꝛ est cōfectio medicaminis ꝛ medicina sublimis iuuamēti: cuius pmixtio. ℞.

Mirabolanorum citrinorum. ʒ.iiij.	Absinthy. Asse. i. thimus.
Mirabolanorū kebulor.	Folliculorum se. aū.ʒ. viij. in alia. ʒ.vi.
Mirabolanor indor.	Succi fumiterre. lib.i.
Reubarbari electi. aū.ʒ.y.	Prunor numero. lx.
Agarici albi.	Passularum. ʒ.vi.
Collogntide iterfozis albe.	
Polypody viridis. aū.ʒ.xviij.	

¶ Infundant hec oia in aqua casei quātitate sufficienti: ꝛ ponantur in vase vitreo stricti orificy ꝛ obturet os eius ꝛ dimittatur per dies quinq: deinde bulliant ebullitione vna: post modū colet ꝛ in tali colatura addatur.

Tamarindor. ʒ.v.	Tereniabin. i. mānа. ʒ.y.

¶ Fricent manibus ꝛ dissoluantur cum decoctione predicta: deinde colent ꝛ proyciantur super istius.

Zucchari. lib.i.ʒ.	Scamonee. ʒ.i.ʒ.

¶ Et hec omnia simul coquant donec habeat spissitudinē mellis: deinde pulueriçent super illud.

Mirabolanor citrinor.	Reubarbari.
Mirabolanor kebulor.	Seis fumiterre. aū.ʒ.iy.
Mirabolanorum indorū. aū.ʒ.iiij.	Seminis anisi. Spice inde. aū.ʒ.y.
Mirabolanorū emblicor.	Dosis eius est. ʒ.y. vsqʒ
Mirabolanor belliricor.	ad aur.y.

¶ Tereniabin est species māne que apud nos non reperitur: sed loco ipsius accipimus mānaʒ. est enim tereniabin ros que de nocte cadit in quibusdam ḡtibus egypti super frondes aliquar arbor: ꝛ sic colligitur: vt haberi in sacra scriptura Exodi in capitulo. 16.

¶ In ista confectione intelligendum est q̄ auctor coquit scamoneā vt amoueat malitiam eius: eo q̄ non est preparata: q̄ si preparata esset nō deberet decoqui sed reseruari ꝑm canonem medicine: deinde pulueriçare eam grosso modo: ꝛ cū alys rebus pulueriçatis apponi: q̄ si decoqueretur virtus solutiua ipsius deperderetur.

¶ Incidenter de aqua lactis hic intelligendum q̄ ponitur aqua lactis capre: q̄ melior est ꝛc.

Confectio de manna Mesue: de mente Haleni est medicina nobilis opationis ꝛ bone. solutionē enim efficit facilē ꝛ educit cholerā citrinā sine molestia: ꝛ valet ad egritudines factas ex ea ꝛ est medicina delectabilis boni saporis: cuius pmixtio. ℞.

Māne pure ꝛ recētis. lib.i. Scamōee antiochie. ʒ.i.

Dissoluat māna cum succo rosarum rubearum: ꝛ sit succi quātitas conueniens circiter. lib.i. ꝛ coquatur cum facilitate donec habuerit sufficientem coctionem: deinde pone super illud masticis. ʒ.iy. ꝛ da. ʒ.iiij. ¶ Ingt Hal. oñdit cōpositio huius medicine nobilitatē eius. est enī cōpositā ex partibus ꝙuenientibus cōplexione ꝛ ꝓprietate. ¶ Tereniabin syracost ꝛ māna inter se differunt: nec est māna vt quidam dicunt. ih vno differunt ꝑm patriaʒ ꝛ ꝑm locum in quem cadunt: ꝛ ꝑm virtutem ꝛ complexionem. syracost enīʒ ꝛ tereniabin calidiores ꝛ humidiores sūt manna: sed q̄ ad nos non portant: ideo ipsorum loco ponimus mannam. ¶ Quidam doctores volunt q̄ diagridium ꝛ nō scamonea hoc in loco ponat. Sed sua semper pace salua si poneret ꝛ decoqueretur virtus solutiua fere in totus deperderetur. coctio enim est preparatio dicte scamonee: quia illa non diagridium est ponendum.

Cōfectio de storace magīalis illa Mesue ꝛ Nicolai nō est in vsu ꝓp opiū. valet enī ꝛ cōfert ad superabundantē fluxū cholericū ventris ꝛ flegmaticis ꝛ ad tenasmon factū a friditate: cuiꝰ pmixtio. ℞.

Passularum electarū ꝛ vltime contritarū. ʒ.i.	Cinamomi electi. ʒ.i.ʒ.
Liquiritie rase. ʒ.vi.	Storacis calamite. ʒ.v.
Ligni aloes.	Boliarmeni loti ꝛ preparati. ʒ.iy.
Nucis muscate. aū.ʒ.i.ʒ.	

¶ Pulueriçent subtilr oia ꝛ cū çucchari. ʒ.xv. dissoluti i aq̄ betonice ꝛ folior violaruʒ fiat cōfectio in morsellis.

¶ Cōfectio enim nihil aliud est q̄ compositio diuersor.

¶ Modus lauandi ꝛ preparandi boluʒ armenū talis est. Accipe de eo quātitē quā volueris: ꝛ tere subtilr: postea infundatur super euʒ quantitas aque ros. qua irrozetur: deinde in vmbra permittat exiccari: ꝛ iterū post exiccationē ꝛteratur: ꝛ aq̄ ros. irrozetur: ꝛ ter vt primo hoc fiat: postea reserua: illud enim dicitur lotum ꝛ preparatum. ¶ Storacis simpliciter si scriptum reperiretur de storace calamita intelligendum est.

¶ Confectio

Confectio de cinnamomo Mesue que est medicina sana ⁊ experta ad humorositatem stomachi ⁊ putrefactionem in eo flegma digerit ⁊ digestionem attrahit. ℞.

Cinamomi subtilis ⁊ electi. ʒ.xv.
Darseni.i.cinamomi ḡssū.
Cimini.
Radicū enule. aā.ʒ.iiij.
Galange. ʒ.iiij.
Gariofilorum.
Piperis longi.
Cardamomi. aā.ʒ.iij.
Zinçiberis.
Veil.i.cardamomum minus ⁊ est melegeta.
Macis.
Nucis muscate.
Ligni aloes. aā.ʒ.iiij.
Croci. ʒ.i.
Zucchari tabarçet.i.al.ʒ.v.
Musci. ʒ.i.partes duas ideſt.℈.y.

℄ Pulueriçent subtiliꝛ omnia. Mellis dispumati ⁊ colati quantuz sufficit: ⁊ fiat cōfectio in forma solida vt supra tibi ostensum est. ℄ Confectio hec ly in vsu nō sit: tū ga in ea aromatarij solent dubitare: igit nota ꝙ cū in vna cōpositiōe scriptū reperies darseni per se semp debes apponere cinamomū electū. si vō ⁊ darseni ⁊ cinnamomi vt in superiori vidisti vtrunqz.s.subtile ⁊ grossum est ponendū: nec auscultes illos dicentes: ꝙ per darseni itelligitur Macis. hec enim opinio reprobata est a Christoforo de bonestis sup Mesue. ℄ Secundo est intelligenduz ꝙ cū reperis in vna recepta heil per se: de cardamomo maiori semper est intelligendū: si vō cardamomū per se reperiat: et de maiori est intelligendum: si vō ambo reperiantur: vt in superiori ⁊ maiorem ⁊ minorem debes apponere: non autem gariofilos vt quidam dicunt.

Cassia fistulatū pro clysteris magistrale valet ad mūdificandum sanguinez ⁊ compescit omnē acuitatem ⁊ sedat sitim ⁊ mundificat stomachū ⁊ educit choleram ⁊ flegma ⁊ operat sine nocumēto ⁊ resolvit apostemata ⁊ ꝓfert calefactiōi: cuius ꝓmixtio. ℞

Ꝯliozum violarum.
Matrū violarū.i.berba.
Maluarum.
Mercurialis. aā.M.i.
Bletarum.
Paritarie. aā.M.i.
Absinthy romani Manipulum. ʒ.

℄ Omniū viridiū: fiat ex dis decoctio in sufficienti quātitate aque: postea colet manib⁹ exprimēdo: de q̄ colatura dissoluat cassie extracte lib.i.mellis electi lib.ʒ.⁊ coquat vsqz ad ꝓsumationē decoctiōis ⁊ reseruet. ℄ Verbe oēs ꝓscripte ex qbus decoctio hec fieri dz virides esse debēt: eo qz sunt magis lenitiue: si vō haberi nō possint ficce ponant. ℄ De absinthio nota ꝙ ipsuz diuersificat ꝑm diuersitatē loci ⁊ patrie: in qbus oritur: ideo quādo dicitur ⁊ reperit in receptis absinthy romani: hoc est qz illud est melius alys. vna tū ⁊ eadem est spēs: sed qz illud haberi non potes eligatur illud quod in mōtibus ⁊ locis saxosis oriꝛ: quia melius est q̄ qui nascitur in locis humidis ⁊ vmbrosis: ⁊ colligi debet in mense July: ⁊ in vmbra exiccari. Inter enema ⁊ clystere differentia est. naz clystere est instrumentum quo decoctio in intestinis impellitur: enema aūt est ipsa decoctio: ⁊ medicina que inycitur.

Cassia fistulatuz de melle ⁊ de çucchario sic fit. ℞.
Ꝓprunorum numero. xxx.
Uiolarum.
Tamarindorum.
Seminis anisi. aā.ʒ.y.
Medulle cassie.
Mellis. lib.y.ʒ.

Et fiat electuarium: ⁊ ad faciendum de çucchario loco mellis accipe çucchari candy. ʒ.iiij.
Mane electe. ʒ.y.

℄ Et nota ꝙ decoctio debet fieri de prunis violis ⁊ aliis suprascriptis.

Cassia fistulatū alia magꝛalis valet cuiꝰ ꝓmixtio. ℞.
Ꝓpulpe cassie.
Ꝓpulpe prunorum damascenorum. aā.lib.i.
Tamarindorum ʒ.vi.
Mellis. lib.iy.

℄ Cassia ⁊ tamarindi dissoluantur cum decoctione maluarum matrum violaruz ⁊ mercurialis: in quo sint cocte pruno. damascenorum quantum sufficit.

Codognata de çucchario sine specieb⁹ sic fit. valz sumētib⁹ ante cibū ad ꝓfortanduz ⁊ fortificandū stomachū: ⁊ sumēdo post cibū ad restringendū fluxū sumentibus per bozā ante cibū: ⁊ similiter post cibuz imediate. ℞. Poma cydonia a cortice supiozi ⁊ ab anima interiozi mundata: ⁊ cum pauco vino vermilio antiquo cocta ⁊ in magdaleones reducta. lib.viij.
Zucchari boni ⁊ clarificati. lib.vi.
Et ꝙ sint ab aqua ꝓsumati misce ⁊ coquant omnia simul semp agitando cuz spatula donec cocta sit ⁊ serua. hec est enim vera dosis çucchari que in codognata apponēda est: alij ponunt equalē: sed prima melioz est: ⁊ debet stangeçari cum baculo sup ignē hinc ⁊ inde vsquequo cocta sit.

Conditum de cydonys cuz perlis magistrale stomachum ⁊ coꝛ confortat: ⁊ fortificat ⁊ ventrem stringit mirabiliter: cuius permixtio. ℞.
Seminis coriandrozū preparatozum.
Ꝓradicum cyperi.
Cinnamomi fini. aā.ʒ.i.
Margaritarū non preforatarum. ℈.i.
Zucchari albi. lib.y.

℄ Et fiat confectio in forma manuschristi cum vino cydoniozum.

Cerotum Galeni emendans vitia stomachi Mesue stomachū confortat que ex frigiditate fiunt ꝑparans ⁊ cōfortans appetitum ⁊ digestionē cibi ⁊ confortans epar ⁊ sedans dolorem eozum. ℞.
Ꝓsarum rubearum.
Ꝯliozum absinthy sicci.
Masticis. aā.ʒ.xx.
Spice inde. ʒ.x.
Tere subtiliter: ⁊ accipe cere noue. ʒ.iiij.
Olei rosati. lib.i.ʒ.vi.

℄ Dissoluantur oleum ⁊ cera ad ignez: ⁊ lauetur lauationibus pluribus cum aqua rosata: deinde iteruz lauetur cū vino vermilio veteri ⁊ fusco cydoniozum ⁊ pauco aceti: deinde misce cum speciebus suprascriptis.

Cerotum byssopi descriptione filagri. Mesue expertū ad dolorē splenis stomachi ⁊ epatis ⁊ duritiam in eis ⁊ dolorem matricū: ⁊ apostemata in eis linitū exterius: vel etiā suppositū in lana: ⁊ valet ad duricies ⁊ nodositates que sunt in ipsis: cuius ꝓmixtio. ℞.
Croci. ʒ.v.
Bdellij.
Masticis.
Armoniaci.
Aloes.
Cere citrine.
Terbentine.
Medullecruris vacce.
Adipis anseris. aā.ʒ.xv.
Byssopi būide. lib.i.ʒ.vi.
Storacis liquide. aā.ʒ.viij.

℄ Bdellium aromaticum ⁊ aloes dissoluātur in aqua infusionis fenugreci ⁊ florum camomille: ⁊ cum ceteris fiat cerotum: ⁊ post filagrum addiderunt expressionis squille ʒ.iij. Olibani. ʒ.i. Sepi vituli. ʒ.xv. in alio cere noue. lib.i. minus quarta ⁊ est ꝙnienties.

Cerotum oxycrocy ꝑm Nicolaum maiorem in antidotario valet ad fracturas ossium: ⁊ mirabiliꝛ ꝓfortat ⁊ ratificat. ℞.
Croci.
Picis nauallis.
Colofonie.i.picis grece.
Cere citrine. aā.ʒ.iiij.
Terbentine.
Galbani. aā.ʒ.i.ʃ.
Armoniaci.
Myrre.
Olibani.
Aloes.
Masticis. aā.ʒ.i.ʃ.

¶ Conficiant sic. galbanū armoniacū aliquātulū ꝓtusz ponant in aceto p diem ⁊ nocte: mane vo ponant ad ignē vsqz ad liquefactionē diuidēdo: post liquefactionē colet: ⁊ iterū coquat vsquequo acetū ꝓsumat: ⁊ tūc addant pix naualis liq̄facta ⁊ colata: cera ⁊ colofonia ⁊ terbētina: ⁊ interuallo facto ponant mastix: olibanū: myrra ⁊ aloes semper cū spatula agitando ad vltimū cū coctū fuerit in aqua frigida ponat: ⁊ extracto ab aq̄ manibus exprimat vt tota aq̄ exeat: ⁊ sup marmor vnctum oleo laurino pulueriz croci suppositū malaxet: ⁊ factis magdaleonib⁹ reseruet.

¶ De croco ℔ in ceroto a varys diuersimode ponit qdaz post pfectā coctionē: ⁊ postq̄ amotum est ab igne crocus intus ponunt: ⁊ cum alys rebus bene incorporant: ⁊ modus iste magis a doctoribus laudat: alij vo supra dicto modo faciunt nec inutilis est.

Cerotum ꝓ costis magrale: cui⁹ permixtio. ℞.

Masticis.	Cere noue.
Halbani.	Absinthy.
Oppoponaci.	Seminis fenugreci.
Serapini.	Floꝝ camomille. aā.ʒ.i.
Armoniaci.	Croci. ʒ.iiy.
Thuris.	Mucilaginis fenugreci.
Picis nauālis.	Mucilaginis seminis lini.
Hyssopi humide. aā.ʒ.y.	Mucilaginis althee. aā.
Terbentine. ʒ.i.	ʒ.y.ʒ.iiy.

¶ Misce ⁊ ex bis fiat cerotū dissoluendo ꝑus gūmas in aqua decoctionis althee fenugreci ⁊ seminis lini: pulueriçando ēt pulueriçanda reducant ad formā ceroti.

¶ Camomille si simpliciter scribatur vel scriptuz reperiatur semper de floze est intelligendum.

¶ Mucilago althee si simpliciter scribitur vel scriptū reperitur de radice facienda est vt doctores volunt.

Cerotum byssopi descriptione Pauli Mesue valz vt diximus in descriptione filagri cerotum: cuius permixtio. ℞.

Armoniaci. ʒ.x.	Aloes.
Bdelly. ʒ.v.	Olibani. aā.ʒ.y.ʒ.
Sigea: idest storacis liquide. ʒ.iiy.	Cere noue. ʒ.iy.ʒ.
Croci. ʒ.i.ʒ.	Sepi vituli.
Masticis. ʒ.y.ʒ.	Medulle vituli. aā.ʒ.y.
	Hyssopi humide. ʒ.xl.

¶ Jrcleon. i. olei nardini quātū sufficit: ⁊ fiat cerotū.

Cerotum ꝓ renibus magistrale repertum vtile atqz mirabile ad ꝓhibendū aborsum in muliere pregnante vidi de eo vtilia experimenta ⁊ maxime in illustrissima nūc quondā comitissa brixie in partibus vltramontanis vxore illustrissimi Philippi domini de sabaudia que habuit duos aborsus: ⁊ approximato ceroto aliquo suo tempore portauit: ⁊ illo semel relicto iterꝝ ad aborsum venit: in multisqz alys matronis ⁊ mulieribus illumqz valde operauit: cuius permixtio. ℞.

Masticis electi. ʒ.i.	Corallorꝝ rubeorum.
Laudani. ʒ.vi.	Sandalorum.
Cere citrine. ʒ.iiy.	Menthe sicce.
Radicum bistorte.	Seminis coriandroruz preparatorum.
Nucum cupressi.	Hallie muscate.
Succi hypoquistidos.	Terre sigillate. aā.ʒ.y.
Achacie.	Olei olīuarum completarum. lib.iy.
Sanguinis draconis.	
Rosaꝝ rubearū. aā.ʒ.y.	

¶ Pulueriçent pulueriçanda: ⁊ fiat cerotū in bona forma ⁊ ꝙ sit tenax: ⁊ si nō est tenax addat parū terbentine.

¶ Cerotum dicitur a cera quia omne cerotū recipit ceram vel aliquid loco cere: ⁊ est quoddā mediū inter vnguentū ⁊ emplastrū: spissius vnguēto ⁊ liq̄bilius emplo.

Cerotum ꝓ crepatis Bentilis in suis consilys cōsilio ꝑmo ꝑcipuissimū ⁊ expertuz: ⁊ est in vsu in diuersis partibus: cuius permixtio. ℞.

Picis liquide.	Consolide maioris.
Colofonie. i. picis grece.	Cōsolide minoris. aā.ʒ.i.
Cere citrine.	Hallarum.
Aristologie longe.	Nucum cupressi.
Aristologie rotūde.	Boli armeni.
Uermium terrestrium.	Succi hypoquistidos.
Aloes. aā.ʒ.iiy.	Mūmie. aā.ʒ.vi.
Lythargiri aurei.	Thuris.
Armoniaci.	Uisci quercini.
Oppoponaci.	Lapidis ematbitis.
Halbani.	Olibani.
Masticis.	Hipsi.
Bdelly.	Myrre. aā.ʒ.iiy.
Sumach.	Sanguinis draconis. ʒ.vy.
Terbentine.	Sanguinis humani. lib.y.
Serapini. aā.ʒ.i.	

¶ Confice sic. Accipe pellē arietinaz cū pilis ide remotis coquat. in aq̄ taz diu donec tota liquefiat: ⁊ postea pmitte aquā infridari ⁊ residere: deīde accipe species bñ tritas ⁊ cribellatas: ⁊ gūme prius tantū dissoluant in aceto fortissimo q̄ dissolute sanguine cōmisceant: ⁊ hec oia permisce in colatura aq̄ pellis arietis in chacabo: ⁊ fac vt simul bulliāt donec ad nigredinē ⁊ formā ceroti veniāt ⁊ vtere. ¶ Sāguis humanus debet extrahi ab homine sano sane cōplexionis: ⁊ post extractionez debet in ceroto ilico poni: eo qz longa ipsius extractio corruptionem inducit.

Cerotum de mucilaginibus magrale valet ad mollificandum resoluendum maturandum oēm duritiam ⁊ inflationem: ⁊ est expertum. ℞.

Mucilaginis althee.	Fecis olei linose. ʒ.iy.
Mucilaginis fenugreci.	Lythargiry.
Mucilaginis seminis lini. aā.ʒ.vi.	Terbentine. aā.ʒ.iiy.
	Storacis liquide. ʒ.y.
Bdelly.	Picis nauālis. ʒ.iiy.
Armoniaci.	Cere noue. lib.y.
Oppoponaci. aā.ʒ.y.	Medulle bouis vel sepi cā strati. ʒ.iy.
Olei de lilio. ʒ.iy.	

¶ Pulueriçent pulueriçanda: ⁊ ex bis fit cerotum in bona forma. ¶ Nota ꝙ quādo storax simpliciter reperitur de calamita est intelligendum cum melior sit alys speciebus. nam calamita idē est qđ bona gutta a calos quod est bonum ⁊ mittos quod est gutta: ex bis completur.

Cerotum aliud ad crepatos de pelle arietina ꝑm Rainaldum de villa noua in libro xº in capitulo de crepatura. capitulo trigesimo. ⁊ multū in vsu: cuius permixtio. ℞.

Lythargiry aurei.	Cere albe.
Opy.	Cere rubee. aā.ʒ.i.
Sedenengi. i. lapis ematbitis siue sanguinaris.	Radicū cōsolide maioris.
	Radicū cōsolide mediane.
Sanguinis draconis.	Radicum consolide minoris. aā.ʒ.iy.
Boli armeni.	
Masticis.	Rosarum rubearum.
Armoniaci.	Myrre.
Mummie.	Aloes. aā.gra.xv.
Halbani.	Palle marine. i. bale marine combuste.
Thuris.	
Costi.	Halle.
Lumbricorum terrestriū. aā. ʒ.ʒ.	Balaustiarum.
	Aristologie rotū. aā.ʒ.vi.
Picis nauālis vsualis.	Uisci quercini. ʒ.y.
Picis grece. i. colofōie. aā.ʒ.i.	Sāguis bois rufi. ʒ.viiy.

¶ Conficiat

¶ Cōficiaꝫ ꝟ mō. Accipe pellē vnā bedinā vl arietinā cū oibus pilis suis: ⁊ decoquaꝫ q̄si bulliēdo ꝓ totū diē: quousq; tota liquefacta sit. ⁊ fiat sicut cola ⁊ parū vel nihil de aqua ibi remaneat: deinde ex illa aqua accipe lib. i. optime cū staminia vel panno colatā: ⁊ adde cū eo viscū q̄rcinū: ⁊ in olla noua lēto igne fac liq̄fieri ⁊ bullire: ⁊ cū baculo semp ⁊ ꝓtinue ducas: aut ꝑ aliū ducere facias: deīde lūbricos terrestres post cerā ⁊ picē addas: deīde adde terbētine: idest gūmi albotin. ʒ.y. postea colofoniam: mastice: myrrā: armoniacū: ⁊ galbanū adde: ⁊ liquefac ĩsimul: ⁊ cū baculo semp ducaṅ. ⁊ signus qñ erit coctū est ꝙ ponatur vna gutta ex eo sup lapidē marmoreū: seu sup cultellū oleo vnctū: qō cū ifrigidatū fuerit si malaxeꝫ ⁊ optime coagulef: tūc signū est ꝑfecte coctionis: sin aūt lēto igne bulliat: ⁊ fiat ⁊ vsui reserua in pelle pecorina vel arietina. Et istud cerotū est illud quo generalr vtunṫ doctores sub nomine ceroti ad crepatos: vel sub noīe ceroti cuz pelle arietina. ibi Rainaldus dicit. ꝙ crepatura accidit sepe in mulieribus ⁊ robustis viris: q volūt nimis saltare vel currere: vel maxima pōdera portare: vel petras grossissimas iactare: vl eas virilr eleuare: vel ex nimio ⁊ alto clamore. Et Bartholomeus mōtagnana in suo antidotario dꝫ vnum emplastrū vsuale ꝓ crepatis: ſz idē nō est: vex differunt pax: de quo ifra. Bentilis in suis cōsilys in ꝓsilio ꝑmo habet vnam descriptionē desuper istud scriptam ꝑ ut pz: sed non est eadem: sed ista est plus in vsu.

Cerotū de laudano magistrale: stomachū ⁊ oia membra mirabilr ꝓfortat. ℞.

Menthe sicce.	Cyperi.	
Rosarum rubeax.	Calami aromatici.	
Absinthy sicci.	Olibani.	
Ligni aloes.	Aloes.	
Masticis.	Myrre.	
Cinnamomi.	Cozallox rubeox.	aū.ʒ.i.
Spice nardi.	Zedoarie.	
Myrtillox. aū.ʒ.iy.	Terre sigillate.	
Bariofilorum.	Abzotani.	
Galange.	Centonici.	
Nucis muscate.	Cētauree maiozis.	aū.ʒ.i.ʒ.
Macis.	Laudani boni.	ʒ.viy.
Zinçiberis.	Cere citrine.	lib.y.
Gallie muscate.	Terbentine.	ʒ.viy.
Costi. aū.ʒ.y.ʒ.		

¶ Liquefiant terbentina ⁊ cera ⁊ laudanuz simul: deīde suprascripte spēs simul apponaṅ. ¶ Aliqñ reperies scriptū mētbe sicce ⁊ absinthy sicci. ⁊ aliqñ mētbe ⁊ absinthy simplr. Quereret aliqs qd in diuersitate dicta est faciēdū. In ꝟ dico ꝙ auctores semp itelligūt de ipsis siccis: cuius aliqñ nō exprimāt: ⁊ aliqñ sic. ⁊ ꝓpter expōnē volūt postmodū itelligere de succis: ⁊ iō expressērūt in aliqbus mētbe vel absinthy sicci id qō volūt: ꝙ tu in ceteris itelligas. nā qñ volūt dictax humiditatē berbax dicunt succi mentbe vel succi absinthy. quare bene ⁊c.

Diachilon magnū Mesue siue cerotū: ꝙ ambo appellātur emplastrū: vex q̄r cōmuniter fit ad formam ceroti: ideo in cox summa ponā: valet ad resoluēdū ⁊ ad maturandus omnem duritiem ⁊ inflationem: ⁊ est expertū: cuius ꝑmixtio. ℞.

Lythargiry subtiliter triti. lib.i.	Mucilaginis seminis fenugreci.
Olei irini.	Mucilaginis ficuum pinguium.
Olei camomille.	
Olei anbeti. aū.ʒ.viy.	Mucilaginis passulax.
Mucilagis seis lini.ʒ.xy.ʒ.	Succi ireos. aū.ʒ.xy.ʒ.
Succi squille.	Terbentine. ʒ.iy.
Dyssopi humide.	Raxe pini.
Glutinis alchanach. aū. ʒ. xy. ʒ.	Cere citrine. aū.ʒ.y.

¶ Cōfice ꝟ modo. Accipe lythargiriū ⁊ suprascripta olea ⁊ oiu in mortario lapideo cū pistello ferreo conquassenṫ ⁊ elaboreṫ in eox ꝙquassatione ꝑ mediā bozā saltim: deinde bulliāt sup ignē cū facilitate semp: ⁊ incusant agitando cū spatula donec coaguleṫ lythargirium: tūc deponaṫ ab igne ⁊ ꝑmittaṫ ifrigidari: deīde accipe mucilagies gluten succuz ⁊ byssopū humidū: terbētinā: ⁊ iter eos aliq̄li ebullitione bulliāt: deīde in mortario cū lythargirio ⁊ oleis ꝓdicta ponaṅ: ⁊ cū pistello tātū ꝙquassenṫ donec ꝙdecens fiat eox ꝑmixtio. Tūc itex oia reponaṅ sup ignez ⁊ cera addita tātū coquaṅ ꝙ ad debitā formā veniāt. ſ. ꝙ habeant solidiozē coctionē qualr bie dꝫ vnguētū ⁊ nihil vltra ne aduraṫ. ¶ Istud emplastrū est in vsu: maxime ꝓ ista descriptionē: ipse aūt Mesue ititulat ꝟ emplastrū diaquilon: sed ꝑm modernox opionē dꝫ dicere diachilon. i. cōpositio facta ex mucilaginibus ⁊ succis: ⁊ ꝓpter ꝟ a multis dī cerotū de mucilaginibus sine gūmis: aut diaquilon sine gūmis. ⁊ sic si bene legis expositores nostrox doctox videbis ꝙ emplastrū diaquilon magnū: ⁊ cerotū de mucilaginibus ⁊ vnguētox diaquilon sine gūmis idē sunt: ⁊ qui nō credit videat in antidotario Jo. Seraꝑ. ꝙ dicit vnguētū de mucilaginibus: ⁊ est diaquilon: idē dicit Bētilis sup 5° Aui. magister Petrus argillata in caplo de scropbulis ponit vnguētū diaquilon: qō idem est: ⁊ ibi docet ipsuz cōficere cum gūmis: de quo ifra. supra est positū vnguentuz de mucilaginibus ex auctozitate Bartholomei mōtagnane: qō pōt fieri ꝑ diaquilon sine gūmis. Scias aūt ꝙ gñaliter aromatary maxime apō nos faciūt emplastra in forma molli: ⁊ cerota in forma solida: de q̄ aromatary Neapolitani admiranṫ: qz ipsi faciunt ꝓtrariū. nam emplastra faciunt in forma dura: ⁊ cerota in forma molli. Leonardus de ꝑda palea in caplo de vlceribus ꝑfundis ponit emplastrū diafinicon descriptione Alexādri: sed dī emplastrum. i. dura confectio: eadem est opinio Nicoli.

¶ Gluten alchanach siue alchamach siue alaçanac quid sit generalr ignozatur: vere vnq̄ vidi nec audiui ab aliquo. vidisse auctorē auctenticū de eo mentionē facere: vex ſm ꝓsuetudinem aromatariox est cola piscium qō non nego nec affirmo. certe in partibus Rome dictum fuit ꝙ in rei veritate gluten alchanac est qdā viscus q reperiṫ i arabia sup arborē ase fetide: tū deꝰ scit. Magister Petrus de argillata qui sepe ⁊ sepius vtiṫ isto vnguento qō ipse describit in caplo allegato. ⁊ ibi loco glutinis alchanac ponit viscum cum quo capiunṫ aues: sed nos itelligimus viscum quercinum: qō ꝓuenit in isto casu: tamen nō affirmo quid sit generalr: loco eius ponīṫ cola piscium: sed itentio nostrox chirugicox viscus quercinus etiaz valet. Si aūt facere volueris vnguētū diachilon seu emplm de mucilaginibus cū gūmis opꝫ facere vt docet magister Petrus argilata in caplo allegato. vbi sic ait in fine descriptionis dicēs. ꝓficiaṫ sicut ipse Mesue docet in antidotario: ⁊ si cuz istis addaṫ bdellium armoniacum ⁊ serapinum. aū.ʒ.i. erit diachilon gūmatum siue cuz gūmis: tu vo scias si ponas supra vnguentum diachilon sine gūmis aut cerotum de mucilaginibus sine gūmis illas tres gūmas quas nominauī: tunc erit diachilon cum gūmis.

Diachilon minus Mesue siue cerotū dissoluens ⁊ maturās tumores a caliditate factos ⁊ apostemata calida: cuius permixtio. ℞.

Mucilaginis fenugreci.	Mucilagis althee. ʒ.i.
Mucilagis se. lini. aū.ʒ.i.	Fiāt dci mucilagines i aqua

decoctiõis melliloti. ℞.
Lythargiry subtilissime puluerizati. ʒ.i.ʃ.
Olei camomille.
Olei irini. aã.ʒ.i.ʃ.
Pluerl radicis ireos. ʒ.i.

¶ Accipe ergo olea lythargiriũ ⁊ pulueriza ireos ⁊ diu in mortario agitent vt tibi ostendi in alio: facias commemorando q̃ coctio sit inter vnguentum ⁊ cerotum.

¶ In oĩ cõpõne i qua itrãt lythargiriũ ⁊ mucilagines post coctionẽ lythargiry cuz oleo anteq̃ mucilagines ponant semp debem⁹ expectare ifridationẽ vl saltim tepefactionẽ olei in quo ẽ lythargiriũ. si eni ipsis feruẽtib⁹ apponerent mucilagines adeo excrescerẽt sup captiã q̃ maior ps in ignẽ pderet: ⁊ ℔ sepe vidi ꝓtigẽ famulis aromatariox nõ exptis: ⁊ etiã a multis q̃ se magistros esse dicebant.

Diachilon paruum Mesue: maturans ⁊ dissoluẽs tumores a caliditate factos: ⁊ apostemata calida. ℞.

Lythargiry. ʒ.vi.
Olei veteris clari. lib.i.
Mucilagis psily. ʒ.iiy.
Mucilagis iusgami. ʒ.i.ʃ.
Mucilaginis seminis lini.
Mucilaginis radicum malue. aã.ʒ.y.

Et eius operatio est sicut operatio alterius.

Decoctio communis sic fit. ℞.
Pumorum.
Tamarindox.
Passularum.
Violarum.
Liquiritie rase.
Ordei mundi.
tes equales. aã.par-

¶ Bulliant hec omnia in aqua infusionis quantitatis sufficientis ſm artem: deinde coletur ⁊ reseruetur.

Decoctio pectoralis magistralis sic fit: cuius permixtio. ℞.

Hyssopi sicce.
Capillorum veneris.
Ficuum.
Dactylorum.
Sebesten.
Passularum.
Ordei mundi.
Liquiritie rase.
tes equales. aã.par-

¶ Bulliant hec in aqua quantitatis sufficientis ſm artez ⁊ coletur ⁊ seruetur.

¶ In hac decoctione sunt aliqui qui addunt ireos: sed q̃q̃ pectoralis sit ego non laudo illum apponendum esse propter eius horribilitatem ⁊ malum saporem.

¶ Decoctiones iste ⁊ oẽs alie p tres vel q̃tuor dies ꝓseruãtur ⁊ nõ plus ⁊ maxime in estate: ⁊ iter oẽs hic icidẽter dicã de ifusione facta in aqua lactis seu casei: q̃ minus ꝓseruat: q̃ vix p vnum vel duos dies ꝓseruari potest.

¶ Syrupi vo ꝓseruantur si sunt de melle per duos annos. si vo de çuccharo ⁊ bene cocti ⁊ in vase bene obturati per annum durant aliter vix possunt durare.

¶ De ꝓseruatione iulep scias q̃ iulep aquosum ⁊ male decoctum pauco tpe ꝓseruat: ⁊ maxime tpe estatis. iulep vo bñ coctũ p annũ seruat ⁊ nõ plus sub forma iulep.

Decoctio carminatiua magistralis: que valet ꝓtra omnes ventositates. ℞.

Seminis anisi.
Seminis feniculi.
Dauci.
Carui.
Ameos.
Limini.
Polypody.
tes equales. aã.par-

¶ Bulliant in aqua ſm artem vt dictum est in alys decoctionibus.

Decoctio constrictiua sic est: ⁊ sic fit. ℞.

Corticum granatox.
Balaustiarum.
Myrtillorum.
Nucum cupressi.
Hallarum.
Lupulax glandiũ.
Azimox vuax. i. granelle.
Sumach.
Achacie.
Sorbax siccax.
Nespillax imaturax siccax.
Laude egne. aã. ptes eq̃les.

¶ Bulliãt in aqua plãtaginis ℔ z artẽ: ⁊ de dicta decoctione da vbi opz: ⁊ multũ valet ad restringendum.

Diabuglossatũ Mesue: valet ad ꝓfortãdũ cor maniacis ⁊ melicis: ꝓfert syncopim: ⁊ tremorẽ cordis aufert. ⁊ modus eius est. Accipe florũ buglosse bene mũdatox. ʒ.iiy. Zucchari albi. lib.i. Et expone soli: ⁊ fac sicut in capto de çucchuro rosato.

Diaboraginatũ Mesue: valet ad ꝓfortandum cor maniacis ⁊ melancholicis: ꝓfert syncopim: ⁊ tremorem cordis aufert. ℞.

Floz boraginis. ʒ.iiy. Zucchari albi. lib.i.

¶ Contundãtur in mortario lapideo ⁊ exponãtur soli vt dictum est in çucchuro rosato in isto sic fit.

Diamuscus dulcis Mesue: faciẽs ad pulsuz cordis: ⁊ egritudines melancholicas: ⁊ ad eum qui tristatur sine causa: ⁊ confert ad egritudines cerebri: sicut est vertigo ⁊ epilepsia ⁊ paralysis: ⁊ ad egritudines pulmonis ⁊ difficultati anhelitus: cuius permixtio hec est. ℞.

Croci.
Dozonici.
Zedoarie.
Ligni aloes.
Macis. aã.ʒ.y.
Albax margaritax.
Sete crude pax aduste.
Karabe.
Corallĩ rubei. aã.ʒ.y.ʃ.
Ballie muscate. ʒ.y.ʃ.
Oçimi citrati. ʒ.y.ʃ.
Been albi.
Been rubei.
Holy.
Spice.
Hariofilox. aã.ʒ.i.
Zinçiberis.
Cubebe.
Piperis longi. aã.ʒ.i.ʃ.
Musci boni. ℈.y.

¶ Cõfice cũ melle crudo q̃ sit quadruplũ põderis oiuz: ⁊ pone in vase vitreo. Et sit dosis eius ʒ.i. vsq; ad ʒ.y.

¶ Si autem banc confectionem amaram facere volueris valentior efficietur ad ea que diximus: ⁊ ad exiccandum humiditates stomachi ⁊ putrefactiones in eis: ⁊ proprie si addatur in permixtione eius.

Absinthy.
Rosax rubeax. aã.ʒ.iy.
Aloes optie abluti. ʒ.iiy.
Castorei. ʒ.i.
Keilim: idest semen leuistici.
Cinnamomi electi. ʒ.y.ʃ.

¶ Puluerizanda puluerizent subtilr: ⁊ fiat electuarium in bona forma. ¶ Circa banc descriptionem nota q̃ de seda cruda paruz adusta sic aduritur. Accipe de folliculis sirici nouiq̃ nonduz ptransluit annum vnum: ⁊ aperi ⁊ extrabe vermes quos intus reperies mortuos ⁊ mũda p optime: deinde pone in olla noua dictos folliculos que co opertorio lapideo bene tegatur: deinde in furno ponãtur: ⁊ tantum permittantur q̃ possint puluerizari: deinde extrabant ⁊ vsui reserue: hec eni combustio fit vt desiccet ac vt ꝓteri possit. in vna alia ꝓfectione infra reperies subtiliter icidatur: est etiã vt bene teratur. igitur per hoc itelligas q̃ vteq; modus laudatur. Tamen ego non soleo hoc in electuario nec in alys cõfectionibus cordialibus setam comburere: sed subtilr incidere: sed si comburere vis vt verba Mesue sonant: caueas q̃ illa adustio non sit icinerans: imo prudenter fieri debet: ⁊ talr q̃ sericum soluz sit puluerizabile: ⁊ remaneat seta ſm formaz suam. dicit etiã crude: q̃ p coctionez virtus eius extrabitur. ¶ De oçimo qñ enim in compositionibus reperies scriptum oçimi gariofilati: tunc idem est qõ semen basiliconis citrinuz. si vo oçimi simplr idem est qõ semen basiliconis nigrum: ⁊ hoc colligitur a planta basiliconis habens folia lata. Citrinum vo a planta faciens parua folia: ⁊ hec est ipsorum differentia. Citrinũ enim magis aromaticũ est ⁊ cordiale magisq; calidum. igitur in hac compositione vbi dicit oçimi citrati: tũc ponere debes de oçimo citrino: q̃ odorẽ habent de

citro: plꝰ ꝑ experiẽtiã videre possit fricãdo eũ in manib⁹: dico de semine: ꝛ sic nr̃i aromatarij cõiter vtũtur. ¶ Dicbũ aduertẽdũ est de been scriptũ ꝑ duplex ee. been sũt due radices alba ꝛ rubea: ꝛ ꝏbẽt scribi ꝑ duplex ee: ꝛ nõ ꝑ vnũ e: neqꝫ ꝑ ꝏ prout pꝫ in .2°. li°. Auic. cap. 86. ¶ Spica aliqñ eni reperiẽ scriptũ spice nardi vel spice ide: ꝛ ambe idem sũt: aliqñ spice romane vel spice celtice: ꝛ hec due idẽ sũt. ¶ Mel crudũ est qꝺ nõ est coctuꝫ. igiẽ si mõ descripto a Mesue facere vis Accipe mellis puri. lib. i. suprascriptarũ spẽꝛ. ʒ. iy. ꝛ pmisce: ꝛ sic habes mẽtem auctoris: ſꝫ mel crudũ qꝺ est qꝺruplũ põderis oiuꝫ. si vo nõ habes mel purũ potes �means mõ facere. Accipias vnã quãtitatẽ mellis quãtũ volueris ꝛ pone ad ignẽ ad bulliẽdũ: ꝛ semꝑ illũ dispumabis quousqꝫ coctũ sit: deide ab igne amoueaẽ: ꝛ post infrigidationẽ suprascripta spẽꝛ quãtitas apponaẽ: ꝛ ꝺ mõ habebis mel crudũ: ꝛ a superfluitatibus depuratũ. aly vo dicũt qꝺ mel crudũ est illud qꝺ manibus absqꝫ igne exꝑmiẽ a fauo mellis bi ꝛ extrabiẽ: ꝛ hec opio non oino sine rõne est fundata vel illũ vel ꝑscriptũ accipias: qꝫ ꝓuenium: ꝛ si in forma solida facere vis fac vt supra. ¶ Aloes sucotrinũ di aloes optimũ: qꝫ iter oẽs alias spẽs aloes est melio⁹: ꝛ lauẽ ꝺ mõ. Terab quãtitas aloes tibi necessaria ꝛ rozabis illũ aquę pluuialis vel aque endiuie: hec eniꝫ lotio fit vt ipsius acritas amoueaẽ ꝛ ꝓfortatio augeaẽ donec totũ ab aqua sit madefactũ: deide soli exponaẽ ad desiccãdũ: ꝛ ꝑmittaẽ vsquequo possit denuo puluerizari: deide iterꝫ ꝑtere ꝛ quãtitatẽ de ꝑdicta aq̃: iterꝫ irroza ꝛ soli exponas: ꝛ illud idẽ ꝛ tertio facias: demũ post exiccationẽ reserua ꝛ vtere illo. ¶ De aloe iterꝫ est notandũ qꝺ aliqui sunt q illũ cõburũt quẽ ponere volũt in hac ꝓfectione ꝛ nõ lauãt dicẽtes: qꝺ ꝑ cõbustione amouẽ sua gũmositas ꝑ quã laxabat ꝛ stomachuꝫ debilitabat: ꝛ ꝑ ꝺ magis appropriaẽ alia vtus ꝛ alia opatio que est ꝓfortare: ꝛ imo melius ꝓfortat: ꝛ ad hoc notãdũ est qꝺ si aloes detur ad laxandũ nõ comburiẽ nec lauaẽ: ſꝫ si ad ꝓfortandũ vel abluiẽ vel cõburiẽ: q̃q̃ cõbustio ipsius de raro fiat. Modus cõburẽdi est: ponaẽ in olla mũda: ꝛ sup prunas ꝑmittaẽ donec aduratur.

¶ Semen leuisticj compositionibus apponenduꝫ est nõ planta neqꝫ radix neqꝫ folia.

Diagalanga Mesue: valet contra morbos ventositatum grossarum ꝛ acetosaꝫ eructuationem medicina experta: ꝛ ad malitiam digestionis: ꝛ bonificat operationes stomachi ꝛ epatis frigidi: immo emendat defectionem ipsoꝝ. ℞.

Galange.		Calamenti.	
Ligni aloes.	aũ. ʒ. vi.	Mẽthe sicce domestice.	
Hariofilorum.		Heil. i. cardamomũ maius.	
Macis.		Spice.	
Reisim: idest semen leuistici.	aũ. ʒ. y.	Seminis apy.	
		Seminis feniculi.	
Zinçiberis.		Seminis anisi.	
Macropiper. i. pipę lõgũ.		Seminis carui.	aũ. ʒ. i.
Cinnamomi.		Calami aromatici.	ʒ. i. ſ.
Piperis albi.	aũ. ʒ. i. ſ.		

¶ Puluerizeniẽ oia suprascripta debito modo: succhari tabarzet. i. albi vel illius prouintie. ʒ. x. Et fiat cõfectio decoquendo quantum sufficit: ꝛ fiat. dosis eius est. ʒ. y. vsqꝫ ad auẽ. y. si autem in forma solida fac vt dixi.

¶ Intelligendũ qꝺ in oibus ꝓfectionibus ꝛ cõpõnibus cordialibus stomatichis epaticis ꝛ breuiter in quibuscunqꝫ: exceptis in medicinis vomitiuis semꝑ apponẽduꝫ est cinnamomũ subtile. In vomitiuis vo grossuꝫ apponẽdũ est: eo qꝺ illud vomitũ ꝓuocat: parũqꝫ sustinet de decoctione ꝛ ꝑtritione: ꝛ minus subtile iterꝫ sustinet. ¶ Qñ simplr piper descriptũ in cõpositionibus reperiẽ de pipe vsuali est.

¶ Calamẽtũ ꝛ mẽtha sicce in hac compositione ponunẽ: qꝛ siccioris sunt cõplexionis. Et de mẽtha domestica ꝛ calamento montano est intelligendum: non de aquatico.

¶ Nonnunq̃ cõtinget aromatario rẽperire in ꝏbusdam cõpositionibꝰ. mel tabarzet: ideo declarabo qd illud sit: ꝛ dico qꝺ est mel albũ: de celo cadens ad moduꝫ rozis: ꝛ est albus: ꝛ aliqualr densius q̃ sit apũ: ꝛ q̃si tendit ad nãm succhari: ſꝫ qꝛ illo caremus: loco eius ponimus mel albuꝫ vel succhaꝝ ꝛc coctionis. Et ꝺ mel tabarzet ponit a Mesue in ꝓfectione de çinçibere. distinctione ● circa finem.

Diaciminum bonum Mesue. ꝓme descriptionis: valet contra stomachum ꝛ viscerum ventositatem: digestionem procurat: stomachum ꝛ viscera calefacit. ℞.

Cimini infusi i aceto ꝑ tres dies ꝛ noctes.	ʒ. x.	Macis.	ʒ. y.
Zinçiberis.		Galange.	
Cinnamomi.	aũ. ʒ. iiy.	Piperis longi.	
Hariofilorum.		Cardamomi maiozis ꝛ mizozis.	aũ. ʒ. y.
Ligni aloes.	aũ. ʒ. y.	Musci.	℈. ſ.

¶ Puluerizeniẽ puluerizanda: ꝛ cum melle quãtũ sufficit fiat ꝓfectio. ꝛ si in forma solida fieri vis fac vt supra dixi in alys receptis. ¶ Varie eni reperiunẽ recepte de hac cõfectione: ſꝫ ista est melioꝛ ꝛ in vsu. Reperiẽ qñq̃ magnus erroꝛ in hac compositione apud aromatarios ꝛ medicos. Aliqui eniꝫ bũt in suis receptis cimini carmeni: ꝛ aromatarij dicũt qꝺ carmeni nihil aliud est q̃ puintia in qua dictũ ciminũ nasciẽ. vt vbi gra. opy thebaici ꝛc. Sꝫ multuꝫ errant vt videri põt a Matthęo sylvatico. cap. de cimino vbi dicit. qꝺ ciminũ carmenũ idẽ est qꝺ siseleos. i. siler mõtanũ. Causa aũt q̃re ifundiẽ ciminũ in aceto ꝑ diez est: qꝛ acetũ addit sibi in vtute ꝑfundationis ꝛ icisionis: ꝛ temperat eius calorẽ aliqualr. ¶ Nota isuper qꝺ ꝑtritio medicinaꝝ huius ꝓfectionis non ꝺz esse subtilis sed grossa: cum intentio ipsius medicine nõ sit nisi qꝺ sit fortis in resoluẽdo ꝛ euacuando ventositatem. Qꝛ si vltimate ꝑeraniẽ ventositatem nõ resoluerent: sed ꝑ vrinã educerẽt. hoc declarat Auic. 5° canonis. cap°. 10 de diacimino.

Diambra Mesue est medicina sublimis cerebrũ: confortans stomachum ꝛ omnia mẽbra: ꝛ digestionem procurat: ꝛ membra nutritionis calefacit: senibus quoqꝫ conuenit ꝛ frigidis natura: ꝛ mulieribus ꝛ egritudinibus matricis. ℞.

Cinnamomi.		Cardamomi maiozis ꝛ mizozis.	ʒ. i.
Dozonici.		Zinçiberis.	ʒ. i. ſ.
Hariofilorum.		Macis.	
Nucis muscate.		Sandali citrini.	
Foly.		Ligni aloes.	
Galange.	aũ. ʒ. iy.	Piperis lõgi.	aũ. ʒ. y.
Spice.	ʒ. i.	Ambre.	auẽ. i.
		Musci.	ʒ. ſ.

¶ Puluerizeniẽ puluerizanda: ꝛ confice cum syrupo rosato facto cum aqua infusionis rosarum. i. cum iulep rosato. ꝛ si facere vis in forma solida fac vt supra tibi ostendi in alys cõfectionibus. dosis est. ʒ. iy. ¶ Diambra dicit ab ambra ingrediente in bona quantitate. hoc apud medicos est multũ in vsu ꝛ maxime ista descriptio.

¶ Circa prescripta ꝛ sequẽtia vnũ generale est notãduꝫ qꝺ spẽs huius ꝓfectionis: ꝛ oẽs spẽs medicinaꝝ cõfortatiuum mẽbra: aperiẽtiũ oppilationes debẽt subtilr puluerizari: ꝛ eo maxime si ad lõginqua mẽbra ꝓfortãda debeant transire: non aũt vltimate. vltima eni contritio perdit virtutem medicine aromatice: sed media fit inter vltimam ꝛ subtilem. Et si nostro tempore hec confectiones fiant in mortellis: maioꝛ operatio tamẽ ꝛ efficacioꝛ vtplurimũ fit ab

electuario q̄ a confectione preparata vt superior: ꝛ hoc multis rōnibus. Prima, ppter meliorem fermentationez que fit aromatū in electuarys que fieri non potest in confectionibus. Secunda. qz de aromatibus plus ponitur in electuario construendo q̄ in confectione. Tertia. qz melius ꝛ facilius euaporat: ꝛ transit virtus electuary ad mēbra remota q̄ virtus cōfectionis assumpte vt in passionibus pectoris ꝛ cerebri: ꝛ hoc verificari potest in omnibus (confectionibus ꝛ electuarys.

Diacoralli magistralis valet ℥. ℞.

Specierum diarodon abbatis.	ʒ.iij.
Corallor rubeor.	aā.ʒ.ʃ.
Corallor albor.	aā.ʒ.ʃ.
Fragmentor precioſor.	
Margaritaruz non perforatarum.	aā.ʒ.ʃ.

℄ Pulueriçent subtilr ꝛ addat çucchari dissoluti i aqua rosa. ʒ.vj.ʃ. Et fiat ꝓfectio in morsellis.

℄ Intelligendum q̄ quando scribit fragmentorū precioſor absolute: de quinqz descriptis in electuario de gēmis est intelligenduz: ꝛ non de aliquibus alys.

℄ Scō etiam est itelligenduz q̄ quando dī speciez diarodon abbatis vel speciez triasandalor vel aliaz specierum de ipsis complete itelligenduz est. i. de ipsis ſm integram descriptionē positam a doctoribus: non vt quidam fatui dicebant: qui cum scriptum inuenerunt speciez diarodon abbatis illas sine musco ponebant: dicentes q̄ illa erat doctorum intentio ꝛ fatue.

Diarodon abbatis Nicolai ꝛ dī a rosis: qz ibi irrāt plus q̄ de alys spēbus. Abbatis ab abbate de curia factū: datur ꝓpter ictericis epaticis ꝛ ptisicis etbicis ꝛ cardiacis qui patiunt ex caloze ꝓualescētibus ex longis ꝛ acutis egritudinibus calidis. ℞.

Sandalor albor.	
Sādalor rub.	aā.ʒ.ij.ʃ.
Dragaganti.	
Hummi arabici.	
Spody.	aā.ℨ.ij.
Assari.	
Spice.	
Masticis.	
Cardamomi maiorīs ꝛ minorīs.	
Croci.	
Xyloaloes. i. lignū aloes.	
Hariofilozum.	
Hallie muscate.	
Seminis anisi.	
Maratri. i. semē feniculi.	
Cinnamomi.	
Succi liquiritie.	
Reubarbari.	aā.ℨ.i.
Seminis basiliconis.	
Berberor.	
Seminis scariole.	
Seis portulace domestice.	
Seminis malue.	
Seminis lactuce.	
Seminis papaueris albi.	
Seminis cydonior.	
Seminis citrulli.	
Seminis melonis.	
Seis cucumeris.	
Seis cucurbite.	aā.ℨ.i.
Ossis de corde cerui.	
Margaritaz.	aā.ℨ.ʃ.
Zucchari candi.	
Rosarum rubearum.	aā. ʒ. i. ʒ. iij.
Camphore.	gra.vj.
Musci.	gra.ij.ʃ.

℄ Pulueriçentur pulueriçanda subtiliter: ꝛ cum syrupo rosato quantuz sufficit fiat: ꝛ si in forma solida facere vis modum supra descriptum habes.

℄ Nicolaus dicit q̄ hec confectio debet dari cuz rodostomate vel cum frigida. vt igitur oīs pars clara sit: scias q̄ rodostomate. i. cum decoctione rosaz: vel cum frigida. i. cū decoctione facta cū frigidis. Sed decoctio hec hoc tpe nō est in vsu: ſz loco ipsius datur cuz syrupo rosato.

Diarodon descriptione cōmuni Mesue: confert ad dolorem stomachi ꝛ epatis: ꝛ puncturam in eis: ꝛ caliditatem ꝛ acuitatem cholere citrine: faciens digerere cibum: ꝛ est ex confectionibus stomachi ꝛ epatis debilibus. ℞.

Rosaz rubeaz.	ʒ.xxx.
Trociscor diarodō.	ʒ.iij.
Trociscor de spodio.	
Liquiritie rase.	aā.ʒ.iij.
Hariofilor.	
Hallie muscate.	aā.ʒ.iij.
Spody.	
Croci.	
Masticis.	
Ligni aloes.	aā.ʒ.ij.
Sandalor albor.	
Sandalor rubeor.	
Sandalozum citrinozum.	aā. ʒ. ij.
Assari: id est radicum.	
Spice.	
Macis.	
Carda. ma. ꝛ mi.	aā.ʒ.i.
Seminis portulace.	
Seminis lactuce.	
Seminis scariole.	
Seminis citrulli.	
Seminis melonis.	
Seminis cucumeris.	
Seminis cucurbite.	
Margaritaz albaz.	
Alfelengemisch. i. oçimum.	
Rasure eboris.	
Dragaganti.	
Hūmi arabici.	aā.ʒ.i.
Camphore.	ʒ.i.ʃ.
Musci.	ℨ.ʃ.

℄ Pulueriçentur subtiliter pulueriçanda: ꝛ cum syrupo rosato quantum sufficit fiat confectio. Si in forma solida facere vis fac vt supra ostendi.

℄ Syrupus factus ex rosis rubeis ꝛ aqua rosata cum quo dz ꝓfici hec ꝓfectio. si in forma liquida facere volueris bmō fiat. Accipe rosaz rubeaz viridiū. lib.ij. ponas in vase vitreo stricti orificy: ꝛ super eas infundas ferues aque rosate. lib.v. ꝛ ꝓstrigaī orificiū vasis ꝛ ꝑmittaī ifrigidari: deide dicte rose bene in manibus exprimaī: ꝛ due alie libre rosaz viridiū accipiaī: ꝛ ꝑdicta aqua rosata calefiat bñ: ꝛ itez supra eas ponaī: deinde coletur post ifrigidationē manibus exprimendo rosas: ꝛ in dicta colatura addatur çucchari. lib.iij. ꝛ clarificeī cuz supascripta aqua rosata: ꝛ fiat syrupus de quo fit supascriptum ꝓfectum: ꝛ fiendo ifusio ter esset melius.

℄ De musco ꝛ opio in medicinis parum pōnitur: muscus enim in modica quantitate est magne qualitatis ꝛ operationis: opium similiter. Et imo sufficit paruz apponere ne in magna quantitate noceat: aut opationes aliaz medicinaz corrumpat: aut occultet. Et sicut de opio ꝛ musco exēplificō: ita ꝛ de alys medicinis fortibus est itelligenduz.

℄ Nota hic de ꝓtritione spēz electuariox ꝛ cōfectionum. Nam spēs que ponunt in electuarys ꝓfortātibus aperiētibus vel alterantibus ꝛ ꝓfortantibus subtilr debent ꝓteri. Causa est: qz nō alterant nec ꝓfortant nisi attrabantur: ꝛ imo ad hoc vt alterent membrum vel confortent indigent vt attracta a membris possint penetrare. ℄ Facilius aūt penetratio fit p ꝓtritionē multā: secus aūt est de medicina solutiua. Nā ipsa manēs quieta in stomacho fz cōez opinionez euaporat ad mēbra: q̄ si attraberent a mēbris esset malum: ꝛ ideo grosso modo debēt ꝓteri: ꝛ hoc respectu subtilis: ne citius debito trāseat a stomacho: ꝛ bñ nota to habeas perfectā doctrinam ꝓterendoz.

Diadragagantū frigidum Nicolai a dragagāto nomen accipit: valet ad oē vitium pulmonis ꝛ pectoris q̄ fit ex caloze maxime ptisicis etbicis pleureticis peripleumonicis: ad omnem tussim que fit ex caliditate ꝛ ficcitate: ꝛ ad omnem lingue asperitatem ꝛ gutturis: cum vo sumuntur tamdiu in ore teneaī donec parum ibi dissoluitur. ℞.

Dragaganti albi.	ʒ.ij.
Hūmi arabici.	ʒ.i.ʒ.ij.
Amidi.	ʒ.iij.
Liquiritie rase.	ʒ.ij.
Penidy.	ʒ.iij.
Seminis melonis.	
Seminis cucumeris.	
Seminis citrulli.	
Seis cucurbite.	aā.ʒ.ij.
Camphore.	ℨ.ʃ.

℄ Syrupi albi Haleni. i. iulep violati. lib.ij. contundantur subtiliter omnia: deinde permisceantur bene in mortario paulatine miscendo illa cōfectio cum iulep ꝛ reseruetur. Sed hec cōmuniter fit in forma solida hoc modo. ℄ De cōpositione ista est itelligendū qō cum sit in forma solida non dz fieri de superioribus q̄ tibi dixi accipiendo

speciex. ʒ.i. ꝯcchari. lib.i. eo qr pauce species cribellate in ea intrãr. Sed de eis supra descriptis debes accipere. ʒ.iy. speciex ꝯcchari. lib.i. ꝛ facere in morsellis: tũ enim ꝯcchariz ꝙ predicte spẽs possint simul teneri oz apponi ꝛ nõ plus. igitur prescripta regula ab aromatarys tenenda est. Et oppositum vidi semper facere ab eis: ꝙꝙ sepe ac sepius a magistris moniti essent. ¶ Omnes doctores ꝓueniunt qõ gũme debent dissolui in ꝓfectionibus in quibus intrant ꝛ non ꝓteri: eo qr puluerizari non possunt ꝛ pistando virtus illarum deperditur. quare cuz in aliqua ꝓfectione intrant dissolui debent in aqua appropriata: in ista enim dissoluant cum parum aque violax: in alys vo cum alys aquis ꝑm diuersas intentiones.

Diadragagantũ caliduz Nicolai: valet tussiẽtibus ex frigido flegmate: ꝛ nõ valẽtibus eycere asmaticis empticis anhelosis suspirosis peripleumonicis pleureticis: ꝛ ad oẽm coarctationez pectoris: stomachũ ꝓfortat: digestionẽ ꝑcurat. ℞.

Dragagãti triduo in aqua		Seminis fenugreci.	
tẽperati.	lib. i.	Cinnamomi.	añ.ʒ.y.
Hyssopi.		Seminis lini assi.	ʒ.iy.
Pinearum.		Zinçiberis.	
Amigdalax mundatax ꝛ		Liquiritie rase.	
excorticatax.	añ.ʒ.iy.	Succi liquiritie.	añ.ʒ.i.

¶ Puluerizẽt subtilr puluerizanda: ꝛ ꝑterantur ꝓterenda confice sic. Dragagantũ infusum in aqua per linteoluz extorque: ꝛ cum lib.y. ʒ.viy. mellis cocti vsqz ad spissitudinẽ lento igne semper cuz spatula agitando misceat: deinde addantur pinee amigdale: semen lini ꝛ fenugreci. Ab igne deponat: ꝛ puluis supascriptax spẽx addatur ꝛ vsui reseruet. ¶ Modus assandi semina lini in eo itrantia talis est. Accipe patellã vel bernaciũ ꝛ sup ignẽ multuz calefacias postꝙ bene calefactuz fuerit remoue ab igne ꝛ intus ponas semina lini semp mouendo vsquequo sint assate. Et si tũc bene assate nõ sunt itex vas calefiat amotis seminibus: deinde ab igne remoto iteruz semina supra ponant semper mouendo vsquequo sint bene assate: deinde reserua: ꝛ ꝑm hanc doctrinã oia alia semina debẽt assari. ¶ Semen lini assatur vt amoueat humiditas superflua ꝛ viscositas ꝛ plus assari debet ꝙ alia semina. Ideo nota ꝙ oia semina ꝑ se assanda sunt: eo qr aliqõ semen multuz assandũ est ꝓpter eius viscositatẽ multã: vt semẽ lini ꝛ psily. q̃dã minus ꝓpter eius paucã humiditatẽ: vt semẽ anisi ꝛ oçimi ꝛ huiꝰ. quare bene notẽt aromatary. ¶ Cõfectiones he amare ꝑ duos annos seruantur oẽs: tyriaca vo magna longiori tẽpore seruat vt in ipsa scripsi.

Diacalamentũ Nicolai dictuz est a calamento ꝑcipue ad omne vitiũ pectoris ꝛ capitis ex frigiditate maxime his qui sũt in senili etate: valet etiam tussientibus ex frigida causa ꝛ quartanarys. si ex eo vruntur accepto post prandiuz ꝛ post cenam: in sero cum vino: frigiditatem ꝛ dolorem stomachi amputat: ventositatẽ imaturam excludit: calculos frangit: mẽstrua imparat: quartanarys ꝛ quotidianarys cũ duobus scrupulis diegridy ꝛ euforby idem in moduz nucis pontie ante duas horas accessionis cum apoçimate pigami vel rozis marini sumptum mirabilr liberat. ℞.

Calamenti syluestris.	Semis leuistici.	ʒ.i. ℈.i.
Pulegy.	Seminis apy.	℈.i.
Hyssopi ficci.	Seminis ameos.	
Melanopipis. i. pip nigrũ	Thimi.	
Seminis siseleos: idest siler montanum.	Seminis anheti.	
	Cinnamomi.	
Seminis petrosilly.	Zinçiberis.	añ.ʒ.y.
añ. ʒ. iy. ℈. y.		

¶ Puluerizẽt oia debito mõ ꝛ cũ melle quãtuz sufficit fiat ꝓfectio. ¶ Calamẽtũ qõ in hac cõpone igredit oz eẽ syluestre: eo qr magis ꝓfortatiuũ ꝛ abstersiuum est ꝙ domesticũ. ¶ In mẽse July ꝛ augusti ista seia colligẽda sũt s. semẽ petrosilly: laureole: caraputie: rutbe: feniculi: caulis: miliuz solis: lactuce: portulace: pastinace: rape: ꝛ siliuz. ¶ Anhetũ si simplr scriptũ reperit: semper de semine est intelligendũ nõ de herba: vt est cõmunis corruptela.

Diacalamentũ Mesue descriptione Hal. cõferẽs ad egritudines frigidas mẽbroz nutritionis ꝛ ad malitiã digestionis: ꝛ facit penetrare cibũ qui nõ põt penetrare ad epar ꝛ corpus reliquuz: ꝛ est hec eius ppietas: ꝛ ꝓfert rigozi febriũ: ꝛ emplastratuz ꝛ inunctũ in spina: ꝛ est ex maxime subtiliantibus humores grossos ꝛ viscosos ꝛ ex resoluẽtibus vẽtositates: ꝛ confert singultui vehemti frigido ꝛ vẽtoso vel acetoso: quox difficilis est resolutio: ꝛ puocat vrinã ꝛ mẽstrua. ℞.

Calamẽti mõtani ꝛ fluuial.		Seminis apy.	
Semis siseleos: idest siler montanum.		Extremitatũ alase: idest thimus.	añ.ʒ.y.
Seis petrosilly.	añ.ʒ.vi.	Keisim. i. leuistici.	ʒ.vi.
Zinçiberis.	ʒ.iy.	Piperis nigri.	ʒ.xy.

¶ Puluerizẽtur omnia ꝛ cum melle quantum sufficit fiat electuarium: dosis est. ʒ. i.

¶ Calamẽtũ tã mõtanũ ꝙ fluuiale colligẽdũ est in mẽse July: ꝛ exiccãdũ est in vmbra: exiccatio enim facta in sole opationẽ eius debilitat: ꝛ eo tempore colligit pulegium.

¶ Quinqz de causis medicine miscent simul. Primo vt vtus eax fortificẽt: ꝛ hac de cã scamonea miscet cũ medicinis aloeticis ꝛ çinçiber cuz turbith. Scõo vt cito faciat alias medicinas trãsire ad locũ debitũ. ꝛ sic crocus admisceat auro ꝛ argẽto: aux eni ꝛ argẽtũ sua ponderositate ad itestina descẽdũt nec ad venas possũt penetrare: ꝛ crocus facit eas ad coz penetrare. Tertio miscemus vt cito medicina nõ trãseat ad venas vt cũ volumus epar deoppilare ꝑ diuretica: qr illa sũt cito penetrãtia ad venas ꝓmiscem⁹ aliã medicinã vt raffanũ. Raffanus eni hz ꝓprietatẽ attrahẽdi humores ad stomachũ. Quarto vt vna ꝑ aliã debilietur: ꝛ sic miscemus cum violis vel cũ cassiafistula mirabolanos. Quinto vt malitiã alterius remoueat vel impediat vt çinçiber cũ scamonea: scamonea eni multum debilitat stomachum ꝛ çinçiber ꝓfortat.

Diacodion Mesue: ꝛ est ꝓfectio de iecur: ꝛ modus ꝓfectionis de iecur ꝑm itẽtiones Hal. ꝛ diacodion pux ꝓferẽs eis ꝙbus ex capite ad pectus ꝛ ad pulmonẽ subtiles catarri defluũt: ꝛ sunt cã tussis ꝛ insomnietatis. ¶ ℞. decẽ capitã papaueris albi in ꝙbus sit mediocritas iter quitatẽ ꝛ magnitudinẽ ꝛ humiditatez ꝛ exiccationẽ ꝛ pyciat sup ea sextariũ vnuz aque: ꝛ sit aqua pluuialis. Et si sint humida plus ꝙ sicca dimittat die ac nocte. si sunt siccioza dimittant plus. Tunc coque ea vsqz dũ discocta sint: ꝛ aque due ptes sint ꝓsumpte. tũc vo cola succũ eius. Et restat post illud duplex ꝓsideratio: qm̃ si catarrus subtilis fuerit ꝛ timet fluxus eius ad pectus ꝛ pulmonẽ ꝛ cãnã: ꝛ timent vigilie. Opz tũc vt misceat ex robquãtitas que sit medietas aque ꝛ coquat sup ignẽ in quo nõ sit flãma neqz fumus: ſz sup prunas tm̃. Et nõ ꝓuenit in hac intentione mel quãtũ mel est ex babẽtibus acumẽ. q̃re est subtiliatiuũ: ꝛ est ꝓp ꝗ qõ itẽdimus. ꝛ quãtum est mã subtilis valet: ꝛ mel est ex subtiliãtibus. Cũ aũt plenitudo ꝓtinet in thorace ꝛ pulmone ꝛ velis medicamẽ fieri absterſiuum. tunc mel ꝓuenientius est: qm̃ dormire facit: ꝛ materias que sunt in pectore ad expellendum habilitat. Et qñqz fit medicamen ex vtrisqz: qñ cadunt in occupatione duplicis intẽtionis, ꝛ est dosis. ʒ.i. ꝛ plus ꝛ minus

ꝺm ꝙ exigit ꝺispositio. Et opꝫ vt teneat eā patiens in ore suo ⁊ trayciatur inde modicum quod ꝺissoluatur ex ea in saliua. Si autez velis vt sit retentiuum nature eruptionis sanguinis a locis qui sūt sup diaphragma: ⁊ ab alys locis manationis ⁊ a partibus viscerum. Tūc ad vnāquāqꝫ lib. ipsius ptyciaꝝ acbacie rubee beufistidos croci myrre balaustie. aā.ʒ.i. ⁊ ramich. ʒ.iiy. ⁊ administret. Et sunt qui ponunt ideꝫ iacur puro loco mellis penidias. Et sunt q ponūt çuccbaꝝ. Et qūꝫ exigit ꝺispō egritudinis que est multe calitatis ⁊ acuitatis vt fiat medicamen ex papauere nigro ⁊ sint eius capita vsqꝫ. 50. Et qūꝫ ex albo ⁊ nigro. Et loco mellis ponit çuccbaꝝ aut penidie.

Diaspoliticon de spēbus grossis. Auic. in 5° li° ⁊ vocat diacimīum grossuꝫ: facit ad vētositates fridas: ⁊ satietatē nauseatiuā: ⁊ resoluit ventositates: ⁊ ꝓfert ei q nō ꝺigerit cibū: cui⁹ ꝺ ē ꝓmixtio. ℞. Baurach. i. sal nitrū ptē mediā. Limini carmeni ifusi in aceto ⁊ torrefacti. ·Piperis albi. ·Piperis lōgi. Folioꝝ rutbe oiuꝫ. aā. ptē vnā. Et ꝺ qꝺē fit ꝺm duas ꝺescriptiones: qūꝫ eni fit ex ptibus eq̄libus in oibus suis cōpositionibus. ſ. cimini: piperis: rutbe: ⁊ baurach: ⁊ iste modus soluit nām valde: ⁊ qūꝫ ꝓmisceꝫ de spēbus reliqs quātitas eq̄lis: ⁊ de baurach medietas huius quātitatis ⁊ eligit de cimino carminū ⁊ ifundit in aceto forti: ꝺeinde torrefit ⁊ sit piper albū: ⁊ illud iō qm ipsum ꝓfortat stomachū plus q̄ꝫ due alie spēs. ſ. piper lōgū ⁊ piper nigrū: ⁊ ꝺ est illud qꝺ nō est paruū. vꝫ. ꝓtractū: ⁊ eni eius cortex est grossus: imo est ex illo qꝺ ꝺī grauis pōderis: ⁊ eligaꝝ de eo magnū ⁊ sanū ⁊ baurach. Fiat ergo medicina ad illuꝫ cui⁹ nā retineꝝ cū baurach: ꝺico nitrū naurnacon ⁊ est rubeū: ⁊ qm feceris ipsam ad illuꝫ: cuius nā est soluta administrabis baurach aliud: ⁊ sit illud qꝺ ꝺe eo ꝓcies medietas quātitatis vniuscuiusqꝫ medicinaꝝ quas ꝺiximus: ⁊ folia rutbe iteruꝫ. Sint g̃ sicca cū mēsura: ⁊ illud iō qm si exiccent̄ vehemēter sunt cale cōplonis ⁊ est calefactio eoꝝ vltra mēsurā: ⁊ si nō exiccētur vehemēter remanet in eis humiditas superflua q̄ nō ꝓsequit vltimationē ꝺigōnis: q̄propter non ꝺestruit eius iflatio in aliquo. Et ꝺe q̄tuor spēs qūꝫ permiscent̄ cū melle ꝺispumato: ⁊ qūꝫ nō ꝓmiscent̄ cū aliquo ⁊ reseruāt p se absqꝫ melle. Lū g̃ ipse sūt necessarie ꝓpciātur in aqua ozdei: aut in cibo alio ꝓueniēte: ⁊ hec medicina sumit̄ sola ante cibū ⁊ post cibū: ⁊ illa ꝓmiscet̄ cū melle ꝺispumato est magis ꝓueniēs in hac ꝺispōne: ⁊ illud iō qm ipsa ꝺestruit iflationē oīno: ⁊ opꝫ iteꝝ vt sit mel bonū qm nō est necessariū vt sit hec medicina nisi fortis in resolūēdo vētositatē ⁊ euacuet cū fortitudine: ⁊ opꝫ vt scias q qm vis vt sit eius euacuatio plus cōtritio medicinaꝝ non subtilis sꝫ grossa: ⁊ illud iō qm scio boiem qui ꝓtriuit hanc medicinā ꝓtritione vltima: qm nō seruauit illud qꝺ ego ꝺixi. q̄re non soluit nām oīno: imo ꝓuocauit fortiter: ⁊ venit ad nos mirās ⁊ q̄rēs ꝺe causa in ꝺ: ⁊ illud iō qm ipse existimabat q in corpe illius viri esset ꝓpietas que esset in causa in hoc qꝺ accidit postq̄ ego feci scire eum q causa in illo esset ꝺispō cōpositionis eius: tūc cōposuit eā sero sicut precepi ei ⁊ cōpleta est eius opatio: ⁊ opꝫ vt seruet̄ hic determinatio in cōpositione reliquaꝝ medicinaꝝ.

Dianisi Mesue valet ad ventositatez grossam ⁊ frigiditatez que est in stomacho ⁊ tussi ꝺiurne: cuius permixtio. ℞.

Seminis anisi.	ʒ.xx.	Zinçiberis.	
Liquiritie rase.		Seminis feniculi.	
Mastices.	aā.ʒ.viy.	Cinnamomi.	aā.ʒ.v.
Carui: ideꝫ semen.		·Piperis albi.	
Macis.		·Piperis nigri.	
Galange.	aā.ʒ.v.	·Piperis lōgi.	aā.ʒ.y.

Calamenti montani. Cubebarum.
·Pireri. Croci.
Cassie lignee. aā.ʒ.y. Spice. aā.ʒ.i.ſ.
Veil. i. cardamomū maiꝰ. Zuccbari. ʒ.xvi.
Hariofilozum. aā.ʒ.i.ſ.

¶ Pulueriçentur ista satis subtiliter ⁊ cum melle ꝺispumato quantum sufficit fiat confectio: ꝺosis est. ʒ. y.

¶ Notandū q in electuarys de melle ⁊ de çuccbaro semp in eis spēs aromatice ponēde sūt post eaꝝ aliqualē ifrigiꝺationez: qz si ponerent̄ melle vel çuccbaro exīte adhuc ad ignē vt qꝺā faciūt vtus aromatuꝫ pꝺeret̄. ¶ Fenicali ⁊ anisi cum simplr scriptum reperiunt̄ in confectionibus vel electuarys ꝺe ipsoꝝ seminibus est intelligendum: cuꝫ ea magis ad vsum medicine conueniant.

Diatrion pipereon Mesue ꝺescriptione communi quod calefacit stomachum ⁊ ventrem: ⁊ remouet ꝺolorem eius ex humiditate flegmatica multa ⁊ cruda: ⁊ mundificat eum ab ipsis: ⁊ valet contra acerbos ructus: ⁊ ꝺigestionē procurat. ℞.

·Piperis albi.		Amomi.	
·Piperis nigri.		Cinnamomi.	aā.ʒ.i.
·Piperis lōgi.	aā.ʒ.v.	Cassie lignee.	
Zinçiberis.		Seminis apy.	
Asse. i. thimus.		Siseleos. i. filer montanum.	
Anisi. i. semē.	aā.ʒ.y.	Assari: ideꝫ radicum.	
Spice.		·Radicū enule sicce.	aā.ʒ.ſ.
Seminis ameos.	aā.ʒ.i.		

¶ Mellis quantuꝫ sufficit ⁊ fiat confectio: ꝺosis eius est ʒ.i. vsqꝫ ad ʒ.y.

¶ Piper album nō est illud qꝺ est paruum ꝓtractum ⁊ qꝺ ꝺz corticem grossum: sed est illud qꝺ est magnum grauis pōderis sine ꝓtractione subtilissimi corticis. Et illud plus ꝓfert stomacho q̄ꝫ due alie spēs. ¶ Enula ꝺebet esse sicca: eo qz maioris est ꝺesiccationis q̄ꝫ quando est recens.

¶ Cassia qm in libris auctoꝝ reperiꝝ absolute scripta ꝓsidrāda ē si cōpō illa in q̄ itrat ē solutiua vel lenitiua: ⁊ tunc ꝺebem⁹ ponē cassiā fistulā. Si āt nō ē solutiua nec lenitiua. ſz calefactiua ꝓfortatiua vl opatiua oppilonū: tūc ꝺebemus ponē cassiā ligneā: ⁊ ꝺ fit ꝺ gñali regula ⁊ ꝺocumēto.

Diacurcuma magna Mesue ꝓferēs ad egritudines antiquas hydropisi inuamētū manifestū: ⁊ eradicat egritudines epatis: ⁊ chronicas que iam idurate sūt: ⁊ ꝓfert ad febrietatē caloris ⁊ corruptionis stomachi: ⁊ humiditatē frigidam: ⁊ ventositates grossas in eis: ⁊ ꝺolori renū ⁊ vesice: ⁊ vrinā prouocat. ℞.

Croci.		Carpobalsami.	
·Radicum assari.		·Rubee tinctoꝝ.	
Seminis petrosilly.		Succi absinthy.	
Seminis dauci.		Succi eupatoꝝ.	
Seminis anisi.		Olei balsamini.	aā.ʒ.y.
Seminis apy.	aā.ʒ.iiy.	Calami aromatici.	
·Rauedseni. i. reubarbari.		Cinnamomi.	aā.ʒ.i.ſ.
Meu.		Scordeon: ideꝫ allium syluestre.	
Spice nardi.	aā.ʒ.vi.		
Costi.		Scolopendrie.	
Myrre.		Succi ligritie.	aā.ʒ.y.ſ.
Cassie lignee.		Dragaganti.	ʒ.i.
Squinanti.	aā.ʒ.y.		

¶ Pulueriçent̄ oia subtilr ⁊ cum melle quantum sufficit fiat electuarium: ꝺosis est ʒ.i. vel y.

¶ Dī diacurcuma: qz color assimilaꝝ curcume: vel ꝺī a croco: qz crocus apud grecos ꝺī crocon: qui in ea ingreditur in bona quātitate. Et qz vocabulū est corruptū ꝺicūt diacurcuma, sed ꝺz ꝺicere diacrocon. ¶ Insup nota q oēs medicine ꝓfortātes epar ⁊ valentes epati ꝺebent bene teri ⁊

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-145250-p0222-9 DFG

subtiliter cribellari. ¶Balsamus est liquor emanans a stipite illius arboꝛselli:ꝛ dicitur opobalsamum.

¶Oleum quod ponit loco balsami:ꝛ est nobilius ꝑm Guilelmum Placentinum. ℞.

Myrre.	Nucis indie.	ʒ. iiij.
Carpobalsami: idest semẽ balsami. aā. ʒ. iiij.	Hypericon.i.pforata.	ʒ.ij.

¶Terantur grosso modo:ꝛ misceant cuꝫ ʒ. v. olei vel ʒ.i. ʒ.iij. terbentine siue largati: ꝛ in fine addatur muscꝫ. gra. v. Ambre. gra. iij. olei de lateribus. ʒ. i. Hoc enim loco balsami pot poni in oi loco:facit enim opationes vt balsamus. Istud oleum maxime ꝑz istã descriptionẽ pot poni in oi loco vbi balsamus ingredit:ꝛ ꝑm intẽtionem Guilelmi facit opationes vt balsamus:verum ipse Guilelmus describit duas alias descriptiones olei qꝫ ponit loco balsami:sed ꝑm intẽtionẽ suã ac modernoꝝ doctoꝝ ex illis tribus hec est nobilior:sed ipse Guilelmus nõ ponit qualiter ipsum oleum debeat cõponi.verꝫ est qꝫ in secũda descriptione melius docet:ꝛ est qꝫ omnia bene terant ꝛ malaxent deinde in mortario ꝛ ponantur in vase alembici ꝛ distillentur vt aqua rosa. Secũda recepta ẽ posita in diacurcuma magna Mesue:prout videre poteris.

Bialacca magna Mesue ꝓferẽs ad debilitatẽ stomachi ꝛ epatis:ꝛ egritudines frigidas factas in eis. Oppilationes epatis aperit:ꝛ oẽm duritiez resolvit:lapidẽ renuꝫ ꝛ vesice frangit:vrinã puocat:ꝛ est ad hydropisim ꝛ caꝛesiam medicina sublimis. ℞.

Gummi lacce ablute.	Rubee tinctorum.
Rauedseni:idest reubarbari. aā. ʒ. iij.	Seminis feniculi.
	Semis anisi.
Spice nardi.	Radicum assari.
Masticis.	Aristologie rotunde.
Seminis apy.	Gentiane.
Limarum squinanti.	Croci.
Absinthy.	Cinnamomi.
Succi euphorby.	Hyssopi sicce.
Seminis amcos.	Cassie lignee.
Sauine.	Limarum squinanti.
Amigdalarum amararꝝ	Bdellij. aā.ʒ.i.ʒ.
Costi amari.	Piperis nigri.
Myrre. aā.ʒ.i.ʒ.	Zinçiberis. aā.ʒ.i.

¶Infunde bdellium ꝛ myrrã in vino.cetera tere subtiliꝛ ꝛ ꝓfice cũ melle dispumato ꝛ colato quãtũ sufficit fiat: dosis ẽ auꝛ.i.vsqꝫ auꝛ.ij. ¶Modus lauãdi laccã ponit a pãdectis in capꝛo ꝓpo de lacca in hũc modum. Tere gũmã lacce ꝛ laua illam in mortario postqꝫ bñ pistata fuerit ꝛ lauationibus pluribꝰ ex aqua fontis in qua bulliãt aristologie lõge ꝛ squinãti.aā.ptes eqles:ꝛ tãdiu laueꝫ cuꝫ hac aqua qꝫ clarescat semp cũ pistello agitãdo:deide dimittat residẽ: postea coleꝫ aquã ꝛ in vmbra ꝑmittat desiccari: qꝫ desiccata reseruetꝫ:ꝛ hꝫ est modus. Et ex ista lotione lacca acquirit subtilitatẽ ꝛ apitionẽ maiorẽ. ¶Medicinaꝝ ablutio fit qnqꝫ de causis. Primo vt acuitas que in medicina est auferat:ꝛ hoc mõ abluit calx. Scõo vt sordes remoueat ꝛ abyciat:ꝛ hoc modo abluitur oleum. Tertio vt possint melius ꝓteri:ꝛ hoc modo abluitur thutia. Quarto vt eius malitia auferat:ꝛ hoc mõ lauat lapis laçuli vt remoueat quedã vtus nauseatiua ꝛ cõpressiua sola remaneat. Quinto vt acquirat maiorem subtilitatem:ꝛ hoc modo lauatur lacca que efficit subtilioꝛ ad aperiendum.

Bialatyrion Mesue scõe descriptionis ista est in vsu:ꝛ vocat ꝓfectio testiculoꝝ vulpis:ꝛ est melioꝛ qꝫ prima:faciẽs erectionẽ vge ꝛ multiplicãs sperma ꝛ desiderium coeũdi. ℞. Secacul albi ꝛ mũdi elixati in aq̃ cicerꝝ:quoꝝ eiecta fuerit pꝫ aqua lib.i. Satyrij.i.testiculi vulpis. ʒ.vij. Radicis raffani. ʒ.ij. Luꝰ plani.i.serpẽtaria vel dragontea. ʒ.ij.terrant ꝛ fundat sup ea lactis vaccini:aut ouini quãtitas que supnatet duobus digitis: ꝛ olei sisamini: ꝛ butyri vaccini recentis aā.ʒ.iij.ꝛ coque cum facilitate vsqꝫ ad spissitudinem:ꝛ si adhuc radices nõ bñ decocte sũt fundant sup eas ex lacte ꝛ oleo ꝛ butyro vsqꝫ dũ ꝑfecte decocte sint:ꝛ pus hec ifunde sup ℔ totũ mellis boni ꝛ dispumati. lib.vi. Succi cepe bumide lib.i.ʒ.decoque oia simul vsqꝫ ad ꝑfectam coctionẽ:tũc enim depone ab igne ꝛ proyce super ea puluerem:cuius permixtio hec est. ℞.

Laudaꝝ stinci cũ renib⁹ ꝛ sumine. ʒ.viij.	Seminis nasturcy.
	Cinnamomi.
Seminis eruce.	Piperis longi.
Zinçiberis.	Baucie: ideist semen pastinace domestice.
Been albi.	
Been rubei.	Seminis napi.
Lingue auis: idest semẽ frascini. aā.ʒ.iij.	Seminis sparagi.
	Seminis synapis. aā.ʒ.iij.

Et ꝓficiant cũ eis.vltimũ vo ponat in medicamine pineaꝝ mũdataꝝ. lib.i.ʒ. Pbisticoꝝ mũdatoꝝ. ʒ.x. Cerebelozũ passeꝝ. ʒ.ij. Cõficiant oia bene ꝛ aromatiçent cũ ʒ.i.boni muscꝫ ꝛ vsui reserua. Hec ꝓfectio est illa qua nos vtimur ꝛ maxime ꝑm istaꝫ descriptionẽ. Nicolaus in suo antidotario hꝫ vnã aliã descriptionẽ:sed nõ fit apud nos.

¶Secacul ꝑm modernos est sigillũ sancte Marie ꝛ non iringus:vt gdã herbolary volũt.q̃re Serapio aliud capꝫ facit de secacul:aliud de irigo. Preterea vide Serapionẽ in 7° caplo de ꝓditis q iquit:qꝫ secacul est radix sicut çinçiber:ꝛ asportat ex idia:ꝛ fit ex eo ingiba dum est recẽs:ꝛ sic est ꝑm veritatẽ qꝫ secacul ꝑm modernos hꝫ radicez similẽ çinçiberi:ꝛ hec est q̃ nro idiomate vulgariter çonoçello vocat in ptibus nris:ꝛ in multa quãtitate reperit.

¶Cicer ꝑm Serapionem ex auctoritate Haleni:cicerꝝ tria sunt gña:sũt enim alba ꝛ nigra:ꝛ est alia spes q̃ dr kersenue: ꝛ cicera minuta que dicunt kersenue sunt alba:ꝛ assimilatur ozobo:ꝛ nigra nominant chubes.ꝛ Plinius iquit arietinum ciceris genus qõ capiti arietis assimilat qõ ceteris magis diureticũ credit esse:ꝛ agreste est ꝛ erraticũ ꝛ colũbinum qõ aliqui venereum dixerunt candidũ rotundum leue arietino minus. Cicer erraticũ apud Diascozides vocatur a quibusdam serpillium. Halenus in 6° de simplici inquit.cicera sunt species leguminum.

¶Testiculi vulpis sunt satyrion. Diascozides de satyrione tria capitula facit sub littera satyrion. ꝛ alij caplm de ozchis:ꝛ ibi ponit duas spes: quod etiam inter species satyriones sunt in numero:ꝛ hoc apud Auicennaꝝ vocatur testiculi canis.alij cinosozchin:ideist canis testiculi.

¶Quare prima aqua ciceris abyciatur:ꝛ in scõo lauantur satyriones ꝛ secacul:est qꝫ prima est abstersiua prohibens inflationẽ ꝛ vẽtositatẽ generari.scõa vo est multum ventosa ꝛ inflatiua ꝛ compoꝛtatiua aliaꝝ medicinaꝝ ad genitalia membra. ¶Stincus est quoddaꝫ animal simile lacerte degens in ripis aquaꝝ iuxta flumẽ nili. In hac cõfectione pro omni lib.i.mellis cocti ꝛ dispumati ponende sunt. ʒ.iij. specierum cribellatarum. Si habere debet virtutem a Mesue scriptam. ¶Iringus ꝛ tassus barbassus colligendi sunt in mense octobris. ¶Incidenter hic notandum est qꝫ hoc electuariuꝫ duplici ratione solet dari hominibus. Primo exhibetur coꝛporibus exiccatis ad humectandum: ꝛ tunc debemus exhibere de eo ʒ.ʒ. in mane per hoꝛas quatuoꝛ vel duas ad minus ante prãdiũ. Datur ꝛ secundo ad augmentum coitus ꝛ virili membri erectionem:ꝛ tunc ipsum exhibere debemus vespere ante cenam per duas hoꝛas cuꝫ modico vini subtilis ꝛ odo-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-145250-p0223-5

riferi. Complexio dicti electuary est temperata inter calidum ⁊ frigidum: humida tñ ad z^{m} gradum.

Diauris de melle Nicolai dr a radice illa que ireos appellatur: prodest disnoicis arteriaticis: tussientibus: vocem perditam restaurat si fuerit ex frigiditate: cuius permixtio. ℞.

Ireos. ʒ.i.	Cinnamomi.
Pulegy.	Zinçiberis.
Yssopi.	Piperis. aũ.ʒ.iy.
Liquiritie rase. aũ.ʒ.vi.	Caricarum.i.ficuum.
Dragaganti.	Carnium dactyloꝝ.
Amigdalaꝝ.	Passulaꝝ. aũ.ʒ.iy.ʒ.
Pineaꝝ. aũ.ʒ.jy.	Storacis rubee. ʒ.y.ℨ.i.

℄ Pulueriçentr pulueriçãda subtilr oia: ⁊ cũ melle dispumato ⁊ cocto fiat ꝓfectio: dosis est. ʒ.y. vsqꝫ ad. ʒ.iiy.

℄ Yssopi si simplr scriptũ reperiat de herba sicca est intelligendũ ⁊ in umbra exiccãdũ est: ⁊ nõ solũ ipsum: sed oẽs herbe aromatice. Sol eni aromaticitatẽ illã resoluere facit ⁊ virtutem destruit. ℄ Pinee ⁊ amigdale nisi sint recẽtes anteqꝫ in cõfectionibus ⁊ electuarys pectoralibus ponant semper debent purgari: vt supra ostensum est: aliter rancitas sua ꝺnocet pectori ⁊ tussim prouocat. quare bene notent aromatary in hoc ⁊ aduertant.

Diapenidion dicitur a penidys que ibi intrant plus qꝫ de alys speciebus: fm Nicolaum valet contra omne vitium pulmonis ⁊ tussis: ⁊ ad raucedinem vocis factam ex siccitate: ⁊ tussientibus peripleumonicis ⁊ pleureticis. ℞.

Penidioꝝ. ʒ.xvi.ʒ.	Dragaganti.
Pinearum ꝓparataꝝ ⁊ mundatarum.	Hummi arabici.
	Amidi.
Seminis papaueris albi. aũ. ʒ. iy. ℨ. i.	Seminis citrulli.
	Seminis melonis.
Hariofiloꝝ.	Seminis cucurbite mundatorum.
Cinnamomi.	
Zinçiberis.	Seminis cucumeris.
Succi ligri. aũ.ʒ.v.ʒ.ẽ.viy.	aũ.ʒ.i.ʒ.gra.viy.

Cãphore tertiã partẽ vnius scropuli. Syrupi violati quãtũ sufficit: pulueriçentr subtilr pulueriçãda: ⁊ ꝓterantr ꝓterẽda: deide ꝓfice sic. In lib.i. ʒ.iy. aqꝫe violaruꝫ bulliãt donec aq̃ aliquãtulũ ifficiatr: postea colatr ⁊ colature addatr lib.i. çucchari: ⁊ bulliat donec icipiat ispissari. Tũc addãtr pinee ⁊ q̃tuor suprascripta semina vnãquéqꝫ ꝑ se bñ ꝓtusuꝫ cũ spatula semp mouẽdo. Deide addãtr penidy subtilr pulueriçati ⁊ cũ liquefacti fuerint. Illud grossum qõ supnatat cũ catia dispumetr: ⁊ itez in mortario pyciatr: ⁊ bene terẽdo cõmiscẽdo ad vltimũ puluis supascriptaꝝ cuꝫ supradicto syrupo in mortario semp agitãdo moueatur donec incorporetr: demũ reseruetr in vase vitreato.

Diaolibanum Nicolai ⁊ dicitur ab olibano qõ ibi ponitr: lachrymas oculoꝝ potẽter ꝓstringit: dolorem emigraneum ⁊ cilly sanat: fauces reumaticis ⁊ arterias lenit: emoptoicis ⁊ tussientibus medetr: vomitũ cõpescit: dolorẽ stomachi nauseam aufert: peripleumonicis pleureticis subuenit: gomoreã ⁊ satyriasiꝫ emẽdat: ⁊ mẽstrua sanguinis sistit. ℞.

Castorei.	Radicum peonie.
Opy thebaici.	Macropiperis.i.piper lõguꝫ.
Iusquiami. aũ.ʒ.iiy.	Storacis calamite.
Cassiefistu. ʒ.y.ℨ.y.	Myrre. aũ.ʒ.i.
Ioly.	Spice.
Croci.	Piretri.
Thuris. aũ.ʒ.i.ʒ.	Euforby.
Reupontici.	Leucopiperis: idest piper album. aũ.ℨ.y.ʒ.
Amomi. aũ.ʒ.i.ℨ.y.	

℄ Pulueriçentr subtilr oia ⁊ cũ melle quantũ sufficit fiat ꝓfectio in bona forma. ℄ De iusgamo cũ scriptũ reperitr semp de semine ⁊ non de herba est intelligendum: herba enim maioris est venenositatis qꝫ sit semen. ℄ Peonia si simplr scribitr de radice est intelligenduꝫ: cũm illa magis vsui medicine ꝓueniat qꝫ folia vel semina.

Diacori Mesue in cap. egritudinis neruoruꝫ. Et est ꝓfectio ꝓditi ad egritudines neruoꝝ frigidas mirabilis. ℞. Secacul. Pineaꝝ mũdataꝝ. Radicuꝫ acori. aũ.lib.i.ʒ. Et sint secacul ⁊ acori elixata ⁊ expressa: ⁊ misce cũ eis ꝑter pineas mellis dispumati. lib.x. ⁊ decoque lento igne vsqꝫ oũ spissitudinẽ acquirãt: deide deponatr ab igne ⁊ pyciantr super ipsum pinee ⁊ misceantr adinuicem: ꝑost hoc puluriça super ea piperis. ʒ.i.

Piperis longi.	Nucis muscate.
Hariofilozum.	Galange.
Zinçiberis.	Cardamomi. aũ.ʒ.iy.
Macis. aũ.ʒ.iiy.	

Dosis eius est. ʒ. i. mane ⁊ sero.

Diamoꝛusion Mesue est medicina multaruꝫ vtilitatuꝫ: sicut diacurcuma magna ⁊ expta ⁊ efficax nimis ⁊ ꝓprie ad dolorẽ stõchi ꝓpter frigiditatem factũ: ⁊ humorem crudum: ⁊ ad egritudines splenis ⁊ epatis: ⁊ chronicas fcãs i ipsis ꝑp hydropisiꝫ. ℞.

Croci.	Seminis anisi.
Radicuꝫ acori. aũ.ʒ.y.	Cordumeni.i.carui agreste.
Myrre. ʒ.iy.	Spice.
Baccaꝝ lauri. ʒ.y.ʒ.	Menthe sicce.
Dauci.	Marmacur: idest marubiuꝫ in pandetis.
Cinnamomi.	
Cassie lignee.	Ameos.
Cimini carmeni.	Costi.
Carpobalsami.	Piperis longi.
Flozum squinanti.	Piperis albi.
Seminis apy. aũ.ʒ.i.	Piperis nigri. aũ.ʒ.i.

℄ Mellis dispumati ⁊ colati quantũ sufficit: ⁊ fiat cõfectio. dosis eius est. ʒ.i. vsqꝫ ad. ʒ.y.

Diacostũ Mesue valet ad dolorẽ viscer ⁊ oppilationũ in eis ad ꝓncipiũ hydropisis. ℞.

Costi amari.	Rauedseni: idest reubarbarum. ʒ.iy.
Cassie lignee.	
Cinnamomi. aũ.ʒ.v.	Radicum assari. ʒ.iiy.
Seminis apy.	Croci.
Seminis anisi.	Aristologie.
Limaꝝ ſgnãti. aũ.ʒ.iy.	Myrre. aũ.ʒ.y.

℄ Mellis quantum sufficit ⁊ fiat confectio.

Diasulphur Mesue confert febribus antiquis ⁊ melãcholicis flegmaticis: ⁊ ꝓstrictioni anhelitus: ⁊ antique tussi: ⁊ eis qui habent pectus saniosum: ⁊ ꝓfert iuuamentuꝫ manifestum ad duritiẽ splenis ⁊ hydropisim: ⁊ ꝓuocat vrinã: ⁊ frãgit lapidẽ: ⁊ ꝓfert morsui venenoso: ⁊ eis qui timẽt potasse venenũ. ℞.

Piperis albi.	Agreste. ʒ.viy.
Piperis lõgi. aũ.ʒ.vi.	Ruthe.
Sulphuris citrini.	Costi. aũ.ʒ.vi.
Thuris.	Opy.
Meu.	Corticum mandragore. aũ. ʒ. iy.
Iusquiami albi.	
Myrre.	Croci. ʒ. y. ʒ.
Storacis calami. aũ.ʒ.viy.	Cassie lignee. ʒ.v.
Cordumeni: idest carui.	

℄ Confice cum melle dispumato: ⁊ vtere post sex menses: dosis eius est a ʒ. y. vsqꝫ ad ʒ. iy.

Diacubebe confectio: in thesauro pauperum in capitulo de oppilatione epatis: ⁊ in vsu a paucis

a paucis diebus citra. ℞.
Lubebarum. rum frigidorum.
Oçimi.i.semẽ.aũ.ʒ.iiij.ʒ. Spodij.
Sandalorum alborũ. Rasure eboris. aũ.ʒ.i.ʒ.
Sandalorum rubeorũ. Seminis endiuie.
Sãdalorꝝ citri.aũ.ʒ.ij.ʒ. Semis portulace. aũ.ʒ.i.
Quatuor seminum maio-

℄ Pistent oia subtilr ⁊ cũ çucchar quãtũ sufficit fiat electuariũ ꝑm artem tibi oñsam. ℄ Addẽdo in hoc electuario in magistrale reubarbari electi infusi. ʒ.iij. ⁊ misceatur in supascripto electuario arte ⁊ ingenio ne virtus infusionis reubarbari huius deperdatur.

Diareubarbaꝝ N. valet ad defectionem epatis ⁊ oppilationẽ eius ⁊ vento sitati viscerum ⁊ digestibilitati. ℞.

Costi.	Radicum assari.
Croci.	Myrre.
Cinnamomi.	Aristologie lõge ⁊ rotunde.
Spice inde. aũ.ʒ.i.	Squinanti. aũ.ʒ.iij.
Cassie lignee. ʒ.iij.	Reubarbari elec. ʒ.iij.

℄ Mellis quantum sufficit ⁊ fiat cõfectio.

Diapapauer N. dicitur a papauere albo: quia intra. valet contra vitium pectoris ⁊ pulmonis: cuius permixtio. ℞.

Succi liquiritie.	Seminis cucumeris.
Dragaganti.	Seminis cucurbite.
Gummi arabici.	Seminis lactuce.
Seminis papaueris albi.	Seminis malue. aũ.ʒ.i.
Penidy. aũ.ʒ.vi.ℑ.ij.	Amidi.
Amigdalarum. ʒ.ij.ℑ.ij.	Seminis cydoniorum.
Seminis melonis.	Seminis portulace.
Seminis citrulli. aũ.ʒ.i.	aũ.ʒ.i.ℑ.ij.

℄ Syrupi violati quantũ sufficit ⁊ fiat confectio.

Diacori magistralis valet ad paralysim epilepsiam ⁊ torturã oris ⁊ ad friditatẽ stomachi: ⁊ adoẽm passionẽ corporis ex cã frida. Cuius ꝑmixtio. ℞.

Acori sicci ⁊ mundi. ʒ.iij.	Aristologie longe.
Zinçiberis.	Nucis muscate.
Piperis longi.	Hariofilorum.
Piperis nigri. aũ.ʒ.i.ʒ.	Cinnamomi.
Seminis peonie.	Halange.
Radicum peonie.	Zedoarie.
Carui: idest semen.	Castorei. aũ.ʒ.iij.
Seminis amcos.	Seminis oçimi: idest semẽ basiliconis
Sucados citrini.	
Saluie.	Hyssopi sicce.
Petrosilly: idest semen.	Piretri. aũ.ʒ.ij.
Rute. aũ.ʒ.iij.	

℄ Pulueriçent oia subtiliter: ⁊ cũ lib.v. ʒ.iij. mellis cocti ⁊ dispumati fiat ꝓfectio in bona forma: dosis est. ʒ.ij.

Diacatolicon lassatiuum in Nicolao maiori vniuersaliter põt dari in omnib⁹ egritudinibus in quibus est fienda q̃si vr solutio vẽtris: dat ⁊ sanis cõstipatis ad cõseruationem sanitatis: datur idifferenter ante cibus ⁊ post sine nutritione alicuius: purgat melancholiã cholerã ⁊ flegma: mũdificat sanguinẽ ⁊ expellit vẽtositatẽ ventris ⁊ pectoris ⁊ lenit intestina. ℞.

Folliculorum sene.	Penidy.
Cassie nouiter extracte ⁊ munde.	Zucchari candi. aũ.ʒ.vi.
	Seminis anisi.
Tamarindorus. aũ.ʒ.ij.	Seminũ cõiam. aũ.ʒ.iij.
Reubarbari.	Polypody. ʒ.i.
Violar. aũ.ʒ.i.alibi.ʒ.i.ʒ.	Zucchari. lib.ij.
Liquiritie rase. ʒ.vi.	

℄ Fac hoc modo: cassia ⁊ tamarindi extrahant ⁊ cũ modico alteri polypodio: ⁊ fiat decoctio ⁊ extrahat cassia ⁊ tamarindi cetera pulueriçent: ⁊ cuʒ lib.ij. çucchari fiat electuariũ in bona forma. ℄ Species electuariorꝝ solutiuorũ sunt grosso modo cõterende ⁊ per sedatium rarũ transiri debent: ⁊ nõ solum electuaria solutiua: sed ⁊ cõfectiones solutiue vt diarob ⁊ diacartamũ. Et grossa hec pluerigatio duplici causa fit. Primo vt diu in stomacho maneat ⁊ ibidem diu operentur. Secundo vt virtus eius cito non euanescat ⁊ ne sua subtilitate ad membra transirent: quia maximum nocumentum inducerent. vt supra declarauj. ℄ Medicine solutiue dicuntur: eo quia habẽt corruptos humores soluere: idest educere ⁊ euacuare.

Diasene Nicolai dicitur a sene que ibi recipit plus q̃ de alijs spẽbus. valet ꝓprie melancholicis maniacis cardiacis tristibus. Cuius ꝑmixtio. ℞.

Folliculorum sene. ʒ.ij.	Spice.
Auellanarꝝ assata. nuũ.50	Oçimi: idest semẽ basilici.
Serici combusti. ʒ.ij.	Zinçiberis.
Lapidis armen. ʒ.i.	Folij.
Lapidis laçuli amborus lotorum ʒ.ij.	Cardamomi scilz maioris ⁊ minoris.
Zucchari. ʒ.vi.	Croci.
Cinnamomi. ʒ.i.	Zedoarie.
Hariofilorus.	Florum roris marini.
Halange.	Macropiperis: idest piper longum. aũ.ʒ.ij.
Piperis. aũ.ʒ.ij.	

℄ Pulueriçent oia subtiliter: ⁊ cũ lib.ij. mellis colati ⁊ dispumati fiat electuariũ in bona forma ꝑ mũ. Auellane subtiliter ꝓterant: deinde ad bulliendũ cum melle ponantur: semp spumã a melle amouẽdo: post vo aliquale coctionẽ mel remoueat ab igne ⁊ spẽs ponant. ℄ Lapis laçuli ⁊ lapis armenus hoc mõ lauant. Terantur ambo per se subtilissime: deinde accipe mortariũ lapideũ ⁊ pyce ipsorũ alterũ ⁊ aquã clarã in eo: ⁊ cũ pistello agitãdo simul misceant: ⁊ hoc facto per aliqũ tẽpus permitte residentiã facere: ⁊ primã aquã abycias: ⁊ sic ter facias semper aquam inouãdo: postea loco aque clare accipias aquã rosatã: ⁊ sic facias vt de eor aqua dixi. Et tãtũ cum dicta aqua lauent ꝙ aqua remaneat clara: ⁊ tũc ipsor ꝓfecta erit lotio: sed ꝓ se conteri debent ⁊ lauari. ℄ De serico vo qõ scriptum est ꝙ apponat in medicinis cordialibus pro cõfortatiuo cordis nullo mõ debet cõburi: ʒ minutissime incidi ⁊ teri. Qõ vo ponitur in medicinis ad materie consumptionem vt in hoc electuario ponit: tunc cõburendus est. Modus combustionis positus est supra in diamusco dulci.

Diafinicon Mesue: confectio de dactylis vocat ꝓferens ad febres cõpositas ⁊ chronicas: ⁊ est medicina securitatis. ꝓfert ad colicã ⁊ dolorẽ vẽtris ⁊ humorẽ crudũ ⁊ frigora ⁊ solutiũ facile ⁊ ꝓuenies. ℞. Dactylorꝝ beyron infusorꝝ in aceto tribus diebus ⁊ noctibus. ʒ.c. siue drachmas centũ. Penidiorus sichari: idest facti de çucchar albo ifuso in aq̃ decoctiõis ordei. ʒ.50.

Amigdalarum mundatarum. ʒ.xxx.	Cinnamomi.
	Macis.
Turbith. ʒ.xxxv.	Ligni aloes.
Scamõee ꝑparate. ʒ.xx.	Seminis anisi.
Zinçiberis.	Seminis feniculi.
Piperis longi.	Seminis dauci.
Foliorꝝ ru. siccorꝝ. aũ.ʒ.ij.ʒ.	Halange. aũ.ʒ.ij.ʒ.

℄ Cõterant subtiliter dactyli penidy ⁊ amigdale. cetera vo pulueriçent nõ multũ subtiliter. Mellis dispumati ⁊ colati quãtũ sufficit: ⁊ fiat electuariũ. ℄ Dactyli beyron dicunt beyron ab illa regione in qua dactyli multũ abundant: ⁊ qui in ea nascuntur sunt meliores oibus alys aliarꝝ regionum. Alij vo dicunt ꝙ est vna maneries dactylorꝝ q̃

melior est: quēadmodū sunt p̄runa damascena que meliora sunt alys p̄runis: ꝛ vna ꝛ altera opinio bona est. ¶ Penidy ꝛ dactyli in hac compositione p̄ponunt vt inuiscent ꝛ ingrossent medicinas solutiuas ne ad lōginqua penetrēt: ꝛ hac de causa ponuntur in hac compositiōe a Mesue ꝛ in omnibus alys medicis solutiuis in ḡbus ponunt. ¶ De hac cōpositione varia reperit lr̄a: ꝛ pauciss̄imi sūt aromatary qui vsq3 adeo cōpōnē hāc rite cōposuerint ob lr̄e varietatē. reperio enim in aliquibus Mesue scriptū fiari: in alys flan: in alio fiati: in ḡbusdaz fachari in alys fichari ꝛ in alys fychari ꝛ fyari: que oēs corrupte sunt p̄ter illā que penidiarū fibari dicit ꝛ multipliciter exponit. Quidā eni dicunt q̄ penidy fibari sunt penidy facti ex çucchar illi⁹ p̄uintie: ꝛ quod fibari est p̄uintia: ꝛ h̄ falsa est. Alij dicunt q̄ sunt penidy qui fiūt ex çucchar p̄ius infuso in aq̄ ordei: cū fier idē sit qō ordeū: ꝛ tūc illo modo facti sic appellandi sunt magisq3 lenitiui sūt ꝛ absterssiui minusq3 viscosi ꝛ oppilatiui. Alia expositio est q̄ fibari idem est qō solidi albi ꝛ leues: ꝛ hi fiūt ex bono çucchar ꝛ due hē opiniones bone sunt: sed secūda magis ad mentē doctoris: ꝛ fuit ꝛ est mea opio. Igitur cū cōpositionē hanc facere vis. Accipe çucchar̄ albū ꝛ infunde in aqua decoctiōis ordei p̄ horas sex: deinde çucchar̄ coque illa in aqua ꝛ penidios fac: ꝛ habebis perfectā ꝛ verā descriptionē diafiniconis ſm auctoris mentē. ¶ Penidy fiunt ex çucchar solido vltimate decoto ꝛ ex longa ꝛ p̄tinua ductione ꝛ manibus pertractatione dealbantur: ꝛ de bono çucchar faciēdi sūt non de puluere çucchari vt quidam faciunt aromatary. ¶ Diafinicon dicit a fenichys: idest dactylis de quibus plus intrant q̄ de alys medicinis: basis tamen non sunt in hac medicina. Sed turbith ꝛ scamonea sunt basis.

Diapruns nō solutiui Nicolai: ꝛ dicit diapruns siue diamuscum: q: p̄runa damascena ibi itrāt. valet p̄prie acutas patiētibus ꝛ per acutas maxime causon ꝛ synoche in p̄n⁹ augmento ꝛ statu egritudis. ¶ ℞. P̄runoꝝ damascenoꝝ quātitatē quā voluerī nō p̄fecte maturatoꝝ: q3 p̄pinquoꝝ maturationi aque clare q̄ possint bullire coque donec mollescant: deide pone ad cribruz vt transeat ꝛ supius remaneāt ossa ꝛ cortices. In aq̄ vō decoctionis dictorum p̄runorum adde violaruz. ʒ.i. ꝛ bulliant iterum: deinde cola dictā decoctionē ꝛ syrupiça cū lib.y. çucchar in quo suppone de pulpa p̄runoꝝ lib.i. Cassie nouiter extracte. Tamarindorum. aā.ʒ.i. ¶ Coque totū vsq3 ad mediocrē spissitudinē semp cum spatula agitādo postea adde hos pulueres. ℞.

Sandalorum albor̄um.	Berberoruz.
Sandalorum rubeor̄um.	Succi liquiritie.
Spody.	Dragaganti. aā.ʒ.y.
Reubarbari.	Seminis citrulli.
Cinnamomi. aā.ʒ.iy.	Seminis melonis.
Violarum.	Seminis cucurbite mundatorum. aā.ʒ.i.
Rosarum.	

Seminis scariole. aā.ʒ.y. ¶ Pulueriçentur omnia satis subtiliter ꝛ permisceantur ꝛ habebis diapruns non solutiui. ¶ Et si lassatiuuz facere volueris adde p̄ qualibet libra istius electuary diagridy. ʒ.vy. ¶ Prima ꝛ omnes fructus colligendi sunt quando iam maturitatem acceperunt ꝛ ante q̄ cadant ab arbore: ꝛ sic debent conseruari. ¶ Pruna ex quibus supascripta cōpositio fit debent esse mediocris maturitatis nō multum matura vel muça. ¶ Maçum autem p̄prie dicit: cuius sapor est compositus ex dulci ꝛ acetoso.

Diacassie magistralis. ℞.

Cassie mūde ꝛ elec. lib.y. Tamarindorum. ʒ.i. Prunorum. nuō.xy. Violarum. Ordei. Seminis anisi. Polypody. Cartami. Liquiritie. Lapillorum ve. aā.M.ʒ. Thimi. Epithimi. aā.M.ʒ. Passularum. ʒ.ʒ. Semis feniculi. ʒ.y. Seminis portulace. Semis maluarū. aā.ʒ.iy. Cinnamomi. ʒ.iij.

¶ Misceant ꝛ confrangantur omnia grosso modo ꝛ bulliant in lib.xy. aque ſm artem: deinde colentur manibus exprimēdo: de qua colatura cassie ꝛ tamarindi extrabant ꝛ dissoluant. Et addat çucchari. lib.i. deinde coquantur vsq3 ad formam electuary reducantur lento igne cū spatula semper agitando. ¶ Dracma nomen est ponderis ꝛ ponderat nonam partē vncie: ꝛ sic accipiebatur antiquitus: ꝛ illa est vera dracma: moderni vō octauam partē vncie p̄ dracma accipiunt que est scropuli tres: ꝛ dracma grece idem est quod manipulus vel fasciculus modernorum. ¶ Grana ex ḡbus medicine ponderantur debent eē grana ordei vel frumenti. si enim sunt frumēti debet illō granū esse a superiori cortice mundatū. Si vō ordei illud granū eē dz cū cortice: ꝛ sic hēbis debitū ordinē ponder̄.

Diacartami magistrale. ℞.

Medulle cartami.	ʒ.i.ℨ.i.
Specierum diadragaganti frigidi.	ℨ.y.
	Turbith electi. ℨ.i.
	Diagridy. ʒ.i.ℨ.y.
Carnium cydoniorum. ʒ.y.ℨ.i.ʒ.	Manne granate.
	Mellis rosati. aā.ʒ.viy.
Zinçiberis albi. ℨ.i.	Zucchari albi. ʒ.vi.

¶ Et fiat confectio in morsellis vel in forma manuschristi de ʒ.iy. p̄ro singulo: cuius est dosis.

¶ Dosis enim est limitata mensura ꝛ quātitatis simplicis vel cōposite medicine solutiue vel non solutiue de se apta nata est facere sufficientem operationē nō diminutaz nec superfluaz. ¶ Carnes cydoniorū: idest pulpa cydoniorum debent subtiliter cōteri cū cartamo a quo amotus sit cortex exterior: ꝛ hoc modo dicit medulla: deinde ambo debent dissolui cum melle rosato ꝛ manna ꝛ çucchar fere cocto bene misceri: in fine vō addantur species p̄scripte misceri debēt ꝛ confectio fieri. ¶ Medicine oēs solutiue conseruantur per duos annos in sua bonitate ꝛ solutione: elapso vō dicto tempore amittunt virtutē suā solutiuam.

Diarob cum turbith magistrale ꝛ cum reubarbaro valet: ꝛ est confortatiuum solutione educit: humores flegmaticos grossos ꝛ viscosos ꝛ a remotis ꝛ iūcturis p̄prie. Et ipsum quidem mundificat stomachū ꝛ expellit ab eo superfluitates adherentes in vys eius ꝛ mundificat pectus a flegmate grosso ꝛ putrido: ꝛ educit a iūcturis ꝛ locis neruosis ꝛ anchis humorez grossum ꝛ viscosum: ꝛ est medicina ad dolores iuncturarum: ꝛ vsus eius p̄seruat a lepra ab infectionibus flegmaticis: sicut est morphea ꝛ baras. est enim medicina bona febrium flegmaticarum. Vis autem qui sumit ipsum timeat austrum ꝛ abhorreat pisces. Cuius permixtio hec est. ℞.

Turbith albi ꝛ gūmo. ʒ.x.	Macis. ℨ.ʒ.
Zinçiberis albi. ʒ.v.	Reubarbari boni ꝛ electi. ʒ.iiy.
Halange.	
Piperis longi.	Diagridy infusi in aqua rosa. p̄ diem. ʒ.ʒ.
Cardamomi maiorīs ꝛ minoris.	Zucchari boni. ʒ.xvi.
Croci. aā.ℨ.i.	

¶ Et fiat confectio in morsellis: dosis eius est. ʒ.vi. ¶ Ponderа cōia ex quibus medicine cōmēsurant ꝛ ponderantur sunt sex. Primo libra: cuius talis est figura lib. Secūdo vncie ꝛ talis est figura. ʒ. Tertio dracma ꝛ talis est. ʒ. Quarto

est ʒ.Quarto scropulus ꝛ talis est. ℈.Quinto granum ꝛ talis est gra.Sexto Manipulus ꝛ talis est M.ꝛ bis sex pōderibus cōiter oēs mensure mēsurant medicinax.

Diarob cum turbith sine reubarbaro magistralis valet ꝛc. ℞

Turbith albi ꝛ gummosi. ʒ.viy.	Halange.
Zinçiberis. ʒ.iiy.	Piperis longi.
Linnamomi.	Macis. aā.ʒ.i.
Hariofilozum. aā.ʒ.y.	Diagridy. ʒ.iiy.
	Zuccbari albi. lib.i.

¶Et fiat cōfectio in morsellis de ʒ.iiy.ꝑ quolibet morsello dissoluendo çuccbarum in vino cydoniozum ꝛ aqua simplici puluerizando solutiox boc more ꝛc.

¶Inter antiquos ꝛ modernos de ponderibus est dūia: iō indigendū ꝙ libza modernox cōstat ꝛ resultat ex. ʒ.xy. vncia constat ex. ʒ.viy.dzacma ex ℈.iy.scropulus ex gra.xx.ꝛ sic medicie a medicis cōmēsurant ꝟ tēpoze.

Diamargariton N.ꝛ dr̄ a duobus generibus margaritarum pforatarus ꝛ nō pforatarū que ibi intrāt.valet cardiacis tristibus ꝛ ad oēm cozdis debilitatē stōchi patiētibus fastidiū aufert:digestionē ꝓcurat: asmaticis disnoicis opitulat:ꝛ ptisicos ꝛ eos qui ex lōga egritudie sūt extenuati resumit. ℞.

Hariofilozum.	Margaritarum non perforatarum.
Linnamomi.	Margaritarū pforatarum.
Spice.	Zinçiberis.
Halange.	Ossis de corde cerui.
Ligni aloes.	Rasure eboris.
Liquiritie.	Blate biçantie. aā.ʒ.ʃ.
Trociscozum diarodon.	Musci.
Trocisco: diani. aā.ʒ.i.ʃ.	Ambze.
Nucis muscate.	Cardamomi.
Macis.	Seminis leuistici.
Alipte muscate.	Semis basilici. aā.℈.i. minus. gra.y.
Reubarbari.	
Zedoarie.	
Storacis calamite. aā.ʒ.i.	Lamphoze. gra.vi.

¶Mellis rosati q̄tū sufficit.dek in estate cū rodostōate vel cū frigida:in byeme cū vino mane ꝛ meridie.

Diamargariton Auicēne valz mulierib⁹: ipz eni rectificat dispōnē mr̄icis eax ꝛ dispōnē stōchox eax:ꝛ opz vtrebemēs sit studiū in stōchis eax:q̄re ꝓfozent cū eis q̄ sunt:sicut geleniabin cū xyloaloe ꝛ mastice ꝛ filib⁹:ꝛ el'aria facta cū çuccbaro plurimo cum speciebus aromaticis.in quibus enim est multa caliditas cum emplastris stipticis calefacientibus aromaticis:cuius permixtio. ℞.

Margaritaruz non perforatarum.	Zedoarie.
Piretri. aā.ʒ.i.	Dozonici.
Zinçiberis.	Seminis apy.
Masticis. aā.ʒ.iiy.	Tapsie.
Been albi.	Cardamomi.
Been rubei.	Nucis muscate.
Piperis.	Macis. aā.ʒ.y.
Macropiperis. aā.ʒ.iy.	Linnamomi. ʒ.v.

¶Zuccbari sublimis quātū omnia ꝛ plus fiat ꝓfectio in morsellis:ꝛ etiā in forma electuary potest fieri.

Diacaridion seu rob nucū Mesue: ꝓferens eis ḡbus a capite ad pectus catarrus acutus ꝛ subtilis defluit ꝛ ad cāam pulmonis:ꝛ est causa apātū ꝛ ꝓfocationum mortis:ꝛ est ad ꝟ medicamē sublime.Et ei⁹ modus est.¶℞.succi cortic̄ exterioz:nucū in dieb⁹ canicularib⁹ lib.iy.decoq̄ ipm ebullitione vna:deinde adde mellis purificati. lib.y.ꝛ coque vsqz ad spissitudinem mellis ꝛ reserua. ¶Nota ꝙ rob durat ꝑ duos annos in sua bonitate ꝛ pfectiōe vt voluerūt antiqui:moderni vo dicunt ꝑ annuz solū:sed durat plus ꝛ minus ꝟm ipsoz succoz purificationem. ¶Nux simpliciter prolata vel scripta semper de nuce cōmuni intelligatur.

¶Dies caniculares sunt dies in quibus apparet quedam stella meridionalis canis appellata ab astrologis:in matutinis appet ꝛ solis oztuz antecedit:ꝛ boc est in medio estatis.Incipit autez caniculare tēpus decima de July vel circa ꝛ durat vsqz ad dies.xx.Augusti:ita ꝙ in summa dicti dies sunt numero.xl.illis igitur diebus nuces colligende sunt pro bac compositione.

¶Dies quidam dicuntur naturales: quidam artificiales: naturales dies sunt a prima boza vsqz ad.xxiiy.artificiales vo ab oztu solis vsqz ad occasum.

¶Et post illud nobis occurrent intentiones q̄tuor.nā pro pueris ꝛ mulieribus ꝛ bumidis nā sufficit medicamen sic factū:ꝛ qñ est in p̄n° aliqd de stipticitate būtibus misceri opz:sicut sūt rose ꝛ balaustie:ꝛ qñ in statu est egritudo crocus ꝛ myrra misceda sūt:in declinatione vo baurach ꝛ sal armoniacus ꝛ similia.est eni medicamē sublime ꝛ exptū.

Electuarium de gēmis Mesue inuamentum est magnū ad egritudines cerebri cozdis stomachi ꝛ epatis ꝛ matricis mulieris frigidis:ꝛ nos fecimus experimentum ꝛ bonum:ꝛ valet ad tremorez cozdis ꝛ syncopim ꝛ debilitatem stomachi:ꝛ quādo quis tristaꝛ ꝛ nescit radicem:ꝛ ei qui diligit solitudinez: ꝛ facit corporis colorem ꝛ odorem bonum. ℞.

Albarū margaritax. ʒ.y.	Zinçiberis.
Fragmentozum çaphyri.	Piperis longi.
Hyacinti.	Croci.
Sardinis q̄ est quidaz lapis precios⁹.	Spice.
	Foly.
Granatozum.	Peil.i.cardamomum maius. aā.ʒ.i.
Cerugegi.i.smeraldi. aā. ʒ.i.ʃ.	Trocisco: diarodon.
Zedoarie.	Ligni aloes. aā.ʒ.y.
Dozonici.	Linnamomi.
Cozticum citri.	Halange.
Seminis alpbelengemisc i.oçimi gariofilati.	Zurumbet est radix aromatica. aā.ʒ.i.ʃ.
Macis. aā.ʒ.y.	Foliozuz auri ꝛ argenti. aā.℈.y.gra.v.
Lozallozum reubeozum.	Musci boni. ʒ.ʃ.
Larabe.	Ambze. ʒ.y.
Limature ebo. aā.℈.y.	
Been albi ꝛ rubei.	
Hariofilozum. aā.ʒ.i.	

¶Puluerizentur ꝛ reseruentur in vase vitreo ꝛ obturetur os vasis.

¶In bac cōpositiōe multa sunt vidēda pro clariozi ipsius doctrina.Primo quid sit sardonis.est enim lapis rubeus spissus cū suba peruia seu trāsparente:ꝛ dicit ꝙ eius virt⁹ est que accendit animū ad gaudiū ꝛ acuit ingeniū.iō merito in boc electuario positū est.Sed qz cognitio huius lapidis nō est apud aromatarios:ideo loco ipsius ponuntur rubini.Et boc ꝓsonū est cuidam recepte inuēte in vno antiquissimo Mesue:que dicebat quinqz generū fragmētorū cōium pcios⁹:ꝛ sic erit lra bona.Quia si scriptum reperies quinqz generuz fragmentox cōium precios⁹ de gnqz supra dictis deberes intelligere.s.de çaphyri:hyacinti:rubini:smeraldi:granate fragmentis ꝛ nō de aliquibus alys.¶De al scias ꝙ de per se nibil significat nisi articuluz scilicet boc.Nam vbi nos dicimus boc:arabes dicunt al.Et ideo quādo al miscetur cum aliqua dictione significat articulum in illa dictione vt albase.i.tbimus ꝛc.

¶ Zelengemisch dñia est de eo iter doctores: quidã dicũt q̃ est oçimũ gariofilatum: ⁊ illud est semen citrinum odoriferum qđ colligitur a basilicone habente folia minuta: ⁊ bec opio vera est. Alij vo dicũt q̃ est semẽ melisse. Alij q̃ est cinnamomum: que due opiniones a doctoribus reprobantur ⁊ prima tenetur. ¶ Pretiosa fragmenta ⁊ mineralia sunt cum in aliqua compositione intrant vltimate conterenda vsquequo possunt per satis spissam telam transire: ac etiam omnes lapides vt corallí lapis iudaicus: ⁊ ita ea administrare vt docet: nosq̃ monet Auicẽna cũ lapidẽ iudaicũ in carulo, als calculo iubet dari illũ sup cotem vel lapidẽ molarẽ ducere iubet vt magis subtilior sit. Igitur nunq̃ in triturando eos fessus sis: qz quãto subtiliores tanto pfectiores existũt. ¶ Zurũbet nõ est çedoaria vt Matheus syl. exponit: cũ Auicẽ. 2° canon. diuersa de eis faciat capla. Sed çurumbet est quedã radix similis cypreo grossior çedoaria ⁊ tus subcitria odore aromatica ⁊ sapore acuto: minus tñ çedoaria: sed si caremus ea loco ipsius çedoariã ponimus. ¶ De aureo pondere dõm est: inter doctores de eo est magna dñia: quidã dicũt vt Hentilis q̃ est põdus de. ʒ. i. ʒ. ⁊ hoc affirmat Simõ Januẽsis. Alij dicunt q̃ est 7ª ps vncie. Sed cõis ⁊ vera decisio est: q̃ si inueniat aureũ. i. vt in hoc loco ⁊ in oĩbus alys medicis nõ solutiuis idẽ est qđ ʒ. i. ʒ. in medicinis vo solutiuis si reperiat idem est qđ 7ª pars vncie ⁊ nõ plus. ¶ Insuper qz cõfectio hec ⁊ sequẽtes ꝓpter lasciuiã hominũ fieri solent in morsellis quãtitas specierũ ad çucchar̃ declarãda est. Jõ ad omnẽ lib. i. çucchari apponi ℥ ʒ. i. specierũ cribellatarũ. Cribellataruz dico ꝓpter simplicia que cribellari non possunt vt amigdale dactyli semina oia. Ad oẽm vo lib. i. mellis specierũ cribellatarũ vt supra. ʒ. iij. Et hoc modo faciẽdo hñt dñi medici ⁊ egri virtutẽ medicinar̃ a doctoribus limitatã. Secus aũt faciũt aromatary nr̃i temporis auaritia ducti. qđ ignoscat illis deus. ¶ Nota insuper q̃ Mes. dicit: cõfice cuz melle emblicor̃ ⁊ colatura geleniabin. Jdeo si in forma illa facere vis: scias q̃ mel emblicorũ hoc modo fit. ¶ ℞. mirabolanor̃ emblicorum. ʒ. v. aque cõmunis lib. v. Terantur subtilr dicti mirabolani: ⁊ infundant̃ per dies. viij. in dicta aqua: postea bulliãt vsq̃ ad ꝓsumptionẽ medietatis: deinde colent̃ cũ panno lineo bñ manibus exprimẽdo: ⁊ in dicta colatura addatur mellis boni lib. i. bulliant simul vsq̃ ad ꝓsumptionez aque ⁊ coctionẽ mellis ⁊ reseruet̃. hoc enĩ dicunt mel emblicor̃. Accipe g̃ mellis emblicor̃ geleneabin. i. mel rosatum aã. lib. 5. suprascriptarũ spẽruz. ʒ. iij. ⁊ simul misce. ⁊ habebis electuariuz de gẽmis in forma liquida vt scribit Mesue. ¶ De geleniabin inter doctores est discordia. nã Auicenna 5° cañ. cap. de cõditis dicit: q̃ geleniabin idem est qđ rosa cõdita siue cũ melle siue cũ çuccaro: ⁊ sic tam çucchar̃ rosatũ q̃ mel rosatũ ℈ cũ appellari põt geleniabin: ⁊ Bidem tenet Halyabbas. Rasis vo 3° almansoris dicit geleniabin est mel rosatũ. Quas opiniones reprobat Matheus syl. dicẽs q̃ geleniabin idẽ est qđ mel rosatũ. Sz seleniabin. i. çucchar̃ rosatũ: geleniabin. i. syrupus rosatus: ⁊ hec opinio ab alys oĩbus doctoribus tenet̃. Jgit̃ geleniabin. i. mel rosatum ⁊c. Et hec de electuario de gemmis.

Electuarium Lõciliatoris in cap. differentiaruz lxxxvi. coz letificat ⁊ cõfortat: mirabiliter valet. vt ps in libro Lõciliatoris.

℞.
Succi pomor̃ dul. dispumati: ⁊ sint poma redolẽ.
Succi buglosse dispumati. aã. ʒ. v.
Dozonici.
Lozticum citri. aã. ʒ. iij.
Hallie muscate.
Macis.
Cbarabe.
Ossis de corde cerui.
Sãdalorum reubeorum aã. ʒ. iij.
Seminis basiliconis.
Foly.
Myrtillorum.
Melisse.
Seminis coziandrorum preparatorum.
Cinnamomi.
Halange.
Zedoarie.
Spice nardi.
Lignis aloes crudi. aã. ʒ. ij.
Flozum boraginis.
Rosarum rubearum.
Been albi ⁊ rubei.
Lozallorum rubeorum.
Limature eboris. aã. ʒ. iij.
Spody. ʒ. ij.
Sete crude minutim incise.
Croci. aã. ʒ. ij.
Mirabolanorum omnium aã. ʒ. iij.
Berillorum.
Smeraldorum.
Yacintorum.
Sardani.
Zaphirorum.
Hzanatar̃. aã. ʒ. i.
Albar̃ margaritar̃ ʒ. ij.
Limature auri.
Limature argẽti. aã. ʒ. ij.
Ambre.
Canfore. aã. ℈. v.
Musci. ʒ. i.

Misce ⁊ fiat electuarium arte ⁊ ingenio ori laudabile cum çucchar̃o albo quantum sufficit.

Electuarium de aromatibus Mesue qđ scripsit Galenus expertor̃ iuuamentoruz ad causas stomachi ⁊ epatis ⁊ egritudies in eis factas ex flegmate grosso ⁊ vẽtositate. Digestionẽ cõfortat: Inflãmationẽ remouet: ⁊ morbos ex ea factos curat: Retardat canos: Colorẽ efficit bonũ: ⁊ oris ⁊ sudoris odorem reddit bonũ. Renes q̃z calefacit ⁊ coitũ excitat. Acidos ructº curat: ⁊ fastidium ⁊ abominationem remouet. ℞.

Ligni aloes crudi ñ cocti.
Rosarum rubearum aã. aure. ʒ ij.
Hallie muscate.
Dozonici.
Piperis longi.
Nucis muscate.
Menthe sicce.
Spice.
Cassie lignee.
Macis.
Hariofilorum.
Masticis.
Cinnamomi.
Radicũ assari. aã. auř. iij.
Lalami aromatici. auř. iij.
Croci. ℈
Cardamomũ. ſ. maius.
Cardamomũ minus: idest melegeta.
Trium sandalorum.
Reubarbari.
Cubebe.
Costi.
Zinçiberis.
Seminis feniculi.
Seminis anisi.
Keisim. i. seminis leuisticí. aã. auř. ij.
Zuccbari. ʒ. vi.

Miue aromatice. i. miue cydonior̃ cum speciebus lib. i. Mellis dispumati quantum sufficit: ⁊ fiat electuarium: puluerizatis prius puluerizandis. Sed si in morsellis facere vis facies vt supra: dosis eius est ab. ʒ. ij. vsq̃ ad aureos. iij. ¶ Lignũ aloes crudũ est illud qđ nõ est coctum. Arabes enĩz solent ipsum decoquere antecq̃ illum ad nos venire ꝓmittant decoquẽdo illum in aqua: per quã decoctionẽ quedã humiditas q̃ in illo erat seu gũmositas amouet̃ que natans sup aquã illã reseruãt: deinde mittunt ad nos illum coctuz qđ est sine anima: ⁊ nullam habet virtutem vel bene paucã: ⁊ ob hoc auctor dicit crudi. Cognoscitur q̃ sit cruduz hoc modo. Nam si in igne ponitur emittit quãdã humiditatẽ aromaticam que illum a cõbustione ꝓhibet. Secõ si in aqua pyciatur subito fundum petit ꝓpter ipsius grauitatem: ⁊ talis est eius cognitio.

Electuarium de baccis lauri. Rasis 9° almansoris caplo de colica. valet ad colicã ⁊ iliacam passionem ⁊ doloribus intestinorum ex causa frigida vel ventosa. ℞.

Folior̃ rutbe siccor̃. ʒ. x.
Seminis ameos.
Limini.
Nigelle. aã. ʒ. ij.
Keisim. i. semen leuisticí
Origani.
Carui.
Amigdalar̃ ama. aã. ʒ. ij.
Piperis.

Piperis nigri. Baccarum lauri.
Macropipis.i.pipis lõgi. Lastorei. aã.ʒ.y.
Mentastri. Serapini. ʒ.iiy.
Dauci. Oppoponaci. ʒ.iy.
Acori. aã.ʒ.y.

¶ Pulueriçentur pulueriçanda non multum subtiliter: vt dictum est de diacimino. Mellis cocti ⁊ dispumati ad pondus omniũ ⁊ est. ʒ.v.ʒ.v. gumme vo dissoluanꝫ in aq̃ rubea ⁊ facies in bona forma. ¶ Et nota q̃ Rasis dicit: q̃ non habet partẽ in resoluẽdo vẽtositatez. ¶ Rubea q̃ in hac cõpõne intrat ac in oibus alys dz exiccari cũ mensura: ⁊ hoc ideo qm̃ si exiccatur vehementer est calidissime cõplexionis: ⁊ eius calefactio est vltra mensurã. Et si nõ exiccatur debito modo remanet in ea humiditate superflua que ꝓhibet eam digeri ⁊ ventositatẽ facꝫ. q̃re in ipsius exiccatione diligentia habẽda est. Et debet in ymbra exiccari: non autem in sole vt quidaz imperiti faciunt. ¶ De nigella multi sunt qui errant ponentes in receptis semen quoddam cinerulentum odoriferum satis triãgulare pro ipsa nigella ⁊ errant. Sed nigella est quoddam semen nigrum clarũ aromaticũ multũ faciens folia fere similia fumi terre: ⁊ id in medicinis apponendum est. ¶ Origanũ colligendũ est in mẽse July postq̃ sol tẽdit ad occasuz. ſ. in vesperis. Non aũt in mane ante solis ortum vt gdaz fatui faciunt. ¶ Mel ⁊ oẽs medicine triplici causa coquuntur. ꝑmo vt mundificẽt mel: qz coquitur vt sua impuritas remoueaꝫ. zº vt expellamus aliquã substãtiã nostro proposito repugnantẽ vt multa decoctio cauliuz que illos stipticos facit. ʒº vt virtus ipsius in oleo vel aq̃ trãseat ⁊c.

Electuarium de citro Mesue inuentiõe nostra: confortans stomachum: ⁊ ꝓcurãs digestionem: ⁊ odorẽ oris facit bonum: grossas ventositates expellit ⁊ cor confortat: cuius ꝓmixtio hec est. ℞.

Corticum citri aureos.xx. id est. ʒ.xxx.
Hariofilorum.
Ligni aloes.
Cinnamomi.
Macis. aã.ʒ.y.
Halange. ʒ.y.
Muſci. ʒ.ſ.
Cardamomi maioris ⁊ minoris.
Zinçiberis. aã.ʒ.i.

¶ Pulueriçenꝫ hec nõ mꝰtũ subtilr: mellis cocti ⁊ dispumati. ʒ.viy. ⁊ fiat ꝓfectio vt fieri solet in foꝛa solida. vt. s.

¶ Uellem pur postq̃ prouintiam hanc accepi Joannes Franciſce mi partem omnem aromatarys necessariam declarare: ne illi sua ignorantia ad tenebras exteriores ducerentur. Contingit nonnunq̃ ad eos accedere viros ⁊ homines afflictos stomachi dolore: petentes ab eis suffragium. Ipſi pietate moti exhibent vel aromaticum vel diacimin̄ vel dianisuz nõ vltra cõsiderantes de boza exhibitionis que res aliquãdo ducit egrũ ad nõ parua pericula. Ea ꝓpter idocti me audiãt notẽtq̃ distinctionẽ hãc. ¶ Confectiões que danꝫ aut ad digerẽdũ mãm facientẽ egritudinẽ ⁊ deoppilandũ ac ad confortandũ membrũ vt triasandali: tũc dari debent ante cibũ saltim per horas q̃tuoz vt possint a nã preparari ⁊ ad loca necessaria trãsmitti. Si vo ꝓpter stomachũ aut ꝓpter pstrationẽ appetẽtis dantur: tũc parũ ante cibum dande sunt. Si vo ꝓpter virtutem digestiuã exhibenꝫ: imediate post prandiũ exhibẽ de sunt. Si vo danꝫ ad cõfortationẽ cerebri ⁊ virtutis aialis: post prandiũ ⁊ post cenã p lõgũ tẽpus saltiz p duas horas dande sunt. Si vo ad cordis cõfortationẽ: debent dari circa mediã noctẽ: ⁊ tenẽde sunt multũ in ore vt paulatim resoluanꝫ. Si vo ad resolutionẽ vẽtositatis: stomacho vacuo ⁊ a cibo ⁊ superfluitatibus mũdato exhibeanꝫ. Et in hoc aduertendum est q̃ nullo modo exhibeanꝫ neq̃ tyriaca neq̃ confectiões aperitiue seu diuretice cibo existẽte in stomacho vel in ipso repleto malis humoribus. Igiꝫ ꝓsuetudo vercellensium: que est accipere tyriacã cũ aq̃ ardenti propter nauseam vituperatur. Ac corruptela italicorum qui eam cum maluatico assumunt. Et ratio est: qz cibus indigestus ac superfluitates maloꝝ humorũ ducunt subtilitate maluatici vel aque ardẽtis ad epar ⁊ oppilonẽ faciunt ⁊ ad prauas egritudies hoies ꝓcipitãt: q̃re. ¶ Cuius electuary species sũt satis grosse terende: cum sua virtus sit in cõfortãdo stõchũ ⁊ nõ trãsit ipm: sed vẽtositates resoluit: ⁊ hoc pp causas assignatas in recepta diacimini.

¶ Modus accipiendi cortices citri ⁊ aliorum pomorum suauem ⁊ aromaticum habentium odorem hoc modo facies. Igiꝫ qui vult vti corticibus pomoruz citri in cõpositionibus eligat poma que habeant acetositatez maiorem intrinsecus: eo qz cortices eoꝝ sunt magis odoriferi: ⁊ opz q̃ excorientur illa die qua collecta sunt ab arbore: tergantur ergo primo bene cum mantili aspero ⁊ mundo ⁊ excorienꝫ cum cultello acute acutiei paulatim ⁊ leuiter ne accipiatur ex carne cuz cortice: ⁊ simili modo opz fieri de cydonys ⁊ alys pomis: deinde in ymbra exiccentur.

¶ Nota q̃ ista oĩa electuaria dulcia seruanꝫ per annũ inter grũ ⁊ vltra: ⁊ oĩa alia preter electuariũ quo vtunꝫ reges ⁊ prelati: q̃ nõ põt diu seruari: eo quia rancescit: sed solum per dies quindecim vel p mẽsem ad plus seruatur.

Electuarium de cineribus Auicẽne fen decima octaua terty. capꝫ. 19. ℞.

Cineris vitri.
Cineris scorpionum.
Cineris radicũ cauliũ nabati: ſt caules nõ trãsplãtati.
Cineris leporis.
Lapidis spongie.
Sanguinis birci exiccati ⁊ preparati.
Cineris corticũ ouiꝝ q̃ pullus egressus fuit. aã.ʒ.i.
Lapidis iudaici.
Hummi nucis.
Radicũ acori. aã.ʒ.i.
Seminis petrosilly.
Dauci.i. semen pastinace syluestris.
Pulegy.
Hummi arabici.
Seminis altheę.
Piperis. aã.ʒ.i.ſ.

¶ Pulueriçẽtur omnia subtilissime: mellis cocti ⁊ dispumati. ℥.x. ⁊ fiat electuarium. qõ bene obturetur: ac sepe cũ spatula cõmiſceaꝫ. ¶ Uitrum cõburitur hoc modo: teratur bene: deide reponaꝫ in crucibulo vel captia ferri: ⁊ pone super prunas semp insufflando donec rubeuz fiat: deinde ab igne remoueaꝫ. Si erit incineratum bene. Aliter iterum ponaꝫ super prunas ⁊ insufflẽ: ⁊ nõ desinas sic facere donec incinereꝫ ⁊ de eo vtere. ¶ Scorpiões hoc mõ cõburunꝫ. Accipe scorpiones viuos quãtitatẽ quã volueris: ⁊ pone in olla noua ⁊ claude eam lutando illam cũ pasta vel cũ terra: ⁊ pone illam in furno calido ⁊ dimitte per diem ⁊ noctem: deinde extrahe ⁊ cinerem ipsoꝝ habebis. ¶ Caules nabati. i. caules nõ transplantati hoc modo cõburunꝫ. Extrahe radices a terra: mũdenꝫ ab omni immundicia: deinde in frusta icidanꝫ ⁊ ponanꝫ in olla ⁊ cooperiatur olla coopertorio perforato: ita vt fumus possit exire. ⁊ ponatur in furno ⁊ dimittaꝫ per totũ diem: in sero remoueaꝫ: ⁊ reperies in dicta olla tãq̃ carbones: postea dictos carbones tere bene: ⁊ in alia olla parua repone: cooperi lutando eam ⁊ repone eam in furno: ⁊ dimitte per diẽ ⁊ noctem: ⁊ tantum ac tam sepe hoc facias q̃ carbones in cinerem album esse conuersos reperies: ⁊ de illo vtere.

¶ Modus incinerãdi leporẽ. Accipe leporẽ viuũ ⁊ decolla illum ⁊ repone in olla noua cũ toto sanguine ⁊ pelle bene obturando ollam. Deinde ponaꝫ in furno: ⁊ tãtũ dimittatur q̃ incinereꝫ ⁊ dicto cinere vtere in electuario supra scripto. ¶ Cortices ouoꝝ ℔ modo incinerẽtur. Accipe cortices ouoꝝ a quibus pullus egressus fuit ⁊ bene pistẽtur: deide ponanꝫ in olla noua que bene obturata sit ponatur in

furno ⁊ dimittaꝫ per noctez: in mane si sint incinerate bñ est: sin aũt bene in furno dimittantur vsquequo sint incinerate: ⁊ nota ꝙ quanto coquiꝫ tanto magis albiores reddunt: ⁊ incinerantꝫ ⁊ de eis fiere. ¶ Gũmi vo nucis ꝑm quosdaz est fungus qui reperitur sup arbores diuersas: cuius color est ad similitudinẽ spongie: sed nõ recte sentiunt: qz illa res vocatur narcotica nucis: gũmi vo nucis ꝑm veritatem est gũmi qõ reperiꝫ super arbores ferẽtes nuces: sed in partibus nostris nõ reperiunꝫ. ego aũt vidi predictuz gũmi qõ in colore est similis colori myrre grosse: sed odorem nõ habet: defertur de apulia ad nos ⁊ in illis partibus inueniꝫ. ¶ Auicenna dicit: ꝙ dosis istius electuary sit vsqz ad auꝝ. y. idest. z. iy. ⁊ supra cũ aqua tribuloꝝ decoctorum. s. tribuloꝝ marinoꝝ quos ipse in z° vocat baſek ⁊ sunt qui nominãt ipsos vulgo castaneolos lacus. ¶ Serapio ⁊ auctor pandectarũ volunt ꝙ differentia sit iter dauci ⁊ baucie: ⁊ dicunt ꝙ dauci est pastinaca syluestris: baucie vo pastinaca domestica. Auicenna vo ⁊ Mesue inter eas nullam differentiam faciunt. Tamen in vsu est: ⁊ tenetur opinio pandectarum ⁊ Serapionis. ¶ Sanguis birci in hoc electuario ingrediens hoc modo preparandus est. Accipe bircum. iiy. annozũ in diebus canicularibus: qui sint dies caniculares infra describenꝫ in diacaridion: nutriatur saxifragia feniculo apio petrosilio pulegio bedera squinanto genestra capillis veneris polytrico vel lupulis ⁊ potetur optimo vino: ⁊ si ad aliqualem acetositatez tenderet melius esset: semperqz in sole teneatur: ⁊ hoc modo nutriatur saltim per dies. xl. deinde cuz incipit vrina ei⁹ denigrari. Sumatur olla noua: ⁊ fundatur in ea aqua: ⁊ feruerat donec auferatur ab ea terreitas que i ea est. Deinde decoletur bircus: ⁊ accipiaꝫ ex medio sanguine qui currit ex eo in ollam: ⁊ non accipiatur primus sanguis: neqz postremus: ⁊ nõ amoueaꝫ donec coagulet: deinde incidatur in partes. y. eo existente in concauitate olle ⁊ cooperiatur cum retbe stricto: aut cum panno subtilis raro. Et dimittatur sub diuio donec recipiat radios solis ⁊ lune: ⁊ dimittaꝫ ipm donec exicceꝫ bene: ⁊ caue ne adueniat ei bumectatio ex roze. Nec decolãdus est nisi san⁹ sit bircus ⁊ ex dicto sanguine vtere in omni medicina ⁊ in omni loco: in quo scriptum reperis sanguinis birci. ¶ In collectione mineralium tres conditiones ꝓsiderande sunt. Primo eligantur a mineris notis ⁊ famosis. Scõo ꝙ nõ sit admixtum quod impediat eius cognitionem. Tertio ꝙ non habeat substantiam transmutatam.

Egetea Mesue experta ad dolorẽ stomachi a frigiditate factum: ⁊ oẽs dolores factos ex simili causa: ⁊ a ventositate grossa: ⁊ ad dolorem colice: ⁊ difficultatem vrine: ⁊ dolorẽ dentiũ: ⁊ ad ventositates matricum ⁊ cõfert iuuamẽtũ maximũ ad sterilitatẽ bibitũ ⁊ supposita cũ lana ⁊ oleo de lilio: cuius pmixtio hec est. ℞.

Castorei.	Costi.
Myrre.	Cinnamomi.
Opy.	Su. i. valeriane.
Piperis.	Meu.
Macropippis idest piper longum.	Dauci.
Galbani.	Assari.
	Croci. aã. z. i.

¶ Pulueriçentur omnia subtiliter ⁊ cum lib. s. mellis cocti ⁊ dispumati fiat electuarium in bona forma. ¶ Mel ponitur in ista medicina: ⁊ non solũ in ista: sed in omnibus alys triplici ratione. ¶ Primo vt placet horribilitatem medicinarum. Scõo vt mundificet ⁊ resoluat. Tertio vt cõseruet species sua viscositate. ¶ Stupefactio est dispositio inducta in membzo a frigiditate per quaz membruz non sentit: aut obtuse sentit.

Electuarium indũ malus Mesue solutione educens humozum superfluitates ⁊ prozie flegmaticozuz ⁊ putridozũ a stomacho: ⁊ a membzis nutritionis ventositatẽ grossam in eis resoluit: ⁊ morbos factos ab eozum exuberãtia curat sic̃ est dolor stomachi ⁊ viscerum ⁊ colica ⁊ dolor renũ: ⁊ educit mãs que sunt in iuncturis ⁊ confert iuuamentum manifestum doloribus earum. Cuius hec est permixtio. ℞.

Cinnamomi.	Turbith albi ⁊ gũmosi. z. i.
Hariofilozum.	Zucchari albi.
Spice.	Penidiarum. aã. z. xx.
Rosarum rubearum.	Galange.
Cassie.	Nuc. i. cardamomũ maius.
Macis.	Cardamomi. s. minozis idest melegeta.
Cyperi. aã. z. iiy.	Assari.
Sãdaloꝝ citrinoꝝ. z. y. 5.	Masticis. aã. z. i. 5.
Ligni aloes.	Diagridy. z. xy.
Nucis muscate. aã. z. y.	

¶ Omnia hec fricentur manibus cum oleo amigdalaꝝ dulcium: deinde accipe. Succi cydonjozuz. Succi granatozum. Succi apy. Succi finicul. aã. lib. 5. Pulueriçentur pulueriçanda satis grosso mõ. Mellis dispumati lib. iy. 5. misce ⁊ decoquaꝫ cũ succis: ⁊ fiat electuariuz in bona forma: dosis est aurei. iy. ¶ De cassia hic est notandus ꝙ ꝑm doctrinã supra tibi datam in forma. Cassia fistula ponenda est cũ sit electuariũ solutiuum. Nec cassia lignea in electuario est ponenda: ꝙ tũ secus esse quidã tenent. Ego etenim apponi facio cassiã fistulã. Cũ nullum solutiuuz sine lenitiuo esse debeat vt volũt doctores. ¶ Nota ꝙ doctores nõ ponunt in electuarys a remotis attrahentibus penidios in suis receptis: sed dũtaxat in illis quoꝝ intentio est a stomacho: ⁊ intestinis ⁊ venis magnis attrahere vt in diafinicone ⁊ hoc electuario. ¶ Assarum cũ simpliciter scriptuz reperitur radix ipsius ponenda est: qz radix melioz pars est plãte. ¶ Licet Mesue in littera ponat ꝙ dosis huius electuary est vsqz ad auꝝ. iy. hic intelligenduz est qñ ad lib. i. mellis ponit. z. iy. specierum: sicut ego hic ãnotaui. Sed si ponit. z. y. vt aromatary nostri temporis faciunt ⁊ male: maioz quãtitas dari potest ãc.

Electuarium induz minus Mesue bñs intẽtionẽ maiozis. Cui⁹ pmixtio. ℞.

Turbith albi ⁊ gũmosi. z. c.	Zinçiberis.
Zucchari. z. c.	Cinnamomi.
Macis.	Nuc. i. cardamomũ maius.
Hariofilozum.	Nucis muscate. aã. z. vy.
Piperis. aã. z. vy.	Scamonee. z. xy.

¶ Pulueriçenꝫ oia satis grosso modo: mellis colati ⁊ dispumati lib. y. z. y. misce ⁊ fiat electuarium liquefaciendo çucchariz cũ melle. ¶ Nota hic vnũ generale intelligẽdũ in omni compositione qõ scamonea acuitur. Medicina enim qñqz fit in p̃n° veris ⁊ acuitur vt p totum annuz possit seruari ⁊ dari qñ volumus. Et tũc cuz scamonea nõ cocta acuẽda est: ne sua virtus longa mora debiliteꝫ. Nec timetur eius malitia: eo qz p tẽporis diuturnitatẽ satis auferꝫ. Aliqñ aũt acuiꝫ medicina nõ q̃ diu ꝓseruari: sed q̃ infra iy. vel. iiy. dies debet exhiberi. Et tũc cũ scamonea cocta diu acui: vt sua malitia coctura moueaꝫ. Et idez intelligas tam in electuarys q̃ pillulis ⁊ ꝓfectiõibus. ¶ Insup nota ꝙ Mesue acuit hoc electuariũ cũ scamonea ⁊ nõ cũ diagridio: eo qz intentio est ꝙ longo tẽpore seruet. si vo dare illum intendimus omni die acuaꝫ cũ diagridio: ⁊ non cuz scamonea propter causam supra assignatam.

Electuarium elescopb Mesue quod educit superfluitates a toto cozpe: ⁊ expellit ventositatem: ⁊ valet ad iuncturarum ꝓlozem ⁊ lateruz ⁊ colicã.

ꝛ colicam. Et mundificat renes ꝛ vesicaz: ꝛ addit in coitu.
Cuius permixtio hec est. ℞.
Scamonee antiochie. Zinçiberis.
Turbith albi ꝛ gũmosi. aũ. Mirabolanox emblicorũ.
ʒ.vi. Nucis muscate.
Hariofilorum. Polypody. aũ.ʒ.y.ʒ.
Cinnamomi. aũ.ʒ.y.ʒ. Zucchari albi. ʒ.vi.
℄ Pulueriçent omnia grosso satis mõ: mellis dispumati lib.i. misce ꝛ fiat electuariũ in bona forma. ℄ Scamonea dicit antiochia. i. illius ꝓuintie: eo qz melior ꝛ pfectior est q̃z q̃ reperiat in alys ꝓuintys. ℄ Insup nota ꝙ ꝛ si in medicinis solutiuis repis scriptũ scamonee ꝙ intelligendus est de preparata: nisi in duobus sequentibus casibus. Primo nisi in dicto electario coquat vt in ꝓfectione amech ꝛ electuario rosato: ꝛ tunc scamonea ponat nõ cocta: qz coquẽdo ꝑparatur. Scõo nisi illud compositũ longo tẽpore reseruari debeat: ꝛ hoc modo ꝑparata ponat propter causam supra allegatam. In alys vo si reperitur littera Mesue suppleatur ꝛ dicatur scamonee. ſ. cocte.

Electuarium rosatum Mesue solutiuum solutione educens choleram sine molestia: ꝛ valet ad iuncturaruz egritudines calidas: ꝛ ad sodã calidam ꝛ vertiginem oculorum dolores ꝛ icteritiaz citrinam ꝛ est expertuz. Cuius permixtio. ℞.
Succi rosaꝝ rubearum completarũ. ſ. in maturitate. lib.iiy. gionis. lib.i.ſ.
Tereniabin puri ꝛ recentis loco ipi⁹ põit mãna. ʒ.vi.
Zucchari tabarçet. i. illi⁹ re Scamonee antiochie. ʒ.i.ſ.
℄ Conterat grosso satis modo. Coquant oia sup ꝓunas vsqz dũ mellis habet spissitudinẽ: deinde ꝓyce sup illud.
Trociscox de spodio. ʒ.i. Croci. ʒ.y.
Gallie muscate. ʒ.y. Trociscox de berb. ʒ.iiy.
℄ Et repone in vase vitreato ꝛ reserua. ℄ Succi rosarũ cõpletaꝝ: eo qz rose seu succus eaꝝ magis est solutiuus q̃z succus incõpletaꝝ: ꝛ ideo explicauit de cõpletis: ꝛ nulli sũt aromatary g ad hoc aduertãt. ℄ Nota insup ꝙ cũ ℔ electuario reformari debent pille aggregatiue Mesue ex inuentione nra ꝛ pillule de hermodactylis minores ꝛ pillule de hermodactylis inuentiõe nostra ipsius Mesue: nõ enĩ electuario de succo rosaruz vt quidã bestiales faciunt.

Electuarium de succo rosaruz Nicolai solutiuũ educens choleram sine molestia: ꝛ valet ad egritudines calidas ꝛ est expertum contra guttã calidam: cholerã rubeam purgat ꝓualescentes ab egritudinibus quartanarys tertianarys ꝛ quotidianarys de salso flegmate purgat ꝛ reliquias maloꝝ humorum potẽter educit que remanserũt post egritudinẽ vel vt quidam volunt si admisceatur medietas benedicte purgat reliquias que remanserant post medicinam. ℞.
Succi rosarum rubeaꝝ. Spody de cãna. ʒ.iy.
Zucchari albi. aũ.ʒ.i.ʒ.iiy. Diagridy. ʒ.i.ʒ.iiy.
Triũ sandaloꝝ aũ.ʒ.vi. Canphore. ℈.i.
℄ Misce ꝛ fiat electuariũ: dosis est. ʒ.i. vsqz ʒ.viy. pulueriçando prius pulueriçanda. ℄ Succus rosaꝝ hoc mõ fiat. Accipiant rose cõplete: ꝛ post eaꝝ collectionẽ ꝑmittant ꝙ die: deide in mortario marmoreo pistẽtur cũ pistello ligneo ꝛ bñ teranꝫ: deide in pecia linoluant ꝫ ꝛ in torculo exꝑmant ꝫ colenꝫ: ꝛ in vase vitreo reponant: per aliquos dies ꝑmittant: deide residẽtia seu fecie facta amoueat ponẽdo in alio vase ꝛ sup eũ ponat parũ olei oliuaꝝ ꝛ reserua. ꝓseruat enĩz in bonitate sua per duos annos. ℄ Electuariũ cui idẽ est qđ electum ex varys: qz ex multis ꝛ varys rebus electuaria ꝓficiunt. ꝛ electuariũ dicit ois cõpositio nõ reducta ad soliditatẽ siue cũ çucchario siue cũ melle fiat. Cõfectio vo dr̃ qñ durescit ꝛ in dura forma fit.

Electuarium de scoria ferri. Rasis nono Almansoris in capto de hemorroidibus ꝛ valet ad sanguinẽ per partem inferiorem. ℞.
Mirabolanox indozum. Radicum cyperi.
Mirabolanox emblicox Zinçiberis.
Mirabolanox bellirico rum. aũ.ʒ.ſ. Piperis nigri. Seminis ameos.
Spice inde. Olibani. aũ.ʒ.y.
Squinanti. aũ.ʒ.y. Scorie ferri ꝑpate. ʒ.i.ſ.
℄ Pulueriçentur omnia subtilissime ꝛ conficiantur cum melle dispumato quod sufficit ꝛ fit coctum cũ apoçimate emblicoruz. ʒ.x. ꝛ fiat. ℄ Preparat scoria ferri hoc mõ. Accipe scoriam ferri quãtitatez quam volueris ꝛ eam infunde in aceto fortissimo per hebdomadã omni die acetũ mutando: postea proyciat super laminam ignitã ꝛ torre fiat: deinde subtilissime pulueriçetur ꝛ reserua.
℄ Vel cum apoçimate emblicoruz hoc modo fit. ℄ ℞. Mirabolanox kebulox ꝛ emblicox. aũ.ʒ.xx. terantur ꝛ in tribus libris aque coquant donec ad vnam libram remaneat: ꝛ postea coletur ꝛ in colatura ponat mellis boni lib. i. deinde bulliant donec aqua a melle consumata sit: ꝛ hoc facto habes mel cum apoçimate emblicoruz quod in hac confectione ingreditur.

Electuarium de seminib⁹ Mesue. sedans dolorẽ viscex ex vetustate factos: oppilationes apit lubrietatẽ a malitia vigõnis curat. ℞.
Seminis fenticuli. Cinnamomi fini.
Limini. Keisiz. i. semẽ leuistici. ʒ.iy.
Seminis carui. Hariofilorum.
Anisi. Cardamomi.
Dauci. Spice inde. aũ.ʒ.iiy.
Ameos. Siseleos.
Apy. Zinçiberis.
Amomi infusorum in aceto per diem ꝛ noctẽ ꝛ exiccatorum. aũ.ʒ.vi. Macropiperis idest piper longum. Halange. aũ.ʒ.v.
℄ Mellis quãtũ sufficit: ꝛ qñqz ponit in eo çucchari duplũ põderis omniũ ꝛ fac sicut suffuk ꝛ est sanum ꝛc.

Electuarium de passulis Auicenne. Et existimauit Halenus quod medicamẽ cõpositum ex medicinis conuenientibus cum suis proprietatibus epati. ℞.
Passulaꝝ enuclea. ʒ.xxv. Spice inde. ʒ.iy.
Croci. ʒ.i. Squinanti. ʒ.y.ſ.
Lalami aromatici. ʒ.y. Myrre.
Bdelly iudaici. ʒ.y.ſ. Terbentine. aũ.ʒ.iiy.
Cinnamomi. ʒ.y. Darsisaban. aũ.ʒ.y.
Lassie lignee. ʒ.ſ. Mellis dispumati. ʒ.xvi.
℄ Uini quãtũ sufficit ꝛ fiat electuariũ. ℄ Darsisaban ꝙz Serapionẽ est arbor granati syluestris que apud Diascoridem vocatur aspalinum. vide Halenum ꝙ loco darsisaban habet limaturam aspalei quod idem est.

Electuariuz pliris arcoticon Nicolai: pliris. i. cõpleta medicina arcoticon. i. ꝓncipũ interpretat. valz tristibus melancholicis. valz etiã ad magnam stomachi debilitatẽ ꝛ cordis. i. syncopi: memoriam reparat: sensum acuit: epilepticis analeticis prodest: ꝛ omnem cerebri debilitatem reparat. ℞.
Hariofilorum. Spody.
Cinnamomi. Squinanti.
Ligni aloes. Cyperi.
Halange. Rosaꝝ rubearum.
Spice inde. Uiolaꝝ siccaꝝ. aũ.ʒ.i.ℨ.xv.
Nucis muscate. Coly.
Zinçiberis. Liquiritie. aũ.ℨ.y.

Storacis calamite.
Masticis.
Sansuci.i.maiorane.
Balsamite.i.mētha aq̄tica.
Seminis basiliconis.
Cardamomi.
Piperis albi.
Myrtillorum.
Corticū citri. aā. ℥.ij.
Lapidum pretiosorum.
Been albi.
Been rubei.
Corallorum rubeorum.
Corallorum alborum.
Sete parum combuste. aā. ℥.i.gra.xv.
Muscigra.vj.
Camphore. gra.v.

℔ Syrupi rosati quātū sufficit ꝛ fiat. ℔ Item nota q̄ in alys inueni piper longum p̄ō pipere albo. ℥.ij.gra.xv. ꝛ alibi inueni gēmarū ꝛ margaritarū loco lapidum pretiosorum cum alys dosis:ꝛ sic de singulis ꝛc̄.

Electuarium de psilio Mesue solutione educēs choleram citrinam:ꝛ confert ad febres difficiles ꝛ vehementes ꝛ ad sodam ꝛ vertiginē que fiunt a fumis cholericis:ꝛ confert ad calefactionem epatis ex itinere. Cuius permixtio. ℞.

Succi bugloſſe syr.ꝛ dome.
Succi endiuie.
Succi apij coctoꝝ ꝛ dispumatoꝝ ꝛ colatoꝝ.aā.lib. ij.ꝛ proijciatur super ea Zucchari albi lib.ij.ß.Scamonee cocte in pomo. ℥.ij.ß.coquatur cum facilitate:ꝛ postq̄ coctū fuerit pyciañ sup ipsuz bi pulueres. ℞.
Trociscozum diarodon.
Trociscoꝝ de spodio.
Rauedseni idest reubarbarum. aā.℥.i.
Trociscozum de berberis. ℥.iij.

℔ Pulueriçeñ hec satis subtiliter:ꝛ misceantur simul:ꝛ reseruenñ in vase vitreato:ꝛ qui poneret diagridiū in pulueribus melius esset q̄z bulliendo in succis, dosis eius est ℥.ij.vsq3 ad auř.ij. Et vocauit hamec confectionē hāc electuariū trociscoꝝ:sunt alij qui addunt aceti lib.i.ß.Succi violaꝝ lib.i. Et est medicamentuz nobile. ℔ Viole si simpliciter scripte in compositione reperiañ de ipsis siccis intelligēdū est:q̄ colligende sunt in mēse Marty exiccatio fit in vmbra:ꝛ reseruande in loco ficco.in humido enim in eis putrefactionē inducit. ℔ Sunt alig textus qui dicunt:scamonee nō cocte:ꝛ hec littera magis consona est: q̄ ponendo scamoneam coctam:ꝛ illam iterum decoquēdo virtus solutiua deperdiť.sed nota q̄ qñ p̄parata coquitur intētio est vt illud electuariū sit lenitiuū ꝛ nō solutiuū: qñ igiť in bis electuarys reperis banc litterā.ſ.scamoneā ponere:ꝛ coque vel diagrediū:ꝛ pulueriçare grosso modo ꝛ cum alys speciebus in fine in electuario ponere sine coctione ꝛ altero duorum modorum facias.

Electuarium quo vtuntur reges ꝛ prelati Mes: ꝛ est bonum ꝛ expertum:ꝛ confortat stōchū:cor:pectus:ꝛ cerebrū. Cuius permixtio. ℞.

Pinearū mūdataꝝ.℥.viij.
Amigdalaꝝ mūdata.℥.v.
Zucchari albi. lib.iij.
Aque rose. lib.i.ß.
Olei rosati.
Olei amigdalaꝝ dulciū recentis. aā. ℥.ij.
Cinnamomi electi. ℥.iij.ß.
Hariofilorum. ℥.ij.
Ligni aloes. ℥.iij.
Sandali citrini. ℥.ij.
Ambre bone. ℥.i.
Muscibonj.℥.vnius sextā.

℔ Misce omnia pulueriçentur que sunt pulueriçanda: ꝛ fiat electuarium in bona forma.

Electuarium de pomis Mesue bonuz ad debilitatem cordis ꝛ stomachi:ꝛ cōfortat digestionem. ℞.

Carniū pomoꝝ dulciū:ꝛ redolētiū mūdatoꝝ:ꝛ icisoꝝ p frusta. lib.vj.
Zucchari albi lib.v.
Aque rose. lib.ij.
Ligni aloes. ℥.v.
Sandali citrini. ℥.ij.
Hariofiloꝝ. ℥.iij.
Cinnamomi electi.℥.iij.ß.
Ambre. ℥.ij.
Muscibonj. ℥.i.

℔ Hoc etiā modo fit electuariū de pomis acetosis ꝛ electuariū de pomis paruis ꝛ aromaticis dulcibus.

Electuarium de sorbis Mesue ꝛfortans stomachū ꝛ sedans solonē fortez. ℔ ℞.

Carniū sorbarū imaturatarum ꝛ vicinarum maturitati ꝛ elixatarum in aqua rose rubee que p̄us decocte fuerint ꝛ corticum granatoꝝ. aā.lib.iij.Mellis aut ẓucchari albi lib.ij.ß.Coquatur vsq3 ad spissitudinez:ꝛ reconde in vase vitreato:dosis est.℥.i.p̄o vice.

Electuarium ad scabiem ꝛ prudimam carnis in tractatu 5° Almansoris in caplo de pruritu ꝛ scabie ꝛ magnis pustulis. ℞.

Mirabolanozum citrinorum. ℥.ij.
Folliculozum sene.
Fumiterre. aā.℥.i.

℔ Succi absintby quantū ad coꝝ sufficit conspersionē: aliquotiens autez addiť huic medicine absintby quantuz quarta pars mirabolanoꝝ:ꝛ cōficianñ oia cuz melle:ꝛ sumatur ex ea quotidie quantum est auellane magnitudo. ℔ Istud electuariū nō est in vsu:sed gñaliter loco huius electuary vtimur vnguento quodā p̄o scabie:cuius cōpositio nota est aromatarys. ℔ Auellana aliq̄ sumitur p̄o fructu:aliq̄ p̄o pondere vt apud Auic.in distinctione de ponderibus:ꝛ est pondus aurei vnius. ergo est. ℥.i.ꝛ semis vnius dracme:vt dicit Simon Januensis. Auellana vo p̄o fructu ſm Isidorū dicit ab auellano campanie oppido vbi abundant hec.a grecis pontice appellañ: eo qō circa ponticū mare abundant. Rasis dicit q̄ de predicto electuario datur quantū est auellane magnitudo:auellane apud Auic.est sicut granū lauri vt dicit in suo capitulo.

Electuarium ad restaurationē humiditatis ſm Nico. Cuius permixtio. ℞.

Liquiritie rase.
Rosarum rubearum.
Zucchari. aā.℥.ij.
Dragaganti.
Gūmi arabici. aā.℥.i.
Sandali albi.
Sandali citrini. aā.℥.vj.
Papaueris albi. ℥.i.ß.
Succi liquiritie.
Amidi.
Seminis portulace.
Seminis lactuce.
Seminis scariole.aā.℥.ß.
Spodij.
Hariofilorum.
Florum vuarum syluestrium. aā.℥.ij.
Cinamomi. ℥.i.
Storacis calamite.
Zinçiberis. aā.℥.ij.
Croci. ℥.i.
Penidij. ℥.ij.
Quatuoz seminū.M.frigidorum. aā.℥.iij.
Semis cydonioꝝ: ℥.ij.
Amigdalarum.
Pinearum.
Berberis.
Sebesten.
Seminis malue.
Violarum. aā.℥.i.

℔ Syrupi rosati quantum sufficit.

Electuarium almeçereon Mesue ex inuentione nostra quod est medicamen benedictum ad hydropisim:solutione enim educit aquam citrinam cum fortitudine. ℞.

Foliozuz almeçereon preparatozum. ℥.x.
Carnium cydonioꝝ elixatozum in aceto. ℥.lxxx.

Zucchari

Zuccha.tabarçet. ʒ.lxxx. Terenſabin.i.mãna. ʒ.xl.
Aque caſei infuſionis aga rici. ʒ.xxx. Olei almeçereon. ʒ.xy.

¶ Diſſolnaſ çuccbax ⁊ tereniabin in aqua caſei predicta: ⁊ miſceantur cum carne cydoniox: ⁊ coquanſ cum facilitate vſqʒ dum mellis babeat ſpiſſitudinem: ⁊ inuoluatur puluis folioꝝ almeçereon cum oleo iam dicto ⁊ conficiãtur cum eis. Et ſit doſis eius. ʒ. iiy.

Electuarium de pſicis Meſue: ꝓfortans ſtomachũ: ſitim extinguẽs: ⁊ ardorẽ ſtomachi mitigãs: ⁊ oris fetorẽ amputãs. Cuiꝰ pmixtio. ℞. Carnium perſicorum mediocrium inter maturitatem ⁊ acerbitatem: ⁊ mundatoꝝ a corticibus ſuis. Succi perſicorum. aũ.lib.iy. Zuccbari tabarçet. lib.y. Terãtur perſica vt ſint ſicut medulla ⁊ exerceas in eis decoctionẽ cum ſyrupo ſicut diximus in confectione de cydonys: ⁊ cum coctũ fuerit pulueriçenſ ſuper ipſuʒ.vʒ. ℞.

Ligni aloes. ʒ.y. Macis. ʒ.iiy.
Cinnamomi. Sandali citrini. ʒ.y.
Cubebe. aũ.ʒ.iiy. Muſci. ℈.ʒ.

Et aliquando fit ſine ſpeciebus: ⁊ eſt ſanum ⁊ expertum.

¶ De emplaſtris.

Emplaſtrum de melliloto Meſue: mollificans omnẽ duritiem que eſt in epate ſplene ſtomachbo ⁊ in viſceribus. ℞.

Floꝝ melliloti. ʒ.vi. Caſſie lignee. ʒ.i.ʒ.
Floꝝ camomille. Sãſuci.i.maiorane. ʒ.iy.
Seminis fenugreci. Armoniaci. ʒ.x.
Baccaꝝ lauri. Storacis.
Radicum altbee. Bdelly. aũ.ʒ.v.
Abſinthy. aũ.ʒ.iy. Terbentine. ʒ.i.ʒ.
Seminis apy. Ficuũ pinguiũ numero.xy.
Cordumeni.i.carui agreſtis. Sepi caprini.
Radicum ireos. Raſine. aũ.ʒ.y.ʒ.
Liperi. Cere. ʒ.vi.
Ameos. Olei ſanſuci.i.maiorane.
Spice. aũ.ʒ.i.ʒ. Olei ſpice. aũ.lib.y.

¶ Conficiatur ſic. ex ſemine fenugreci: radice altbea ⁊ ficuum fiant mucilagines in aqua decoctionis alterius fenugreci camomille ⁊ melliloti. aũ.quantum ſufficit: ⁊ de dicta decoctione: etiam gumme preſcripte diſſoluatur. Cetera vo pulueriçentur: ⁊ additis oleis cera ⁊ adipibus fiat emplaſtrum. ¶ Poteſt etiam alio modo facere decoquere: radices altbee ⁊ ficus in preſcripta decoctione: ⁊ poſt ipſarum perfectam coctionem bñ illas piſtare ⁊ gũmas in decoctione diſſoluere. Cetera vo pulueriçare: deide cum oleis ꝑdictis qõ remãſit de decoctione miſcere ⁊ bis addere ⁊ radices ⁊ ficus ⁊ gũme diſſolute: ⁊ iteꝝ ſimul tãtũ bullire ꝙ decoctio ꝓſumpta ſit: poſtea adde floꝛes ⁊ leui bullitione bulliãt: deinde terbẽtina raſina colata ſepi ⁊ cera ponanſ: ⁊ bulliãt vſqʒ ad liquefactionẽ cere: deinde ab igne deponanſ ⁊ puluis ſupraſcriptaꝝ rex addaſ: ⁊ bene oia miſceanſ ⁊ reſerueſ. Et bic melioꝛ erit modus: q̃q̃ etiã ſuperioꝛ ſit bonus. ¶ Ea q̃ in emplaſtris ponunſ non multũ ſũt ꝓterẽda: eo qꝛ vꝛtus ipſius ſolũ agit in mẽbrum qõ tãgit: ⁊ diu vꝛtus eius durat. Et dʒ eſſe emplaſtruʒ groſſuʒ: qñ ſup locũ egruʒ ponit. ¶ Aliqui iperiti aromatary pulueriçãt ſemẽ lauri exteriozi cortice nõ amoto ⁊ male: qꝛ quo in loco ponanſ: ſemp a ſupiozi cortice mundentur. ¶ Cordumeni.i.carui agreſte. Sed ſi haberi non poteſt: eius loco apponi poſſunt carui domeſtici.

Emplaſtrum diakinicon Meſue: ꝓfortãs ſtomachũ ⁊ epar mirabilr in qbus accidit vehemẽs debilitas ⁊ viſcera in qbꝰ accidit lubricitas ⁊ mollificatio: ⁊ ꝓfert ad fluxum ventris: ⁊ ad fluxum epaticũ. In primis fiat cerotũ. Cuius permixtio. ℞.

Cere. ʒ.y. Dactylozum ſiccozum numero. xl.
Olei roſati.
Olei nardini. aũ.ʒ.iiy. Tozrellaꝝ de ſeni. ʒ.v.
deinde accipe.

Deinde ifunde biduo in vino odozifero: ⁊ accipe Carniũ cydonioꝝ decoctoꝝ in vino. ʒ.viy. ⁊ tere cũ dactylis cuʒ ꝓtritione vltima ⁊ miſceanſ cũ ceroto ⁊ ꝓtundanſ in mortario donec aggregenſ: deinde proyce ſuper ea. ℞.

Maſticis. Aloes loti.
Olibani. Spice.
Abſinthy romani ſicci. Acbacie.
aũ. ʒ.y.ʒ. Ballie muſcate.
Ligni aloes. Ramich.
Macis. Calami aromatici. aũ.ʒ.i.
Myrre. aũ.ʒ.i. Laudani. ʒ.y.

¶ Et iteꝝ ꝓteranſ donec pmiſceantur: deinde line ſuper lamina ex eo: deinde ſuffumiga cũ ligno aloes: ⁊ pone ſup ſtomachũ ⁊ epar ⁊ viſcera: ⁊ de meliozi operatione eſt vt maſtix ⁊ olibanũ cũ cera ⁊ oleis miſceanſ: ⁊ ſic cũ ceteris fiat emplaſtrũ. ¶ Calamus vel calami ſi ſimplr ſcriptuʒ reperiaſ de calamo aromatico ſemper eſt intelligendum. ¶ Aloes qõ igrediſ in emplaſtris vnguẽtis ⁊ cerotis: ſemper dʒ eſſe lotum: cum magis ꝓfortatiuuʒ ſit magiſqʒ deſiccatiuum ⁊ minus mordicatiuum ⁊c.

Emplaſtrum de granis lauri Meſue: conferens ad dolores a frigiditate ⁊ ventoſitate factos: ⁊ proprie ad dolorem ventris ⁊ ſtomachi ⁊ renuʒ ⁊ matricum ⁊ veſice: ⁊ aliozum viſcerum. Cuius permixtio bec eſt. ℞.

Olibani. Granoꝝ lauri. ʒ.y.
Maſticis. Cyperi.
Myrre. aũ.ʒ.i. Coſti. aũ.ʒ.ʒ.

¶ Mellis colati quantũ ſufficit ad aggregãdũ: ⁊ extẽdaſ in pãno ⁊ calidũ ſupponaſ vbi opʒ. Si aũt triplicaſ in eo cypeꝝ: ⁊ ponaſ de ſtercore capꝛaꝝ aut vaccaꝝ ſicco ad põdus oium inueniſ mirabile ad bydropiſim. ¶ Ad faciendũ emplaſtrum cuʒ melle pro omni lib.i.mellis dare debes. ʒ.iiy. ſpecieꝝ cribellatarum ſi debitam formam habere debet. Mel in emplaſtris nullo modo coquendum eſt: eo quia coctura multum tenax ipſum facit: ideo ponatur in eis crudum.

Emplaſtrũ mõtagnane cõtra fluxũ qõ in vſu eſt. Cuius permixtio bec eſt. ℞.

Eupatozy. M.i. Terre ſigillate. ʒ.vi.
Squinanti. M.y. Seminum coꝛiandroꝝ preparatozum. ʒ.i.ʒ.
Spice inde quartam partem manipu. vnius. Spody. ʒ.y.
Maſticis. Roſarum. ʒ.i.
Macis. aũ.ʒ.iiy. Farine ordei. ʒ.y.
Ligni aloes. ʒ.iy. Speciem triſandalozum ſine campboza. ʒ.iiy.
Mirabolanoꝝ emblicoꝝ Mirabolanoꝝ kebuloꝝ aſſatoꝝ. aũ.ʒ.i. Scorie ferri pparate. ʒ.i.
Boli armeni. Olei maſticis.
Lapidis ematbiy. aũ.ʒ.vi. Olei myrtilloꝝ. aũ.lib.i.ʒ.

¶ Conteratur ſubtiliter eupatozium. Cetera vo pulueriçetur: ⁊ fiat emplaſtrum in bona fozma. Mirabiliter enim valet in fluxu ventris. ¶ Camphozam enim nõ iuſſit apponi in ſpeciebus triſandalozum boc in emplaſtro intrantibus ꝓpter intenſam ipſius frigiditatem. Inteſtina enim debilis calozis: nec multum frigida ſunt apponẽda circa regulariter operando.

Emplastrum de crusta panis mõtagnane: valet in vomitu pueroꝝ. ꝛ sic nõ potẽtibus cibũ retinere multũ in vsu est. Cuius ꝓmixtio. ℞.

Masticis.		Cruste panis assi ꝛ infusi in aceto ꝙ mediã horã.	ʒ.y.
Menthe.			
Spody.		Olei masticis.	
Cozalloꝝ rubeoꝝ.		Olei cydonioꝝ.	añ.ʒ.i.
Sandaloꝝ alboꝝ.		Farine ordei.	ʒ.i.ʒ.
Sãdaloꝝ rub.	añ.ʒ.i.		

℄ Conterant subtilissime panis: cetera pulueriçent: deinde misceantur: ꝛ fiat emplastrũ sine igne. ℄ Utiliter hic est notãdũ ꝙ mẽbris principalibus: ꝛ maxime cordi ꝛ stomacho nullo modo apponẽda sunt frigida actu: q̃uis potentialr ꝛ virtualr frigida sunt: sed aliqualr sunt tepefacienda ꝓprie pueris. quare bene notetur hoc vt queant instruere medicamenta accipientia: qz quando domini medici inaduertentia non expediant de forma approximationis: ꝛ doctus aromatarius supplere potest.

Emplastrum filij Zacharie Mesue: qõ lenit duritiem: ꝛ nodositatem iuncturarũ: ꝛ lenit pectus: ꝛ habilitat materias in eo: ꝛ pulmone difficilis expulsionis. Cuius permixtio. ℞.

Cere citrine.		Adipis galline.	
Medulle cruris vacce.		Mucilagis seis lini.	añ.ʒ.iy.
Adipis anatis.	añ.ʒ.iy.		

℄ Olei de lilio quãtuz sufficit. Si aũt fortius facẽ volueris adde mucilaginis altbee ꝛ mucilaginis fenugreci partes ꝓueniẽtes: ꝛ ꝓ oleo de lilio ponat oleũ de keiri citrino: vel vtrũqz. Et si adhuc fortius facẽ volueris: adde hyssopi humide: ꝛ glutinis çanaba iquãtũ ỏ vna mucilaginũ: ꝛ miraberis effectũ eius ad ea que diximus ꝛc̃.

Emplastrum contra morbum magistralis. ℞.

Axungie porci.	ʒ.iiy.		
Caput allei nùmero.	i.	Crecentis furmenti.	
Puluis synapis ru.	M.i.	Farine furmẽti.	añ.M.i.

℄ Misce cum aqua putei ꝛ.ʒ.iy. olei camomille fiat emplastrum.

Emplastrum ad extrahenduz codexellas magistralis. ℞.

Radicum altbee.	ʒ.iiy.	Terbentine.	ʒ.iy.
Farine furmenti.		Albuminũ ouí numero.	y.
Farine linose.	añ.ʒ.iy.	Ficuũ siccoꝝ numero.	vi.
Farine ordei.		Cepe lily numero.	iiy.
Farine synapis ru.	añ.ʒ.y.		

Et fiat emplastrum ſm artem.

Emplastrum ad pleuresim Mesue. ℞.

Radicum altbee.	M.i.		
Farine ordei.	ʒ.iy.	Flozum melliloti.	
Flozum camomille.	ʒ.i.	Uiolarum.	añ.ʒ.iiy.

℄ Bulliant primo radices altbee: ꝛ bene pistent: ꝛ postea bulliant omnia simul: ꝛ coquant: ꝛ in fine addatur Olei camomille. Olei violati. Olei amigdalarũ dul. añ.ʒ.y. Misce ꝛ fiat emplastruz ſm artem in bona forma: ꝛ sunt qui addunt in fine butyri recentis. ʒ.iiy.

Emplastrum ad crepatos magistralis. ℞. Sanguinis draconis.

Thuris.	añ.ʒ.y.	Pulueris balaustiaꝝ.	ʒ.viy.
Boliarmeni.	ʒ.iiy.	Farine cicergiaꝝ.	ʒ.xvi.
Masticis.	ʒ.iy.		

℄ Et fiat emplastrum cum decoctione camille absinthy ꝛ balaustiarum quantum sufficit.

Emplastrum ad morsum scorpionuz magistrale. ℞.

Castorei.		Asse.	
Serapini.	añ.ʒ.iiy.	Sulphuris.	añ.ʒ.iiy.
Fimi columbini.		Limini.	
Mentastri.		Picis naualis.	
Pulegy.	añ.ʒ.iiy.	Olei scorpionũ.	añ.ʒ.iiy.

℄ Misce ꝛ fiat emplastruz in bona forma ſm artem ꝛc̃.

Epitima pro corde magistrale. ℞. Aque endiuie.

Aque bugloſſe.		Been rubei.	
Aque rose.		Doronici.	añ.ʒ.i.
Aque melisse.	añ.ʒ.y.	Spody.	
Aceti fortis.	ʒ.iiy.	Camphore.	añ.ʒ.ʒ.
Rosaꝝ rubeaꝝ.		Ossis de corde cerui.	
Sandaloꝝ rubeoꝝ.		Croci.	añ.ℨ.i.
Sandaloꝝ alboꝝ.		Sete combuste.	gra.vi.
Been albi.	añ.ʒ.i.	Misce ꝛ fiat epitima.	

Epitima pro epate magistrale. ℞. Aque solatri.

Aque endiuie.		Rosaꝝ rubeaꝝ.	ʒ.i.
Aque rose.	añ.ʒ.y.	Spody.	
Sandaloꝝ alboꝝ.		Camphore.	añ.ʒ.ʒ.
Sãdaloꝝ rub.	añ.ʒ.i.	Aceti fortis.	ʒ.iiy.

Misce ꝛ fiat epitima pro epate.

Filonium ex iuentione prima Mesue: manifestoꝝ iuuamentoꝝ ꝛ expertoꝝ in sedatione doloꝝ: ꝛ separatione a casibus morbis: ꝛ ꝓprie doloꝝ stomachi a frigiditate facto: aut humore crudo: aut a ventositate grossa extendente. Et sedat dolorẽ colice ꝛ viscoꝝ: ꝛ dolorem renum ꝛ matricum: ꝛ dolorẽ lateꝝ: ꝛ prefocationẽ anbelitus: ꝛ difficultatẽ vrine: ꝛ singultũ vehementẽ: ꝛ est in vsu prime descriptionis in antidotario. ℞.

Piperis albi.		Spice.	
Seis iulgami.	añ.ʒ.ꝛx.	Piretri.	
Opy.	ʒ.x.	Castorei.	añ.ʒ.i.
Croci.	ʒ.v.		

℄ Pulueriçentur omnia subtilissime: ꝛ cum lib.y.ʒ.xi. mellis cocti ꝛ dispumati fiat confectio in bona forma: dosis eius est sicut cicer aut faba parua cum eo quod conuenit ex potibus. Et sunt qui ponunt musci. ℨ.i. Medicine autem omnes quomodo stupefaciant nota. Omne enim membrum sentiens habet quandam mensuram frigoris terminati cum suo calido. in quo frigore si fiat additio in certa mensura membrum stupefit: ꝛ hoc modo medicine omnes opiate stupefaciunt. ℄ Contritio eniz medicinaꝝ omnium stupefacientium debet esse subtilissima ad hoc ꝙ possit per paruas venas penetrare ꝛ ardua loca: aliter enim membrum ab eis non posset stupefieri: neqz sensus obtundi. ℄ In actu practico notent iuuenes medici: ꝛ nõ solum de hac compositione: sed de omnibus narcoticis ꝛ stupefactiuis: tam simplicibus ꝙ compositis. Cꝛ si intentio medici est somnum pronocare: illa danda sunt post cenam in sero transacta hora. Cum autem intendimus sedare dolores: seu fluxum sanguinis prohibere: non nisi va cuo stomacho a cibo ꝛ superfluitatibus sunt exhibenda. Neqz post per quinqz horas est cibus assumendus: ꝛ sic de tyriaca noua intelligatur.

Filonium persicum ꝛ est in capitulo de sputo sanguinis Mesue: valet vehementis virtutis ad manationẽ sanguinis vndecũqz ꝛ screatũ eius cum tussi ꝛ sine tussi: ꝛ superfluitatez menstruoꝝ doloroſam: ꝛ hemorroidaꝝ: ꝛ egestionem sanguineã: ꝛ ad mulieres pregnantes quibus erumpunt menstrua: ꝛ conseruat fetus in matricibus eaꝝ. Cuius permixtio hec est. ℞.

Seis papaueris albi.		Opy.	ʒ.x.
Seis iulgami.	añ.ʒ.ꝛx.	Scebedenegi: id est semen ca	
Terre sigillate.	ʒ.x.	napis.	ʒ.v.

Croci. ʒ.v.
Castorei.
Spice.
Euforby.
Piretri.
Marga.ñ pforata. añ.ʒ.i.

Karabe.
Zedoarie.
Dozonici.
Ramich.i.q̃dã cõpositio infra descripta. añ.ʒ.i.
Camphore. ℈.i.

¶ Pulueriçẽt subtiliꝫ oia.mellis rosati colati lib.y.ꝛ fiat electuariũ in bona forma. ¶ Differẽtia eni est iter scedenegi ꝛ scebedenegi.scedenegi idẽ ē qđ lapis emathitis:scebedenegi.i.semẽ canapis.q̃re bñ ꝓsideradẽ sũt lre in oi cõpositione ꝛ vocabulo. ¶ Castoreũ eni in hac cõpositione ponit vt prohibeat cõgelationem ab opio. ¶ Margarite vo ad ꝓfortationẽ membroꝝ pncipaliũ ꝓpter lesionẽ opy.

¶ Margarite a nã perforate meliores sunt q̃ nõ pforate. Et ratio est:qz per illud foramen superfluitatis ipsaruꝫ sunt ꝓsumpte ꝛ purgate. ¶ Philoniũ eniꝫ dicit a compositore:qz Philon medicus illum composuit.

Gallia muscata Mesue:q̃ cerebruꝫ ꝛ coꝛ ꝓfortat ꝛ ingredit in pmixtionibus medicinaꝝ:ꝛ facit corporis ꝛ oris odorem bonuꝫ. ℞. Xyloaloes crudi.idest lignuꝫ aloes. ʒ.v. Ambre. ʒ.iy. Muſci boni. ʒ.i. Glutinis dragaganti facti in aq̃ rosata quantum sufficit. Et fiant trociſci conterendo conterenda ꝛ sigillentur. ¶ Muscus enim ꝛ ambra terenda non sunt: nec pulueriçanda:sed dissoluenda sunt cum aqua:eo quia pulueriçando euaporat virtus sua vt de gummis dixi in recepta dragaganti.

Gallia sebelie Mesue stomachum ꝛ coꝛ confortat:ꝛ epar debilia:ꝛ ingreditur in medicinis magnis. Cuius permixtio hec est. ℞. Folioꝝ rosarum recentium ꝛ humidaꝝ que iam incipiunt reserare nodos:idest que quasi sunt complete dilatate. ʒ.i.ʒ. Terantur contritione vltima in mortario lapideo: deinde accipe.

Ligni aloes boni ꝛ electi. Sãdaloꝝ citrinoꝝ. ʒ.y.
Hariofiloꝝ. Ramich:idest quedam compositio. ʒ.iy.
Hũmi arabici.
Spice inde. añ.ʒ.i.ʒ.

¶ Terant oia hec subtilissime ꝛ misceant cuꝫ suprascriptis rosis:ꝛ simul pistãdo bene misceant humectãdo oia cũ paꝝ aque rose infusionis gũmi arabici. Et iteꝝ terantur: deinde iteꝝ humectent ꝛ terant:ꝛ ſ facias p totaꝫ vnam diẽ:postea aromatiçent cũ ℈.y. Muſci.Ambre ꝛ Camphore. añ.aureũ mediũ:idest ℈.y.gra.v.ꝛ fiant trociſci ꝛ sigillent. ¶ Gallie omnes spẽs sũt subtilissime terẽde ꝛ p spissuꝫ cribũ transeũde vt ipsaꝝ ꝓfortatio ad lõginqua membra penetrare possit. ¶ Jsta compositio est illa que intrat in aromatico nardino Mesue. Et de qua itelligitur cum scriptum reperitur gallia sebelia.

Gallia alefangie Mesue:ꝛ est eius interpretatio aromatiçatum. Et est illa de qua antiqui considerant:ꝛ de qua plurimum loquuntur cerebrum coꝛ stomachum ꝛ epar confortat ꝛ omnia membra nutritionis. Et linitur super nervos debiles ꝛ confortat eos ꝛ ingreditur in medicinis magnis: ꝛ hoc est quod intelleximus. ℞.

Mirabolanoꝝ emblicoꝝ bonoꝝ abiectis ossibus. ʒ.iiy. conterantur contritione grossa: ꝛ ponantur in vase vitreo ꝛ fundantur super eos aque rosate bone ꝛ electe ifusionis rosarum siccarum ꝛ corticum citrorum lib.ʒ.ꝛ stringatur os vasis ꝛ dimittatur per trẽs dies. Deinde fundatur in eis aque predicte infusionis. ʒ.iiy.ꝛ in crastinum fiat similiter vsquequo emblicorum virtus in aqua impressa sit. Tunc vero. ℞.

Ligni aloes boni. ʒ.viy.
Ramich:idest quedã cõpositio.
Rosarum. ʒ.x.
Hariofilorum. ʒ.x.
Spice inde. ʒ.iy.
Sandali citrini aroma.
tici. ʒ.iiy.
Hummi arabici. ʒ.vi.

¶ Terant oia sicut alcobol sicut dixi ꝛ fundat sup ea parũ succi infusionis pdicte emblicoꝝ:ꝛ pterant cum eo vsqz dũ totũ in eo paulatim fundat. Ultimo vo aromatiçetur cũ ʒ.i.Camphore ꝛ Ambre. ʒ.y. Muſci boni ʒ.y.fiãt ide trociſci:ꝛ sigillent sicut dixim⁹:ꝛ ponant in vase vitreo ꝛ administrent ꝛc. ¶ Si ꝑm doctrinã tibi supra datum nõ velles cãphoraꝫ pulueriçate dissoluere:sed tunc ne tota circũ mortario deperdat:hoc modo facias. Primo in dicto mortario pistabis duas vel tres amigdalas a quibus exyt quedã vnctuositas que circũuoluta mortario nõ pmittit cãphoraꝫ mortario adherere pistatis amigdalis abyciant: ꝛ cãphoza itra ponatur ꝛ pistet:ꝛ sic nihil de ea deperdit: hoc ãnotare volui ꝓpter iuuenes:q̃q̃ ego antiquos qñqz in hoc errare viderim:ꝛ non sunt sine risu.

Gallia magna siue regalis:seu cucbaleruf Mesue valer. ℞. Succi albelach. lib.i.bulliat ebullitione vna: deinde coletur ꝛ proyciatur super ipsum gallarum contritarum contritione vltima. ʒ.iy.ꝛ simul bulliant:donec fiant sicut mel:deinde. ℞.

Rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ.i.
Ligni aloes. ʒ.vy.ʒ.
Cardamomi.ſ. maioris ꝛ minoris.
Darseni:idest cinamomi electi. ʒ.iy.
Ligue auis.i.semẽ frascini.
Sandali maçacbari:idest citrini. ʒ.v.
Nucis muscate.
Croci. ʒ.ʒ.
Masticis. añ.ʒ.vy.ʒ.
Hũmi arabici. ʒ.i.

¶ Terant ꝓtritione subtilissima ꝛ cribellent:deinde misce cũ predicto succo:postea expandant oia hec mixta sup marmoꝝ inunctum oleo amigdalaꝝ ꝛ dimittat donec siccẽt:deinde pulueriçẽt subtilissime:ꝛ aromatiçẽt cũ. ʒ.ʒ. muſci dissoluti in aqua rosata:ꝛ cũ dicta aqua fiãt trociſci qui exiccent in vmbra:ꝛ sigillent ꝛ reseruentur. ¶ Inter doctores magna est diuersitas de albelab.quidã enim dicũt qꝫ est flos palme vt Auicẽna.quidam qꝫ est spes dactyloꝝ. Aly qꝫ sunt dactyli imaturi: ꝛ hec opio vera est. Sed qz non portantur in nostra patria ita virides qꝫ succus abeis extrahi possit. igitur hoc modo faciendũ est. Accipias dactylos imaturos quãtitatẽ quam volueris:vt lib.y.bene pistentur:vel minutissime icidant:ꝛ post icisionẽ apponantur ad ignem cum lib.y.aque cõmunis:ꝛ pmittantur simul bullire donec aqua remaneat in lib.ʒ. deinde dicti dactyli exprimantur bene in pecia vel staminia:ꝛ succositas ab eis exiẽs reseruetur:ꝛ vtatur in hac confectione:ꝛ hoc facias si succum dactyloꝝ habere non potes: qꝫ si haberi potest succus magis conueniens esset q̃q̃ ad ipsa decoctione virtus ipsoꝝ extrahat:nã p dictã decoctionez deperdit virtute eius indubie resoluitur ꝛc.

Gomozusia in 5° canonis Auicenne:q̃ confert ad debilitatẽ epatis ꝛ splenis ꝛ duritiem eorum:ꝛ aperit oppilationem ꝛ prouocat vrinam:ꝛ frangit lapidẽ in renibus:ꝛ iuuamentũ eius in inceptione hydropisis est magnum. ℞.

Seminis dauci.
Limini carmeni.
Xylobalsami.
Lassie lignee.
Lordumeni.
Floris squinanti.
Seris apy. añ.ʒ.i.
Piperis longi.
Costi.
Piperis albi. añ.ʒ.ʒ.
Myrre. ʒ.iy.
Baccaꝝ lauri. numero.x.
Acori.
Croci. añ.ʒ.y.

¶ Mellis dispumati quantum sufficit:ꝛ fiat confectio ꝛ oa ad quantitatem auellane cum aqua repida.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-145250-p0235-2

Hierapigra Galeni Mesue: siue de mente Galeni. Et virtus quidem huius medicine affert iuuamenta multa experta ad egritudines capitis ⁊ stomachi ⁊ epatis ⁊ iuncturaruꝫ ⁊ renuꝫ ⁊ matricuꝫ ⁊ membrorum frigidas: ⁊ educit humiditates generatas in eis ⁊ putredines. Cuius permixtio hec est. ℞.

Cinnamomi.		Croci	
Assari.		Xylobalsami: idest lignum balsami.	
Masticis.			
Spice.		Cassie lignee.	añ.ʒ.i.
Carpobalsami.	añ.ʒ.i.	Aloes sucotrini.	ʒ.y.

Mellis colati ⁊ dispumati. ʒ.iiy.⁊ fiat electuarium in bona forma. Dosis est a ʒ.iiy. vsqꝫ ad ʒ.i.

¶ Quantitas mellis in hac compositione debet esse pauca. s. spēx ⁊ mellis. añ. partes equales. Eo qꝛ mel frangit vtutem aloes: ⁊ non solum de hac cōpositione est intelligēdum: sed ⁊ de omnibus alys in quibus aloes est basis.

¶ Basis in medicina dr illa medicina simplex: cuius operatio pncipalr queritur in medicina composita. ⁊ per ꝛsequens oparionē: cuius alie medicine itendunt sicut finem: ⁊ ipsa est effictens pncipale. Et sic rō essendi basis est rō finis itenti. Uel illud dr basis in medicina per qō laudes medicine ei ꝛueniūt. q̄re bene nota. ¶ Diera eni exhibenda est ilico qō est facta: ⁊ Bꝛa idoctos medicos ⁊ ignaros aromatarios. Albumasar eniꝫ vult qꝫ postq̄ est facta sepeliatur per sex mēses in ordeo vt fermentetur: ⁊ dr confici in mense July vel Juny: ⁊ non in frumento: qꝛ calore estatis ⁊ frumenti corrumperet: cuius cōtrarium faciunt aromatary nostri temporis. ¶ De aloe sucotrino ⁊ epatico differentia est iter doctores. Auicēna Mesue ⁊ quidaꝫ alij laudant sucotrinum: Dalyabas epaticuꝫ. Igitur vō qꝫ aloes epaticum magis est solutiuū: ⁊ hoc est qꝫ Dalyabas dicere vult. Sed in alys sucotrinuꝫ epaticum in bonitate superat. Et ideo cū aloes simplr scriptū reperiē de sucotrino est itelligendum tanq̄ de perfectiori.

Hiera simpler Gal. 7° terapētice: que est illa que in vsu est: ⁊ de qua itelligunt doctores cū tantas laudes ꝛtribuūt ⁊ dicūt qꝫ dosis est. ʒ. i. qꝫ nō itelligāt de prescripta satis pꝛ: eo qꝛ de ea exhibui ⁊ exhibere vidi a famosis doctoribꝰ. ʒ.i. ⁊qñ ʒ.x. ⁊ parum operabatur. Et virtus quidem huius medicine affert iuuamenta multa experta ad egritudines capitis ⁊ stomachi ⁊ epatis ⁊ iunctura ꝛ ⁊ renuꝫ ⁊ matricum ⁊ membroꝛ frigidas: ⁊ educit humiditates generatas in eis ⁊ putredines. Cuius permixtio hec est. ℞.

Cinnamomi.		Xylobalsami. i. lignum balsami.	ʒ.i.
Masticis.			
Assari.		Aloes sucotrini seu centum.	ʒ.c.
Spice nardi.			
Croci.	añ.ʒ.i.		

¶ Mellis colati ⁊ dispumati. ʒ. cētū ⁊ sex. Ita qꝫ ē eq̄lis quātitatis cū spēbus: ⁊ hec est descriptio biere que fieri dr nō alia. dosis ʒ.iiy. vsqꝫ ad ʒ.viy. ¶ Si reperitur scriptū biera simplex: vl hierapigra Gal. vel biera ex octo rebus: vel hierapigra: semꝫ de nūc pscripta est itelligēdū non de alia. ¶ Diere oēs seruari possunt a sex mensibus vsqꝫ ad q̄tor annos in sua bonitate. Cū vō demuꝫ tēpus transeunt: a bonitate ⁊ perfectione declinant ⁊c.

Hiera composita Gal. que in clysterys apponit: ⁊ est descriptio Nicolai: valet ⁊ facit ad diuersas capitis passiones: ⁊ auriū ⁊ oculoꝛ distēperātiā: stomachū optime purgat: causas epatis emēdat: splenis durities ⁊ diuersitatē remouet ⁊ extenuat: renibus ⁊ vesice pficit: ⁊ matricis distēperātiā emēdat. ℞.

Cinnamomi.	ʒ.y.	Spice.	ʒ.y.
Croci.		Absinthy.	
Squinanti.		Epithimi.	
Assari.		Agarici.	
Cassie lignee.		Rosarum rubearum.	
Xylobalsami: idest lignum balsami.		Turbith albi ⁊ gūmosi.	
		Colloquintide.	
Carpobalsami: idest semē balsami.		Masticis.	añ.ʒ.y.
		Aloes electi.	ʒ.iiy.
Uiolarum.	añ.ʒ.y.		

¶ Pulueriçenē subtilr omnia. mellis colati ⁊ dispumati. ʒ.viy. quod est ad pōdus speciex. ⁊ confice ⁊c.

¶ Squinantum per se terendum est ⁊ pulueriçanduꝫ: eo quia multum sustinet de contritione: ⁊ si permisceretur cum alys medicinis ad pulueriçandum: ante ipsius pulueriçationem euanesceret virtus aliarum medicinarum ⁊ bonitatem deperderent: per se ergo conterendum est.

¶ Diere species sunt omnes subtilissime terende vt sua subtilitate virtus aloes transeat per angustas vias: ⁊ hoc voluit Albucasis particula quinta. capitulo de biera antiqua: cum dicit. Et vnaqueq̄ pars teratur ⁊ cum panno serico triconiçetur: ⁊ puluis in aliquo vase vitreo reponatur. dosis est ʒ.iiy. vsqꝫ ad ʒ.viy. ¶ Mel in electuarys solutiuis parum vel nihil decoquendum est: mel eniꝫ quanto minus coctum tanto magis laxatiuum: ⁊ quanto magis coctum tanto magis restrictiuum: ac etiam quia ꝓ coctionem magis viscosum redditur. Mel enim coctum magis nutrit ⁊ minus laxat.

Hieralogodion ꝑm Auicēnam. Et est cōfectio benedicta plurimi iuuamenti mundificans corpus ab vltimis extremitatibus suis cum solutione in qua non est labor omnium humoruꝫ ⁊ superfluitatum: ⁊ confert ad ēgritudines capitis ⁊ doloꝛē: ⁊ emigraneam ⁊ cepbaleam: ⁊ ouuꝫ ⁊ galeam ⁊ vertiginem ⁊ alguesgues: ⁊ maniam ⁊ epilepsiam ⁊ timorem ⁊ paralysim ⁊ mollificationem: imo ad apoplexiam: ⁊ totū illud acceptā in puluere: sicut dictū est de sceritbe: ⁊ ē melioꝛ illo primū: ⁊ ꝛfert ad doloꝛes auris ⁊ oculi ⁊ ꝛfozat stomachū: ⁊ aperit oppilationes epatis: ⁊ prouocat menstrua: ⁊ remouet difficultatem anbelitus: ⁊ confert ad quartanam ⁊ oēs passiones flegmaticas crudas: ⁊ febres antiquas: ⁊ valet ad doloꝛes iuncturarum ⁊ podagram ⁊ venam sciaticam. Et est vtilis ad tyriam ⁊ alopiciaꝫ: ⁊ vlcera antiqua in capite ⁊ alia: ⁊ ad baras ⁊ morpheam ⁊ impetiginem: ⁊ excoriationem ⁊ lepꝛam: ⁊ ad scrophulas ⁊ apostemata frigida ⁊ cancros. Cuius permixtio. ℞.

Pulpe colocyntide.	ʒ.y.	Croci.	
Squille assate.		Cinnamomi.	
Agarici.		Oppoponaci.	
Scamonee.		Polypody.	
Ellebori nigri.		Serapini.	
Armoniaci.		Castorei.	
Scordeō.	añ.ʒ.iiy.ʒ.⁊ in ōscriptiōe alia. añ.ʒ.y.ʒ.	Seminis petrosilly.	
		Myrre.	
Dalce.		Aristologie longe.	
Dypericon.		Succi absinthy.	
Poly indi.		Euforby.	
Prassy.		Spice.	
Cassie lignee.		Amomi.	
Poly montani.		Zinçiberis.	añ.ʒ.y.
Melanopiperis: idest piper nigrum.		Hentiane.	
		Sticados.	añ.ʒ.i.ʒ.
Macropiperis: idest piper longum.		Epithimi.	
		Camedreos.	
Leucopiperis: idest piper longum.	añ.ʒ.y.	Bdelly.	
		Aloes.	añ.ʒ.iy.

Mellis dispumati quantum sufficit. dosis integra aur. iiy. cum aqua tepida ꝛ melle: aut cum decoctione epithimi ꝛ passulax enucleatax. dosis ʒ.y. vsqʒ ad ʒ.iiy.

Hiera bermetis Mesue: ꝛ ē biera luf sup qua expectatur fiducia iuuamentox multox expertox: ꝛ proprie ad dolorez capitis ꝛ emigraneam ꝛ vertiginem ꝛ paralysim ꝛ epilepsiam ꝛ tremorem ꝛ torturam. Et educit superfluitates ꝛ pprie humox grossox ꝛ viscosox ꝛ subtilium a capite ꝛ neruis ꝛ iuncturis ꝛ stomacho ꝛ toto corpore. Et confert iuuamentū manifestū doloribus iuncturax ꝛ renuz: ꝛ colice difficili ꝛ dolori matricū. Cuius permixtio hec est. ℞.

Aloes. ʒ.i.	Masticis.
Trociscox alādal. aureos numero. viy. idest. ʒ.xy.	Bdelly.
Turbith albi ꝛ gūmosi.	Ellebori nigri.
Agarici albi.	Euforby.
Utriusqʒ luf. i. dragōtee ꝛ serpentarie.	Assari: idest radix.
Radicū ireos albi.	Cassie lignee.
Serapini.	Salis indi.
Mirabolanox citrinox.	Castorei.
Mirabolanox kebulox.	Croci.
Mirabolanox indorum. aū. ʒ.i.ʃ.	Seminis apy.
Zinçiberis.	Keisim. i. semen leuistici.
Cinnamomi. aū. ʒ.i.	Sēminis meçereon.
	Sticados. aū. ʒ.i.
	Squille assate. ʒ.y.ʃ.
	Scamonee bone. ʒ.y.

Et fiat omnium contritio bona. Summi autem ponantur in vino odorifero: ꝛ inuoluatur puluis in succo cucumeris asinini quantitate qua bene inuoluatur ꝛ exiccetur: ꝛ iteruz denuo inuoluatur in predicto succo ꝛ pauco oleo nucum: ꝛ itex siccetur ꝛ ꝓficiatur totum cū melle dispumato quantitate qua fiat totum sicut pasta: ꝛ detur post sex menses. Dosis eius est. ʒ. i. vsqʒ ad ʒ. y. ꝛc.

Iustinum imperatozis Nicolai: dicit a Justino iperatore: qz illud cōposuit: valet proprie calculosis ꝛ ad ily dolorem: ꝓtra stranguriam ꝛ dissuriaz ꝛ ad muchos mingētes. Cuius ꝑmixtio hec est. ℞.

Cinnamomi.	Leuistici.
Costi.	Macedonici.
Foly.	Seminis vtice.
Spice nardi.	Mily solis: idest milium syluestre.
Cassie lignee.	
Aristologie lō. ꝛ rotūde.	Saxifragie.
Enule. ſ. radix.	Juniperi. ſ. semen.
Yssopi.	Seminis sparagi.
Pulegy.	Sileris montani.
Arthemisie.	Seminis apy.
Pentafilon.	Seminis anbeti.
Leucopipe. ſ. i. pip albū.	Rutbe agrestis. ſ. semē loco eiꝰ poni pōt domestica.
Oiobi: idest mocus similaſ arbilia. Nota ꝙ frequēs vsus eius facit mingere sanguinem.	Seminis citri.
	Seminis feniculi.
	Anisi.
Seis petrosilly. aū. ʒ.i.ʃ.	Baccax lauri. aū. ʒ.i.ʃ.

℄ Pulueriçentur omnia subtilissime. mellis cocti ꝛ dispumati. lib. y. ꝛ fiat electuarium. Et nota ꝙ hoc electuarium solum per annum seruatur. ℄ De costo in receptis scriptum reperitur absolute: de costo amarum intelligendum est. Nec auscultes dicentes dulce costuz reperiri. Nā illos omnino vituperat Simon Januensis hoc modo dicens. Inuenitur aūt in multis locis costum dulce scriptuz in confectionibus: sed nec vidi nec audiui ab aliquo dici. sed ꝙ imperiti dicunt costuz dulce esse radix est enule artificiose preparata. igitur ꝛ si in receptis inueniatur scriptū costum dulce amarum ponatur cum illud dulce in rerum natura non sit. Due tamen reperiuntur diuersitates costi. vnus enim est indicus ꝛ est ruffus violentus est: ꝛ arabicus qui albus est ꝛ temperatioz ꝛ illo vtimur. quare nota ꝛ hoc omnes clamant doctozes. A nullo enim reperies dulce costum scribi de doctozibus medicine. quare quiescant tantis auctozitatibus viri hi ignari dicentes costum dulce reperiri. ℄ De saxifragia est controuersia inter aromatarios. multi enim ignozantes pro ea ponunt quandaz berbam babentem folia similia fere celidonie siue pimpinelle: minus tamē lata ꝛ babentem radicem grossam ꝛ errant. naz illa est pastinaca syluestris. Sed vera saxifragia est quedam berba nascens in montibus arone adherens saxibus: que berba facit plantam multis folys subtilissimis subtilitatis fere capillox longitudinis digiti: ꝛ bec vere saxifragia est: ꝛ illa in medicinis oz apponi ꝛ non alia: ꝛ ex boc apparet cozruptela aromatariox: qz nō babeꝯ virtus medicine a doctozibus limitata ꝛc.

Julep rosatum Mesue: valens ꝛ conferens adustioni febrium ꝛ vehementie sitis ꝛ inflammationi stomachi ꝛ pectozis. Cuius permixtio hec est. ℞. Aque rose. lib. iy. Zucchari al bi clarificati. lib. y. ꝛ fiat iulep lēto igne debito modo decoquendo ꝛ leuiter clarificato cum aqua rosa. ℄ Aromatary nostri temporis non faciunt boc modo: sed clarificato ꝛuccharo cum aqua communi cū propinqua est coctioni addūt pro omni lib. i. ꝛucchari: aque rose ʒ.y. ꝛ iste nō est modus. ꝛ ideo non habetur vtilitas a doctozibus posita: ꝛ boc propter auaritiam aromatariozum. ℄ Quotiens enim scriptum reperitur iulep de rosato semper est intelligendum tanꝯ de perfectiori ꝛ meliori.

Julep violatum Mesue: conferens ad febrem ꝛ inflammationem: ꝛ asperitatem pectozis: ꝛ tussim ꝛ pleuresim: ꝛ eius operatio est sicut iulep rosatum. ℞.

Aque floꝛ violaꝛ. lib. iy. Zucchari albi ꝛ clarificati cū aqua violarum. lib. y. ꝛ fiat iulep. ℄ Julep omnes sunt parum decoquendi: eo quia si multum decoquuntur candescunt: nec propter leuem eius coctionem timetur eoruz cozruptio: eo quia aqua est aromatica ꝛ eos a cozruptione conseruat. Et nota ꝙ dico ꝙ non sunt multum decoquendi: coquendi tamen sunt. ℄ Differt syrupus a iulep duplr. Primo. qz syrupus lōge melius decoquiꝯ iulep. Scōo. qz iulep absqʒ alicuius rei cōmixtione decoquitur: secus autem syrupus. Et sic fiunt iulep ꝛc.

Julep de iuiubis Mesue: valet ad asperitatem pectoris ad tussim: ꝛ ingrossat sputum subtile: ꝛ facit facilem eius expulsionem: et confert raucedini ꝛ pleuresi. Cuius permixtio hec est. ℞. Juiubarum magnaruz ꝛ pinguium. numero. c. Et decoque in lib. iiy. aque vsqʒ dum remaneant lib. y. ꝛ cum lib. i. ꝛucchari fiat iulep in bona forma ꝛc.

Katozticum imperiale Nicolai: idest laxatiuum: pro imperatoribus velalys delicatis hominibus inuentuz. ducit enim sine lesione: precipue valet pinguibus hominibus qui semper sunt constipati: valet etiam iliosis ventositatem stomachi ꝛ intestinozum babentibus: optime caput purgat: ꝛ de toto corpore vtranqʒ cholerā quietatam educit. Cuius permixtio hec est. ℞.

Diagridy.	Cinnamomi.
Mirabolanox citrinox.	Spice nardi.
Vermodactylox.	Saxifragie.
Zucchari. aū. ʒ.iiy.ʃ.	Polypody. aū. ʒ.i.

Hariofilozum.
Zinçiberis.
Spice celtice. añ.ʒ.i.ʃ.
Melanopipis.i.pip nigrū.
Macropiperis: ideſt piper longum.
Cardamomi.
Amomi. añ.ʃ.i.ʃ.

¶ Mellis quantum ſufficit.ſumatur cum vino vel cum aqua calida mane ꝛ ſero.doſis eſt. ʒ. iiy.

Ieontripon Nicolai pertundēs lapidem iterpretatur.boc lapidez frāgit ꝛ expellit ſi in renibus vel veſica fiūt:hac vtēs medicina nec doloꝛē illy nec lapidis viuiū icurrit.Cuius pmixtio. ℞.

Spice nardi.
Zinçiberis.
Xylobalſami.
Acozi.
Cinnamomi.
Paucedani.
Meu.
Melanopiperis:ideſt piper nigrum.
Leucopiperis.i.pip albuz
Saxifragie. añ.ʒ.y.
Carpobalſami.
Hariofilozum.
Coſti.
Reupontici.
Liquiritie raſe.
Cyperi.
Dragaganti.
Alexandri.i.macedonici.
Camedreos.
Seminis apy.
Seminis ſparagi.
Seminis baſiliconis.
añ. ʒ. i. ꝛ gra. xv.
Seminis vrtice.
Seris citri. añ.ʒ.i.ꝛ gra.xv.
Foly.
Croci.
Squinanti.
Caſſie lignee.
Bdelly.
Maſticis.
Radicum ireos.
Amomi.
Seminis leniſtici.
Seminis grana ſolis.
Seminis petroſillini.
Sileris montani.
Sinoni:ideſt petroſilly agreſtis.
Cardamomi.
Anbeti:ideſt ſemen.
Eufozby.
Lapidis lyncis.
Olei nardini.
Olei muſcellini. añ.ℨ.i.
minus. grana. iiy.

¶ Mellis diſpumati quantuz ſufficit:detur quādo opus fuerit cum vino calido.

Letificans Raſis 9° Almanſozis in caplo de melancholica.in diebus vo quibus quieſcit eger debet ſumere ex electuario quod vocatur letificans:letificat coꝛ ꝛ animum: ꝛ oꝛis ꝛ ſudoꝛis odoꝛem bonum facit.Cuius permixtio. ℞.

Seminis meliſſe.
Coꝛticum citri.
Hariofilozum.
Hallie muſcate.
Maſticis.
Croci orientalis.
Cinnamomi.
Nucis muſcate.
Cardamomi maioꝛis.
Neremiſch.
Been albi.
Been rubei.
Zedoarie.
Doꝛonici.
Seminis oçimi maioꝛis.
Seminis oçimi gariofilati. añ. partes equales.
Muſci quātuz ē 10ª ps vnª.

Deinde ſumanꝫ rebuli.xx.emplici.xxx.Et teranꝫ in tribus libꝛis aque ꝛ coquanꝫ ad ꝓſumptionē duaꝝ partiuz: ꝛ colenꝫ:in colatura vo addatur mellis diſpumati. lib.i. deinde bulliant vſqz ad ꝓſumptionem aque.Poſtea ex ℔ melle conficiantur predicte ſpecies:quod tamen in pōderē ſit ad triplum ad ſpecies de quo çum neceſſe fuerit ad magnitudinem auellane ſumendum eſt.boc enim medicamen letitiam ꝛ coloꝛis pulchꝛitudinez:ꝛ digeſtionis bonitatem operatur ꝛ retardat canos. ¶ Neremiſch apud Auicēnam in zº canonis.caplo.ʃzo.eſt flos ꝛ coꝛtex ꝛ capita ſimilantur macis:ſed eſt minus rubeus ad citrinitatez declinans ꝛ eſt aromaticus ꝛc.neqz per id cognoui qd ſit.

¶ Permutatio neremiſch in eodem capitulo:ꝛ loco eius ponitur quarta ponderis ipſius de çinçibere: ꝛ medietas pōderis eiº de pbiſticis:ꝛ 6ªpōderis ipſius ō ſpica. ¶ Simon Januenſis ingt neremiſch:ſed in arabico neremiſch eſt:vt Auicēna deſcribit: ſed nec Simon videtur cognouiſſe qd eſſet. ¶ Matthaeus ſyluaticus dicit:qꝫ neremiſch eſt ſemen roſe aſini vel flos ipſius.Auicēna in ſuis ſimplicibus in fine antidotarij ait neremiſch:ideſt muſaba ꝛ eſt flos peonie vel peonia:ꝛ ſic credo eſſe bene expoſitum.nā ſicut dictuz eſt, Matthaeus ſyluaticus dicit:qꝫ neremiſch eſt flos roſe aſini. Auerrois vo in quinto colliget dicit:peonia:ideſt roſa aſinozum. Preterea vide apud Joan.arculanum in capitulo de melancholia:qui deſcribit predictuz electuarium ex auctoꝛitate Raſis:ꝛ ibi inquit,neꝛemiſch: ideſt ſemen peonie. Bartholomeus montagnana habet loco neremiſch peoniam que idem eſt. Gentilis vo ſuper quinto canonis Auicēne. ignozauit quid eſſet neremiſch. Dicit enim ibi qꝫ Conciliatoꝛ dicit falſum in capitulo de colica:dum dicit.qꝫ neremiſch eſt ſemen peonie.et ſic ego reperi apud Conciliatozem differētia ducenteſima nona: que eſt penultima omnium ſuarum differentiarum.dicit enim ibi. neremiſch: ideſt peonia: ꝛ ſic ex meo iudicio Conciliatoꝛ ꝛ alij bene dixerunt: ſed Gentilis non bene dicit: ſicut oſtendi ſupra per ſupradictos auctoꝛes: qꝫ verum neremiſch eſt flos peonie vel ſemen ipſius. Preterea vide etiam qꝫ Raſis in electuario de nucleis fructuuz habet ſeminis peonie. ꝛ Auicenna in eadem confectione habet neremiſch:quod idem eſt.

Loch de pino Meſue:conferens ad tuſſim antiquam ꝛ aſma ꝛ ſputi viſcoſo ꝛ conſtrictionem anbelitus.Cuius permixtio. ℞.

Bzanozuz pini mundatoꝝ ꝛ recētiū. ʒ.xxx.
Amigdalarū dulcium excoꝛticatarum.
Auellanaꝝ aſſataꝝ.
Dragaganti.
Hāmi arabici.
Liquiritie raſe.
Succi liquiritie.
Amili:ideſt amidi.
Capilloꝝ vene. añ.ʒ.iiy.
Radicum lily celeſtis: ideſt ireos. ʒ.iiy.
Carnium dactylozū beyron: ideſt dactyli illius prouintie. ʒ.xxxv.
Amigdalaꝝ amararū etiam excoꝛticataꝝ. ʒ.iy.
Mellis paſſulaꝝ.
Zucchari tabarçet.
Butyri recētis. añ.ʒ.iiy.

Mel tabarçet qd ſit ſupra declaratum eſt. lib.i.ꝛ ʒ.v.ʃ. fiat loch.mel coquendo ꝛ depurando.

¶ Auellane aſſanꝫ quēadmodū ſemina.Igiꝫ facias vt ſupra tibi oſtēdi de ſeminibus:ꝛ ℔ mō babes doctrinā aſſationis eaꝝ:aſſanꝫ aūt qñ aſſate maturāt catarrū.Bz coꝛtex iteriоꝛ abyciꝫ:ꝛ ℔ mō aſſando remouetꝫ q̄dā ſuperflua humiditas. ¶ Dragagātū qꝫ ponitꝫ in oi loch ꝑparatꝫ boc mō.Accipiat mellis ꝛ aque añ.quātū ſufficit:ꝛ ifundatur dragagātū ꝛ pmittatꝫ p totā noctē vſqz in mane:ꝛ ſi deeſt aqua addaꝫ:deinde p ſedatiū fricādo trāſeaꝫ:ꝛ ℔ modo vtatur:ꝛ ſic facias de omnibus gūmis in loch ītrantibus. ¶ Nucleus ſi ſimplr ſcribiꝫ de nucleo pini itelligiꝫ.quidā vo aly de nucleo olive itelligunt.Auic.vo zº can.de nucleo dactyli itellexit.Sed prima opio verioꝝ ꝛ melioꝝ eſt. ¶ Mel paſſulatū fit ℔ mō.Exprimanꝫ paſſule donec ex eis exeat ſuccus:ꝛ accipe de dicto ſucco partē vnaz:mellis partes duas.videlicet ſucci paſſulaꝝ. ʒ. i. mellis. ʒ. y. miſce ꝛ bulliāt ſimul vſqz ad ꝓſumptionē ſuccī:ꝛ tūc erit mel paſſulatū.Et ℔ mō oſtēdit facere Hal.mel myrtinuz qō fit ex duabus ꝑtibus mellis ꝛ vna myrtillozuz.ſ.ſucci. In ſuo antidotario minoꝛi in ꝓfectionē que icipit.Confectio mellis myrtini.Oꝛ ſi ſuccus eaꝝ haberi nō poteſt boc mō facias.Paſſularum. ʒ.y. aque. ʒ.vi. bulliāt ſimul vſqz fere ad ꝓſumptionē aque:deide exprime paſſulas ꝛ adde duplū mellis ꝛ coque:ꝛ erit mel paſſulatū. ¶ Uaria

reperiť ſra in hac cōpōne. q̄dā eni dicit vt ſupra annotatū eſt: z iſta littera bona eſt. Alia vo dicit. mel canne quantuz ſufficit: z idem eſt quod puluis çucchari: eo quia puluis ille extrabitur ex cannis z condenſari non poteſt: z antiqui mel canne appellabant. Alia vo dicit çucchari tabarçet z idem ſignificat quod çuccharum illius regionis quod eſt albiſſimum purum z bene coctum. verum q̄ non cognoſcitur ipſox diuerſitas accipiť çucchax medere ꝛc̄.

Loch de papauere Meſue: z eſt diapapauer: cōferēs ad tuſſim calidam: z pectoris aſperitatem: z cuius ſputum eſt tenue: z indiget maturatione z ingroſſatione. Et confert ad febrem calidam: z dolorem pectoris z pleureſim. Cuius permixtio hec eſt. ℞.

Seis papauerl al. ʒ.xxv.	Amidi.
Amigdalax dulciū excoriticatarum.	Seminis portulace.
	Seminis lactuce.
Granorum pini.	Seis cydonioꝝ. aū.ʒ.iiy.
Hummi arabici	Croci. ʒ.i.
Dragaganti.	Penidiax aſſax. ʒ.iiy.
Succi ligritie aū.ʒ.x.	

¶ Syrupi de papauere hoc modo facti ℔.i. z fiat loch in bona forma.

¶ Syrupus iſte hoc modo fieri debet. ℞.

Capita papaueris albi z nigri. aū.M.ȝ. Seminis lactuce. Floꝝ violarū. aū.ʒ.i. Bulliant hec in lib.iiy. aque ſm artem: deinde colentur z addatur. lib.y. çucchari. Fiat ſyrupus de quo fiat loch preſcriptum.

Loch de ſquilla Meſue. Et eſt medicamen iuuamēti magni eis q̄bus materia groſſa z viſcoſa z difficilis maturationis exuberat in mēbris anhelitus reddēs eā facilē ad expellendū: z ꝓfert difficultati anhelitus z dolori pectoris z latex. Cuius permixtio hec eſt. ℞.

Succi ſqlle. Mellis colati z bñ diſpumati. aū. ʒ. vi. Miſce z ſimul coque vſq̄ ad formam loch z reſeruetur.

¶ Modus extrahēdi ſuccum a ſquilla talis eſt. Mūdetur ſquilla a ſuperioribus z iterioribus corticibus: q̄ venenoſe z medie ſumanť: z bene inuoluať in paſta facta cū farina ordei vel ſiliginis vel frumēti: nō aūt ex luto vt q̄dam fatui faciūt. Et notāter dictū eſt in paſta ordei ſiliginis vel frumēti: nō aūt in luto. Lutū eni in ſorditiem eius addit. ſed farine dicte non habent ſorditiem: imo addunt in vtute earum z ſubtiliant z mundificant ipſas: z poſt inuolutionem de dicta paſta ponanť in furno temperate calido z p̄mittanť vſq̄ ad coctura paſte in qua lamine ſquille ſunt: deinde extrabanť z abiecta paſta accipianť lamine ſquille ita calide z pyciant in mortario lapideo pus calefacto z piſtello ligneo bene piſtenť: nō aūt cū piſtello ferri: ferrū enim facit eis rubiginem: q̄ rubigo venenoſa eſt: z poſt pfectā piſtationē ꝓfeſtim ante ifrigidationē ipſax in ſubtili pecia inuoluanť z exprimanť fortiter: z ſic ſuccū babebis. Nec ifrigidari p̄mittantur: eo q̄ ifrigidate ſuccus bñ nō poſſet ꝓpter maximam viſcoſitatem quā facerent ꝛc̄. Oz ſi ſquilla careremus apponi pōt loco eius raffanus ꝛc̄.

Loch ſanū z expertū Meſue: z eſt ex inuentione nra: ꝓferens ad tuſſim: z ad raucedinem vocis que eſt ꝓpter frigiditatem: z flegma groſſum q̄ ꝓtinet in pectore z pulmone. Cuius permixtio hec eſt. ℞.

Cinnamomi.	Fenugreci. ʒ.v.
Yſſopi ſicce.	Capillox veneris. M.i.
Ligritie raſe. aū.ʒ.iiy.	Aniſi.
Iuiubarum.	Seminis feniculi.
Sebeſten. aū.ʒ.xxx.	Radicum ireos.
Paſſulax enucleatax.	Calamenti. ſ. montani.
Ficuum ſiccarum.	Seminis lini. aū.ʒ.iiy.
Dactylox piguū. aū.ʒ.y.	

¶ Hec omnia coquantur ſm artem in lib.iiy. aque vſq̄ ad conſumptionem medietatis: deinde colentur z in colatura addantur Penidiarum. lib.y. Et coquantur vſq̄ ad ſpiſſitudinem mellis: deinde proyciantur ſuper eis Pineax mūdatax. ʒ.v. Hummi arabici preparati vt Liquiritie. ſupra.

Amigdalax mūdatax. Amidi. aū.ʒ.iiy.
Dragaganti. aū.ʒ.iiy. Radicum ireos. ʒ.y.

¶ Miſce omnia ſimul: prius tamen bene contuſis conterendis z pulueriçatis pulueriçandis: z reducantur ad formam loch bene omnia commiſcendo. Doſis eius a ʒ. v. vſq̄ ad ʒ. x. Et ſumatur lambendo ꝛc̄.

¶ Coqui ſm artem eſt plus z minus res bullire ſm quod ſui natura z plus z minus ſuſtinent de decoctione. Que vo ſint illa que ſuſtineant multum de decoctione: que vo minus: In vltima diſtinctione declarabitur: pro nunc bis ſis contentus.

Loch ad aſma Meſue bonum ad conſtrictionem anhelitus: z ad tuſſim antiquam: z ſubtiliat humorem groſſum. Cuius permixtio eſt hec. ℞.

Squille aſſate. ʒ.iiy.	Praſſy. ʒ.i.
Radicum ireos. ʒ.y.	Myrre.
Yſſopi. ʒ.i.	Croci. aū.ʒ.ʃ.

¶ Mellis cocti z bene diſpumati. ʒ.y.ʃ. z fiat loch pus conterendo ſubtiliter preſcripta.

¶ Modus aſſandi ſquillā talis eſt, Accipe cepe ſquille mediocris magnitudinis z amoue cortices exteriores z interiores abyciēdo ambas. Que vo in medio ſunt inuoluas in paſta ordei: z ſit paſta groſſa groſſitudinis digiti: deide ponať in furno z tam diu dimittať q̄ paſta effecta ſit rubea: deinde extrabe z dimitte ifrigidare: poſt ifrigidationem aperiať ſi bene aſſata eſt ꝓtere ſubtiliť z vtere. Aliter itex inuoluas in alia paſta z in furno ponas: z tantum hoc facias q̄ bene aſſata ſit. Naz niſi bene aſſentur remanet in eis acuitas mala qua nocent ſtomacho z ventri valde: vomitūq̄z z nauſeam faciūt. ¶ Mel nota q̄ bene diſpumari debet in quacūq̄z compoſitione ponatur: z maxime in loch z ꝓfectionibus pectoralibus: eo q̄ quando ſpuma abeo nō eſt ablata facit tuſſim z laxat vētrem. q̄re notēt aromatary: quia aliquando ſunt cauſa magni detrimēti ꝛc̄.

Loch de pulmone vulpis magiſtrale: valet aſmaticis empicis diſnie ortomie z tuſſientibus ex cauſa frigida. Cuius permixtio hec eſt. ℞.

Radicum ireos.	Zinçiberis.
Liquiritie raſe.	Ficuum ſiccorum.
Yſſopi ſicce.	Dactylorum.
Dragaganti. aū.ʒ.i.	Lubebarum.
Pulegy.	Seminis vrtice.
Cinnamomi.	Seminis aniſi. aū.ʒ.y.

Amigdalax dul. aū.ʒ.y.

Pulmonis vulpis. ʒ.vi. preparati. Zucchari diſſoluti in decoctione capillorum veneris. Liquiritie. Yſſopi. z Pulegy. ʒ.vi. z fiat loch.

¶ Pulmo vulpis ℔ modo ꝑparať z ꝓſeruať. mundeť per optime ab oībus ſuis imūditys: deinde illū bene laues cū aqua vite: z poſtea illū aſpergas çucchаro optimo bñ pulueriçato: deinde exiccari in ſtupha vel furno leuiter calido. Et poſt ipſius exiccationē inuoluať in abſinthio z reſeruetť in loco ſicco. Abſinthiū eni cōſeruat illū a corroſione vermium. ¶ Alio modo ꝓſeruari z preparari pōt ℔ mō. Accipe pulmonis vulpis numero. vi. ſcindātur per venas z cannas: poſtea abluanť cum vino albo dulci z calido z odorifero quater vel quinq̄z vicibus per horam pro qualibet vice: poſtea exiccentur in furno leuiter calido z viui reſeruentur in abſinthio: z modus iſte melioz eſt.

Loch de allys Mesue qō ꝓfert tussi flegmatice ꝛ maturat māz eius bonū ꝛ expertum. ℞. allioꝝ mundatoꝝ lib.ʒ. Et elixa ea in aqua decoctionis cicerū ꝛ hyssopi sicce vsqz dum sint bene discocta: deinde colentur ꝛ terantur allia sicut medulla ꝛ proyce super ea mellis ꝛ butyri. aā. ʒ. vi. Et decoquant lēto igne vsqz ad terminum loch: ꝛ vtere bonum est.

Loch de caulibus Mesue: valet vt supra dcm̄ est in loch de allys. ℞. succi caulium nō trāsplantatoꝝ. lib.v. lēto igne coque auferēdo spumā eius vsqz dū redeat ad lib.y. Deide coquat cū rob ꝛ mellis. aā. lib.i. vsqz dum igrossetur ꝛ bonum est.

Loch de farfara magistrale: multuz valet in passione pectoris. Cui⁹ pmixtio hec est. ℞. Radicuz farfare. i. vngule caballine elixataꝝ i aqua cōmuni. ʒ.vi. ꝓistent subtilr in mortario lapideo cuz pistello ligneo: ꝛ postea addat ꝓineaꝝ purgataꝝ ʒ.i.ʒ. ꝓassulaꝝ enucleataꝝ. ʒ.y. ꝓistent oia subtilr ꝛ cuz lib.i. Zucchari ꝛ aly. lib.i.ʒ. dissoluti in decoctione vbi cocte sunt radices farfare: ꝛ sunt alig g addūt ifrascriptas spēs. ℞.

Croci.	Macis.	℈.i.
Hariofilozum.	Succi ligritie.	℈.iiy.
Cinnamomi. aā. ℈.i.	Misce ꝛ fiat loch ꝑm artē.	

Loch bonū Mesue: ꝓferēs ethicis ꝛ ꝓsumptis ꝛ ptisicis maxime: ꝛ expellit sanies de pectore: mundificat pectus ꝛ pulmonem: ꝛ tussim lenit. ℞.

ꝓapaueris albi.	Seminis cydonioꝝ.	
Spody.	Seis citruli.	aā.ʒ.vi.
Seminis lini torrefacti.	Branoꝝ nasturcy.	
Croci.	Seminis cotti.	
Amigdalaꝝ dul. aā.ʒ.iy.	Amigdalaꝝ amaraꝝ.	
Amidi.	Sabarum.	aā.ʒ.i.ʒ.
Dragaganti.	ꝓenidioꝝ.	ʒ.lxx.
Hūmi arabici. aā.ʒ.vi.		

℄ Dissoluant penidie in aqua fontiū ꝛ coquant ꝛ ꝓficiantur cū eis cetera. dosis. ʒ. y. cum aqua mellis.

Loch de amigdalis Mesue: conferens ad tussim ad vehementiam siccitatis pectoris ꝛ pulmonis. Cuius permixtio. ℞.

Amigdalaꝝ dulcium.	Gummi arabici.	
Amigdalaꝝ amaraꝝ.	Liquiritie.	
Seminis lini torrefacti.	Succi ligritie.	aā.ʒ.i.ʒ.
Branorum pini.	Zucchari.	
Anisi.	ꝓenidioꝝ.	aā.ʒ.iy.
Dragaganti. aā.ʒ.i.ʒ.		

℄ Confice cum mellis ꝛ succi feniculi bullitorum quantitate sufficienti ꝛ fiat ꝛč.

Loch de altbea magistrale. ℞. radicū altbee quantum placet lauent optime ꝛ a ligno iteriori mūdent: postea icidantur per transuersum minutissime ꝛ coquant in aqua completa decoctione: postea optime pistētur: deinde stamignent cum sua decoctione. si per se non possent transire manibus fortiter comprimendo: ꝛ de hac colatura accipe lib. iiy. iusti ponderis.

Mellis dispumati lib.y.	sarum.	ʒ.iy.
Ligritie rase subtilr pulueriçate. ʒ.vi.	ꝓulmonis vulpis ꝑparati.	
	Seis cotti.	aā.℈.iiy.
ꝓassularum bene contu-		

℄ Cōterant oia subtilissime ꝛ misceāt ꝛ bulliāt quousqz habeāt formā loch: ꝛ in fine post aliqlē ifrigidationē apponant ꝑscripte spēs. ℄ Spēs oēs in loch itrātes debēt subtilissime ꝓteri: ꝛ p spissaz sedatiū transiri: ꝛ non tm̄ species loch: sz oēs medicine pectorales. ℄ Loch omnes in sua bonitate per duos annos seruant: ꝛ ꝑpe delectabiles: horribiles vo vsqz ad tres annos seruari possunt.

Metridatum magnū Nicolai Bē mater antidotoruz: valet ad oēs capitis passionē viri ꝛ mulieris: ꝛ timidis lachrymātibus oculis: ꝛ vitio auriū subuenit dētium doloribus ꝛ palato: oiaqz vitia oris ꝛ maxillaꝝ medet si sup locuz dolēte ponat: ꝛ itez ad modū emplastri ponat in timporib⁹ vbi fit discursio: lienteri cis datur cū decoctione balaustiaꝝ ꝑcipue datur ℈ venenū si distēperatū potet succo mētbe: vel supponat. Quartanarys etiā ante horā accessionis datū mirifice ꝓdest cū vino tepido. ℄ Metridatuz istud discussa ꝛ ventilata in ticinensi academia. a collegio medicoꝝ: ꝛ ꝑm modum sequentem fuit approbatum esse de mente Nicolai: nihil vltra addendo vel minuendo. ℞.

Hariofilozum.	Iusquiami.
Storacis calamite.	Corticum granatozum.
Spice nardi.	Anisi.
Xylobalsami: idest lignuz balsami.	Raffani.
	Carpobalsami: idest semen balsami.
Orobi.	Cimini.
Leuistici.	Cardamomi. ſ. maius.
Dragaganti.	Seminis feniculi.
Masticis.	Siseleos. i. siler montanum. semen accipitur.
Galbani.	
Gummi cedri: ꝛ quia non habemus loco eius ponimus gummi iuniperi.	Seminis apy.
	Ameos.
Aspalti.	ꝓetrosillini. ſ. herba.
Castorei.	Rutbe. ſ. herba.
Offei: idest gūmi bedere.	Seis papaueris nigri.
Bdelly.	Dauci.
Terre sigillate.	Nafeos: idest semen git: id. est lapa.
Melliloti.	
Laudani.	Seminis rape.
Oppoponaci.	Synapis albe.
Armoniaci.	Macropiperis: id est pipr longum.
Opy.	
Liquiritie rase.	Oçimi.
Sulphuris viui.	Amomi. aā.ʒ.y.
Nitri: idest sal nitrum.	Acori. ſ. radix.
Hypoquistidos.	Ilafeos: idest bardena.
Acbacie.	ꝓanis porcini. i. ciclamen.
Rosarum.	ꝓhillys: idest caperis.
Camedreos.	Zuccharie. i. flos agnicasti.
Hypericon.	Cornu cerui.
Abrotani.	Balsami. i. liquor emanans ab arbore balsami.
ꝓeonie.	
Elemi: idest enula.	Cinnamomi.
Origani.	Croci.
Hyssopi.	Zinçiberis.
Rami cedri: quia nō reperiunt loco ipsoruz ponit flos ꝛ folia saniem. quidā vo ramusculos iunipe ri: sed sanies melior est.	Costi.
	Squinanti.
	Terbentine.
	Myrre.
Dānide: idest laurus.	Olibani.
Aristologie longe.	Cassie lignee.
Epithimi.	Agarici albi.
ꝓaucedani.	Spice celtice.
Centauree. ſ. minoris.	Radicum ireos.
Rozis marini.	Reupontici.
Radicum iringozum.	Assari.
Balaustiarum.	ꝓrasy.
Squille.	Diptami.
Limaꝝ myrri. aā.ʒ.y.	Coloquintide.
	Silfei. i. ꝓsoli. mi. aā. ℈.iiy.

Sticados.

Sticados.
Artbemisie.
Calamenti.ſ.montani.
Scozdiõ.i.allcũ ſyluestre.
Leucopipis.i.pip albuꝫ.
Lamepiteos.
Melanopiperis:ideſt pi per nigrum.
Pentaphilon. añ.ℨ.iiy.
petroſillini:ideſt ſeminis petroſilly.
Seminis anagoge:ideſt ſumach.
Malabatri.i.foly indi.
Lardamomũ.ſ.minus.i. meligeta. añ.ℨ.iiy.
Baccaꝫ lau. ℨ.i.gra.vy.
Uini veteſtiſſimi. ʒ.y.

¶ Pulueriçenť ſubtiliter omnia:ſʒ gumme diſſolnãtur in optimo vino albo:quẽadmodum dictum eſt in tyriaca: mellis cocti ꝛ diſpumati lib. viy. ꝛ ℨ. y.ꝛ fiat in bona forma. ¶ Laudanuꝫ nõ eſt terribile:imo ſi laborez in eius triturationẽ prius corrumpeť q̃ fiat malaxabile:ideo oꝫ diſſolui ꝛ liquefieri i vino quẽadmodũ gũme. Laudanuꝫ res eſt calꝫ ꝛ ſicca in ꝑmo gradu. ¶ Inſuper ſcias q̃ omnes gũme parũ ſuſtinẽt de contritione:ꝛ oẽs medicine ſubtiles ſubtie:ꝛ acute:ꝛ rare.ſicut ſcamonea:aloes:ꝛ oẽs medicine inflãmabiles:ſicut gũme.vt bdelliũ ꝛ ſerapinũ. Et ratio eſt:qꝛ per triturationeꝫ acquiriť inflãmatio:que inflãmatio fit per motũ qui motus calefacit. Et hoc quia iſte medicine ſunt apte inflãmationi ratione ſubſtantie ꝛ ſubtilitatis:ꝛ hac inflãmatiõe ꝛ motu duo fiunt. Unuꝫ qꝛ partes ſubtiles euolant. Aliud qꝛ ipſa intenſa cõtritio corrumpit ſubſtantiã earuꝫ. ¶ Ariſtologie omnes ſpecies de triturationẽ ꝛ decoctione rem plenam ſuſtinent. ¶ Anna eniꝫ dictio arabica ꝛ tantũ importat in lingua latina:quãtum equaliter. ¶ Radix ireos debet in vmbra exiccari:ꝛ incidi in parua fruſta:ꝛ in filo infilari;ꝛ partes ſeu fruſta ſeparata eſſe debẽt:ita q̃ vna pars nõ tangat aliaꝫ ꝛ reſertietur. ¶ Paucedani colligi debẽt de mẽſe Nouembris. Spica vo celticam colligi debet de menſe July. ¶ Unũ vniuerſale in omnibus cõpoſitis eſt intelligendũ de etimologia vocabuli. Medicinis enim cõpoſitis imponuntur nomina varia. Quãdoqꝫ enim a medicina que eſt baſis denominať: ſicut diacydonitẽ a carnibus cydoniorũ. Aliquando a quantitate ꝫ non ſit baſis; ſicut diafinicon a fenicibus.i.dactylis. Aliquãdo a cõponente: ſicut philoniũ a Philon medico:ꝛ metridatũ a Metridate rege. Aliquãdo ab effectu cõmuni ſicut benedicta:quia ab omnibus ſumentibus benedicitur. Aliquãdo a proꝓrijs effectibus:ſicut blanca:qꝛ blancos ſcilicet albos purgat humores. Aliquando a ſimilitudine.vt diacurcuma:quia ſimilatur radici curcume. Aliquando a loco vt ſyrupus de biçãtys:biçantiũ quidam eſt locus in confinibus macedonie. Aliquando a quantitate medicine ꝛ auctore cõponẽte:ſicut dicitur diaarodon abbatis:diaarodon dicitur a roſis abbatis:qꝛ abbas quidaꝫ compoſuit. Aliquãdo ex effectu ꝛ auctore.vt ygia greca:ideſt ygia ſaluatrix greca:quia greci eam inuenerunt. Aliquãdo ex medicina ꝛ ſimilitudine: ſic opopyra.i.ſuccus ſimilis igni. Aliqñ a numero medicinarum vt tyriaca diatesſeron.i.de quatuor rebus. Aliquando a loco in quo aliqua ſuarum medicinarum fuerit collecta:ſicut medicina aſuledatio ſcripta in capitulo de pza.aſuledati eſt mons quidã:ſuper cuius lapides mingũt birci montani:ꝛ ibi colligitur. Et quia tñ duodecim modi ſunt hic poſiti tñ plurimi ſunt alij modi impoſitionis:qui apud nos ſunt noti:ꝛ qui ignoti:ꝛ qui procedunt a voluntate hominis:imo oẽs deſcribi non poſſunt. ¶ Iſte ſpecies ſunt ſubtiliter etiam pulueriçande ꝛ cribellande. Nam cribellatio ꝛ pulueriçatio ſubtilis duo facit.Primo quia tranſeunt ad loca remotiſſima.Secundo cito calore noſtro alterantur ꝛ preparanť. ¶ Metridatum ſicanice ꝛ ſm artem factum eſt: durat eius virtus vſqꝫ ad annos quadraginta in ſua virtute ꝛ bonitate ꝛc.

Metridatum

Auicẽne:ꝛ eſt confectio quã fecit Metridates rex ꝛ nominauit ſuo nomine ꝛ cõpoſuit ipſam:ꝛ eſt ex medicinis expertis ſup venena proꝓrie ꝛ ſuper egritudines alias:vt eſſet aggregatiuum iuuamẽti venenoꝝ diuerſorum ꝛ egritudinum diuerſarum:fuit ergo ipſum tyriaca in illo tempore. Deinde poſtq̃ accidit Andromacbo illud qõ expertus fuit ipſꝫ ſup iuuamẽtũ carniũ ſerpentũ ꝛ alioꝝ addit in eo trociſcos de viperis ꝛ alteratũ eſt parũ per additionẽ ꝛ diminutionem. Fuit ergo tyriaca magna in multitudine iuuamenti. Uerũtamẽ tyriaca magna eſt magis iuuamẽta ipſo in reyna:ꝛ eſt iuuamẽtũ ſerpentũ. In reliquis vo rebus non diminuitur metridatuꝫ a tyriaca diminutione de qua ſit curandum:imo eſt magis additi in pluribus earum iuuamẽti ꝛ confidentiozis vtilitatis:ꝛ nõ ꝓlongemus ſermonẽ in numero illoꝝ iuuamentoruꝫ:qñ ipſa ſunt illa ꝑdicta que ſũt tyriace:ꝛ ſit doſis copioſior parũper. ¶ Confectio metridati ex deſcriptiõe cõi oium. Cuiꝰ ꝓmixtio. ℞.

Myrre.
Croci.
Agarici albi.
Zinçiberis.
Cinnamomi.
Dragaganti. añ.ʒ.x.
Spice nardi.
Olibani.
Naſturcy.
Squinanti.
Xylobalſami.
Sticados.
Siſeleos.
Coſti.
Lamepitheos.
Halbani.
Terbentine.
Macropipis.i.pip longũ.
Hypoquiſtidos.
Caſtorei.
Foly.
Storacis calamite.
Oppoponacis. añ.ʒ.viy.
Caſſie lignee.
Leucopipis.i.pip albũ.
Melanopiperis:ideſt pip nigrum.
Hermodactylorum.
Polij ſcilicet montani.
Scordeon. añ.ʒ.vy.
Dauci.
Melliloti.
Gentiane.
Olei balſami.
Carpobalſami.
Trociſcorum chochion. añ. ʒ. vy.
Bdelly.
Rutbe. añ.ʒ.y.
Armoniaci.
Spice romane.
Maſticis.
Gummi arabici.
Petroſilly.
Corzdumenti:ideſt carui agreſte.
Semis feniculi. añ.ʒ.v.
Aniſi.
Acozi.
Meu.
Serapini.
Aſſari. añ.ʒ.iy.
Opy.
Roſarum rubearum.
Pulegy ceruini. añ.ʒ.v.
Fu.
Acbacie.
Umblici ſtinchoꝝ.
Seminis iuniperi.
añ.ʒ.iiy.ʒ.

¶ Uini odoꝛiferi antiqui in quo infundantur ea que opꝫ infundi. Mellis diſpumati quantum ſufficit:ꝛ miſceãtur ꝛ reſeruetur ꝛ adminiſtretur poſt ſex mẽſes: ſumma iſtarum preter mel ꝛ vinum ſunt numero. lvi.

Pichleta

Nicolai: ideſt experta:detur ꝓprie hemorroidas habentibus ꝛ contra ventris tortionem ꝛ rugitum:lienterie ꝛ diſſinterie omni ſolutioni optima eſt:detur cum aqua pluuiali mane meridie vel ſero. Cuius permixtio. ℞.

Mirabolanoꝝ citrinoruꝫ.
Mirabolanoꝝ indoꝝ.
Mirabolanoꝝ kebuloruꝫ. omnium mundatoꝝ ꝛ aſſatoruꝫ. añ.ʒ.y.ʒ.
Mirabolanoꝝ belliricoꝝ.
Mirabolanoꝝ emblicoꝝ. omnium aſſatoꝝ.añ.ʒ.y.
Naſturcy. ʒ.y.ʒ.
Aniſi.
Limini.
Maratri:ideſt ſemen feniculi. añ.ʒ.y.
Ameos.
Carui. añ.ʒ.i.ʒ.

¶ Infundantur hec omnia in fortissimo aceto per dies .x. noctes. Deinde extrahant̃ .x. exiccari permittantur: deinde pulueriçentur: .x. postea addatur.

Spodij.	Sumach.
Balaustiarum.	Hũmi arabi. añ.ʒ.i. gra.v.
Masticis.	añ.ʒ.i. gra.v.

¶ Fricentur hec alia manibus cum oleo rosato: .x. postea pulueriçentur subtiliter: .x. cum lib.i. .x.ʒ.iij. syrupi myrtini .x. fiat electuarium in bona forma.

¶ Mirabolani omnes assantur hoc modo: infundantur mirabolani qui assari debent in succo cydoniorũ vel granatorũ: deinde linteo exicca eos postea madefiant in oleo rosato vel masticino: deide eos assa sup patellã ferreã bñ calefactã: super ducendo .x. mouendo. Et anteq̃ incipiant nigrefieri ab igne siue a patella calida amoueantur ne cõburantur: .x. sic sunt assati: .x. hõc modo in vsu administrantur. ¶ Sex sunt modi preparationis medicinarum. primus est coctio. secundus contritio. tertius adustio. quartus ablutio. quintus cõgelatio. sextus cõmixtio: .x. causas omniũ istorum hoc in libello reperies descriptam.

Mel rosatum Mesue stomachũ confortat .x. detur mane .x. meridie. ℞.

¶ Infusiõis rosarum viridiũ lib.x. Mellis dispuma. lib.v. Loquãtur ad modũ syrupi rosati ex infusione.

Mel rosatum Nicolai quod greci rodomel vocant sic fit. ℞.

Mellis albissimi .x. purissimi. lib.x.
Succi rosarum recentium. lib.i.

¶ Ponatur in caldario ad ignẽ posito cũ bullire cepit viridiũ rosarũ cum forficibus vel cultello incisarũ. lib.iij. addãtur: .x. tãdiu bulliant quousq3 ad succi consumptionẽ redeat: .x. dum bullierit semp agitetur: .x. in fictili vase reposito quãto magis tenebitur tanto melius erit. ¶ Stomachũ ꝓfortat .x. mundificat cũ frigida ꝓfortat mundificat .x. cõstipat: cũ cala mundificat. Dat̃ in mane .x. meridie: de ℔ cõficitur diamargariton gariofilatũ .x. rubea trociscata.

Mel violatum fit eodem3 modo. ¶ Et valet type febrientibus cũ tepida corpus humectat .x. relaxat: .x. valet ad siccitatem pectoris cũ aqua tepida datum.

Mel violatum Nico. alio modo. ℞.
Mellis electi .x. purificati lib.x.
Violarum lib.v. Bulliant duo hec simul leui ebullitione: deinde colet̃: coquatur postea ad debitam coctionẽ .x. reseruet̃. Mel de quo fit mel rosatum .x. violatum anteq̃ viole vel rose in eo ponant̃ debet bene purgari: deinde ponẽdo in eo aquã .x. bulliẽdo cũ ea debet continue dispumari: demum cum aqua per decoctiones fere est cõsumpta viole vel rose sunt intus ponende: .x. post pusillum colari debet: deinde in integrũ decoqui: .x. hoc mõ mel purificat̃.

Mel rosatũ Nicolai alio mõ. Cuius ꝑmixtio. ℞.
Mellis purificati. lib.x. Rosarum lib.v. Bulliant simul ebullitione leui: deinde colentur: .x. perfecte decoquantur .x. reseruentur. ¶ Quidã sunt qui ad purificandũ mel non faciunt vt supra ostensum est. Sed illum clarificant cuius ouis: quẽadmodũ dixi de çucchаro: hic modus non est inutilis: facias modo vt tibi placet.

Mina cydoniorum cum speciebus Mesue stomachum .x. epar .x. omnia viscera confortans: appetitum excitans: digestionem promouens: vomitum .x. ventris solutionẽ sedans: .x. est medicina experta .x. famosa. ℞. Succi cydoniorum acetosorum lib. xx. Vini antiqui boni lib.x. Loquantur cum facilitate vsq3 dum cõsumpta sit eius tertia semper auferendo spumam eius. Deinde coletur .x. dimittatur residere vt clarescat .x. proyce super illud mellis boni .x. dispumati lib.vi. Et iterum bulliantur .x. auferatur spuma eius .x. pyciantur super illud species alexangine ligate in panno suspenso super illud medicamen: .x. sunt proprie iste. ℞.

Cinnamomi.	Masticis. añ.i.ʒ.
Peil. idest cardamomi maius. añ.ʒ.iij.	Croci. ʒ.ij.
	Ligni aloes.
Hariofilorum ʒ.ij.	Macis. añ.ʒ.i.ʒ.
Zinçiberis. ʒ.i.ʒ.	

¶ Omia preter crocum terantur contritione grossa .x. suspendant̃ in pãno: sicut diximus omni hora fricando illud sup medicamẽ donec fiat ei spissitudo. Deinde aromatçẽtur cũ musci. ℈.i. gallie. ʒ.ij. Et sũt ex hominibus qui faciũt ipꝫ sine spẽbus: .x. sũt q loco mellis ponũt çucchарum: .x. ꝓprie qñ opꝫ faciũt cũ spẽbus .x. sine spẽbus. Mina hec aromatica durat p ãnos tres in sua virtute .x. bonitate.

¶ Species pscripte ad bulliendum nõ sunt ponende vsq3 fere facta sit decoctio vel sit bene ꝓpinquum coctioni: eo qr ista parũ sustinẽt de decoctiõe: .x. hoc bene nota.

Mine cydoniorum sine speciebus Mesue: similiter valens sicut diximus superius. ℞.

¶ Succi cydoniorum lib.c. .x. ponatur in vase lapideo mundo .x. bulliat cum facilitate auferendo omni hora spumam eius vsq3 ad ꝓsumptionem medietatis: deinde coletur .x. dimittat̃ modicũ residere: sicut ꝑ horas tres: .x. pyciatur super ipsum vini antiqui lib.lx. Deinde coquantur super prunas vsq3 dum spissitudinẽ habeat. Et sũt qui loco mellis ponunt çucchарum. Et sunt qui faciunt cũ speciebus .x. quidam sine eis .x. aromatiçant: sicut diximus.

¶ Succus seu vinum cydoniorum hoc modo fit. Cydonia cum gratusia raspantur vsq3 ad interiorem animam. Deinde in pecia inuoluunt̃ .x. cum torculari exprimuntur: .x. colatura preparatur vt vinũ granatorum. durat enim in eius virtute per annos tres. ¶ Nota hic ꝙ in condendo radices: .x. faciendo syrupos cum succis apponẽda est magna quantitas mellis: quia eos conseruat. Et sic in condẽdo radices ponitur quadruplum mellis.

Mel myrtinum fit sic. Accipe succi myrtillorum. lib.i. mellis dispumati lib.ij. .x. bulliat simul vsq3 ad ꝓsumptionẽ succi: .x. colet̃: .x. tunc erit mel myrtinum.

Mellis Anacardi fit sicut patet in isto in fol.ʒ5. in capitulo de anacardina.

Musa magna Nicolai que a multis probata melancholicis antique .x. moderne tussientibus asmaticis peculiarensez peripleumonicis epaticis cardiacis est ꝓbata: dissinterie obsistit: quotidianarys .x. ẽrtanarys typos sine dubio tollit. Cuius ꝑmixtio hec est. ℞.

Croci.	Aristologie rotunde.
Opij. añ.ʒ.vi.	Hentiane.
Cinnamomi.	Ireos.
Cassie.	Paucedani.
Euforbij.	Piperis albi.
Castorei.	Piperis nigri.
Myrre.	Jusquiami.
Olibani.	Dauci.
Masticis.	Petrosillini.
Loçumbri.	Sinomi: idest petrosilly agreste.
Piretri.	
Celtice.	Mandragore. añ.ʒ.i.

Aristologie lõge. añ.ʒ.i.
Mellis qõ sufficit. datur ad modũ castanee ante horam accessionis cũ aqua calida tussientibus in sero .c.

Marenatum sic fit. ¶ ℞. Marenax lib.xxv. vel circa .x. bulliant in lib.i. aque lẽto igne: ebullitiõis tãtũ qõ exeat vinũ: .x. de dicto vino claro accipe

ro accipe lib.vi.çucchari boni ꝛ solidi lib.iiy.ꝛ fac bulli re tãtũ qõ sit in forma çeladie ꝛ nõ plus.Et ad faciendum marenatã de scatolis:accipe pulpe marenarũ lib.y. çucchari lib.i.ꝛ coque:sicut codognata de çucchario.

Mixtura cordialis Magistralis sic fit. ℞.
Diaboraginati.
Diabuglossati.
Zucchari candi.
Zucchari violati. aã.ʒ.iy.
Manuschii rosati. aã.ʒ.y.
Zucchari rosati. ʒ.y.
Pulueris cordialis. ʒ.iiy.
℄ Misce ꝛ fiat mixtura cũ syrupo violato.Conterantur subtiliter manuschristi ꝛ çucchari candiduꝫ facto subtili cum syrupo de acetositate citri ꝛ fiat mixtura . Landy si simpliciter scriptum reperiatur vel candi violati vel rosati . Illud est çucchari rosatum vel violatum indura-tum quod reperitur in fundo vasis vbi reconditur iulep rosatum vel violatum ꝛ de eo est intelligendum . ℄ Ista componentia banc mixturam debẽt multum bene cõmisceri in mortario semp ꝛ paulatim syrupũ addẽdo donec ipsorum debita fuerit facta permixtio ꝛc̃.

Mixtura pectoralis magistralis sic fit. ℞.
Zucchari violati.
Zucchari buglossati.
Penidiarum.
Zucchari borraginati.
Diadragaganti. aã.ʒ.vi.
Manuschii viola.aã.ʒ.iiy.
Diacalamenti.
Diairis ō çucchario. ʒ.vi.
Loch de althea. aã.ʒ.y.
℄ Misce cũ syrupo violato fiat mixtura ꝛ reseruetur.
℄ In ista compositione est notandum ꝙ si debitam formã habere dꝫ necesse est ꝙ manuschristi penidy diadragagãti ꝛ diairis subtilissime ꝑus ꝑ se terant̃ : deide cũ alys rebus misceant̃ ꝛ cũ syrupo predicto humectent̃ ꝛc̃.

Oxyzacchara N.ab oxy qõ est acetũ ꝛ çucchario dr̃.fit ãt B mõ:ꝛ valet tertianarys quotidianarys ꝛ acutis ꝛ peracutis ꝛ quartane non vere choleram purgat.Datur cum calida in mane. ℞.
Zucchari lib.i. Succi malorum granatorum acetosorum ʒ.viy. Aceti ʒ.iiy. Ponantur omnia ad ignem ꝛ tandiu bulliant cum spatula semper agitando ꝛ spumam remouendo donec ad formã syrupi reddat̃.℄ Hoc in loco çuccharuꝫ nõ clarificat̃:ꝛ si pur illud clarificare vis saltim tantũ bulliant ꝙ aqua cõsumatur anteq̃ aceto permisceat̃ que postq̃ consumpta erit acetũ ꝛ succum granatorum ponat̃:ꝛ hoc fit vt aceti virtus ꝺeperdatur ꝛc̃.

Oxymel simplex Mesue. Juuamentorum multorum ꝓpriorꝫ qui sunt in corpore toto ꝛ ad materias que sunt in iuncturis ꝓprie:quoniã resoluit eas ꝛ diuidit ꝛ subtiliat humorem grossum qui est in stomacho ꝛ epate:ꝛ est efficax in materias febriũ longi tẽporis. Diuidit enĩ ꝛ maturat eas.Cuiꝰ permixtio hec est. ℞.
Mellis boni. lib.y. Aque fontium. lib.iiy.
Misceantur duo hec ꝛ bulliant lento ꝛ claro igne vsqꝫ fere ad consumptionem aque:deinde bis addatur.
Aceti boni. lib.i. Decoquantur vsqꝫ ad perfectaꝫ decoctionez ꝛ reseruetur in vitreato vase.℄ Secaniabin.i.syrupus factus ex melle aceto ꝛ aqua.Squingibin est syrupus factus ex aqua aceto ꝛ çucchario.Yeleniabin idem est qõ mel rosatũ.hydromel vo idẽ est qõ aqua mellis ꝛc̃.

Oxymellis compositi Mesue cõferens ad febres antiquas ꝛ diuidit ꝛ abstergit cholerã grossam ꝛ flegma ꝛ aperit oppilationes oẽs ꝛ proprie stomachi ꝛ epatis ꝛ splenis ꝛ prouocat vrinam. ℞.
Corticum radicis apy.
Seminis anisi.
Corticum radicis fenicu-li. aã.ʒ.y.
Seminis apy.
Semis feniculi. aã.ʒ.i.
℄ Mundentur cortices:ꝛ conterant̃ : ꝛ proyciantur super eas in vase lapideo aceti boni antiqui ꝛ albi lib.x. aque lib.xy. dimittatur per diem ꝛ noctem.Deinde coquatur donec eius tertia cõsumatur:postea coletur : ꝛ proyciatur super ipsum mellis quod sit medietas eius:ꝛ coquant̃ cũ facilitate:sicut superius diximus.

Oxymel squilliticum virtuosum Mesue.valet contra materias difficiles:ꝛ submersas ĩ locis difficilis eradicationis earũ:ꝛ confert ad egritudines stomachi:ꝛ epatis:ꝛ viscerũ:ꝛ eructuationeꝫ acetosaꝫ:ꝛ mollificationẽ vesice.℞.Mellis dispumati ꝛ purificati lib. iy.Aceti squillitici lib.y.Coquant̃ vsqꝫ ad perfectaꝫ coctionẽ ꝛ reseruetur.℄ Ad purificandũ mel debet esse ouꝑa quãtitas aque ad mellis:vt mellis lib.y.aque cõis lib. vi.simul debent bullire vsqꝫ ad consumptioneꝫ medietatis semper spumã abyciendo.hoc modo purificatur.

Oleum muscelinum. ℄ De Oleis. ℞.
Olei cõis. lib.vi.
Aq̃ fontiũ. lib.iy.
Losti.
Myrre.
Folij.
Cassie lignee. aã.ʒ.vi.
Spice.
Xylobalsami. ʒ.vi.
Mastices. aã.ʒ.i.ʒ.
Hariofilozum.
Storacis calamite.
Carpobalsami.
Croci. aã.ʒ.vi.
Bdelly. aã.ʒ.iiy.
Muschi ʒ.i. aly dicunt ꝙ debet dicere muschi. ʒ.i. Neregil.i.nuce indica. ʒ.y.℄ Hec omnia terãtur grosso mõ excepto musco:ꝛ bulliant simul ad ꝓsumptionẽ aque:deinde colent̃ ꝛ reponant̃ in vase vitreo.bñ obturato:ꝛ itus posito musco dissoluto cũ oleo ꝛ serua.℄ Istud oleum est in vsu in diuersis locis.dicit̃ aũt muscellinũ,ꝓpter muscũ qõ recipit:qdã prauꝫ putauerũt hoc eẽ oleũ balsaminũ.i. de granis been:ſz nõ recte:ille vo ꝙ dedit istã descriptionẽ istius olei dixit ꝙ ipsuꝫ iuenit in antidotario Bak.ꝛ dixit. ꝙ Galenus cõposuit ipsuꝫ.Neregil.i.nuꝫ indica ſm Serapionẽ in capto de nuce indica:vt dictũ est supra.

Oleum rosatum Mesue:ꝛ est confortatiuũ:ꝛ resolutiuũ:cõuenienter lenitiuũ:ꝛ sedatiuũ. Rude vo est extinctiuũ inflãmationũ:cõfortatiuũ:aggregatiuũ: inspissatiuũ:ꝛ ꝑbibitiuũ cursuũ ꝓpter qõ potẽtissimũ est potatũ ad dissinteriã:ꝛ ad fluxuꝫ menstruoꝝ per corpus. Et differt completũ a rudi:qñ cõpleti materia est ex oliuis completis:ꝛ folys rosarum completarũ.Rudis autez materia est ex oliuis:ꝗbus nondũ accidit completio ꝛ maturatio:ꝛ ex folys que nõ reserarũt nodos suos.℄ Et modus compõnis est eius:vt accipiat̃ oleũ de oliuis:aut oleũ ſlsaminũ recens lauetur cuꝫ aqua fontiũ lauationibus pluribus.Deinde accipe folia rosarũ rubearũ : recentiũ cõtusarũ quantitatẽ sufficientẽ:ꝛ sepelias in oleo qõ modo lauasti:ꝛ reconde in vase vitreo:ꝛ obtura orificium eius:ꝛ exponas soli per dies.vy.Deinde coque in vase duplici per bora.iy.Deinde fac ꝓmutationem foliorum rosaruꝫ: ꝛ vtere alys recentibus ꝛ dimitte per alios dies.vy.Deinde exerce coctionem in eo sicut fecisti prius:ꝛ fac denuo permutationem foliorꝫ rosarꝫ:ꝛ pyce super illud aque infusionis rosarum quam tradidimus in capitulo de syrupis sicut quantitas olei:ꝛ stringe orificiuꝫ vasis:ꝛ dimitte soli ꝙ dies.xl.Deinde excola ꝛ iterum expone soli:ꝛ dimitte tempore extenso:ꝛ vtere vbi oportet ꝛc̃.

Oleum rosatum Mesue alio modo : ꝛ est magis resolutiuum. ℞.Succi rosarum.Aque infusionis rosarũ predicte. aã.partẽ.i.Olei loti ꝛ ꝑparati: sicut diximus partes.iy.Foliorꝫ rosarum contusarũ quantũ sufficit:reconde in vase vitreo:ꝛ expone soli sicut diximus.Deinde operare de decoctione eius ꝛ permutatione foliorꝫ rosarꝫ:ꝛ expositione in sole ſm ꝙ diximus de per-

mutatione succi ⁊ aque infusionis:⁊ hoc fiat bis. ¶ Ultimo vo oleum cum succo rosarū:⁊ aqua infusionis earum recondatur in vase:⁊ exponatur per dies.xl. videlicet soli. ¶ Isto modo raro fit:sed hoc modo oleuz factum est solutiuū:⁊ est illud de quo intelligit Auicēna quādo dixit ⁊° lib° cap° de rosis q̄ oleum rosatum soluit ventrē. ¶ Nota q̄ rose ex quibus fit oleū rosatuz:⁊ syrupus rosatus:⁊ cetera necessaria colligēde sunt in mense Aprilis vel May: ⁊ in vmbra exiccande que exiccande sunt ⁊c.

Oleum violatum Mesue. inflāmationes sedat vbicunq̄ sint:⁊ lenit asperitates:ctiaz pectoris: ⁊ pulmonis:⁊ sedat apostemata calida:⁊ pleuresim. Et modus opatiōis est sicut olei rosati:excepto q̄ debet fieri cū olei rudi:aut amigdalino:aut sisamino cū illis modis operationū:quos diximus. Cuius permixtio. ℞. Olei oliuaz ymaturatarū. lib.i. Violarum viridiuz cōtusarū. ʒ.iiij. Reponanť in vase vitreo:⁊ soli exponanť p dies.vij. deinde bulliant in duplici vase per horas.iij. postea colentur manibus cōprimendo:⁊ hoc fiat bis semp nouas violas mutādo soli exponendo:⁊ decoquendo vt supra. Ultimo vo colature adde violas nouas quātitatem dictam:⁊ sup bis adde. Aque infusionis violarū. lib.i. Et stringe orificiuz vasis:⁊ expone soli per dies. xl. deinde cola manibus exprimendo:⁊ iterum in dicto vase exponať: dimittatur ⁊ permittať vsquequo aqua cōsumpta sit. ¶ Infusio violarum debet fieri vt supra ostendi vt in syrupo violato ex ifusione. Accipiat igiť de illa aqua:⁊ fit istud oleū.

Oleum de lilio sine speciebus Mesue est sedatiuuz: lenitiuū:⁊ mollificatiuū. Cui° pmixtio. ℞. Olei oliuarum. lib.i. Flozum liliozum albozum. ʒ.iiij. Reponanť in vase vitreo:⁊ soli exponanť:⁊ modo eo facias de decoctione:⁊ de permutatione flozuz:⁊ coctione:⁊ de aqua infusionis quēad modū feciśti in oleo camomillino:⁊ anbetino:nec addendo:nec diminuendo. ¶ Infusionis modus flozum liliozū alboz est vt infusio rosarum ⁊ violarū:accipiēdo oūtaxat folia flozū liliozum alborū.

Oleum de lilio cum speciebus Mesue. cōfert dolori pectoris:⁊ est sedatiuuz dolorū qui fiunt a frigiditate:⁊ confert dolori matricū:⁊ frigiditati eius:⁊ calefacit renes:⁊ vesicam:⁊ confert colice. Et modus cōpositionis eius est sicut olei camomillini preter q̄ oportet vt citrinitas eoz tota abyciatur. Cuius permixtio. ℞.

Foliorū flozuz liliozum albozum. ʒ.viij.	Carpobalsami. ʒ.i.
Masticis.	Hartofilozum.
Costi.	Cinnamomi. aā.ʒ.iij.
Calami aromatici. aā.ʒ.i.	Croci. ʒ.iij.

¶ Omnia grosso mō pteranť:⁊ pyciank̄ super eis lib.v. aque:folia liliozum prius remota:⁊ dimittať per diē⁊ nocte: postea oia simul bulliant tribus vel q̄tuor ebullitionibus: deinde pone olei oliuaz vel sisamini super ea lib.v. Et tribus ebullitionibus iterū bulliat:deinde ponať in vase vitreo cum folys liliozum:⁊ dimitte in sole per dies.xl. deinde cola ⁊ administra. ¶ Istud oleum quādo fit ex lilio celesti. ſ. ireos:⁊ tunc illud est magis resolutiuum calefactiuum penetratiuum: factum vo ex lilio albo est magis sedatiuum lenitiuum:⁊ maturatiuum.

Oleum camomille Mesue est oleum benedictū expertoz iuuamentoz. est eniz resolutiuuz cōueniens:sedatiuū doloz:⁊ est in eo pbibitio cursus materiez pter stipticitatē eius modicā:⁊ confortat neruos:⁊ confert doloribus eoz:⁊ confortat neruosa oia. Et modus opationis eius est sicut olei rosati:⁊ vt oleum violatū preterq̄ oportet vt fiat cū oleo de oliuis cōpleto:aut oleo sisamino cum illis modis pparationū:quos diximus. ¶ Infusio florum camomille fit eodem modo: quo fit infusio rosarum ⁊ violarum:accipiēdo flozes camomille loco rosarum:⁊ tm eandez quantitatē:⁊ aque ⁊ flozum.

Oleum de absinthio Magistrale:stomachuz cōfortat:⁊ calefacit:⁊ fortificat:⁊ vmes a pueris custodit. Cui° pmixtio. ℞. Sūmitatuz absinthy. Succi absinthy. aā.ʒ.iiij. Olei oliuaz. lib.iij. Et de bis facias ptout in superiori tibi monstraui de decoctione ⁊ pmutatione ⁊ expositione ad solem. ¶ Oleuz quādoqz fit ex oliuis complete maturis:⁊ illud oleum dicit̄ completū. Aliquādo fit ex oliuis imaturis:⁊ illud dicit̄ rude vel onfacinū:⁊ magis stipticum est frigidum completo.

Oleum de anbeto Mesue. est sedatiuum dolorum: resolutiuum:pnocatiuum sudoris:quare cōfert rigori febris inuictum in spina:⁊ membris neruosis. pnouocat somnum:⁊ confert dolori capitis:⁊ resolvit apostemata:⁊ durities:⁊ modus operatiōis est. Cuius permixtio. ℞. Olei oliuarum. lib.i. Flozuz anbeti. ʒ.iij. Reponantur in vase vitreo:⁊ decoquantur vt in superiore tibi dixi ter permutando flozes:⁊ ter decoquendo vt supra. vltimo adde. Aque infusionis anbeti. lib.i. Et soli exponas per tempus tibi in superiori dicto:⁊ omnia facias de isto quemadmodum de alio superiori monstraui.

¶ Modus infusionis flozum anbeti est vt infusio rosarum ⁊ violarum nec plus nec minus nisi q̄ loco violaruz vel rosarum ponatur Anbetum.

Oleum de rutha Mesue. Renes ⁊ vesicam ⁊ matricem calefacit ⁊ confert doloribus eoz ⁊ dolori laterū. Et modus operationis est. ℞.

Foliozum rutbe.	Succi rutbe. aā.ʒ.iij.

Olei oliuarum incompletarum. lib.iij.

¶ Tria bec reponātur in vase vitreo stricti orificy ⁊ obturetur os eius ⁊ soli per dies .xv. exponantur: deinde per horas quatuor in duplici vase coquātur postea colenť fortiter manibus cōprimēdo:⁊ de secundo ⁊ tertio hoc reiteretur: demum decoquať per tēpus. vt supra ⁊ reseruetur.

¶ De oleo nota q̄ aliud est nouum ⁊ aliud est vetus: illō quod est nouum calefacit calefactione temperata ⁊ bumectat. vetus vo est calidum magis q̄ resolubile.

¶ Igitur cum olea tēperata facere vis vel parum calida oleum nouuz accipere debes. Cū vo calida:tunc vetus accipere potes. Et hic nota q̄ omne oleum cuz quo bec olea fiunt debet carere omni malo sapore.

Oleum de mentha magistrale. valet ptra oppilationē stomachi ⁊ epatis ex frido humore ⁊ cōfortat stomachū ⁊ necat vermes in stomacho puerozꝝ ⁊ incitat appetitū ⁊ soluit durities in stomacho ⁊ tussim frigidā calefacit: stōchū bonū facit. Cuius pmixtio. ℞.

Foliozum mentbe viridis.	Succi mētbe. aā.ʒ.iij.

Olei oliuarum completarum. lib.iij.

¶ Tria bec reponanť in vase vitreo ⁊ soli exponantur p dies.xv. os vasis obturando: deinde bulliāt per q̄tuor boras: deinde colenť manibus fortiter exprimēdo:⁊ hoc idē ter reiteret semp modo p̄dicto faciendo: deinde cola ⁊ reserua. ¶ Istud oleū a Mesue nō describit̄: sed sic cōiter ab omnibus practicantibus fieri solet.

Oleum sambucinum Mesue lenit ⁊ mundificat cutim ⁊ confert doloribus neruozum ⁊ confortat eos. Cuius permixtio hec est. ℞.

Olei oliuaz. lib.i. Flozū sambuci in mense May collectoz. ʒ.iij. Facias ⁊ de isto modo quo fit oleū camomillinū anbetinū liliozꝝ in oib° ea de pmutatiōe q̄ de coctiōe q̄ soli expōne ⁊ ifusionis additione. ¶ Modus ifusionis flozꝝ sambuci fit vt infusio prescriptozꝝ flozum ⁊ rosarū ⁊ violarum ⁊c. ¶ Insuper nota q̄ omnes prescripti flores

debent

debent esse virides ⁊ de ipis viridibus est intelligendus. Ideo semel in anno fieri possunt ⁊ non plus ⁊c.

Oleum de nenufare Mesue inflammationes sedat ybicunqꝫ sint ⁊ lenit asperitates etiam pectoris ⁊ pulmonis ⁊ sedat apostemata calida ⁊ pleuresim. Cuius permixtio hec est. ℞.

Olei oliuarum immaturarum. lib.i.
Florum nenufaris viridium contusarum. ʒ.iiy.

Reponantur in vase vitreo ⁊ facias put de oleo violato tibi dixi ⁊ de pone ad solē ⁊ decoctiōe ⁊ de pmutatiōe florū ⁊ de additiōe infusionis. ¶ Infusio nenufaris fit sicut infusio violax vel rosarū nec plus nec minus. ¶ Ex oibus floribus fieri pōt oleū ⁊ bz virtutē florum ⁊ fit vt de floribus violax tibi mōstraui: sed accipi debent cū sunt cōplete maturitatis ⁊ nō deperdūt nālem eius colorē ⁊c.

Oleum costinum Mesue neruos ⁊ lacertos calefacit. Et aperit oppilationes eorum ⁊ confortat omnia membra neruosa ⁊ confert stomacho ⁊ epati: ⁊ cōfortat capillos ⁊ pbibet caniciem ⁊ facit colorem ⁊ odorem corporis bonum ⁊ fit ita. Cuius permixtio. ℞.

Costi amari. ʒ.y. Sūmitatū maiorane. ʒ.viy.
Lassie lignee. ʒ.i. Uini odoriferi. lib.y.

Confrangantur omnia predicta ⁊ infundant in vino per noctes duas: deinde accipe. Olei sisamini. lib.iy. Decoquant oia in duplici vase per horas sex ⁊ reserua.

¶ Dic nota qꝫ auctor dic costi amari: ex his vbis posset gs credere qꝫ sit aliud costū. igit intelligas ex suis dictis qꝫ te instruit qꝫ nō accipias de adulterato: sed de nāli qō amarū est: ⁊ bis etiam nota que supra de costo tibi dixi.

Oleum de formicis volantibus Nicolai valet ad cōfortandum coitum. ℞.

Formicarum volantiū ⁊ pone in oleo ⁊ pone soli per dies xl. in vase vitreo.

Oleū de capparibus Magrale valz duritiei oppiloni ⁊ doloꝛi splenis nec nō omni eiꝰ egritudini. ℞.

Corticū radicum cappa- rorum. ʒ.i. Tamarisci. ʒ.y. Rutbe. ʒ.i.
Seminis agni casti. Olei oliuarum. lib.i.
Scolopendrie. Aceti.
Cyperi. aā.ʒ.y. Uini optimi. aā.ʒ.y.

¶ Misce ⁊ confrangant omnia grosso modo ⁊ coquant in duplici vase vsqꝫ ad ꝓsumptionem vini ⁊ aceti: deinde colētur ⁊ repone. ¶ Multe alie descriptiones huius olei reperiuntur a doctoribus descripte: sed ista melioꝛ est: ⁊ lōga experientia probata est.

Oleum myrtinum Joannis de sancto amando stomachum ⁊ coꝛ confortat ⁊ neruos. Cuiꝰ permixtio hec est. ℞.

Myrtillorum. lib.i. confrangantur.
Uini optimi. lib.iy. Olei cōmunis. lib.y.

Misce ⁊ simul bulliant in duplici vase vsqꝫ ad consumptionem vini: deinde colent. Et iterū myrtilli ⁊ vinū fm eandem quantitatē cum dicto oleo ad coquendū ponant ⁊ iterū ⁊ tertio hoc illud fiat: deinde coletur ⁊ reseruetur. ¶ In hoc oleo apponi debet vinuꝫ rubeum vt adiuuetur in stipticitate ⁊ melioꝛ sit. Nota sit illō Mesue: qꝛ succus myrtillorum ad nos nō portat qꝫ si haberi posset: modus faciendi est sicut olei cydoniorū vt in isto ostensum est ⁊c.

Oleum masticinū Mesue cōfortat stomachū: neruos: epar: ⁊ iuncturas: ⁊ lenit apostemata: dura: ⁊ sedat dolores. Cuiꝰ permixtio. ℞. Olei rosati lib.i. Masticis. ʒ.iy. Uini boni. ʒ.iiy. Decoquant omnia in duplici vase vsqꝫ ad consumptionē vini ⁊ reseruet. ¶ Uinum cum quo fieri dz istud oleum esse debet vinum vermigium: eo qꝛ magis stipticum ⁊ confortatiuū est.

Oleum de castoreo magrale valet ad omnē friditatē neruoꝝ: ⁊ ad spasmū: ⁊ tremoꝛē: ⁊ confert tremoꝛi: ⁊ thetano: ⁊ doloꝛib⁹ neruoꝝ: ⁊ iunturaꝝ. ℞.

Castorei. ʒ.i. Carpobalsami.
Storacis calamite. Costi.
Galbani. Bdelly.
Euforby. Spice. ʒ.iy.
Oppoponaci. Olei oliuarū. lib.y.
Been albi. Uini boni rubei. ʒ.vi.
Been rubei. aā.ʒ.iy.

Bulliant omnia simul in duplici vase vsqꝫ ad ꝓsumptionem vini: ⁊ cōquassent: ⁊ coletur: ⁊ reseruetur.

Oleum scoꝛpionum Mesue ℥ valet ad lapidem in renibus ⁊ vesica frangit: ⁊ expellit euz. ⁊ proprie in renibus ⁊ femoꝛe: ⁊ supra collū vesice inunctū: ⁊ iniectum per virgam expellit enīz eū. Cuiꝰ permixtio. ℞. Aristologie rotunde Gentiane. Cyperi. Corticū radicis capperis. aā.ʒ.i. Cōterant omnia grosso modo: ⁊ funde sup ea. Olei amigdalarū amararū ℔.i. idest. lib.i.ʒ. ⁊ pone in sole per. xx. dies: ⁊ stringendo orificiū vasis: deinde ꝓpice sup ea Scoꝛpionū numero. xy. Et iterū stringe orificiū vasis: ⁊ dimitte in sole p dies. xxx. deinde colentur ⁊ reponant. ¶ Istud oleum q̄q̄ Mesue iubeat absqꝫ coctione illud facere: tñ vt virtus istarum reruꝫ in oleo melius trāseant laudarē qꝫ anteq̄ soli exponerent cum oleo ad ignē tribus vel quatuoꝛ ebullitionibus ⁊ plus bullirent: eo qꝛ in eo fit de decoctione multa sustinentia.

Oleum cydoniorum Mesue stomachuz ⁊ membra nutritionis confoꝛtat: ⁊ neruos: quibus accidit laxitas: ⁊ pbibet multitudinē sudoꝛis. ℞. Carniū cydoniox tritox cū coꝛtice suo: gbus media accidit maturatio. Succi cydoniox cū coꝛtice incōplete maturatox. aā.ʒ.vi. Olei ex oliuis imaturis. lib.iy. ¶ Tria hec ponant in vase vitreo ⁊ soli reponant per dies. xy. vase obturato: deinde coquant in duplici vase p horas. iiy. deinde colet cum pecta exprimēdo: ⁊ colature iterū addant cydonia: ⁊ succus eox quātitate suprascripta. Et soli per tantū tēpus dimittantur: deinde in duplici vase vt supra coquātur: deinde exprimant: ⁊ iterum ⁊ tertio cydonia ⁊ succus colature addantur: ⁊ soli exponantur: ⁊ tēpoꝛe dicto iteruz dimittant: postea vltimate coquatur ⁊ coletur ⁊ seruet.

¶ Si oleum de oliuis imaturis haberi nō posset loco ipsi⁹ accipi pōt oleū cōpletū: ⁊ ter vl q̄ter lauari pōt in aq̄: ⁊ ita aliq̄liter virtuti olei incōpleti approximabit. Et modus lauandi oleū est in vnguēto dialthee magistralis ⁊c.

Oleum spice seu nardi Mesue: ⁊ est 2ª descriptio ⁊ ē oleū benedictū multox iuuamētox: ⁊ ꝓprie ad oēs egritudines friditatis: ⁊ ventositatis: ⁊ ꝓprie neruoꝝ stōchi: ⁊ epatis: ⁊ splenis renū vesice ⁊ matricis: ⁊ cōfert doloꝛi auris ventoso: ⁊ doloꝛi capitis: ⁊ emigranee fm oēm modū administrationis eius: etiaz facto ex eo caput purgio purgat: ⁊ colorē efficit bonū ⁊ coꝛpis odoꝛē. ℞.

Spice inde. ʒ.iy. Foliorum lauri.
Sāsuci. i. maiorane. ʒ.y. Cyperi.
Xyloaloes. i. lignū aloes. Squinanti.
Radicum enule. Coꝛdumeni. i. carui agreste. aā.ʒ.i.ʒ.
Foly indi.
Calami aromatici. aā.ʒ.i.ʒ.

Confrangant oia grosso mō: ⁊ fundant sup ea vini boni ⁊ aque. aā. tātū qꝫ ꝑdicte res cooperiantur. Olei sisamini lib.vi. Decoquant in duplici vase p horas. vi. lēto igne: deinde sine colatura oia in vase reponāt ⁊ obturet os vasis. ¶ Oleū oliuax est mā oiuz oleox: ⁊ denominationē olei hīt ⁊ intelligit de oleo oliuax: ⁊ nō de alio oleo. Compositio huius olei est preciosissima: sed rare fit ꝓpter penuriā

foly veri: ꝛ ꝓpter auaritiã emptorũ nolentiũ debitũ pre/cium soluere. ¶ Oleum sisaminũ nõ fit: qz grana sisami nõ reperitur apud nos: sed loco ipsius accipi potest oleuz amigdalarũ dulcium vel illud qõ inferius describitur.

Oleum spice Magistrale: ꝛ boc communiter fit ꝛ valet. ℞.

Spice nardi. ʒ.y.	Calami aromatici.
Spice celtice. ʒ.i.	Croci. añ.ʒ.ʃ.
Gricados. ʒ.iiy.	Succi saluie.
Maiorane. ʒ.iiy.	Uini optimi. añ.ʒ.vi.
Nucis muscate.	Olei cõmunis. lib.vi.
Cinnamomi. añ.ʒ.vi.	Aque fontis. ʒ.vi.
Masticis. ʒ.y.	

¶ Cõfrangãt oĩa simul: ꝛ coquãt in duplici vase lento igne vsqz ad ꝓsumptionẽ vini ꝛ aque ꝛ succi deinde reser/uet. ¶ Omnia olea debent coqui in duplici vase ꝛ lento igne: eo qz oleuz facilr est resolubile: ꝛ magno calore inflã mareꝯ: ꝛ virtus deperdereꝯ: imo doctores volunt ꝛ tusse/runt banc decoctionẽ. modus aũt tritus est. Sed si artifi/ciale vas ad boc nõ baberemus: possemus accipere vrceũ petre vel stagni coopertũ ꝛ in eo oleuz ꝛ alia ponere: dein/de dictum vrceum infundere in cacabo aque pleno: ꝛ sub eo ignem facere ex ebullitione aque oleũ qõ aquã nõ tan/git ẽcoquaꝯ: ꝛ bic est modus optimus. ¶ Dicit oleũ spice a spica in eo intrante: eo qz spica est basis in boc oleo ꝛc.

Oleum vulpinum Mesue: ꝛ est medicamen nobile vtillimũ ad artheticaz: ꝛ podagrã: ꝛ dolorem renũ: ꝛ dorsi. Cuius ꝓmixtio. ℞. Uulpem vnã integrã: cu ius interiora sint euulsa: ꝛ pone in vase: ꝛ funde super ipsaz aque fontiũ: ꝛ aque marine. añ.ʞist.i. idest lib.i.ʃ. Olei antiqui clari ʞist.y.ʃ. idest lib.iy. ʒ.viiy. Et simul oĩa de/coquãt lento igne cũ salis. ʒ.iy. Et coquãt vsqz ad aq̃ cõsumptionẽ: deinde ꝓmuta in alio vase: ꝛ ꝓyce sup ipsa. Anbeti. Alase. i. tbimus. añ.lib.i. Et funde sup ea aque dulcis decoctiõis predictarũ berbarũ. lib.y. Et decoque sicut prius vsqz ad aque consumptionẽ: ꝛ carnis ab ossib⁹: ꝛ neruis separationẽ: deinde colent omnia fortiter expri/mendo ꝛ reseruet. est enim mirabile. ¶ Et quãdo preter oleum coquit vulpes in aqua fontiũ: ꝛ aq̃ salsa: ꝛ sit aque quãtitas multa cũ eisdez berbis: ꝛ administret lauãdo in tina est efficax. Doc quoqz nõ pretermittimus q⁹ vulpes tãdiu debet coqui siue in faciẽdo oleũ siue aquã ad abluẽ dũ donec discocta sit vt eius artus oẽs laxentur ꝛ dissoluã tur. ¶ De aqua marina. Nam si illam babere nõ potes lo co eius apponas aquã bene salitam: ꝛ cum boc qõ bene sa lita sit iterũ quãtitatẽ salis in receptã descriptã appones. ¶ Aqua marina ante quartũ diẽ putrefacit ꝛ fetet. Sed ad eam conseruandã per mensem ponat seu misceat cuz ea parũm aque vite. Aqua enim vite est bona ꝓseruatrix: eo qz resistit contra omnẽ putrefactionẽ. Et vltra boc cõ/seruat encaustrũ ne a magno frigore congeleꝯ: vt sepe ego expertus sum boc incidenter. ¶ Salis si simpliciter scri/batur vel scriptũ reperiat semper de vsuali ꝛ cõmuni in/telligat. ¶ Kist enim idem est qõ lib.i.ʃ. vel cotile vue. Et cotila est ʒ.viiy. vt volunt doctores ꝛc.

Oleum de hyperico Magistrale mirabile. ℞. Sũ/miratũ hypericon. ʒ.iy. Infundant in vino odorifero ℔.iy. dies ꝛ noctes: deinde bulliat in duplici va/se bñ obturato vase: ꝛ fortis fiat expssio: postea. ℞. tãtũdẽ hypericon bñ contusi: ꝛ infundat in suprascripto vino tri/bus diebus ꝛ noctibus: deide addat terbẽtine. ʒ.iy. Olei antiqui. ʒ.vi. Croci. ℈.i. Et misceant ꝛ coquãt in bo çia in duplici vase vitreo vsqz ad cõsumptionẽ vini: dein/de reseruet in vase vitreo: istud oleũ nõ est multũ in vsu: hypericon est satis nota: eo q⁹ a Diascoride vocat hyperi/con. Auicẽna inquit hypericon nominat arabice alcarib: ꝛ nolat syriace vua demonis. Diascorides facit de hyperi con tria capla: ꝛ distinguit ipsas spẽs. vnũ facit sub nomie asquiron: aliud sub nomie coziũ q⁹ est rapa rustica. aliõ de hypericon. sed Scrap. in vno cap. de oibus loquit: sed illõ hypericon: quo vtimur bz folia pua: ꝛ in eis foramina mi/nuta: ꝛ ꝓpea vocat ꝓforata siue berba sancti Joãnis siue fuga demonũ apud nos inuenit in partibus nostris.

Oleum ℈ dolorib⁹ puerox bonũ ꝛ expertũ. ℞. Olei anbeti: olei camomti. añ.ʒ.vi. olei rube: sto racis ligde. añ.ʒ.iy. pulueris cimini. ʒ.y. bulliãt oĩa vna ebullitione: deine colet ꝛ vsui reseruet quando oportet.

Oleum de amigdalis dulcib⁹ Mesue. valet aspitatẽ lenit gutturis ꝛ pulmonis ꝛ partiũ oiuz exte/riox ꝛ oẽs durities ꝛ siccitates mẽbrox ꝛ iũcturax lenit. Et cõfert etbicis ꝛ ipinguat ꝛ augmentat spiritum. Et iniectũ ꝓfert dolori vulue ꝛ vesice: ꝛ modus faciendi dcm oleũ ta lis est. ℞. Amigdalas quãtitatẽ quã volueris. Cõtere eas bñ vel masina eas ad molã ꝛ ipsis bene masinatis repone in patella sub qua sit ignis clarus ꝛ eas in dicta patella re/uolue manib⁹ quoszq dicta pasta sit bñ calida: deinde di/cta pasta inuoluat in tela postea in expressorio ponat: ꝛ be/ne cõprimat ꝛ stet sub eo aliqualr: deinde iteruz ad molã ponas ad remollẽdũ: ꝛ postea in patella itex ad bene cale faciendũ ponant: demũ post calefactionẽ petys inuoluat: ꝛ iterũ exprimat: ꝛ tunc bẽbis totũ oleũ. Alios modos po/nit Mesue: sed iste magis vsitatus est. ¶ Sũt q⁹ subtilez corticẽ ab amigdala remouẽt anteq̃ oleũ faciãt easq̃ mũ dant ab omni imunditia: ꝛ modus iste bonus est: ꝛ oleum magis ꝓfectũ. Sed inbertia detenti pauci sunt qui boc fa/ciant. modo igit ꝑscripto de oleo amigdalarum fiunt oĩa olea que per expressionẽ fiunt vt de nucleis persicoruz de chrysomillis: ꝛ oleum amigdalarum amararum.

Oleum dẽ amigdalis amaris Mesue est apitiuum oppilatiuum carminatiuum ventositatum ꝛ resolutiuum ꝛ ꝓfert dolori aurũ ꝛ surditati ꝛ sybilo. lenit asperitates ꝛ delet pãnum facie: ꝛ cõfert doloribus neruo rum ꝛ duritiem eox lenit: ꝛ modus cõpositionis eius est sicut diximus de oleo de amigdalis dulcibus.

Oleum amigdalarum Magistrale ꝓ bibendo sic fit. ℞.

¶ Amigdalax excorticatax. lib.iiy. vel lib.y. si vis exic/cẽt bene ab aq̃ in bacilono sub quo sit ignis carbonũ: de/inde bene pistent: post bonã contusionẽ ponant in bacilo/no dicto: ꝛ bene calefiãt manibus semp ducẽdo: deinde re colligant in vnã massaz: ꝛ si teneri per se nõ possent paruz aque violax aspgant vsquequo de eis fieri possit ad mo/dũ pastoni semp tũ manibus ducẽdo. Postea iclinato ba/cilone ad vnaz positionẽ sub quo remoueat ignis massaz dictã manibus cõprimẽs: quẽadmodũ mulieres solẽt fa/cere cum pãnos suos inliscinant: ꝛ post aliqualez fricatio/nem cum sapone illos exprimunt: ꝛ boc sepe facias. Et sic extrabes ꝓ omni lib.i. amigdalarũ. ʒ.iy. olei. boc ego se/pe feci ꝛ fieri feci ꝓ multis personis. ¶ Olei amigdala/rum simplr si scriptuz reperiat ꝛ absqz determinatione. semp de oleo amigdalax dulciũ est intelligendum.

Oleum de nucleis ꝓsicox Mesue. ʃ. ex nucleis per/sicox. valet oppilones aperit ꝛ cõfert dolori auris ꝛ occidit vermes in eis ꝛ linit super vmbilicum ca/lidũ ꝛ necat vermes vulnerum ꝛ confert dolori ani ꝛ be/morroidax ꝛ tumoribus eoꝝ. Et modus faciẽdi dictum oleũ est sicut diximus de oleo de amigdalis dulcibus.

Oleum laurinũ Mesue confert dolori capitis ꝛ emi grance frigidis ꝛ dolori neruox ꝛ iunctura/rũ: ꝛ cõfert neruis lesis a frigiditate: ꝛ ꝓfert dolori stoma/

chi ꝛ

chi ⁊ doloꝛi colico ⁊ renū ⁊ doloꝛi mſicis epat ⁊ ſplenis ⁊ doloꝛi viſcerū. Et modus faciēdi dcm oleū talis ē. ℭ ℞. Granoꝝ lauri maturoꝝ quantū volueris ⁊ duz adhuc ſunt recentia tere in pila ⁊ fac bullire cuz aq̄ in caldario. Deinde exprime in çamari plano nō habente concauū ⁊ collige ex aqua qō ſupernatat oleū. Deinde iterum exprime grana ꝓtrita in çamari habente vacuū: ⁊ ifunde aquā calidā ⁊ ꝯllige oleum: ⁊ repone ⁊ adminiſtra vbi oportet.

Oleum laurinum Magiſtrale valet vt ſupra: ⁊ modus faciendi talis eſt. ℞.

Baccarum lauri quantitatē quā volueris: mundenť a ſuperiozi coꝛtice ⁊ maxinenť bene ad maxinā olearioꝝ: deinde caleſiat illa paſta in cacabo: ſemper manibus agitando ſub quo ſit ignis: deinde inuoluatur in pecia: ⁊ ſub expreſſoꝛio ponatur: ⁊ bene exprimatur ⁊ iterato remaſineꝛ tur: caleſiat ⁊ exprimatur ⁊ habebis oleum.

ℭ Alio modo docet facere Meſue hoc oleum bulliendo in aquā dicte baccare ⁊ pinguedo ſupernatās ꝑ ipſo oleo accepit vide ab eo: ſed modus ſuperioꝛ melioꝛ eſt.

ℭ Ex multis ſeminibus ⁊ ex multis nucleis fructuum olea fieri poſſunt: ſed quia in vſu non ſunt ſermonem non licet fieri. Olea nucū amigdalarum amararum auellane chꝛyſomille de perſicis de nuce ida de ceꝛeſis de granis citri de phiſticis ⁊ pineis: de lino: de ſemie papaueris: de ſemine lactuce: de ſemine cucurbite: de ſemine fenugreci fieri poſſunt ⁊ fiunt per expreſſionem: modo quo fiunt olea amigdalarum dulcium vel amararum.

Oleum irinum Meſue eſt abſterſiuū reſolutiuum ⁊ maturatiuū ⁊ ſedatiuū doloꝝ frigidoꝝ ⁊ ſubtiliatiuū ⁊ maturatiuū materieꝝ que ſūt in pectoꝛe ⁊ pulmone ⁊ confert doloꝛibus epatis ⁊ ſplenis ⁊ calefacit ea. Et cōfert doloꝛibus iuncturaꝝ ⁊ lenit ouꝛities earū: ⁊ apoſtemata duꝛa: ⁊ ſcrofulas. Et cōfert doloꝛi ⁊ frigiditati matꝛicis iuuamentū manifeſtū. Et confert ſpaſmo. Et diſtillať in aureꝝ: ⁊ confert doloꝛi ipſius ⁊ fetoꝛi nariū. ℞. Radicū iꝛeos. ʒ.y. Floꝝ eius. ʒ.iiy. Aque decoctionis radicū eius lib.i. Oleī ſiſaminū: aut de oliuis maturis. lib.y. Bulliant in duplici vaſe vſqz ad aque conſumptionē: deinde cola ⁊ permuta radices ⁊ flozes: ⁊ aquā decoctionis: ⁊ iterū hoc bis fiat ſicut dixim⁹ de oleo roſato: deinde cola ⁊ reſerua. ℭ Oleum iſtud eſt illud quod intrat in vnguento aꝛthanite Meſue ⁊c̄.

Oleum de granis ſiſami Meſue. impinguat: ⁊ addit in ſp̄mate: ⁊ lenit ouꝛities: ⁊ aſperitates: ⁊ clarificat vocem: ⁊ lenit guttur: ⁊ eſt materia alioꝝ oleoꝝ multoꝝ. Et modus compoſitionis eius eſt ſicut olei de amigdalis preteꝛq̄ opꝫ vt grana ſiſami pꝛius excoꝛticentur. ⁊ modus opationis eius eſt. Mundeť ſiſamus ab oibus imundityꝫ: deinde roꝛetur ſup ipſum aqua cum ſale pauco: ⁊ ꝓfricetur manibus: iterūqz roꝛetur donec madefiat: poſtea expandať vt exiccetur: deinde aſſetur aſſatione modica: ⁊ ponať in ſacculo pāni aſperi ⁊ fricek mltū donec excoꝛticeť: deinde mundetur a coꝛticibus: ⁊ molatur cū molis: ⁊ fiat alrachine: ⁊ de cetero trabatur oleum ſicut de amigdalis: ⁊ qñqz trabiť oleum preteꝛq̄ excoꝛienť. Et eius opatio eſt vt affeť p̄ ſiſamus: deinde molať ⁊ fiat alrachine: ⁊ trabatur oleum ſicut diximus.

Oleum ſiſaminum Magiſtrale: quod fit quando haberi non poteſt oleuz de granis ſiſami. Cuius permixtio. ℞.

Muſci. ʒ.i.	Spice.
Ligni aloes. ʒ.ſ.	Cardamomi. ſ. maioꝝ ⁊ minoꝝ.
Nucis muſcate.	Gallie muſcate.
Gariofilozum.	Cubebe. añ. ℥.i.
Macis. añ. ℥.i.	

Calami aromatici. ℥.i. Olei cōmunis. lib.i.

ℭ Bulliant in duplici vaſe ⁊ reponanť. ℭ Iſtud oleum ingreditur in multis medicinis: ⁊ quia ad nos non defertur ꝙꝙ multi ⁊ falſe dicant ꝙ verus apꝑtatur: hanc cōpoſitionē loco ipſius ſolent medici diſpenſare que in virtute eſt ipſius. Et ſi hanc nō vis facere ⁊ aliud habere nō potes ipſoꝝ loco accipias oleum amigdalarum dulciū: qui in virtute eſt illius vt omnis medicoꝝ tenet ſcholaſed recens eſſe debet non rancidum.

Oleum de chꝛyſomillis Meſ ſedat doloꝛē ani: ⁊ bemoꝛroidarū: ⁊ reſoluit tumoꝛes ī eis: ⁊ tumoꝛes nariū: ⁊ ipedimēta lingue: ⁊ doloꝛes auris: ⁊ modus eſt ſicut diximus in capꝫo de oleo de amigdalis dulcibus.

Oleum de tartaro Magiſtrale. valet ad maculas faciei purgandū. ℞. Tartarū quātitatē quaz volueris ponať ſup pꝛunas: ⁊ tātū ꝑmittať ꝙ totū inflāmetur ⁊ rubeat: poſtea ꝑnať in ſacculo lineo ⁊ pone dcm ſacculū in loco humido ſicut in penu: ⁊ ſub ſacculo ponať vel ampulla vel cyatū. qō eniz exiet ab eo oleuz tartari ab oibus ſolet appellari. ℭ Hoc oleū pōt fieri taz de tartaro albo. ſ. vini albi q̄ vini rubei. ℭ Et ſūt qui alio mō faciūt ſ. puluerīçando tartarū ſubtiliter: deinde in ſacculo tele reponūt: ⁊ ipſuz ſacculū ⁊ tartarū irꝛozāt aceto: deinde ſub pꝛunis ponūt ⁊ relinquunt vſquequo nigreſcit: deinde extrabūt illum a ſacculo: ⁊ iterū puluerīçant: ⁊ aceto aſpergūt: ⁊ ſub pꝛunis ponunt: ⁊ poſt ipſius nigredinē ſacculum accipiūt: ⁊ in penu ponūt: ⁊ liquoꝛ erit. ℭ Quinqz modis habeť diuerſitas oleoꝝ. Quedā eni olea fiunt ꝑ expreſſionē ⁊ oliuarū ⁊ amigdalarū. Quedā per ipreſſionē vt oleuz camomille ⁊ de abſinthio. Quedā ꝑ reſolutionē vt oleuz ouoꝝ ⁊ frumenti. Quedā ꝑ ſublimationē vt oleū philoſophoꝝ: vel de lateꝛibus. Quedā vō ꝑ emanationē vt oleuz balſami. Et iterū oleoꝝ triplex eſt diuerſitas. Quedā eniz ſunt frigida. vt roſatū violatū. quedā tēperata: vt amigdalaꝝ dulciū recēs: eo qꝛ elapſo menſe ranceſcit: ⁊ ſic ſua tēperies deperdiť ⁊ calidū fit: iō dixi recens. ℭ Et quedam calida vt rutbaceū coſtinū ⁊ vulpinū. Olea frigida quāto recentioꝛa tāto melioꝛa: ⁊ cū tranſeunt tres menſes virtus ſpſoꝝ perditur ⁊ calida fiunt. Temperata vō vſqz ad ſex menſes ſunt in ſua bonitate. Calida vō ſeu calefacientia quanto antiquioꝛa: tanto melioꝛa ⁊c̄.

Oleum ſalutie Magiſtrale. Cuiꝰ ꝑmixtio hec eſt. ℞. Foliꝝ ſalutie. Succi eiꝰ. añ. ʒ.iiy. olei oliuaꝝ lib.iy. Et facias pꝛout in oleo rutbe mētbe ⁊ abſintby tibi oſtenſuz eſt: decoctiōe: expoſitione ad ſolē: ⁊ trina ꝑmutatiōe ſucci ⁊ berbe. ℭ Modo hoc potes facere ex oibus berbis oleū: ⁊ illud oleum babebit virtutem illius berbe. Sed fieri debent olea ex berbis in mēſe May: vt in pluribus: eo qꝛ tunc maioꝛi virtute vigent.

Oleum de euforbio Meſ. ⁊ eſt medicina ſolemnis ad egritudies neruoꝝ frigidas: ⁊ doloꝛi eoꝝ: ⁊ doloꝛi iuncturaꝝ: ⁊ doloꝛi epatis: ⁊ ſplenis. Et fit caput purgiū ex eo ad ſodā emigraneā ⁊ lytbargiā: quod ita fit. ℞. Euforby. ʒ 5. Olei de keiri. ʒ.v. Uini odoꝛiferi tantundem. decoque vſqz ad vini cōſumptionem ⁊ tere. ℭ Alius modus eſt faciendi dictū oleū. ℞. Staphiſagrie. Condiſi. añ. ʒ.iiy. Piretri. ʒ.vi. Calamēti mōtani ſicci. ʒ.xy. Coſti. ʒ.x. Caſtoꝛei. ʒ.v. Tere ⁊ decoque in vaſe vitreo cū vini odoꝛifiri. lib.iy.5. ℭ Poſtq̄ infuſe fuerint in eo diebus duobus vſqz ad mediuz vini. Deinde manibus fricatione vebementi cola: ⁊ funde ſup ipſuz olei de keiri: aut olei ſiſamini. lib.i.5. Et decoque vſqz ad ꝓſumptionē vini. Deinde ꝓyce ſup ipſum Euforby recentis ⁊ albi. ʒ.iiy. triti ꝓtritione vltima: ⁊ coquatur cum eo. ℭ De condiſi eſt ſpecies elleboꝝ albi.

Oleum de semine lini Mesue confert ad spasmum ⁊ lenit durities neruoꝝ:⁊ iucturarū:⁊ ē medicina magna egritudinibus ani sicut sunt apostemata:⁊ bemorroide:⁊ ragadie:⁊ doloꝛi pulsatiuo. Et modus operationis eius est sicut olei sisamini preterq̄ non oportet vt excozientur semina lini.

Oleum de cucurbita Mesue valet ad inflāmatiões sedat ybicūqꝫ sint:⁊ lenit asperitates etiā pectoris ⁊ pulmonis:⁊ sedat apostemata calida:⁊ pleuresiꝫ. Cui⁹ pmixtio. ℞. Succi rasure tenerrime cucurbite. Florū eius. aā.ʒ.iiij. Olei oliuaꝝ incōpletarū. lib.iij. Tria hec reponant̄ in vase vitreo:⁊ facias prout ostendi tibi in oleo mentbe absinthy taꝫ de decoctione q̄ expositiõe ad solē:pmutatione succi:⁊ rasure. ¶ Olea oia frigida perfectioza fiunt cū oleo incompleto q̄ cū completo:⁊ si pur cū completo fiunt lauari doꝫ cū aqua fontis bis vel ter:calida vo olea fieri debent cum oleo completo absqꝫ lotione.

¶ Pōt etiā fieri oleū ex semine cucurbite per expressionem quemadmodū fiunt alia olea ex seminibus:⁊ erit superiori temperantioꝛ:⁊ nature magis conformis.

Oleum de floꝛibus papaueris Mesue sedat doloꝛes calidos:⁊ facit somnū. Cuius pmixtio. ℞. Flozes folia ⁊ capita papaueris viridia contusa. ʒ.iij. Oleū oliuarū incomplerū. lib.i. ¶ Reponant̄ duo hec in vase vitreo:⁊ obturet̄ os vasis:⁊ soli exponatur p dies vij. deinde bulliant in duplici vase per boꝛas tres: postea coletur manibus fortiter exprimendo:⁊ hoc fiat bis semper noua folia capita ⁊ flozes inouando stando qꝫ ad solē: ⁊ bulliendo ad ignez vt supra. Tertie vo colature adde supascriptam quantitatem foliozum florum ⁊c. Contusis vt supra. Et bis addas Aque infusionis papaueris. lib.i. Et stringe oꝛificiuꝫ vasis:⁊ expone soli per dies.xl. deinde cola manib⁹ exprimēdo:⁊ iterū in dcō vase reponant̄:⁊ soli exponant̄:⁊ ibi permittant̄ vsqꝫ ad ꝓsumptionē aque.

¶ Istud oleꝫ fieri etiā pōt ex solo semine per expressionem vt fit oleū amigdalarū ⁊ seminum. ¶ Infusio papaueris fit vt infusio violaꝝ: excepto q̄ in illo solum flozes accipimus: in isto vo flozes folia ⁊ capita: omnium. ʒ.iij. ⁊ confranganꝫ: in reliquis fit vt illa ⁊c.

Oleum de iunipero Mesue confert ifectionibus cutis:⁊ malo moꝛtuo tibiarū ⁊ serpigini:⁊ cancro:⁊ vulneribus malis. Et modus faciēdi talis est. ¶ ℞. Lignoꝛum eius quantitatem sufficientez:⁊ scinde in frusta ⁊ imple ex eis volium magnum vitreatū interius: cuius oꝛificiū sit arctum ⁊ fac foueā in terra ⁊ ꝑpara parietes eius cū terra figuli. Deinde pone ollam vitreatā ex directo in fundo fouce babentē oꝛificiū amplū:⁊ cooperiat lamina ferrea subtili prefoꝛata foꝛaminibus multis sicut cribratoꝛiū triticiꝛita q̄ lamina vndiqꝫ olle oꝛificiū cooperiat. Deinde sup lamina preparat̄ oꝛificiū volų ex inuerso:⁊ ꝑparet̄ cū terra figuli vt nibil ex vtrisqꝫ oꝛificijs respiret. Post illud accende ignē sup totū coꝛpus volų ⁊ dimitte ardere sic per boꝛas.vj. manabit eni ex ārte bac oleū quod reconde ⁊ administra vbi oꝛoꝛtet.

Paluis cozdialis dulcis Magistralis. Iuamentū magnū ad egritudines cerebri cozdis stōchi ⁊ epatis ⁊ letificat coꝛ:⁊ nos fuimus experti:⁊ valet ad tremoꝛem cozdis:⁊ syncopim:⁊ qñ gs tristat̄ ⁊ nescit radicē: ⁊ facit oꝛis odoꝛē bonum. Cuius pmixtio. ℞.

Fragmentoꝛū cozdialiuꝫ cōmunium scilicet.	Granatarum.
Zaphiroꝛum.	Yacintoꝛum. aā.ʒ.vj.
Smeraldoꝛum.	Lozallozum rubeoꝛuꝫ.
Rubinoꝛum. aā.ʒ.vj.	Lozallozum alboꝛum.
Rasure eboꝛis. aā.ʒ.iij.	Rasure coꝛnu cer:
Seminis acetose.aā.ʒ.vj.	sunt aliqui qui ponunt.
Margaritarum. ʒ.i.	Terre sigillate. ʒ.i.
Conterātur oia p se subtilissime ⁊ reseruentur. Et	Zucchari albi ⁊ fini. ʒ.xxiij. Foliozum auri ⁊ argenti. aā. numero.xl.

¶ In hac compositione ꝛucchaꝝ apponit̄ duplici causa. Primo vt sit magis gustui delectabilis. Scōo vt citius a nā attrahat̄. ¶ Prescripta aūt qūo coꝛ ꝓfoꝛtent vel rōne nutrimenti vel q̄litate vel occulte ꝓprietas in qōne mea de remouentib⁹ venenositatē ⁊ malitiā narcoticoꝝ a mēbris p̄cipalibus subtiliter excussi: quantum vo ad locum istum pertineat dico quod agunt ⁊ ratione qualitatis ⁊ ratione proꝓrietatis occulte:⁊ hoc magis.

Puluis cōtra vermes magistralis amara est. ℞. Coꝛnu cerui vsti.

Granelle preparate.i. berbe ianue.	Ossis de coꝛde cer. ʒ.iij.
Diptami.	Zaphiroꝛum.
Myrre.	Smeraldoꝛum.
Tromentille.	Rubinoꝛum.
Seminis caulium.	Granatarum.
Seminis acetose.	Yacintoꝛum. aā.ʒ.i.
Seminis coꝛiandroꝛum. preparatoꝛum.	Reubarbari electi. ʒ.i.ʃ. Seminis leuistici. ʒ.x. Foliozꝛ auri numero. xl.
Seminis poꝛtulace.aā.ʒ.iij.	

¶ Granella hoc modo preparatur: mundet̄ ab omni immunditia:⁊ super eam proyciatur acetum quo cooperiatur:⁊ omni die acetum permutet̄:⁊ hoc fiat per dies nouē: deinde extrahatur ab aceto:⁊ super assidē dilatetur ⁊ permittatur vmbra exsiccari.

Puluis pro botio montagnane exiccans multum. ℞.

Auellanarum	Nucis muscate.
Spongie combuste.	Gallarum.
Bale marine combuste.	Aristologie longe.
Charte combuste.	Cinnamomi.
Ossis sepie.	Elleboꝛi albi.
Seris plātaginis. aā.ʒ.iij.	Elleboꝛi nigri. aā.ʒ.vj.
Trium piperum.	Limature acus ꝑparate.
Zinçiberis.	Cineris coꝛticum ouoꝝm. aā. ʒ.ʃ.
Salis gemme.	
Lapidis pumicis. aā.ʒ.vj.	

Conterant̄ subtilissime ⁊ detur omni die. ʒ.i. cum aqua saluie per duas boꝛas ante cibos optimū effectum.

¶ Spongia hoc modo comburit̄. pmo bene lauetur ⁊ purgetur a lapidibus interioꝛibus: deinde furno temperato exiccetur deinde cōburat̄. Et cognoscit̄ eius cōbustio qñ omnis eius pars puluerizari pōt:⁊ hoc mō comburit̄ etiā charta. causa q̄re duo hec cōburūt̄ est vt sint magis coꝛrosiua ⁊ penetratiua. ¶ Modus incinerandi coꝛtices ouoꝝ positus est supra in electuario de cineribus. ¶ Limatura vo acus preparatur eo modo quo scoꝛia ferri vt in electuario de scoꝛia ferri ostenditur.

Puluis Ducis: siue puluis pro stomacho magistralis valet ad confoꝛtandum stomachuꝫ ⁊ ad calefaciendum. ℞.

Cinamōi subtil⁹ ⁊ electi.ʒ.vj	Cardamomi scilicet maioris ⁊ minoris.
Zinçiberis.	Cubebe.
Halange. aā.ʒ.i.	Piperis longi. aā.ʒ.i.
Hariofilozum.	Zucchari albi. ʒ.vi.
Nucis muscate. aā.ʒ.i.	

¶ Misce ⁊ fiat puluis pistando prius species: deinde ꝛucbarum. ¶ Ad faciendum compositionem banc bonam pro omni. ʒ.i. specierum apponi debet. ʒ.i. ꝛucchari si perfecta ⁊ bona esse debet.

Puluis

Puluis sene Montagnane in suo antidotario: valet. ℞.
Folliculozum sene. ʒ.i.ʒ. Linnamomi.
Zinçiberis. Tartari. aā.ʒ.i.ʒ.
Macis. aā.ʒ.iy.
Terank omnia satis grosso modo.ꝛ dosis eius est. ʒ.i.
¶ Folliculi ponēdi sunt in hac compositionē:qz sunt meliozes totius plante magisqz solutiui.in folys vo virtus est debilis valde ꝛc̄.

Puluis sene magis solutiuus magistralis. ℞.
Folliculox sene. ʒ.ix.
Tartari. ʒ.iiy. Salis indi. ʒ.iiy.
Macis. ʒ.iy. Diagridy. ʒ.ʒ.
Linnamomi. ʒ.i.ʒ.
Terank oia satis grosso mō ꝛ fiat puluis. ꝛ dosis est ʒ.ʒ.
¶ Tartarus quod apponi debet in hac compositione est tartarum vini albi: eo qz magis solutiuum est ꝛ penetratiuum q̄ tartarum vini nigri.

Puluis pro epithimate cordiali magistralis: ꝛ ego eum fieri facio. ℞.
Flozum bugloſſe. Seminis acetoſe.
Flozum boraginis. Ligni aloes.
Flox meliſſe. aā.M.ʒ. Hariofilox. aā.ʒ.i.ʒ.
Sandalozum omnium. Croci. ℈.ʒ.
Roſax rubeax. aā.ʒ.y. Margaritax. ʒ.ʒ.
Doronici. Muſci. gra.iy.
Been albi ꝛ rubei. Cāphore. gra.vi.
Karabe. Fragmentozus precioſozum
Oſſis de corde cerui. omnium. ʒ.i.
aā. ℈. iiy. Corralli vtriuſqz.
Corticum citri. ʒ.i.ʒ. Spody. aā.ʒ.ʒ.
Conterank omnia p ſe:deinde miſceank ꝛ vſui reſeruek.
¶ Flozes oēs in vmbra exiccari debēt. Nā ſi in ſole exiccētur pars ipſox depderet.ſol eni reſoluit ptes ſubtiles ꝛ vapozoſas. ¶ Apparet gbuſdā extraneū q̄ in hac cōpoſitione frigida:ꝛ que ad infrigidandū facta eſt crocus apponak:ſed boc factū eſt vt dirigat vtutē aliax medicinarum ad coꝛ.ꝛ ſic iſtruit Auic.fen 4.ª primi.capło ꝛ°.

Puluis pro ſacculo cordis magiſtralis ſic fit. ℞.
Flox boraginis. ʒ.ʒ.
Flozum bugloſſe. Oſſis de corde cerui. ʒ.i.
Flox meliſſe. aā.ʒ.ʒ. Corralloꝛ rubeoꝛ.
Roſax rubeax. ʒ.y. Seminis acetoſe.
Flox camomille. Corticū citri. aā.ʒ.ʒ.
Flox anthos.i.flozus roſmarini. aā.ʒ.i.ʒ. Ligni aloes.
Spody. aā.℈.y.
Sandaloꝛ omnium. Croci.
Been albi ꝛ rubei. Sete crude. aā.gra.x.
Boli armeni. aā.ʒ.i. Cāphore. ℈.ʒ.
Miſce ꝛ oia groſſo modo puluerizenk ꝛ vſui reſeruetur.
¶ Due preſcripte compoſitiones ſpecierum ſunt terende groſſo modo:ꝛ per cribrum medicinax tranſeunde vt cōmodius poſſint in ſacculis ſtare:ac vt virtus ipſarum longiozi tempoze duret.ꝛ ſic finis imponitur. ¶ De pulueribus fuit opinio quozundam q̄ virtus earuꝫ duraret vſqꝫ ad ſex menſes.Sed huic opinioni ego non adbereo:eo qz in ſpatio ſex menſium virtutes puluerum reſoluūtur ꝛ efficiuntur debiles.Igitur dicas q̄ per duos menſes conſerūatur in bonitate ſua:ꝛ non plus.

Puluis pro ſacculo capitis magiſtralis. ℞.
Flox camomille. M.ʒ.
Sticados. Lubebax.
Maiozane. aā.M.ʒ. Nucis muſcate.
Macis. Corticum citri.
Maſticis. aā.ʒ.i. Roſarum. aā.ʒ.i.
Corralloꝛ rubeoꝛ. ℈.y. Salis vſti. ℈.iiy.
Conterank bec ꝛ in pecia ponank:ꝛ capiti approximētur.
¶ Quantitas ſupraſcriptax ꝛ infraſcriptax ſpecieruꝫ in facculis apponenda eſt ʒ.i.pro ſingulo vel ʒ.i.ʒ.ad plus. Forma ſacculi capitis debet eſſe quadrata ad latitudinez palme manus. Sacculus vo pro corde debet babere formam cordis ꝛc̄.

Puluis reſtrictiuus magiſtralis. ℞.
Boli armeni. lib.i.
Myrtilloꝛ. ʒ.vi. Thuris. ʒ.i.
Sāguinis draconis. ʒ.iy. Roſax rubeax.
Maſticis. ʒ.i. Balauſtiax. aā.ʒ.y.
Conterank ſubtiliter ꝛ vſui reſeruentur. ¶ Omnes ſpes puluex in hac ſumma ſupra deſcripta ſubtili ſunt conterē de:ꝛ per ſpiſſum ſedatium ſunt tranſeunde ꝛc̄.

Puluis pro mingentibus in lecto montagnane efficax multum. ℞.
Stomachoꝛ gallinax p̄ paratoꝛ. ʒ.iiy. Agrimonie. ʒ.i.
Lineris ericy cōbuſti. ʒ.iy.
Cōteranк oia ꝛ detur patiēti ʒ.i.cū pauco vino vel brody qñ vadit dormitū. ¶ Stomachi gallinax b mō ꝓparāk. Accipe aquā capitelli calidā in liſciuy quātitatē ꝓueniētē ꝛ ifundas ſtomachos gallinax vel caponoꝛ p̄ horam:poſtea ablue duabus vel tribus vicibus:deinde abiecto liſciuio infunde in vinō vermiglio:ꝛ ſicut feciſti de liſciuio ſimiliter fac ablutionē in vino.Et etiaz in aqua de nouo infunde aquā vt ſupra.Et poſtea in vino mutādo vt dealbētur:portenk in furno a quo nouiter panis fuerit extractus ꝛ p̄mittank exiccari ꝛ reſeruenk vſui ꝛc̄. ¶ Ericius comburitur eo modo quo lepus comburik:ꝛ modus combuſtionis poſitus eſt in electuario de cineribus.

Puluis pro bombardis ꝛ ſchiopettis. ℞.
Salis nitri. ʒ.iiy.
Sulpburis. ʒ.y. Carbones ſalicis. ʒ.i.
Piſtentur omnia ſubtiliter:ꝛ fiat puluis.

Puluis pro implēdo dactylos pro mulieribus grauidis pro comedendo. ℞.
Maſticis electi. Myrtillozum.
Thuris albi. aā.℈.i.ʒ. Boli armeni.
Sāguis draconis fini. ℈.ʒ. Hzane electe. aā.℈.ʒ.
Piſtenk omnia ꝛ ponantur ʒ.i.ſupraſcriptax ſpecierum pro ſingulo dactylo abiecto oſſide interiozi:ꝛ inuoluatur in papyro ꝛ linpbetur cū vino vermiglio:ꝛ ponatur ad calefaciendū ſubtus bernices calidas:ꝛ detur mulieribus dubitantibus diſperdere ꝛ bonum eſt.

Paſtonū p̄ philomenis ſic fit. ℞. Farine cicex fractoꝛ groſſo modo lib.i. Amigdalax mūdatax ʒ.vi.ꝛ ſimul bene icoꝛporenk ꝛ piſtenk:deinde accipe butyri recētis ʒ.iy.ꝛ pone in captia ꝛ liquefac:ꝛ poſtea adde croci ℈.iy. ꝛ miſce oia ſimul in captia ꝛ pone ſup ignē ſemp agitādo cū ſpatula ꝛ nō detrabe ab igne donec erit ſiccū paꝛ:ꝛ poſtea pone ad cribellū vt totū tranſeat:ꝛ ſi nō vult trāſire itex reſiduū pone ad ignē ad exiccandum donec exeat totum de cribzo ꝛ ſerua.

Pillule elefangine Meſue:ꝛ interpretantur pillule de aromatibus ex inuentione noſtra:valent ad dolozem ſtomachi ꝓpter flegma ipſum:ꝛ ſunt vehementis iuuamenti in mundificando ſtomachum ꝛ cerebrum ꝛ humozes groſſos ꝛ iſtrumēta ſenſuum:ſtomachū vo confortant ꝛ digeſtionem procurant. ℞.
Linnamomi electi. Nucis muſcate.
Lubebe. Cardamomi maiozis ꝛ minoris.
Ligni aloes.
Calami aromatici. Hariofilozum.
Macis. aā.ʒ.yiy. Aſſari. aā.ʒ.yiy.

Masticis.	Carpobalsami. ʒ.viij.
Squinanti.	Absinthij sicci.
Spice. aũ.ʒ.viij.	Rosaꝝ rubeaꝝ. aũ.ʒ.v.

¶ Terañ hec oia ꝓtritione grossa ꝛ ifũdañ sup ea aque lib.xij.ꝛ coquañ vsqʒ ad ꝓsumptionẽ duaꝝ ptiũ: deinde fricañ manibꝫ ꝛ colañ exꝑmẽdo aquositatẽ eius: postea accipe aloes sucotrini lib.i.ꝛ lauẽ in scutella lapidea vitreata lauationibꝫ pluribꝫ cũ aqua pluuiali: postea remota aqua ꝓpciaẽ sup eũ de ꝑdicta decoctiõe lib.ij.ꝛ ponaẽ in sole ꝛ ꝑmittaẽ desiccari oĩ die cũ spatula agitãdo: deide post ipsius exiccationẽ ꝓteranẽ subtilr ꝛ pulueriçenẽ ꝛ superponaẽ. ℞. Myrre. Masticis. aũ.ʒ.v. Croci. ʒ.iij. Et ea ꝑmisce cũ aloe loto: ꝛ post residuũ decoctionis adde ꝛ soli expone oĩ die cõmiscẽdo cũ spatula: ꝛ tãtũ ꝑmittaẽ stare ꝙ exiccenẽ ꝛ serua. dosis est ʒ.i. vsqʒ ad aũ. i.

¶ Iste pillule nõ possunt ꝓfici nisi semel in anno. s. pillule elefangine. in estate. s. in mẽse Juny vl mẽse July. ꝛ sic tñ ista spẽs pillularꝫ ꝑ annũ ꝓseruaẽ in sua vtute ꝛ nõ plus.

¶ Magna diuersitas reperiẽ in Mesue de dosi rosaꝝ ꝛ absinthij. gdã ponũt aũ.ʒ.v. gdã võ ʒ.v. ꝛ ista lra verior ꝛ melior est. nã rose ponũẽ vt expellãt malitiaʒ caliditatis aloes a stomacho ꝛ capite. absinthium võ vt aggreget sua stipticitate ptes laxatas ab aloe. ℥re ʒ.v. est dosis que in dicta recepta apponi dʒ. ¶ Aloes lauaẽ cuʒ aqua pluuiali ꝓpter hãc causam: qꝛ illa subtilior est ꝙ cõmunis: ideoqʒ magis penetrat ꝑ oẽs ptes aloes ꝙ posset cõmunis facere ꝓpter grossitiẽ sue subẽ. ℥re cũ illa lauẽ. ¶ Aloes lauaẽ hoc modo. Accipe de aloe sucotrino mũdo ꝙ cito franga-tur ꝛ boni sit odoris quãtitatẽ quã volueris bñ teraẽ ꝛ cribelleẽ: deinde ꝓciaẽ in scutella lapidea vitreata ꝛ roreẽ aloes ex aqua pluuiali donec ibibaẽ ab ea ꝑ totũ: deide soli exponaẽ ꝛ exiccari ꝑmittaẽ ab illa aqua. Et cũ desiccatũ fuerit iteꝝ teraẽ: ꝛ ꝛ° iteꝝ ibibatur ex aqua pluuiali ꝛ dimitte siccari sicut ꝓius: ꝛ iterato hoc facias ꝛ ʒ° vsquequo aqua oẽs partes eius penetrauerit. ꝛ hoc modo aloes erit lotum: nec alio modo lauari debet.

Pillule masticine Petri de ebano sup additionibꝫ factis Mesue. capl̃i. ꝓseruãtes stomachũ ab oĩ lesione itrinseca: nec ꝑmittũt humores putrefieri in eo: imo absergũt ꝛ mũdificãt rugas ꝛ parietes: ꝛ ꝙ assiduat vsuʒ earum diebus singulis permanebit illesus a doloribus stomachi: nec a doloribꝫ capitis vexabiẽ vnq̃: ꝛ nihil est oculis mihi crede solubriʒ istis: ꝛ ꝙ tristañ subueniũt: ꝛ est medicina matricis viscose ꝛ viscerum interioꝝ. ℞.

Masticis. ʒ.iij.	Agarici albi. ʒ.iij.
Aloes electi. ʒ.x.	

Misce ꝛ fiãt pillule cũ succo altilie. i. succo artbemisie: ꝛ põt etiã reformare cũ syrupo de sticados. dosis est pille ij. vel iij. qñ vadit dormitũ: ꝛ põt reçipi ꝑm mẽte volũtatũ vsqʒ ad xxi. aut ʒ.i. vel. ij.

¶ De altilia aut altimilia ꝙ idem est. o quanta differẽtia reperitur in hac maxime ab ignorantibus aromatarys. Quidam dicunt ꝙ altilie est vinum vel sapa vel rob. falsum est. si Conciliatoꝛ diceret confitiantur cum tile esset vinum coctum: sed ait cum succo altilie. i. artbemisie. naʒ istud vocabulum ego met audiui in Yspania: ꝛ dicunt altimilia. i. artbemisia. Auic. in ʒ° canonis in tyriaca Esdre inquit. succi altilie ꝛ est albelengesif. ꝛ dicitur abzotanum syluestre. ergo est artbemisia. nam albelengesif apud Ha-lenum in 6° simplicium est artbemisia. Preterea Cõcilia-toꝛ seu Petrus de Ebano dicit ꝙ cõpositio barum pillu-larꝫ est medicina matricis. vitiose ꝛ viscerꝫ interioꝝ. put su-pra scripsi. ergo artbemisia ad idẽ mirabilr valet: ꝛ sic est ꝙ altilia est mater herbaruʒ siue artbemisia. Et loco eius põt poni syrupus de sticados vt supra dictum est.

Pillule auree Nicolai ab excellentia auri: sicut eniʒ auꝝ iter alia metalla precioſissimuʒ habet: sic pillule iste inter alias meliores approbantur: purgant caput: acuunt visum: ꝛ aurium auditum: ꝛ ꝓferunt vento-sitati stomachi ꝛ intestinoꝝ: ꝛ conferunt colice: ꝛ purgant sine molestia ꝛ sunt in vsu. ℞.

Aloes electi.	Seminis feniculi. ʒ.i.ʃ.
Diagridij. aũ.ʒ.v.	Croci.
Rosaꝝ rubeaꝝ.	Colloquintide interiozis.
Seminis apij. aũ.ʒ.ij.ʃ.	Masticis. aũ.ʒ.i.
Seminis anisi. ʒ.i.ʃ.	

¶ Pulueriçenẽ nõ multũ subtilr ꝛ formenẽ pillule cum aqua ifusionis dragagãti. ¶ De colloquintida iter doctoꝛes est discordia. multi ponũt qñ reperiũt interioris collo-quintide ꝛ semina ꝛ pulpã vt vult circa istãs: ꝛ male faciũt. alij võ ponunt pulpã sine semine: vt alij oẽs scribunt doc-toꝛes ꝛ isti melius faciunt: ꝛ sic cõiter ab oĩbus ponit vt Seruitoꝛ de mõ ꝑparãdi ponit: ꝛ sic Mesue in descriptio-ne trociscoꝝ alandal iubet illam a granis mundari.

Pillule de quatuoꝛ rebus ꝑm Franciscum de pede-montium in capitulo de dolore intestinoꝝ ꝛ medicinis eius ꝛ sunt expertissime. ℞.

Colloquintide. loco ei° tro-ciscoꝝ alandal.	Salis gemme.
	Diagridij. aũ.ʒ.ij.
Serapini. aũ.ʒ.ij.	

¶ Teranẽ ꝛ ꝓficianẽ cũ succo porri: iste pillule nõ sũt in vsu apud nos: dicunẽ aũt de quatuoꝛ rebus a quatuoꝛ sim plicibus que in ipsis ingrediunẽ sine liquore.

Pillule turbithate ꝛ dicũẽ auree Mesꝫ ꝛ sũt ꝑme: cholerã ꝛ flegma sine molestia purgãt: sto-machũ ꝛ epar ꝓfortãt: ꝛ digestionẽ ꝑcurãt. ℞.

Turbith albi ꝛ boni. ʒ.xvi.	Rosarum. ʒ.vij.
Aloes. ʒ.xij.	Croci. ʒ.iij.
Masticis. ʒ.vij.	

Pulueriçentur ꝛ conficiantur cum succo absinthij.

¶ In istis pillulis non ponitur çinçiber: ꝛ hoc est vt debi-liores sint: ꝛ a longe nõ trahant qõ secus facerent si in eis poneretur çinçiber eni ꝑmixtũ cuʒ turbith fortificat ipsius solutionẽ: ꝛ facit ꝙ a longinquo attrahat.

Pillule aggregatiue ex iuẽtione nr̃a Mesue: q̃ sũt in vsu ꝓiungẽtes aggregationẽ exptoꝝ iua-mẽtoꝝ ad febres antiquas ꝛ ad febres diuersitatis ꝛ ad egritudines capitis stomachi ꝛ epatis: ꝛ educunt putrefa-ctiones vtriusq̃ cholere ꝛ flegma: ꝛ mũdificãt istrumẽta sensuũ: ꝛ sunt mundificatiuum bonum. ℞.

Mirabolanoꝝ citrinoꝝ.	Polypody. ʒ.ij.
Rauedseni. aũ.ʒ.iij.	Turbith.
Succi eupatorij.	Aloes. aũ.ʒ.vi.
Succi absinthij. aũ.ʒ.ij.	Masticis.
Diagridij. ʒ.vi.	Rosaꝝ rubeaꝝ.
Mirabolanoꝝ kebuloꝝ.	Salis gemme.
Mirabolanoꝝ indoꝝ.	Epithimi.
Agarici albi.	Anisi.
Collognti. iteriozis. aũ.ʒ.ij.	Zinçiberis. aũ.ʒ.i.

Misce ꝛ reformentur cum electuario rosato Mesue: oi-bus prius pulueriçatis. dosis est ʒ. i. vsqʒ ad i. ʃ.

¶ Nota ꝙ succi itrãtes in istis ꝛ alijs pillulis seu ꝓfectio-nibus ℔ mõ fiũt. Accipiaẽ absinthiũ ꝛ bene ꝓteraẽ: dein-de in pecia rara iuoluaẽ: postea cũ torculari exprimatur ꝛ absqʒ alia colatura in vesica ponaẽ ꝛ soli ad exiccandũ ꝑ-mittaẽ. si eni a ꝑte grossa colareẽ i vesica nihil remaneret: eo qꝛ pars aque a sole ꝓsameretur: ꝛ vt de absinthio dico: ita ꝛ de alijs oĩbus herbis intelligatur: ꝛ ꝑ annum ꝓseruatur.

¶ Nota ꝙ iste pillule ꝛ pillule de bermodactylis mino-res ꝛ de bermodactylis ex iuẽtione nr̃a Mesꝫ reformenẽ

cū electuario rosato Mesue: ꝛ non cū electuario de succo rosax sicut faciūt gdā ignari ꝛ aromatary q reformāt cū suprascripto electuario de succo rosax: ꝛ ℔ pp auaritiam. ¶ Nota ꝛ isup q si simplr scriptū repies pillulax aggregatiuax de istis suprascriptis est itelligēdū ꝛ nō de alys.

Pillule de fumoterre Auic. libro 4°. Fen 7ª. capło de scabiei cura. purgant materias adustas: ꝛ conferunt scabiei. Cuius permixtio. ℞.

Mirabolanox citrinox. Scamonee. ʒ.v.
Mirabolānox idox. aū.ʒ.v. Aloes sucotrini. ʒ.vy.

¶ Puluerizent oia nō multū subtilr. Et ꝓfice cū succo fumiterre depurato aut cū aqua fumiterre irrozādo ea: ꝛ dimittat ad solē donec exiccēt: ꝛ ibibat vice altera: ꝛ dimittat donec exiccet: ꝛ fiat illud tribꝰ vicibꝰ: ꝛ in oī vice fiat sicut sozbitio: deide dimittat donec ispissēt: ꝛ cū factū fuerit fiāt ide pille. ¶ Hic itelligēdū est ꝛ in oibus alys locis in ḡbus scribunt mirabolani q solū cortices amotis ossibus accipi debē mirabolani. ¶ Modus faciendi suprascriptas pillas videt obscurꝰ: ſz ℔ mō fieri debēt. Terant ꝑscripta in eis: deide irrozent succo fumiterre cocto ꝛ depurato: aut aqua fumiterre intātū q oēs partes ipsax penetrēt: deinde in sole ad exiccādū ponant ꝛ ante ꝑfectam exiccationē: sed post aliqlē suctionē itex aque fumiterre irrozent ꝛ soli exponant: ꝛ boc ter fiat. vltimo in sole exponant ꝛ tantū ꝑmittant donec pillulax formam accipere possint: deinde remoueant ꝛ conseruentur.

Pillule de meçereon Mesue: ꝛ sunt medicina mirabilis ad hydropisim ꝛ educunt aquaz citrinam ꝛ sunt experte. Cuius permixtio. ℞.

Foliorum meçereon preparatorum. ʒ. v.
Mirabolanorum citrinorum. ʒ. iiy.
Mirabolanorum ɛebulorum. ʒ. iy.

¶ Misce ꝛ puluerizentur omnia non multum subtiliter ꝛ confice cum aqua endiuie in qua dissoluti sint tamarindi ꝛ tereniabin. aū. ʒ. i. ꝛ fiant. dosis est ʒ. i. ʒ.

¶ Meçereon preparatur hoc modo. Infundat in fortissimo aceto ꝛ per diem dimittatur ꝛ exiccari permittatur: deinde conteratur ꝛ administretur: hoc enim modo parat vt serositas ꝛ inflammatio que in eo est amoueat: parum enim sustinent de decoctione: ꝛ laboriosa cōtritio virtutem eius destruunt ꝛ resoluunt.

Pillule de biera simplici Hal. 7ª terapētice. caº 12°. valet ad vniuersas passiones capitis: aurū ꝛ oculox: stomachum ꝛ splen purgant. ℞.

Speciex biere simplicis Haleni. ʒ iiy. Et conficiant cuz melle rosato ꝛ fiant. Nec aliud est addendū nec diminuendum: ꝛ hoc modo Halenus describit loco allegato.

¶ Necessitas cōpositionis pillulax fuit: qz medici volentes dare substātiā medicine in forma in qua diu moretur in stomacho oportuit eas aptare in forma pillulax: cuz solidum magis in stomacho stet ꝙ queqz alia forma.

Pillule de biera cōposita siue de biera cuz agarico magistrales: valēt ad dolorē capitis: pectus mundificant: ꝛ humores grossos ꝛ putridos: ꝛ conferunt asmati ꝛ tussi antique. ℞.

Spēx biere simplicis Haleni. Aloes boni puluerizā.
Agarici trociscati. aū. ʒ. iiy. ti. ʒ. viy.

¶ Misce ꝛ cū melle rosato fiāt pillule. ¶ In hoc libello notandū est q aliquibus in descriptionibus ꝛ compositionibus reperit terant. ꝛ in aliquibus conterant: ideo differentia est inter tero ꝛ ꝓtero. Terere enim idem est qđ rez aliquam diuidere per partes grossas. ꝓterere vo idem: est qđ rem diuidere per partes subtilissimas: imo quando intendo species subtilissime teri debere scribo ꝛ dico ꝓterātur. Quando vo volo q grosso modo puluerizent dico ꝛ scribo terantur. quare ꝛ in suprascriptis ꝛ infrascriptis cō positionibus ad hoc aduertatur.

Pillule de biera magna Haleni: valent ad diuersas capitis passiones: auriuz ꝛ oculox ꝛ stomachum: ꝛ optime purgat: ꝛ causas epatis: ꝛ splenis duritiem mollit ꝛ extenuat: vesiceqz proficit. ℞.

Cinnamomi fini. Squinanti.
Rosax rubeax. Radicum assari.
Spice. Uiolarum.
Masticis. Epithimi.
Xylobalsami. Agarici albi.
Carpobalsami. Turbith albi.
Lasse lignee. Colloquintide. aū. ʒ. i.
Absinthy. Aloes boni. ʒ. y.
Croci. aū. ʒ. i.

¶ Puluerizentur omnia non multum subtiliter: ꝛ fiant pillule cum vino aut cum melle rosato.

Pillule fetide maiores Mesue de mēte Hal. exprox iuuamētox ad egritudines oēs neruorū que sunt a materia grossa viscosa difficilis eradicationis ꝛ ad dolores iunctuax qui sunt ab eadem causa ꝛ ad oēs dolores totius corporis qui eandē habēt naturam: similr ꝛ ad vertiginem: ꝛ ad epilepsiam: ꝛ emigraneā difficilem: ꝛ sodam ꝛ morpheam ꝛ albaras ꝛ lepram. ℞.

Serapini. Dermodactyloꝝ. ʒ. y.
Armoniaci. Diagridy. ʒ. iy.
Oppoponaci. Cinnamomi.
Bdelly. Spice inde.
Colloquintide. Croci.
Darmel. i. semen cicute. Castorei. aū. ʒ. i.
Aloes. Turbith albi. ʒ. iiy.
Epithimi. aū. ʒ. v. Zinçiberis. ʒ. i. ʒ.
Alsebzā. i. exula: ꝛ colligit in mēse octobris. Euforby. ℈. y. ʒ. y.

Terant oia ꝛ gūme dissoluant in aqua pozri ꝛ fiāt pille.

¶ Nota de mēte auctoris pandetax: q barmel scripturz per b idem significat qđ semē cicute. qñ vo scriptum p a idez est qđ semen rute. Ex boc igit itelligas q diuersus modus scribendi diuersificat nomen vocabuli. q̄re semp respiciende sunt litere ꝛ syllabe vocabulorū componentes in medicina scriptum: eo q variatur ꝑm varietatem compositionis literarum. quare bene nota.

Pillule fetide minores Mesue: que sunt in potestate maiorum. ℞.

Serapini. Myrre. ʒ. v.
Armoniaci. Turbith albi. ʒ. x.
Oppoponaci. Colloquintide. ʒ. vi.
Bdelly. aū. ʒ. v. Dissoluant gumme in aqua pozri ꝛ cetera terantur ꝛ cum ea conficiantur.

¶ Unū ḡnale hic nota ꝛ icidenter. Q illud qđ de nā sua ē aromaticū: quāto est aromaticius tāto meliꝰ: ꝛ qđ est fetidū quāto fetidius tanto meliꝰ: excepto aloe. Silr oē qđ dz bne aliquē saporē: quāto in suo sapore est itēsiꝰ tāto melius: excepto aloe. Nā cū sit de nā rex amaritudinē habētium: quāto minus amax tanto laudabilius. ¶ Gumme dissoluant in aqua pozri vel in aceto vel in aliquo alio liquore hoc modo. Infundant in aqua vel aceto ꝙ noctē: ꝛ dz acetū vel aqua esse in tanta copia q eas tegat. in mane si gūme totā biberunt aquam vel acetū ꝛ dure sint adiungat ipsox alterus: postea accipias eas ꝛ fricabis manibus sup sedatium: qua fricatione bona transibit substātia. palee vo ꝛ imunditie remanebunt. ꝛ tunc vtere.

Pillule de sarcocolla Mesue in capitulo de sarcocolla: ꝛ in antidotario: ꝛ sūt pillule alie educentes flegma: ꝛ conferunt ad egritudines flegmaticas.

Cuius permixtio hec est. ℞.
Sarcocolle ꝑparate. ʒ.iy. Zinçiberis. ʒ.i.ʒ.
Turbith albi. ʒ.iiy. Salis gemme. ʒ.i.
Colloqntide interiozis.ʒ.i.ʒ. Dissolue sarcocollā in aqua rosata:cetera terantur ꝛ cum ea fiat massa.

¶Sarcocolla hoc modo ꝓparaꝝ. Infundatur in lacte asine per dies quinqʒ semper:ꝛ oi die lac innouando:ꝛ pri mum abyciendo:demum dissoluatur in aqua rosata vt in superiozibus pillulis tibi monstraui.

Pillule de bdellio maiozes Mesue:experte ad fluxum hemozroidaꝝ ꝛ vlceruʒ in eis:ꝛ ad fluxum menstruoꝝ.Cuius permixtio. ℞.

Bdelly. ʒ.i.ʒ. Mirabolanozum emblicozum. ʒ.iy.
Seminis ameos. ʒ.iy. Uenaꝝ adustaꝝ:idest radiꝝ acozi adusti.
Mirabolanoꝝ kebuloꝝ.
Mirabolanoꝝ indoꝝ.
Mirabolanozum bellirizozum. añ.ʒ.y.ʒ. Karabe. añ.ʒ.y.ʒ.

¶Infundatur bdellium in succo pozri:cetera terantur ꝛ cum eo fiat massa:ꝛ dentur pillule in modum ciceris.

¶De pozro nota ꝙ qōdā ē pozrū capitatū.i.trāsplātatū: ꝛ esui illud competit.Aliud est sectile.i.nō transplantatuʒ ꝛ istud vsui medicine cōpetit.Igit̄ de isto fit succus ō quo iste pille reformanť:ꝛ ex his ēt fiat aq̄ vt ꝙ sublimiationē vel ꝙ decoctionē:ꝛ iste vltimꝰ modus magis mihi placet de qua reformēť ꝛ dissoluunť gūme itrātes in pillis fetidis.q̄re nota.¶Diuersitas magna repit̄ in receptis haꝝ pillaꝝ fere oēs Mesue dicūt venaꝝ adustaꝝ.Et bāc īraʒ reprobat Matthe⁹ syl.in synonymis ponit̄ sub cap.690. dicēs:ꝙ est erroꝛ scriptozis:ꝛ ꝙ oꝫ dicere auellanaꝝ adustaꝝ.Sʒ salua semp eius pace in erroꝛe est.sed oʒ dicē veneriaꝝ adustaꝝ:vt a quodā antiquissimo Mesue scriptum reperi.Et ꝙ sic dicē debeat ꝓbꝝ:eo qꝛ venerie.i.acozus.ſ.radix:q̄ radix supra aliquē etiā portata illuʒ ꝓseruat a fluxu sanguis:vt ipse ponit cap.1 81.q̄re seipsuʒ cozrigat.¶Radix acozi ℔ mō aduriť:post ipsam exiccationē ꝙ grossa satis frusta icidatur:deinde super laminā ferreā ignitā iceſsanter agiteť ꝛ reuoluať:donec ꝛ quousqʒ colꝛ eius de toto mutetur:ꝛ tunc remoueať:quia adusta est.

Pillule lucis maiozes Mesue: addūt in vsu ꝛ cozroborant eum ꝛ auditus:ꝛ abstergūt instrumenta sensuum:ꝛ expelliant superfluitates:ꝛ custodiūt sanitatem totius cozpozis:ꝛ ꝓsumiť super eis absqʒ necessitate abstinēdi.Cuius permixtio hec est. ℞.

Rosaꝝ rubeaꝝ. Cinnamomi.
Uiolarum. Anisi.
Absinthy. Seis feniculi.
Colloquintide. Seminis apy.
Turbith. Lassie lignee.
Lubebe. Croci.
Calami aromatici. Macis. añ.ʒ.y.
Nucis muscate. Mirabolanoꝝ citrinoꝝ.
Spice. Mirabolanoꝝ kebuloꝝ.
Epithimi. Mirabolanoꝝ indoꝝ.
Carpobalsami idest lignū balsami. ligneum. Mirabolanozum bellirizozum.
Sileris montani. Mirabolanoꝝ emblicoꝝ.
Seminis rubie. Rauedseni: idest reubarbari. añ.ʒ.iiy.
Squinanti. Agarici.
Assari. Sene. añ.ʒ.v.
Masticis. Eufragie. ʒ.vi.
Bariofilozum. añ.ʒ.y.

Aloes sucotrini ad pōdus oium:terank oia ꝛ ꝓficiank cuʒ succo feniculi ꝛ fiat massa.dosis est a ʒ.y. vsqʒ ad ʒ.iy.

¶De colloqntida pauci sūt qui in receptis ponāt colloqntidā:fundāt se sup dcīs Mesue in descriptione trociscoꝝ alandal:qui dicit.Trociſci alandal qui ponuntur in biera Hermetis ꝛ in alijs ꝓfectionibus loco colloqntide:ac etiā ꝑpter suā venenositatē dicūt nō esse ausi in receptis ponere. Alij vō ponūt colloqntidā ꝛ nō trociſcos alandal dicētes ꝙ magis solutiua est:ꝛ ꝙ a doctozibus ponit̄ in cōpositionibus tāq̄ calcar:vt etiā faciūt diagridiū.ꝛ sic bis rōnib⁹ vary varias cōpositiones faciūt. Ego vō soleo ℔ fieri facere:si in receptis auctozem reperio:cōsidero si in eis ipsius malitiam frangentes sunt posita vel non:si sic audacter illā apponi facio vt in ista recepta.Si non:loco ipsius pono trociſcos alandal:ꝛ hoc est qō dicit bonus Mesue:ꝛ ꝓpter hoc in biera Hermetis posuit in qua multe ꝛ multe sunt medicine venenoseꝛ:ꝛ pauce earum venenositatem cozrigentes:ꝛ tu hoc considerā bene.

Pillule de hermodactylis maiozes Mesue: expte ad dolorē iūcturaꝝ ꝛ podagre frigide. ℞.

Hermodactyloꝝ. Lastozei.
Aloes. Sarcocolle.
Mirabolanoꝝ citrinoꝝ. Euforby.
Turbith. Oppoponaci.
Colloquintide. Harmel.i.semen cicute.
Bdelly. Seminis apy. añ.ʒ.iy.
Serapini. añ.ʒ.vi. Croci. ʒ.i.ʒ.

Cōterāť oia ꝛ cū succo cauliū fiat massa.ꝛ dosꝫ. ʒ.i.in ʒ.y.

¶Colloquintida anteq̄ in cōpositione ponať ꝺʒ vltimate ꝓteri:vt iubet Mesue in capō de rectificatione medicinaꝝ ꝓ trituratiōe:cū dicit.Opʒ ꝙ colloqntida vltime pulueriçenť:nec sit contentus aliquis in trituratione eius.

¶De ꝓtritione itē nota ꝙ duplex est.q̄dā enim est multa:q̄daʒ pauca.multa ꝓtritio fit duabus de causis.Prima vt per illā ꝓtritionē remoueať malitia medicine quantuʒ faceret si grossa esset:ꝛ ob hoc bñ ꝓteriť pulpa colloqntide. Scōa est:qꝛ mēbruʒ qō curare volumus est situatum in remotis partibus:ꝛ imo bene ꝓterende sunt vt medicine reꝛ epatis. Grossa vō ꝓtritio fit duab⁹ de causis. Una est ne vltimata ꝓtritione vtūs medicine ꝛ opatio eius ꝓpria cozrūpať vt scamonea.si in vltimo cōterať deperdit virtutē solutiuā.Scōa est vt multo tempoze remaneat in stomacho ꝛ iuuet digestionē vel magis attrahat:ꝛ sic medicine stomatiche ꝛ solutiue grosso modo ꝓteruntur.

Pillule de hermodactylis minozes Mesue:valent ad podagrā calidā.Cuius permixtio. ℞.

Hermodactyloꝝ. ʒ.v. Rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ.y.
Scamōee ꝑparate. ʒ.y.ʒ. Aloes. ʒ.x.
Mirabolanozum citrinozum. ʒ.iy. Confice cum catartico rosato: idest cum electuario rosato terendo ꝓius terenda:ꝛ da ʒ.y.

¶Catarticū.i.purgatiuū vt doctozes exponūt.igit̄ catarticum rosatū idē est qō purgatiuū factū cum succo rosaꝝ. Et sic electuariuʒ de succo rosaꝝ ꝛ electuariuʒ rosatuʒ dici pōt catarticum rosatū.vez ego magis laudo reformari debere cū electuario rosato:qꝛ illud magis benignum est ꝛ minozi venenositate participat.

Pillule de hermodactylis ex iuētiōe nr̄a Mes. ℞.

Hermodactyloꝝ. ʒ.v.
Aloes. ʒ.v. Mirabolanoꝝ citrinoꝝ.
Zinçiberis. ʒ.y. Turbith. añ.ʒ.iiy.

Et fac pillulas cum electuario rosato:ꝛ da ʒ. y.

Pillule de reubarbaro Mesue:cōferunt ad febres antiquas generatas ex diuersis humozibus viscosis ꝛ putridis multaꝝ putredinuʒ ꝛ dolorem epatis ꝛ principium hydropisis. ℞.

Rauedseni:idest reubarbari. ʒ.iy. Succi liquiritie.
Succi absinthy. añ.ʒ.i.

Masticis. ʒ.i.
Mirabolanoruʒ citrinorum. ʒ.iy.ʒ.
Seminis apy.
Seminis feniculi. aā.ʒ.i.ʒ.
Trociscox diarodō. ʒ.iy.ʒ.

Specierum biere pigre:idest biere simplicis. ʒ. x.
Terantur terenda:ꝛ conficiantur in magdaleone cū aqua feniculi:ꝛ da cum aqua casei ʒ. y. in sero.

℄ Pro reformatione pillularuʒ nota ꝙ nisi pillule reformenꝫ cum aliqua re viscosa nō possunt simul teneri vt faciunt iste pillule:ꝛ pillule cochie que reformanꝫ cuʒ vino albo. Ideo si iste reformarenꝫ cū syrupo acetoso vel cum oxymelle simplici non esset inconueniens:ꝛ pillule cocie cum melle rosato. Igitur vt dico de istis:ꝛ de alijs etiam intelligas que cū aqua vel vino reformantur ꝛc̄.

Pillule inde Mesue:quas scripsit Haly:quaruʒ iuramentum est multum ad egritudines melancholicas:ꝛ cranceruʒ ꝛ lepraꝝ ꝛ morpheā nigrā difficilē:ꝛ sunt bone melācholie ꝛ timori ꝛ quartane:ꝛ ad dolorez splenis ꝛ icteritiā splenalē. Cuius permixtio. ℞.

Mirabolanox nigroruʒ indoruʒ.
Elleborꝝ nigri.
Polypody. aā.ʒ.v.
Epithimi.
Sticados. aā.ʒ.vi.
Agarici.
Lapis iaculi loti. Modus laudi supra oīsus est.
Lolloquintide.
Salis indi. aā.ʒ.iiy.
Succi eupatorij.
Spice. aā.ʒ.y.
Hariofilorum. ʒ.i.
Specierum biere pigre:idest simplicis. ʒ.xy.

Terank ꝛ fiat massa cuʒ succo apy. dosis eius est a ʒ. y. vsqʒ ad auſ. y.ꝛ sunt sane ꝛ experte:ꝛ da cū aqua casei.

℄ Nota ꝙ pillule oēs ꝓseruanꝫ cū bona eax vtute ꝛ operatiōe vsqʒ ad mēses sex. Et debēt teneri in magdaleonibus ꝛ nō in puluere:qz nō ꝓseruanꝫ: imo nullā vel remissam faciūt opationē. Et nō debēt ꝓseruari in loco excessiue calido nec ꝑpe ignē nec ad solē:qz in excessiuā duritiez ꝛ lapideitatē ꝓuertercnꝫ:ꝛ tūc nullo mō debēt aromatarij eas exhibere:eo qz si darenꝫ torquerent corpus:ꝛ nullam penitus operationem facerent.

Pillule sine gbus esse nolo Nicolai:pillule a ruton ditate dicunꝫ:sine gbus eē nolo ꝑpter magnā efficaciam quā habere dicunꝫ:superiores purgāt bumores:precipue valent ad cataractas oculoꝝ ꝛ obscuritates eoꝝ:caput purgāt a cholera ꝛ flegmate ꝛ melācholia:visum confortant ꝛ iliosis conferunt:aurium dolorem sanant. Cuius permixtio hec est. ℞.

Aloes optimi ablu.ʒ.xiiy.
Mirabolanoꝝ citrinoꝝ.
Mirabolanoꝝ kebuloꝝ.
Mirabolanorum bellirizorum. aā.ʒ.i.
Mirabolāoꝝ emblicoꝝ.
Mirabolanoꝝ indoꝝ.
Reubarbari. aā.ʒ.i.
Rosarum.
Masticis. aā.ʒ.i.
Absinthy.
Violarum.
Folliculoꝝ sene.
Agarici electi.
Cuscute. aā.ʒ.i.

℄ Terank oia:deinde accipe scamonee preparate subtiliꝫ puluerizate ʒ.vi.ʒ. ligetur scamonea in pecia ꝛ ifundatur in succo feniculi quantitate qua pillule possint reformari:deinde exprimatur scamonea manibus:prius tri inunctis oleo violato vel cōmuni:ꝛ tārū dicta scamonea exprimatꝫ ꝛ manibus ptractetur ꝙ in lactis siliginis ꝛ pāno exeat tota eius humiditas ꝛ scamonea:ꝛ de illa expressione pillule formentur abyciendo qō intra peciam de scamonea remanebit. Succum feniculi cū expressione facta de scamonea accipiendo ꝛ pillulas formando. ℄ Aloes quādo simpliciter ponitur pro sucotrino:ꝛ de sucotrino intelligitur: vt ponit Matthеus syluaticus capitulo proprio.

℄ Pillule a pila dicunꝫ:qz sicut pila est rotūda:ita pillule debēt esse rotūde. ℄ Pillule ḡre dank in forma rotunda: est qz figura spherica nō tāgit planū nisi in pūcto. Sz ꝙcauuz ipsuz tāgit vndiqz. qñ ergo pillula ponit in stomacho qō est ꝙcauuz ipsa equaliꝫ tangit a qualibet parte stomachi:ꝛ ideo vndiqz ꝛ in oi sui parte ad actum reducitur ꝑpter calorem stomachi:ꝛ ideo ipsa in qualibet sui parte reducta ad actum attrahit vndiqz equaliter a membris oibus:ideo datur ꝛ dari debent in forma rotunda ꝛc̄.

Pillule cocie Hal. euacuant humores diuersos a capite ꝛ toto corpore:ꝛ acuūt alias medicinas qñ miscenꝫ cum eis. Cuius permixtio hec est. ℞.

Aloes.
Scamonee preparate.
Absinthy. aā.ʒ.iiy.
Masticis.
Lolloquintide. aā.ʒ.iiy.

℄ Terank ꝛ ꝓficiāt cū succo absinthy ꝛ reserua ꝛc̄. Quare enix be pillule dicunꝫ cocie. Cocie:idest capitales:a cos qō est caput. ℄ Pillule ḡre dank in ipari numero est. Pythagoras eni posuit in ipari numero vtutē multā:ꝛ dixit numex ipare masculū. igitꝫ ꝑfectiorē. Et ob hoc vulgares sequentes eū credunt ꝙ dando eas in numero impari sit maior ꝑfectio ꝛ multū errāt. Numerus eni nō est principium actionis ꝛ passionis:vt 5° metaphisice. cōmēto 2°. Et ideo facta dosi cōuenienti medicine potest formari numerus pillularum par ꝛ impar.

Pillule cocie Almansoris vsuales: valent ad dolorē capitis ꝛ stomachi:ꝛ euacuāt humores malos qui sunt in capite ꝛ in stomacho. ℞.

Puluerꝭ biere pigre Almansoris. ʒ.x.
Lollogntide. ʒ.iy.ʒ.ʒ.i.
Turbith.
Sticados. aā.ʒ.v.
Diagridy. ʒ.y.ʒ.

Terantur hec ꝛ conficiantur cū vino albo. hec est species pul. biere pigre Almansoris que intrant in suprascriptis pillulis. Cuius permixtio. ℞.

Rosax rubeax.
Spice inde.
Masticis.
Xylobalsami. aā.ʒ.i.ḡ.vi.
Carpobalsami. ʒ.i.ḡ.vi.
Cinnamomi.
Xillo cassie.
Radicum assari. aā.ʒ.i. gran. vi.
Aloes boni. ʒ.vi.ʒ.y.

℄ Pillule fuerunt inuente. primo ꝓpter earum mino rem displicentiam gustui:cum vniuersaliter componātur ex rebus amaris. Secūdo vt magis a remotis attrahant. quanto enim medicina lōgiori tēpore stat in stomacho tāto magis ꝛ a longinquioribus attrahit.

Pillule arabice Nicolai:purgāt mirabiliꝫ oēs humores. s. sanguinē ꝛ choleram rubeam ꝛ nigraz ꝛ letitiam afferunt:tristitiam remouent:mentem acuunt: visum audacter restaurant:memoriā tribuūr:scotbomiā: vertiginem:emigraneam:oculos:dentes:gingiuas:stomachū:splenem:sonitum aurium:omnes humores:omnibus actibus:ꝛ omnibus tēporibus:sine molestia in viris ꝛ mulieribus purgant. Cuius permixtio. ℞.

Aloes electi. ʒ.iiy.
Radicum brionie.
Masticis.
Diagridy. aā.ʒ.iiy.
Assari:idest radicum.
Rosax rubeax. aā.ʒ.iiy.
Zinçiberis. ʒ.i.
Castorei. ʒ.iy.

Misce fiant pillule cum succo feniculi vel absinthy.

℄ Si scriptuz simpliciter in pillulis reperitur scamonea de preparata est intelligendum:ꝛ non de alia:prout in electuarys supra declarani.

Pillule alsafaret. Auic. in prima Ken tertij. in capitulo de canonibus vniuersalibus curationis capitis:ꝛ exponit a Bentili in hunc modum. ℞.

Spēx biere simplicis. ʒ.y. Masticis. ʒ.i.
Mirabolanoꝝ citrino. ʒ.i. Aloes boni. ʒ.iiy.

Terank ꝛ cum vino optimo fiant pillule. ℄ De mirabo-

lanis nota q̄ aliquando reperitur scriptuz in receptis mirabolanoꝝ absolute: ꝛ tunc de oībus mirabolanis est intelligenduz. ſ. de quinqz generibus mirabolanoꝝ. Si vo scriptum reperiatur mirabolani absolute de citrinis est intelligendum sicut de melioribus ꝛ perfectioribus.

Pillule stomatiche penultime descriptiōis Mesue ꝛ sunt ille que dari possunt omni tempore ꝛ sunt in vsu: stomachum ꝛ caput mundificant. ℞.

Turbith boni. ʒ.x. Rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ.iy.
Masticis. ʒ.iiy. Aloes optimi. ʒ.xvy.

Terantur ꝛ ꝑficiant cū succo absinthy. ℂ Dic nota q̄ si çinçiber cum turbith poneretur fortificarentur operationes eius. nam turbith sui virtute ꝛ de se flegma subtile trahit: sed si cum eo çinçiber admiscetur fortificando ipsum facit q̄ attrahit etiam flegma grossum.

Pillule stomatiche secunde descriptionis Mesue: ꝛ sunt in vsu: stomachum ꝛ digestionē confortant: cerebrum ꝛ stomachum a corruptis humoribus purgant: ꝛ appetitum excitant. ℞.

Diere pigre. ʒ.x. Mirabolanozum bellirico-
Trium mirabolanoꝝ. rum.
Absinthy sicci. aā.ʒ.iy. Agarici albi. aā.ʒ.iy.ʒ.
Masticis. Zinçiberis. ʒ.y.
Seminis anisi. Squinanti. ʒ.i.
Mirabolanozum embli- Turbith albi ꝛ gūmosi. ʒ.xy.
corum. aā.ʒ.iy.ʒ.

Terantꝝ ꝛ ꝑficiantꝝ cū succo absinthy: ꝛ da. ʒ.y. vel. ʒ.iy.

Pillule imperiales siue laudabiles. N. quas ipse intitulauit pillule alie ante cibum ꝛ post cibū: ꝛ sunt ille que sunt in vsu ꝛ bone: valent ad confortanduz stomachum: ꝛ purgant sine molestia. ℞.

Nucis muscate. Masticis.
Spice inde. Seminis feniculi.
Croci. Carpobalsami.
Ligni aloes. Quinqz generum mirabola-
Cardamomi maio. ꝛ mi. nozum.
Hariofilozum. Turbith albi ꝛ gūmosi.
Amomi. Manne granate.
Cinnamomi. aā.ʒ.ʒ. Agarici albi.
Zinçiberis. Folliculoꝝ sene. aā.ʒ.ʒ.
Galange. Reubarbari boni ad pon-
Zedoarie. aā.ʒ.ʒ. dus omnium suprascriptaꝝ
Cubebaꝝ. sunt. ʒ.xiy.ʒ.
Macis. Aloes bōi ad pōdus oīuz su-
Seminis anisi. aā.ʒ.ʒ. prascriptaꝝ sūt. ʒ.xxvy.

Terantꝝ oīa ꝛ aloes de per se: ꝛ postea misce ꝛ fiant pillule cū vino albo optimo. Et inunctis manibus cū oleo laurino ꝛ reformēt: ꝛ aliqñ possunt reformari cū syrupo violato. ℂ Sene cū simplr scriptū reperiē in cōpositionibus solutiuis vel lenitiuis: de folliculis semper est intelligendum cum magis solutiui ꝛ meliozes sint.

Pillule cōmunes Auicē. pª Ḟen quarti. tractatu 4ª. cap. de preseruatione pestilentie. ℞.

Aloes electi. ʒ.y. Myrre. Croci. aā.ʒ.i.

Terantꝝ ꝛ cū vino optimo fiāt pillule. ℂ Pillule oēs prescripte ꝛ infra scribende exhibende non sunt imediate post ipsaꝝ cōpositionē: sed saltim standuz est p̄ gndecim dies vt possint simul cōmisceri. Et tunc agent operationē suaz rōne cōpositionis. Scōo aūt faciūt si ante dictū tēpus exhibentꝝ. vtrū aūt in illo tēpore fermētentꝝ ꝛ nungd dici possit vera fermētatio. Satis in q̄stiūcula mea de narcoticis p̄ lōgū, pcessuz declaraui: q̄ videre vult ad ipsaz recurrat. ℂ Pillule que ab aromatarys exhibēdus obsunt q̄ cōferant si tempore debito non exhibentur: ideo modum exhibitionis inscribaz ne sua imperitia ꝛ temeritate viri ad aliquas graues egritudines incurrant: pillule que dantur quantum iuuat nostro proposito spectat: aut dantꝝ ad euacuandum aliqualem materiam in stomacho existentem: ꝛ tunc dari debent ante cenam imediate. Aut ad euacuandum aliquam humiditatem cerebri: ꝛ tunc post cenam per duas horas saltim exhibende sunt: ꝛ hoc intelligatur de pillulis non scamoneatis ꝛ leuibus: vt masticine elefangine de hiera simplici ꝛc. Aut dantur ad purgandū humorem loco medicine: ꝛ tunc dari debent facta digestione cibi in stomacho ꝛ post eas tardandus est cibus saltim p̄ horas sex: ꝛ hoc modo doctores exhiberi iubent.

Pillule bichichie Mesue in suo de appropriatis. capitulo de cura tussis sicce. sistunt catarrum: ꝛ dilatant pectus ꝛ guttur. ℞.

Succi liquiritie. Dragaganti.
Zuccheri albi. aā.ʒ.x. Amigdalaꝝ dul. aā.ʒ.i.ʒ.
Amidi. ʒ.i.ʒ.

Misce ꝛ fiant pillule cum mucilagine cydoniorum. ℂ Species omnium pillularum grosso modo sunt conterende ꝛ per rarum sedatum transiri debens: ꝛ sic melioz est sua operatio ꝛ a longinquioribus partibus attrahunt. ratio supra est assignata in electuarys.

Pillule de agarico Mesue: pectus mūdificant: ꝛ humozes grossos ꝛ putridos: ꝛ cōferunt asmati ꝛ tussi antique. ℞.

Agarici electi. Radicum ireos.
Masticis. aā.ʒ.iy. Prassy. aā.ʒ.i.

Terantur ꝛ conficiantur cum vino cocto. ℂ In istis pillulis soleo apponi facere loco agarici agaricum trociscatum: ꝛ trociscos alandal loco colloquintide: eo quia in eis sunt multe medicine venenose: ꝛ fere nulle sunt medicine earum venenositatem refrangentes: imo refracte esse debent medicine apponēde sunt trociscі alandal ꝛ agarici trociscati.

Pillule de lapide laçuli Mesue: valent ad egritudines melancholicas: ꝛ cholere aduste sane ꝛ experte. ℞.

Lapidis laçuli loti. ʒ.vi. Salis indi. ʒ.y.ʒ.
Epithimi. Agarici. ʒ.viy.
Polypody. aā.ʒ.viy. Hariofilozum.
Diagridy. Seminis anisi. aā.ʒ.iiy.
Ellebori nigri. aā.ʒ.y.ʒ. Diere pigre. ʒ.xv.

Cōfice cū aqua endiuie vel succo: ꝛ da ʒ.y. cū aqua casei.

Pillule de euforbio Mesue: educunt flegma frigidū: ꝛ ꝑferunt ad mollificationē paralytis: ꝛ educūt humores grossos qui descendūt ad neruos. ℞.

Euforby. Serapini.
Agarici. Bdelly. aā.ʒ.y.
Colloquintide. aā.ʒ.y. Aloes ʒ.v.

Misce cum aqua pozri. dosis ʒ.ʒ. vsqz ad ʒ.i.

Pillule ad omnes morbos catarri Mesue: valent ad tussim catarralem: ꝛ dicuntur pillule de cinogloſa. ℞.

Myrre pure. ʒ.vi. Radicum lingue canis.
Olibani. ʒ.v. ʒ. iiy. ʒ.
Opy. Et fiant pillule. quarum dosis. ʒ. ʒ. vel ʒ. i.
Jusquiami. aā.ʒ.iiy.
Croci. ʒ.i.ʒ.

Pillule de oppoponaco Mesue: ꝑferunt paralysi ꝛ torture ꝛ egritudinibus neruozuz frigidis ꝛ dolori iuncturarum ꝛ genuum ꝛ dorsi. ℞.

Oppoponaci. Armoniaci.
Pernodactylozum. Colloquintide. aā.ʒ.v.
Serapini. Croci.
Bdelly. aā.ʒ.v. Castorei. aā.ʒ.i.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf
urn:nbn:de:hbz:061:2-145250-p0254-7
DFG

Myrre.
Zinçiberis.
Piperis nigri.
Piperis longi.
Lassie fistule.
Mirabolanorꝫ citrinorꝫ.
Mirabolanorum embli-
corum.
Mirabolanorum bellirico-
rum.
Mirabolanorꝫ idorꝫ. aũ.ʒ.i.
Diagridy. ʒ.y.
Turbith. ʒ.iiy.
Aloes boni. ʒ.xy.

¶ Infundant gũme in aqua caulũ:t ꝓficiant cũ alys.dosis eius est ʒ.i. vsqꝫ ad auř.i.t da cum aqua Jue.

Pillule alexandrine magistrales:valẽt ad egritudines melãcholicas:t cancrũ t lepꝛã t morfeã nigram difficilem:t egritudines neruorꝫ frigidas habentibus humiditatez difficilis eradicationis:t flegma viscosum:t confert colice flegmatice ventose:t ꝓfert hydropisi t dolori splenis:t stomachi frigiditati. ℞.

Aloes bõi t sublimis. ʒ.i.
Colloquintide interiorꝭ.
Diagridy.
Absinthy.
Bdelly. aũ.ʒ.ʒ.
Seminis apy.
Seminis ameos.
Armel.
Seminis anſi. aũ.ʒ.i.
Acozi. ʒ.ʒ.
Ameos. ʒ.ʒ.
Masticis. ʒ.iiy.
Anisi. ʒ.y.
Euforby. ʒ.iy.ʒ.
Elleborꝭ nigri. ʒ.y.

Et fac cum succo caulium.dosis ʒ.i. vel ʒ.y.

Pillule de serapino Mesue:experte ad dolorẽ iunctural:t sciaticam t podagram:t cõferunt ad dolorem matricis:t prouocant menstrua. ℞.

Serapini.
Armoniaci.
Oppoponaci.
Bdelly. aũ.ʒ.y.ʒ.
Seminis apy.
Seminis ameos.
Armel.
Seminis anſi. aũ.ʒ.i.
Acozi. ʒ.ʒ.
Fumiterre.
Calamenti.
Poly. aũ.ʒ.ʒ.
Centauree.
Poly.
Costi.
Salis gemme. aũ.ʒ.ʒ.
Aloes boni. ʒ.vi.
Colloquintide. ʒ.v.

Fiant pillule cum vino.dosis. ʒ.i. vsqꝫ ad ʒ.y.

Pomum laudani quod portatur in manu tempore pestis. ℞.

Cinnamomi electi.
Hariofilorum.
Ambre bone.
Musci.
Storacis calamite.aũ.ʒ.i.
Macis.
Seminis iuniperi.
Rosarꝫ rubearꝫ. aũ.ʒ.i.ʒ.
Thuris albi.
Myrre. aũ.ʒ.i.
Sandali citrini.
Boli armeni.
Calami aromatici. aũ.ʒ.y.
Camphore. ʒ.iy.
Laudani boni. ʒ.vi.

Cere quantum sufficit t fiant poma in mortario cum pistello calido:t cũ pauco vino malvatico vel vernacia.

Poma ambre que portantur vt supra. ℞.

Storacis calamite. ʒ.iiy.
Ligni aloes.
Cardamomi.
Rosarꝫ rubearꝫ. aũ.ʒ.i.
Thuris albi. ʒ.i.ʒ.
Laudani boni. ʒ.iiy.
Myrre.
Sanſuci:idest maiorane.
aũ. ʒ. i. ʒ.
Ambre bone. ʒ.ʒ.
Musci boni. ℈.i.

Cere quantum sufficit t fiant poma in mortario cum pistello ferreo calido.vt supra.

Rubea trociscata Nicolai:rubea dr̃ ab ipo coloꝛe trociscata:qꝛ trocisci i ea ponunt:valet tertianarys quotidianarys aũ borã accessionis data cũ rodostomate ad modũ auellane.Narib⁹t pulsib⁹ex ea inũcti sanitatẽ pstat:tenuati ex acri flate fcõ data cũ ptisano subuenit. ℞.

Liquiritie rase.
Cinnamomi.
Papaueris albi. aũ.ʒ.iy.
℈. y. gra. vy.ʒ.
Croci.
Rosarꝫ.
Seminis iusquiami.
Seis apy.aũ.ʒ.iy.gra.xv.
Spice nardi.
Uiolarꝫ. aũ.ʒ.i.gra.vy.ʒ.
Hariofilorꝫ.
Storacis calami. aũ.ʒ.ʒ.
Opy thebaici. ʒ.ʒ.
Mellis quantum sufficit t da vt supra.
Trociscorum croci magnetis.
Trociscorꝫ idiocri.
Myrre.
Seis anisi. aũ.gra.xv.

Rosata nouella Nicolai:rosata dicitur a rosis:nouella respectu veteris que recipiebat tabaꝛ:idest sulpbur viuum: vomitum t subuersionem stomachi aufert: debilitatem t sitim reprimit: defectis ex lõga infirmitate mire subuenit: sudores diaforeticos compescit. Cuius permixtio. ℞.

Rosarꝫ rubearꝫ.
Zucchari.
Liquiritie rase. aũ.ʒ.i.
ʒ. i. ℈. y. ʒ.
Cinamomi. ʒ.i.℈.y.ℊ.y.
Hariofilorum.
Spice nardi.
Zinçiberis. aũ.℈.i.ℊ.ix.
Galange.
Nucis muscate.
Zedoarie.
Storacis calamite.
Cardamomi maiorꝭ t minorꝭ.
Seminis apy. aũ.℈.i.ℊ.ix.

¶ Puluerizent puluerizanda: t cum mellis lib.i.ʒ.viy. fiat in forma liquida.si vo in forma solida:facias vt supra te ostendi.¶ Nardi si reperit scriptũ in aliqua cõpositione vt in hac cõmuniter reperitur:de spica nardi intelligẽdum est:non autem de compositione cuiusdam vnguenti preciosi:vt quidam dementes ausi sunt dicere

Requies Nicolai: requies dicitur qꝛ requiem accipientibus prestat: maxime typice febricitantibus quotidianarys tertianarys quartanarys acutis t peracutis.Cuius permixtio. ℞.

Rosarꝫ rubearꝫ.
Uiolarꝫ. aũ.ʒ.iy.
Seminis iusquiami.
Opy.
Papaueris albi.
Lorticum mandragore.
Seis scarsole. aũ.ʒ.i.ʒ.
Seminis lactuce.
Seis portulace. aũ.ʒ.i.ʒ.
Seminis psily.
Nucis muscate.
Cinnamomi.
Zucchari. aũ.ʒ.i.ʒ.
Sandalorꝫ alborꝫ.
Sandalorꝫ rubeorꝫ.
Sandalorꝫ citrinorꝫ.
Spody de canna.
Dragagãti. aũ.℈.y.gra.v.

¶ Puluerizentur subtiliter puluerizanda:mellis cocti t dispumati lib.i.t.ʒ.iiy. t fiat electuarium.

¶ Ista compositio a multis corrupta t male componitur: multi enim addunt t in suis receptis reperiunt vltra prescripta Miconis:t exponunt qõ est papauer nigrum t falsc.nam idem est qõ papauer album: vt vult Hentilis sup 5° canonis.Sed littera debet stare vt prescripsi.¶ Usus istorum opiatorum non debet esse nisi transactis sex mensibus.Et inueterata vltra sex annos non vigorose electuaria hec operantur.immo declinant ab eorum virtute:maxime stupefactiua seu opiata tc.

Usuf aromaticus Mesue:confortat stomachum:digestionem facit bonã: ventositatem dissoluit: oris odorem facit bonum.Cuius permixtio hec est. ℞.

Anen. auř.xy
Seis feniculi. auř.iiy.
Liquiritie rase.
Zinçiberis. aũ.auř.iy.
Hariofilorum.
Macis.
Cinnamomi electi.
Galange. aũ.auř.y.
Hallie muscate. auř.i.
Ligni aloes.
Lorticis citri. aũ.auř.i.ʒ.
Musci boni. gra.xv.
Zucchari tabarçet ad pondus omnium.
Zucchari nabet mediũ pondus omnium.
Dosis eius est auř.y.cuz vino bono.

Sief album cum opio Mesue:conferens obtalmie t doloribus oculorum.Cuius per-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-145250-p0255-3

mixtio hec est. ℞.
Cerusę lote i aq̄ rosa. ʒ.x. Dragaganti albi. ʒ.i.
Sarcocolle. ʒ.iy. Opy. ʒ.ʃ.
Amili. ʒ.y.
Fiant trocisci parui longi: sicut suppositoria.

Sief album sine opio Mesue: valet vt supra. Cuius permixtio. ℞.
Cerusę lote in aq̄ rosa. ʒ.x. Amili. ʒ.y.
Sarcocolle. ʒ.iy. Dragaganti. ʒ.i.
Fiant trocisci parui longi ad modū suppository de ℈.ʃ. pro quolibet vel circa.

Suppositoria ad tenasmon magnalia: valent tenasmoni ⁊ egritudinib⁹ ani. ℞.
Terbentine. Croci. ʒ.i.
Myrre. Opy.
Thuris. aā.ʒ.i. Licy.i.succi. aā.ʒ.y.
Et cum albumine ouj fiāt suppositoria ad longitudinem vnius digiti ⁊ applicēt pax vnū fili: ⁊ sic fit.

Suppositoria alia ad tenasmon. Cuius permixtio. ℞.
Thuris. Licy.
Uernicis. Myrre.
Opy. Croci. aā.ʒ.i.
Sāguis draconis. aā.ʒ.i. Et fiāt suppositoria cum vino vel albumine ouj ⁊ cum filo: vt supra.

Suppositoria de Ciclamine ⁊ de alijs gummis. ℞.
Myrre. Oppoponaci.
Castorei. Ciclaminis: idest panis porcinus. aā.ʒ.i.
Nigelle. aā.ʒ.i.
Et fiant suppositoria cum trifera ⁊ cum filo.

Suppositoria constrictiua. ℞.
Lythargiry. Croci.
Olibani. Opy. aā.ʒ.y.
Mastices. aā.ʒ.y.ʃ.
Et fiant suppositoria cum filo.

Sacculus pro corde sic fit. ℞.
Require in isto capitulo de pulueribus pro sacculo cordis.

Sacculus pro capite fit. vt ꝑ in isto cap'lo de pulueribus: ⁊ incipit. Puluis pro capite.

Sacculus alius pro capite. ℞.
Macis. Uernicis. ʒ.y.
Mise ⁊ fiat sacculus. Hariofilox. aā.ʒ.iiy.

Sacculus pro stomacho sic fit. ℞.
Absinthy sicci. M.i.
Menthe sicce. Cinnamomi. ʒ.y.
Rosax rubeax. Macis.
Coriandrouz preparatorum. aā.M.i. Hariofilorum. Spice.
Mastices. ʒ.i. Galange. aā.ʒ.ʃ.
Conterantur grosso modo: ⁊ fiat sacculus.

Sacculus alius pro stomacho. ℞.
Rosax rubeax. M.i.
Absinthy sicci. Coriandrox preparatox.
Menthe sicce. aā.M.i. Seis anisi. aā.ʒ.y.
Mise ⁊ conterantur grosso modo ⁊ fiat.

Sacculus pro plcibus. ℞.
Celidonie. M.ʃ.
Melliloti. Papaueris. aā.M.ʃ.
Pistentur grosso modo ⁊ fiat sacculus.

Sacculus pro fianchis sic fit. ℞.
Furfuris frumenti.
Seminis anbeti. Flox camomil. aā.quātū sufficit.

Stomatichuz calidum Nicolai: confortat digestionem: virtutem adiuuat ⁊ illos satis valet. ℞.
Cinnamomi. Spice.
Zinçiberis. aā.ʒ.y. Macis.
Hariofilox. Ligni aloes.
Galange. Cardamomi. aā.ʒ.ʃ.
Nucis muscate. aā.ʒ.ʃ. Zucchari albi. lib.i.
Misce ⁊ fiat confectio in morsellis aut in puluere.

Stomatichuz frigidum Nicolai: valet contra oēm calorē: sitim reprimit: ⁊ patiētibus debilitatē ex calore nimio potenter subuenit: acutis ⁊ peracutis mirifice prodest. ℞.
Sandali albi. Seminis melonis.
Sandali rubei. aā.ʒ.i.ʃ. Succi liquiritie.
Spody. Rosarum rubearum.
Berberis. Uiolarum.
Seminis portulace. Flox nenufaris. aā.ʒ.i.
Seminis scariole. aā.ʒ.i. Zucchari albi. lib.i.
Et fiat confectio cum lib.i. aque rose.

Stomatichuz laxatiuum. ℞.
Diagridy. ʒ.i.
Turbith. Cinnamomi.
Foliculox sene. aā.ʒ.i. Hariofilox.
Masticis. Spice. aā.ʒ.i.
Rosax rubeax. aā.ʒ.y. Zucchari albi. lib.y.
Seminis anisi. aā.ʒ.i.
Et misce ⁊ fiat ⁊ detur: dosis eius est. ʒ. iiy.

Species pro composita de rapis. ℞.
Seminis feniculi. lib. iy.
Seminis coriandrorum. Seminis carui. lib.i.
lib. i. ʒ. vi. Seminis anisi. ʒ.vi.
Pistentur grosso modo ⁊ aspergantur super rapis ⁊ supponatur acetum quantum sufficit.

Specierum pro ceruelato. ℞.
Piperis. ʒ.iy.
Hariofilox. Croci. ʒ.i.
Zinçiberis. aā.ʒ.y. Salis cōis. ʒ.iiy.ʃ.
Cinnamomi fini. ʒ.iiy. Carnes porcinas. lib.iy.
Nucis muscate. de.ʒ.xxviy. per lib.
Macis. aā.ʒ.i. Casei veteris ⁊ boni. ʒ.xy.
Et fiat ceruelatum bonum.

Salsa confecta sic fit. ℞.
Zinçiberis. ʒ.y.
Cinnamomi. Synapis. ʒ.iy.
Piperis. aā.ʒ.y. Nucis muscate.
Hariofilox. Piperis longi.
Galange. Coriandrorum preparatorū. aā. ʒ. iiy.
Macis. aā.ʒ.y.
Serpily. Ally mundi. ʒ.i.ʃ.
Petrosilly. aā.ʒ.y. Salis communis. ʒ.y.
Maiorane. Amigdalax mūdatax.
Menthe. Passulax. aā.lib.y.
Croci. aā.ʒ.iiy. Mellis dispumati. lib.xy.
Pistenē oia subtilr ⁊ incorporenē cū melle ⁊ reseruetur: ⁊ quando operare oportet dissolue cum aceto forti.

Syrupus acetosus simplex Mesue: valet ad materias calidas frigidas subtiles ⁊ grossas ⁊ viscosas siue adherētes: ⁊ facit penetrare medicinas in ptes in quas forte nō pēnetrarēt. Et facit acgrere diuisiuas sectiones duri ⁊ difficilis: ⁊ modus opationis est. ℞.
Zucchari albi. lib.v. Aque fontium. lib.iiy.
Et cū ea clarificēt çucchax: quo clarificato cuz igne lento semp spumā abyciēdo: deide pucianē sup illō Aceti vini albi. lib.y. in leui ⁊ forti lib.iiy. ⁊ in mediocri lib.iy.

⁊ da

ꝛ da ei post illud ꝓfectionē decoctionis. Sed vsitatus modus est ponere. lib.y. aceti ꝛ facere syrupuꝫ: ꝛ hic in vsu est. ¶ Multi dubitāt in hac reçepta: ꝛ apparet eis ambiguū id qđ Mesue dicit: ꝛ referunt illud forte: ꝛ illud debile ꝛ illud bene ad acetum. Et non debet referri ad acetuꝫ: sed ad virtutem syrupi: ꝛ sic clara est littera.

Syrupus de radicibus Mesue. siue acetosus compositus i alia est magistralis. valet ad choleram grossam difficilem ꝛ ad flegma. Incidit enim ꝛ abstergit ꝛ aperit oppilationes que sunt in epate ꝛ splene ꝛ renibus. Cuius permixtio. ℞.

Radicum apy.	Seminis feniculi.
Radicum feniculi.	Seminis anisi.
Radicum petrosilly.	Seminis ameos.
Radicū endiuie. aā.M.i.	Semis sparagi. aā.ʒ.iiy.
Seminis apy. ʒ.iiy.	Aceti boni. lib.y.

¶ Omnia preter acetum bulliāt in lib.xx. aque ſm artem vsqꝫ ad ꝓsumptionē ꝛ perfectā coctionē: deinde colētur ꝛ in colatura addatur Mellis purificati aut çucchari lib.iiy. Et aceti quātitas ꝓscripta: ꝛ coquaꝫ ad perfectam coctionē: ꝛ appellaꝫ syrupus iste de radicibus cuꝫ aceto. si vo facere vis illum sine aceto remoueas acetū ꝛ erit factū ꝛ erit de radicibus. ¶ Triplex fuit necessitas syrupoꝝ cōpositionis. ꝑma fuit cōseruatio virtutū rerū in toto anno. ſcōa exhibitionis reruꝫ in forma potabili: volendo virtutē rei preter eius substantiā. tertia propter infirmos qui non possunt sumere medicinas nisi in hac forma: ꝛ ꝓpter has causas syrupi reperti sunt. ¶ Radices anteq̄ exiccētur bene lauande sunt ꝛ ab interiori ligno mundande: deinde ad solē siccari: deinde reseruande a fumo ꝛ humiditate sunt: ꝛ ita fere oēs herbe bene exiccaꝫ ꝛ conseruaꝫ. Flores vo in vmbra. ¶ Radices simplr prolate sūt qnqꝫ numero. ſ. radix feniculi: apy: petrosilly: bruſci: ꝛ sparagi. ¶ Semina q̄tuoꝝ frigida cōia minora sunt ista. Semen endiuie: lactuce: scariole: ꝛ semē portulace: iō si simplr scriptū reperiaꝫ seminā cōium frigidoꝝ minoꝝ de istis intelligaꝫ. ¶ Si vo scriptū reperiaꝫ quatuoꝝ seminū cōiuꝫ calidoꝝ maioꝝ. ista ponaꝫ: scilicet semē anisi: feniculi: cartui: ꝛ ameos: qꝛ illa sunt. ¶ Semina vo q̄tuoꝝ cōia minora calida sunt ista: semen apy: petrosillini: cimini ꝛ nasturcy: imo si simplr scribaꝫ quatuoꝝ semina cōia minora c̄alida ō istis intelligaꝫ. ¶ Syrupꝰ factus cū melle simplr melius valet q̄ factus cum çucchar o: ꝛ quadruplex est causa. ꝑma est: qꝛ mel cū sit viscosum melius cōseruat medicinas cōponentes syrupum q̄ çucchar uꝫ. Secūda ratio: qꝛ mel magis mūdificat materias tegitqꝫ horribilitatē medicinarū q̄ çucchar ū. Tertia: qꝛ mel est dulcius. Quarta causa: qa melꝰ digerit q̄ çucchar ū. Et ſz syrupus factuꝫ cum melle melius sit ad digerendū ꝛ mundificandū: tn̄ ad ifrigidandū ꝛ confortandū melius valet syrupus factus cum çucchar o q̄ cū melle. Unde si intēdimus digerere abstergere calefacere ꝛ mūdificare fortiter ōbemus facere syrupū cū melle. Si infridare confortare leniterqꝫ aperire: cū çucchar o bono. Si vtrūqꝫ fiat cū vtroqꝫ: ideo notēt ignari ꝛ trouantuli aromatary: qui suos syrupos ꝓpter auaritiā cū melle faciunt. maioꝝ enim intentio syrupi est ꝓfortare: infridare ꝛ leniter digerere q̄ aliud facere: q̄re ꝛc̄.

Syrupus de duabꝰ radicibus ꝛ est magꝝalis. ℞. Radicum petrosilly.

Radicū feniculi. aā.M.i. Bene lauenꝫ ꝛ a ligno interiori mundentur ꝛ abradanꝫ: deinde bulliant in lib.viy. aque vsqꝫ ad ꝓsumptionē medietatis: deinde colenꝫ ꝛ p̄dicte colature addaꝫ çucchari albi clarificati lib.y. ꝛ bulliant vsqꝫ ad perfectā decoctionē in formā syrupi. ¶ In isto syrupo sūt qui ponūt radicē apy loco radicis petrosilly. Sed qꝛpiū hꝫ in se [illegible] ꝓprietatē q̄ epilepsiā mouet. ideo mihi suspectū est: ꝛ loco ipsius poni facio petrosillū.

Syrupus de succo endiuie valet ad oppilationem epatis: ꝛ extinguit inflammatiōes febrū ꝛ sitim ꝛ epar calefactum. Cuius permixtio. ℞. Succi endiuie cocti ꝛ depurati ꝛ colati. lib. iy. Zucchari. lib.iiy. Et fiat syrupus decoquendo debito modo: ꝛ est in vsu. ¶ Succi omnium herbarum conseruantur per annum ꝛ nō vltra. si supra eos ponatur parum olei oliuarum: ꝛ bñ sint clarificati: vt in syrupo de bīçantys ostendit: ꝛ apponendi sunt in vase vitri vel saltim vitreato: demum transacto anno sunt abyciendi.

Syrupus de endiuia magistralis. ℞. Foliorum endiuie.

Epatice.	Radicum endiuie.
Capillorꝫ ven. aā.M.iy.	Aque endiuie. aā.lib.i.
Diantos. M.y.	

Bulliant hec ſm artē in lib.xviy. aque vsqꝫ ad cōsumptionē duarū partiū: deide colenꝫ ꝛ colature addanꝫ çucchari clarificati. lib.vi. ꝛ fiat syrupus coquendo debito modo. ¶ Nota hic vnū vniuersale q̄ si vis facere syrupū magis clarū: tūc in decoctiōe debes çucchar ū clarificare: sed tūc syrupus nō est tante vturis. Ideo semp çucchar ū p se clarificari soleo facere: deide decoctionē supra addo.

Syrupus alius de endiuia: cuius inuentoꝝ fuit Hentilis de fuligineo quez manu propria eius descriptum ego iam vidi: efficacioꝝ ꝛ melioꝝ prescripto. Cuius permixtio hec est. ℞.

Succi endiuie.	Succi epatice. aā.lib.iy.

Clarificenꝫ seu purgenꝫ p̄dicti succi ad ignez vt expedit.

Rosarum.	Capillorum veneris.
Uiolarum.	Ordei mundi.
Lētiginis aq̄.i.lozaminie.	Seminū cōiuꝫ frigidorum
Florum nenufaris.	maiorum. aā.ʒ.i.
Politrici. aā.ʒ.ſ.	

Bulliant oīa hec ſm artē in lib.vi. aque vsqꝫ ad ꝓsumptionē tertie partis: deinde colenꝫ ꝛ colature addanꝫ çucchari clarificati. lib.iiy. ꝛ fiat syrupus qui aromatiçetur cum infrascriptis subtili modo puluerizatis. ℞.

Sandalorum alborum.	Ligni aloes.
Sandalorum rubeorum.	Cinnamomi.
Berberorum.	Corticum citri. aā.ʒ.i.
Semis cydonioꝝ.aā.ʒ.i.	

Subtiliter puluerizenꝫ ꝛ syrupus aromatiçet. est enim efficacioꝝ. ¶ Aromatiçatio duplr fieri pōt. primo q̄ postq̄ syrupus perfecte coctus est proyciant ea ex q̄bus oꝫ aromatiçari: ꝛ permittanꝫ solū vna ebullitione bullire: deinde ab igne remoueanꝫ ꝛ reseruent. ¶ Alio mō postq̄ syrupus perfecte coctus est ab igne remotus possunt aromata ex q̄bus aromatiçari debet intus apponi ꝛ simul longo tempore concutiendo misce: ꝛ sic virtutē accipiat eaꝫ: ꝛ ß modo aromatiçatio fit. vterqꝫ modus est laudabilis.

Syrupus rosatus ex infusione rosarum Mesue. cōferens aduſtioni febrium vehementer sīti ꝛ inflāmationi pectoris. Cuius permixtio. ℞.

Infusionis rosaꝝ viridiū. lib.v. Zucchari bo. lib.iiy. Misce ꝛ fiat syrupus decoquendo debito modo.

¶ Modus infusionis rosarum talis est. Accipe foliorum rosarū viridium mundatarū. lib.vi. ponanꝫ in vase vitreato stricti ozificy: ꝛ sup eas fundaꝫ aque feruētis. lib.xv. ꝛ stringaꝫ ozificiuꝫ vasis: ꝛ dimittatur per horas.ix. Deinde colet ꝛ bene rose exprimanꝫ: ꝛ postea abyciatur. Et iterū tantundē foliorꝫ rosarum recentiuꝫ in dicto vase ponantur: ꝛ supra dictam aquā colatam que denuo fuerit calefacta proyciatur ꝛ obturet ꝛ permittatur vt supra: ꝛ

iterū tertio hoc fiat: deinde coletur. ⁊ si reseruare volueris apponaꝫ ad solem per dies. xl. in vase vitreo stricti orificij ⁊ distilletur paruꝫ olei oliuarū in orificio eius: postmodū reseruat: ⁊ de dicta ifusione accipe quando volueris ponēdo equalem quantitatem çucchari cum ea.

Syrupus de rosis siccis magistralis confert fluxui ventris ex caliditate. ℞.

Infusionis rosarum siccarum rubearum.
Zucchari clarificati. aā.lib.y.
Misce ⁊ fiat syrupus decoquendo debito modo.

¶ Infusio rosarū siccaꝝ fit vt infusio rosaꝝ viridiū hoc excepto q̄ loco viridiū ponunt rose sicce: ʒ ℈ eandē quātitatē tam de rosis q̄ de aq̄. Oēs syrupi restringentes vt syrupus rosatus de granatis de myrtis: ⁊ ceteri cōstrictiui debent bene decoqui: lenitiui vō vt violati ecōtrario.

Syrupus de succo rosaꝝ in acutis ⁊ pacutis febribus ⁊ soluit naturā cū facilitate. ℞.

Succi rosaꝝ rubeaꝝ. lib.iy. Zucchari. lib. iiy.
Et cum aqua fontium clarificetur: ⁊ fiat syrupus.

Syrupus de succo acetose Mesue cōfert febribus cholericis ⁊ inflāmationi stomachi ⁊ cōfortat cor calidum ⁊ stomachū ⁊ est cōueniēs febribus pestilētialibus. ¶ ℞. Succi acetose purificati. lib.iy. Zucchari clarificati. lib.y. Et fiat syrupus decoquēdo debito modo ⁊ reseruet. ¶ In syrupis vnuꝫ vniuersale nota. Syrupi enī aut cū çucchario aut cū melle aut sapa fiūt: syrupus q̄ de çucchario fit melius debet decoqui q̄ qui cuꝫ melle cōponit: cū mel sit magis ꝓseruatiuū ⁊ minꝰ corruptibile. Et ideo syrupus cū melle factus diutius cōseruaꝫ. Syrupus factus de melle quāto minis decoquit tāto magis laxat: ⁊ quanto plus coquitur tāto plus restringit. Syrupi in estate magis coquendi sunt q̄ in hyeme: ⁊ omni tēpore syrupus quāto magis coquit tanto melior est.

Syrupus de agresta Mesue confert vomitui ⁊ solutioni cholerice ⁊ inflāmationi stomachi ⁊ sti laboriose ⁊ febribus cholericis: ⁊ cōfortat stomachum pregnantiū que facile recipiunt superfluitates: ⁊ valet contra venena ⁊ modus operationis eius est: sicut syrupus de acetositate citri: ⁊ quidā cōdiunt cū gariofilis. Cuius permixtio. ℞. Succi vue acerbe. lib.xy. Decoquatur lento igne vsqꝫ ad consumptionē tertie partis: deinde coletur ⁊ postea permittaꝫ donec clarescat: ⁊ postea Accipe de eo claro. lib.vy. Zucchari clarificati. lib.v. Et simul coquantur vsqꝫ ad perfectā coctionē ⁊ reseruet.

¶ Succus iste extrahi debet ex vuis citrinis declinantibus ad rubedinē nō maturis vltima hebdomada July ⁊ post ipsaꝫ collectionē stent p̄ tres dies: deinde succus extrahaꝫ anteq̄ hebdomada illa transeat: qz elapsa illa hebdomada stella canis absconditꝫ ⁊ succus nō est tāte perfectionis. ¶ Insuper incidenter hic est notandus q̄ illa que dantur pro fluxu ventris ad constringendum debent exhiberi statim ante cibum. Que vō propter vomitum dantur imediate sumpto cibo danda sunt.

Syrupus de papauere Mesue. ꝓferēs ad tussiz sicca ⁊ ptisiz ⁊ catarrū faciēs ad somnū. ℞.

Papaueris albi.	Seminis lactuce. ʒ.xl.
Papaueris nigri ⁊ propriecapita eorum. aā.ʒ.ʃo.	Seminis malue. Semis cydoniorꝫ. aā.ʒ.vi.
Capilli veneris. ʒ.xy.	Zucchari albi.
Liquiritie. ʒ.v.	Penidiorum. aā.ʒ.viy.
Iuiubarum. nuō.xxx.	

¶ Coquaꝫ omnia in lib.iiy. aque plurialis vsqꝫ ad cōsumptionem medietatis: deinde colent. Et clarificentur cū predicto çucchario ⁊ penidijs ⁊ fiat syrupus. ¶ Semina omnia mucilaginē facientia nō sunt sic ad bulliendum seu decoquendū cum aliis rebus ponenda: sed sunt in pecia ligāda demū ad bulliendū ponēda: ⁊ sic virtus earuꝫ in syrupo transit: ⁊ viscositas que syrupū viscosum redderet retinet ⁊c. ¶ Alij sunt qui addunt sapam seu vinū coctū in hoc syrupo. ʒ.vi. vt dirigat virtutem aliaꝫ medicinarum ad pectus. sapa enim multū pectori amicatur.

Syrupus de pomis simplex Mesue confortat cor debile ⁊ sanat syncopim ⁊ tremorem cordis. ℞. Succi pomorꝫ dulciū. Succi pomorū acetosorum. aā.lib.v. Bulliant ambo simul vsqꝫ ad consumptionem medietatis: deinde infunde in eis setā tinctam in kermes. i. tincta in grana. ʒ.ʃ. ⁊ dimittaꝫ in eis per dies duos vsqꝫ dum clarescant: deinde colent. Et colature addant çucchari clarificati. lib.iy. ⁊ fiat syrupus. ¶ Seta tincta in kermes. Nota q̄ kermes scriptum cum r. sine ſ. idem est q̄ granū cū quo seta tingitur: scriptum vō cum ſ. scilicet kesmes: idest passule. hoc bene nota: qa diuersitas littere diuersificat rem. ¶ Omnes syrupi facti ex succis semper çucchārū debet esse clarificatum ⁊ coctū per se. postea vō succi sunt addendi. ⁊ ratio est: quia per longaz ebullitionez succi virtus deperditur: ⁊ hoc intelligas de succis fructuum ⁊ vinis aromaticis: quia hi parum sustinent de decoctione. Succi vō radicum quanto decoquuntur tanto puriores redduntur. Verbarum vō succi mediocrez sustinent de decoctione ⁊ illa mediocri purificanꝫ. ¶ Pomū simpliciter si scriptū reperiatur de malo est intelligēdum. vt Mattheus syluaticus scribit.

Syrupus de pomis cōpositus Mes in sua practica caplo de soda ex aggregatione cholere ⁊ flegmatis. Et cōferens ad ea que diximus in caplo: ⁊ est nobile ⁊ expertū ⁊ cōfert quartane ⁊ oppilationi splenis ⁊ omni egritudini que est de melancholia. ℞.

Capillorum veneris.	Lamepiteos.
Radicum buglosse domestice.	Sticados.
	Lamedreos. aā.ʒ.vy.
Radicū buglosse syluestris	Squinanti.
Florum ambarum.	Ellebori nigri. aā.ʒ.iy.
Polypody.	Fumiterre. ʒ.i.
Epithimi. aā.ʒ.i.	Eupatorij. ʒ.iiy.
Folliculorꝫ sene. ʒ.vy.	Succi pomorꝫ dul. ʒ.viy.

¶ Omnia prescripta preter epithimū succū pomorꝫ ⁊ capillorꝫ veneris bulliant in lib.iiy. aque vsqꝫ ad consumptionē medietatis: deinde bulliant cū eis ebullitione vna epithimū ⁊ capilli veneris: postea colentur ⁊ cū succo pomorꝫ ⁊ çucchari clarificati. lib.y. fiat syrupꝰ debito mō decoquēdo. ¶ Zucchārū q̄ in syrupis ingredit semp oz clarificari ⁊ purgari: ⁊ nō solū in syrupis: sed in oibus compositis: in q̄bus çucchārū intrat. Modus igitur clarificandi talis est: qō pro omni. lib. çucchari accipiēda sūt duo albumina ouorꝫ vel vnum ad minus ⁊ lib.i. aque ⁊ simul aqua ⁊ albumina ouorꝫ manibus sunt ꝓcutienda. Illa concussione multa spuma resultabit: ⁊ quāto magis cōcutientur tanto maior fiet. In illa igitur spuma exponaꝫ: ⁊ diu bullire permittanꝫ: ⁊ vsqꝫ ad ꝓsumptionē medietatis: deinde ad staminiam pānī bene lotā illa omnia bē colabis: ⁊ sic erit çucchārū clarificatū seu purificatū. Sz si vis clarificari syrupos ⁊ iulep sine albuminibus ouorꝫ: ita q̄ remaneāt clarissimi ⁊ aurei coloris dum coquuntur ponaꝫ in vase succi granatorꝫ acetosorꝫ in fine decoctiōis. ʒ.i.ʃ. mirabiliter enim clarificat. Et idem facit parū vini boni electi quādo vinū granatorꝫ non haberetur.

Syrupus de granis myrti Mesue vsualis: confert solutioni antique ⁊ tussi ⁊ ꝓfortat stōchuz ⁊ pulmonez ⁊ viscera. Et eius modus est sicut syrupus de agresta. Cuius pmixtio. ℞. Succi myrtillorum lib.vi.

Zucchari.

Zucchari. lib.iij.℥. Misce ⁊ fiat syrupus ꝑm artem.

Syrupus de myrtis Magistralis valet vt supra. ℞. Granatoꝝ myrtillorum,

Carnium cydoniorum.	Spody.
Sumach.	Dypoquistidos. aā.ʒ.iij.
Achacie.	Hūmi arabici. ʒ.ij.
Rosarū rubearū. aā.ʒ.i.	Masticis. ʒ.℥.

Bulliāt hec omnia in lib.iij. aque ꝑm artē vsqꝫ ad ꝯsumptionez tertie ptis: deinde colenᵗ ⁊ colature addanᵗ çucchari clarificati lib.iij. ⁊ fiat syrupus. ¶ Syrupꝰ de myrtis Mes nō fit in certis ptibꝰ: qz succus myrtillorꝝ haberi nō pōt: ⁊ si haberi posset melior ⁊ pfectior isto esset ⁊c.

Syrupus de corticibus citri Mesue stomachū cōfortat: ⁊ facit oris odorez bonū. Cuius ꝑmixtio. ¶ ℞. Corticū pomoꝝ citri recentiū. lib.i. Sete tincte in kermes. ʒ.ℨ. idest in grana. Corticū cydoniorum lib.ℨ. Decoquanᵗ in aque fontiū. lib.v. vsqꝫ ad ꝯsumptionē duarū partiū: deinde addatur Zucchari clarificati ⁊ cocti. lib.i. coquanᵗ vsqꝫ ad formā syrupi: ⁊ in fine aromatiçeᵗ cū Musci. gra.iij. ¶ Aduerte hic ꝙ cortices cydoniorū debēt poni in fine quasi ōcoctionis: eo qz parū sustinēt de decoctione: ⁊ hoc rone aromaticitatis sue. ¶ Ad clarificandū çucchari apponēda est pro omni lib.i. çucchari aque cōis lib.i. ⁊ dicta ℂtitate bñ clarificaᵗ ⁊ purgaᵗ ⁊c.

Syrupus de acetositate citri Mesue. Cuiꝰ iuuamē tū est magnū in extinguēdo inflāmationes cholere rubee: ⁊ febres inflāmatiuas vehementes ⁊ febres pestilētiales: ⁊ ꝓprie q̄ sunt in estate venenosa. Et cōfert ebrietati vertigini ⁊ siti vehementi. Cuiꝰ ꝑmixtio hec est. ℞. Succi acetositatis citri lib.xij. Decoquaᵗ i vase vitreato sup prunas vsqꝫ ad cōsumptionē tertie ptis: deide coleᵗ ⁊ ꝑmittaᵗ clarescere. Postea accipe ex eo claro lib. vij. Zucchari albi clarificati lib.v. Misceanᵗ simul ⁊ coquanᵗ ad ignem vsqꝫ ad perfectā coctionē. ¶ Ego autez aliter soleo fieri facere ⁊ pauci sunt aromatarij qui sciant facere illō. Immo fere oēs faciētes būc syrupū diu in forma syrupi nō pōt stare. sed ꝯgelaᵗ tanᵭ gella ⁊ hoc aduenit imptia facientiū. Sic igit est faciendū. Accipiaᵗ illud in quo acetositas reperit citri: ⁊ ipaz in pecia subtili ⁊ spissa pone leuiterqz peciā exprimas nō violēter exiet liquor clarus nō mucilaginosus. Accipe igit ō dicto liquore quātitatē dictā çucchari albi bñ clarificati: ⁊ debito modo cocti quātitatē vt supra ⁊ cū eo pone acetositatē: ⁊ soli exponas. Sol enim consumet paruo tēpore humiditatē supfluā acetositatis. Et remanebit clarū ⁊ illustrū tanᵭ aqua. hoc eni mō cypriani faciunt vt ab eis accepi. ¶ Nota ꝙ Mesue dicit. accipe ō iulep claro ꝓpurato. Idest accipe de çucchario clarificato ⁊ inlepiçato. nō aūt de iulep intelligit vt vt quidam aromatarij fatui credunt ⁊c.

Syrupus violatus compositus Mesue. cōfert tussi cale ⁊ pleuresi. ¶ ℞. Violaꝝ. ʒ.ij. Seminis cydoniorꝝ. ʒ.i. Seminis malue. ʒ.i. Juiube. Sebesten. aā.nuō.xx. Coquanᵗ hec cū lib.vi. aque cucurbite ꝑm artē vsqꝫ ad ꝯsumptionē tertie partis. Zucchari clarificati. lib.i.ℨ. ⁊ fiat syrupus debito modo decoquendo. ¶ Aqua cucurbite fit incidendo cucurbitas in grossa frusta deinde ponanᵗ in alembico ⁊ aqua extrabatur.

Syrupus violatus ex infusione Mesue conferens ad febrem ⁊ inflāmationē ⁊ asperitatez pectoris ⁊ tussim ⁊ pleuresim. Cuiꝰ ꝑmixtio. ℞. Aque infusionis violarū. lib.v. Zucchari clarificati. lib.iij. Misce ⁊ coquanᵗ cū facilitate ⁊ reseruēᵗ. ¶ Modus infusionis violarū hoc mō fit. Accipe violarū recentiū. lib. vi. ponanᵗ in vase vitreato stricti orificy: ⁊ postea fundaᵗ sup eas aque pluuialis bullientis. lib.xv. ⁊ stringaᵗ orificiū vasis: deinde ꝑmittaᵗ per horas. viij. His elapsis colenᵗ aliqualr exꝑmēdo: ⁊ denuo in vase predicto tātū de floribus violaꝝ recentiū ponaᵗ: ⁊ denuo eadez aqua bene calefacta sup eas mittatur ⁊ stringaᵗ orificiū vasis: ⁊ sic ꝑ horas. viij. dimittatur: ⁊ iterū ʒ° hoc fiat seruādo moduz bis ꝑ te seruatū: ⁊ dimitte ꝑ horas. viij. ⁊ postq̄ aqua ifrigidata fuerit coletur a violis. Et si illā ꝓseruare volueris ponaᵗ in vase vitreato stricti orificy: ⁊ distelleᵗ parū olei in orificio eius: ⁊ stringaᵗ caput eius: deide soli exponaᵗ ꝑ dies. xl. deinde remoueaᵗ ⁊ ꝓseruēᵗ. ¶ Uiole sunt colligē de in mēse Marty: ⁊ de eis syrupi facias: ⁊ oia alia necia. ¶ Syrupus violatus si simpliciter reperiaᵗ scriptū ō syrupo isto ex infusione semp est intelligendū: ⁊ nō de compositō siue de syrupo violato compositō ⁊c.

Syrupus de iuiubis Mesue conferens ad raucedinem vocis ⁊ tussim ⁊ pleuresim. Cuius permixtio. ℞.

Juiubarum. nuō. lx.	Semis melonum.
Uiolarum.	Seminis lactuce.
Semis maluaꝝ. aā.ʒ.v.	Dragaganti. aā.ʒ.iij.
Capillorꝝ veneris ʒ.i.	Liquritie.
Seminis cydoniorꝝ.	Ordei mūdi excorticati.
Seis papaue. albi. aā.ʒ.iij.	ana.ʒ.i.

¶ Decoquanᵗ in lib.iij. aq̄ fontiū ꝑm artē vel aq̄ pluuiali vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis: deinde colenᵗ ⁊ colature addatur çucchari clarificati. lib.v. ⁊ fiat syrupus debito mō decoquēdo. ¶ In hac cōpositione fere oēs textus sunt corrupti. littera eniz multoꝝ dicit iuiubaꝝ. lib.x. ꝙ hec lra falsa sit apparet cuz dicit. coquanᵗ in lib.iij. aque. nō eni pole est: cū maior sit ℂtitas iniubaꝝ q̄ aq̄. ¶ De ordeo nota ꝙ auctor vult ꝙ excorticeᵗ. amoto eni cortice exteriori tollit virtus eius abstersiua ⁊ remanet virtus lenitiua cū aliq̄li siccitate. ¶ Dicit insup in aqua fontis coqui debet: eo qz post pluuialē subtilior est ⁊ penetrationi aptior. ¶ De aqua pluuiali multa infra dicentur.

Syrupus de scabiosa Magistralis. ¶ ℞. Radicū scabiose. M.i. ordei mundi a cortice superiori. M.v. Corallorꝝ rubeorꝝ. ʒ.v. Aque pluuialis lib. x. Bulliāt oia simul vsqꝫ ad creaturā ordei: ⁊ coctura radicis: deinde colenᵗ exprimēdo. Cui colature ⁊ expressiōi addaᵗ Succi scabiose. lib.i. Et iterū cū predictis bulliat succꝰ vsqꝫ ad ipsiꝰ purificationē: deide colenᵗ ⁊ bis addaᵗ Zucchari clarificati lib.v. Pulueri corallorꝝ rubeorꝝ. ʒ.v. Coquanᵗ vsqꝫ ad perfectā coctionē ⁊ reseruēᵗ. De aq̄ pluuiali ⁊ de corallis in isto syrupo cū restringant: ⁊ syrupus iste dilatat ptes pectoris. Ratio dicēᵗ in syrupo de liquiritia vbi ponit aqua rosata: qz eadem est ratio ⁊c.

Syrupus de granatis Mesue. valet contra febres cholericas ⁊ flegmaticas multe inflāmationis ⁊ sitim. Cuiꝰ permixtio hec est. ℞. Uini granatorū dulciū: ⁊ vini granatorꝝ acetosorum. aā.lib.v.

¶ Coquanᵗ simul vsqꝫ ad ꝯsumptionē medietatis: ⁊ dimittaᵗ postea ꝑ duos dies duz clarescat ⁊ resideaᵗ. postea remotis a resīdētia colenᵗ ⁊ bis addaᵗ Zucchari clarificati lib.iij. ⁊ coquanᵗ ad formā syrupi. Et in medio coctionis addatur sete tincte in kermes idest in grana. ʒ.v. ⁊ ꝑmittanᵗ vsqꝫ duz facta sit pfecta decoctio. ¶ Uini granatorū fit. Accipiēdo grana granati mūdata a corticibus ⁊ involuunᵗ pecia ⁊ sub torculari ponunᵗ ⁊ exprimuntur ⁊ facta expressione colatur ⁊ in ampullis ponit ⁊ soli exponit ꝑ alios dies: deinde sine residentia seu sine fece mittatur. postmodū oleū oliuaꝝ sup illud apponit ⁊ reseruaᵗ. bñ ꝑ annos. iij. cōseruaᵗ in bonitate. ¶ Dic notandū ꝙ çucchara rū qō igredit in isto syrupo dz esse ab aqua decocta purgatū: ita ꝙ in eo nulla vel bene panca sit aqua quādo vinuz

predictum granatorum cū eo miscet: eo qꝛ si longa coctione cum aqua coquerent virtus eius deperderetur.

Syrupus de mentha Mesue. ex inuentiõe nostra: ꝛ est in vsu: valet ad stõchū frigidū ꝓfortat nauseas: vomitus fluxū ventris singultus sedat. Cuius permixtio hec est. ℞. Succi cydoniorū muçoꝝ ꝛ dulciū. Succi granatoꝝ acetosorum dulcium ꝛ muçorū. aā. lib.i.ſ. ℈roiciatur super eos. Mentbe sicce. lib.i.ſ. ℈oliorum rosarum rubearum. ʒ.y. Et simul dimittant per diem ꝛ nocte: deide coquant cū facilitate vsq; ad mediū. i. mediocri decoctione: deinde coletur ꝛ bis addatur. Zucchari clarificati. lib.y. Et fiat syrupus debito modo coquendo ꝛ aromatiçetur cum gallia. ¶ Syrupus nihil aliud est q̄ decoctio vel succus inspissatus cū aliqua re dulci. ſ. vel cū melle vl çucchаro vel sapa. Succus autē est rob. Rob eni est succus inspissatus per decoctionē ab igne vel sole sine aliqua re dulci: ꝛ bec est ipsoꝝ differentia. ¶ Muçum enim proprie dicitur: cuius sapor est compositus ex dulci ꝛ acetoso. ¶ In boc syrupo fūt qui loco çucchari ponunt mel. Ego enim çucchарū magis laudo. cum ad maiores intentiones cū çucchаro facto conueniat maiorem q; temperantiā babeat. Ubi vo intenderemus cale factionē maiorē cum melle fieri potest.

Syrupus dinary ꝛ eius interpretatio est syrupus ō biçantys Mesue. faciens ad febres oppilationū ꝛ febres cholicas ꝛ flegmaticas: q̄rus difficilis est eradicatio: ꝛ ad icteritiā. Cuius pmixtio bec est. ℞.

Succi endiuie.	Succi boraginis vel
Succi apy. aā. lib.y.	Succi buglosse. aā. lib.i.
Succi lupulorum.	

Bene depurentur deinde depurati Bulliant in eis

℈oliorum rosarum rubearum. ʒ.y.	Seminis anisi.
	Seminis feniculi.
Liquiritie. ʒ.iy.	Semis apy. aā. ʒ.iy.
Spice. ʒ.y.	ℙostea colentur:

¶ Accipe igit de predicta colatura lib.iy. Zucchari boni ꝛ clarificati lib.y.ſ. Et coquant cuꝝ facilitate oia simul donec ad formā syrupi coquant ꝛ reseruet: ꝛ bic erit syrupus de biçantys sine aceto. ¶ Si vo facere volueris dcm̃ syrupū cum aceto. Addas ad oēm partem succoꝝ depuratorū partē mediā. Cū igit in dicto syrupo apposueris lib. iy. succoꝝ in qbus fuerint bullite res ꝓscripte ponas aceti lib.y. Et erit syrupus de biçantys cuꝝ aceto. nibil vltra erit addendum vel minuendū. ¶ Dic multi laborāt aromatarij diuersimode vt succos ꝓseruare possint: ꝛ nō tm̃ istos sed oēs alios. Quidā vo post expressionē dictoꝝ succoꝝ bullire ad ignem eos faciunt: deinde reseruant: ꝛ boc mō corrumpunt. Alij post expressionē ꝛ colaturā factam cum staminia ad solem ponunt: ꝛ facta residentia remouent illos a residētia: deinde reseruāt: ꝛ boc modo etiā corrumpunt. Ego vo post expssionē illos colari facio per staminiaz: deinde iterū colari facio per sacculū factū ex tela spissa ac si clarificarē syrupuz intātū q̄ pars grossa superflua boc mō purificat. Et qꝛ quādo nō transit ꝓpter pteꝝ spissaz claudentē sacculū tunc vacuo ꝛ sacculū bene lauo: deinde repono succum: ꝛ sic facio donec totū sit colatum: deinde in ampulla pono ꝛ supra parum olei oliuarū: deinde soli expono per dies. xy. ꝛ si residentiā aliquaz faciunt illam amoueo: ꝛ illos sic colatos reseruo non solū ꝑ annū: sed per annos ꝛ mēses: ꝛ sic facio de vino granatorum ꝛ cydoniorum semper ponendo oleum. Illud enim a putrefactione conseruat: ꝛ tu bene nota. ¶ Succi enim isti ꝛ similes berbarū in vasis vitreatis vel vitri conseruari debent. Liquores vo oculoꝝ debent reseruari in vase eneo. ¶ Dic nota q̄ succi bi ꝛ oium berbarū solū per annū ꝓseruantur in sua bonitate si cū oleo vt supra aperiant ꝛ nō plus. quare in capite āni debent succi de nouo fieri ꝛ antiqui alterius āni abyci cum iam omnem virtutē suam amiserint.

Syrupus de fumoterre maior Mesue. quod est in vsu stomachuz ꝛ epar ꝓfortat: oppilationem aperit ꝛ morbos cutis curat: ꝛ proprie quoruz materia sunt humores salsi aut adusti sicut est scabies impetigo serpigo ꝛ lepra. Cuius permixtio. ℞.

Mirabolanoꝝ citrinoꝝ.	Liquiritie.
Mirabolanorum kebulorum. aā. ʒ.xx.	Rosaꝝ rubeaꝝ. aā. ʒ.iiy.
	Epithimi.
℈lorum boraginis vel buglosse.	Polypody. aā. ʒ.vy.
	Prunorum.
Uiolarum.	Passularum. aā. ʒ.vi.
Absinthy.	Tamarindorum.
Cuscute. aā. ʒ.i.	Cassie fistule. aā. ʒ.y.

Bec oia bulliant ꝼm artē in lib.x. aque vsq; ad perfectaz coctionem cassia ꝛ tamarindis exceptis: deinde colentur: in q̄ colatura dissoluant cassia ꝛ tamarindi: deide addat. Zucchari clarificati. Succi fumiterre ꝑpurati. aā. lib.iy. Et coquant ad formā syrupi. ¶ Bulliant in aqua. tūc de aqua cōmuni est intelligendū. ſ. vel pluuiali vel fontis: ꝛ nō solū in boc syrupo: sed in oibus alys cōpositionibus: in qbus absolute reperitur bulliant in aqua. ¶ In aliqbus receptis: ꝛ etiam fuit opinio multoꝝ q̄ in bac recepta rose nō essent apponēde: ꝛ dicunt q̄ fuit error scriptoris qui scribere debebat liquiritie rase ꝛ scripsit rose: sed salua pace scriptorum dico q̄ rose apponende sunt: ꝛ auctor illas apposuit vt ipsaꝝ virtute reprimatur acuitas multarum medicinarū in ista compositione intrantium ꝛc̄.

Syrupus de prasio Mesue cōferens senibus ꝛ frigidis natura ꝛ egritudinibus que fiunt in pectoribus eorū ꝛ tussi antique ꝛ asmati ꝛ flegmate grosso ꝛ putrido ꝛ proprie ei cuius difficilis est separatio. Cuius permixtio. ℞.

ℙrasy. ʒ.y.	Seminis malue.
Dyssopi.	℈enugreci.
Capilloꝝ veneris. aā. ʒ.vi.	Ireos. aā. ʒ.iiy.
Liquiritie. ʒ.i.	Seminis lini.
Calamenti.	Seis cydonioꝝ. aā. ʒ.y.
Seminis anisi.	Passularum. ʒ.y.
Radicum apy.	℈icuū siccaꝝ. nuō. xv.
Semis feniculi. aā. ʒ.v.	

Bulliāt bec oia ꝼm artē in lib.x. aque vsq; ad ꝓsumptionē medietatis: deinde colent ꝛ bis addant. Penidiaꝝ lib. y. Mellis purificati. lib.y. Et fiat syrup⁹ debito mō decoquēdo. ¶ De prasio nota q̄ in B syrupo ponēda ē berba prasy nō succus. Electuariū vo fieri debet ex succo nō de berba. ¶ Uaria reperit littera in diuersis Mesue de boc syrupo. in aliqbus eni basis buius syrupi est radix feniculi ꝛ apy: in aliquibus ficus: in aliquibus byssopi: in aliquibus capilloruz veneris. Etsi sic non dz appellari syrupus de prasio: qꝛ alia ꝛ alia est intentio quam ponūt Mesue. sed recepta ōbet stare vt supra scripta est: ꝛ sic erit⁹ intertio syrupi de prasio ꝼm Mesue.

Syrupus de absinthio Mesue cōferens ad casum appetitus: ꝛ debilitatē stōchi: ꝛ mollificationē viscerū: ꝛ debilitatē epatis ꝛ dolorē. Cuius permixtio. ℞. Absinthy romani. ʒ.vi. ℈olioꝝ rosarū rubeaꝝ ʒ.y. Spice. ʒ.iiy. Infundant bec omnia per diem ꝛ noctem in vino albo bono antiquo ꝛ odorifero. Succi cydoniorū. aā. lib.y.ſ. ℙonendo in lapideo vase: deinde coquant cū facilitate vsq; ad ꝓsumptionē medietatis: deinde colent ꝛ colature addant: mellis bene purificati lib. y. ꝛ fiat syrupus debito modo coquēdo. ¶ In yna cōpo-

sitione

ctione si inuenīt vna res. Cui⁹ plures sūt species q̄ illaz: rerum debemus intelligere. verbi gra. cuz scribitur spice vel rosarū ⁊c. dico q̄ debemus intelligere spēm prevalentem alys in virtute vt de spica nardi q̄ melioz est: ⁊ de rosa rubea: qz ille prevalent albis in virtute ⁊c.

Syrupus de epithimo Mesue. choleraz nigram ⁊ humores adustos cū vtute expellēs morbos ex eis factos curat: ⁊ ꝓfert ꝓprie eis qui parati sūt ad lepram: ⁊ qui cancrū patiunt: ⁊ vulnera fraudulēta ⁊ fistulas ⁊ scabiē ⁊ saphati. Cuius ꝑmixtio hec est. ℞.

Epithimi boni ⁊ ortensis. ʒ. xx.	Mirabolanoz belliricoz.
Mirabolanoz citrinoz.	Liquiritie.
Mirabolanoz indoz.	℘olypody.
aū.ʒ.xv.	Agarici.
Luscute.	Sticados. aū.ʒ.vi.
Fumiterre. aū.ʒ.x.	℘osarum rubearū.
Thimi.	Seminis feniculi.
Calamenti.	Seminis anisi. aū.ʒ.y.ʒ.
Bugiosse. ſ. herbe.	℘runoz. nuō. xx.
Mirabo. ēblicoz. aū.ʒ.vi.	Passulaz enuclea. ʒ.iiy.
	Tamarindoz. ʒ.y.ʒ.

Bulliāt hec oia tamarindis exceptis in lib.xv. aque ſm artē vsqz ad ꝓsumptionē medietatis: deinde colentur ⁊ cuz ꝑdicta colatura dissoluant tamarindi: deinde addat cucubari carificati lib.iy. Rob.i. vinū coctum seu sapa lib. y. ⁊ fiat syrupus debito mō coctus. ℂ Epithimi ortensis: dicit ortensis: eo qz ortense minus vigorosum est q̄ qō in montibus nascit ⁊ cōmuniter minorē bz malitiā. Et hoc scribit Sauonarola in sua practica cap. de hydropisi ascite de succo radicis ireos ⁊ tu vide: ⁊ Auicēna lib° 2° ca° 6° vbi dicit q̄ res syluestres sūt oibus domesticis fortiores: ⁊ de syluestribus q̄ montane fiunt fortiores. ℂ Passule in hoc syrupo ponunt vt vigorent opationē epithimi: ⁊ remoueāt malitiā ipsius q̄ timet ex sua nitrositate. Et vt cōfortent opationē mirabolanoz: ⁊ remouēt ab eis malitiā banc q̄ est vt nō remaneāt in vilis stomachi ⁊ intestinoz. Folia colligenda sunt qñ bñt quātitatē debitā ⁊ nō sūt parata ad casum ⁊ nō amiserunt colorē suū proprīū.

Syrupus de thimo Mesue conferens egritudinibus pectoris: ⁊ pulmonis fridis: ⁊ stomachi: ⁊ epatis: ⁊ est medicamen bonum: ⁊ confert frigoribus qui fiunt in hyeme: ⁊ confert frigidis complexione. Cuius permixtio. ℞.

Extremitatū thimi. ʒ.y.	Seminis apy.
Calamenti.	Seis dauci. aū.ʒ.iiy.
Mentbe sicce. aū.ʒ.v.	Passularum enucleatoz.
Seminis anisi.	i. ab omni īmūditia pur
Seminis feniculi. aū.ʒ.iiy.	gatarū. ʒ.iiy.

Bulliant hec omnia ſm artem in lib.x. aque vsqz ad cōsumptionem medietatis: deinde colentur ⁊ colature addat mellis purificati lib.y. ⁊ fiat syrupus debito modo coquēdo ⁊ aromatiçet cum gallie. ʒ.y. ℂ Si in receptis reperitur gallia absolute scripta de gallia magna est intelligendum tanq̄ de digniori ⁊ perfectiori. ℂ Passule hoc in syrupo ponunt vt corrigant ⁊ vigorent virtutez thimi: quēadmodum de epithimo supra dictum est.

Syrupus de artbemisia Magistralis. valet ad oppilationez matricis doloribus eius ⁊ male complexioni. ℞.

Artbemisie.	Oçimi.
Capillorum veneris.	Sansuci.
Sauine.	Calamenti.
Camedreos.	Scolopendrie.
Camepitheos.	Betbonice.
Origani.	Scabiose. aū.M.i.
Ipericon.	Uiolarū. ʒ.i.
Cyperi.	Sandaloz rubeorum.
Squinanti.	Seminū cōlum frigidoz Maioz. aū.ʒ.ʒ.
Lupuli.	Seminis apy.
℘olypody.	Semis feniculi.
Centiane.	Semis petrosilly.
Rubee tinctoz. aū.M.i.	Ameos.
Spice.	Carui.
Asari.	Juniperi.
Thimi.	Mily solis.
Epithimi.	Seminis rutbe. aū.ʒ.y.
Camomille.	
℘osarum. aū.ʒ.i.	

Bulliant oia bec in aqua sufficientis quātitatis ſm artē: ⁊ stent ꝑus in ea infusi ꝙ horas. x. Cinamomi. ʒ.i.ʒ. Serapini. Armoniaci. aū.ʒ.ʒ. Dicte gūme ligentur in pecia. Et oia simul bulliant vsqz ad ꝓsumptionē medietatis: deide colentur ⁊ colature addatur Mellis purificati lib.vi. ⁊ fiat syrupus debito mō coquēdo. ℂ Loqui ſm artez boc mō intelligit. Est enī aliq̄ medicina q̄ multū sustinet de decoctione vt sunt radices. Aliq̄ minus illa vt sunt stipites plātaruz. Aliqua iterū minus vt sunt folia. Aliqua adbuc minus ⁊ sunt fructus. Aliqua iterū minus ⁊ sunt semina. Aliqua minus ⁊ minus ⁊ sūt flozes. igit cuz tu decoquere vis aliquē syrupū vel aliquā decoctionē. ꝑ ponas ad bulliēdū radicē. 2° stipites. 3° folia. 4° fructus. 5° semen. 6° flozes: ⁊ boc mō coques ſm artem. Ista regula nō gīalis est: sed ab ea excipiunt quedā berbe ⁊ semina ⁊ inferius declarabit vbi numerabunt ⁊ semina ⁊ berbe parū sustinētia de decoctione: sed banc regulā posui: qz sic vt in pluribus euenit: ⁊ fieri oz: inferius clarius dicet: declarabiturqz sigillatiz q̄ medicine sustineāt ⁊ q̄ nō. ℂ Semina oia colligēda sūt qñ sūt matura: ⁊ aquositas ꝓpria ab eis est separata.

Syrupus de sticados Mesue. expertus ad omnes egritudines neruozum frigidas: sicut est paralysis: epilepsia: spasmus: tremor: ⁊ tortura. Cuius permixtio. ℞.

Sticados. ʒ.xxx.	℘iretri. ʒ.vy.
Asse: idest thimus.	℘iperis longi. ʒ.iy.
Calamenti.	Zinçiberis. ʒ.y.
Origani. aū.ʒ.x.	℘assularum. ʒ.iiy.
Seminis anisi. ʒ.vy.	

Bulliant bec ſm artē in aqua sufficientis quātitatis vsqz ad consumptionem tertie partis. ℘ostea coletur ⁊ colature addatur Mellis purificati. lib.v. Et fiat syrupus debito modo coquēdo. Et facta quasi perfecta coctione vel parū distante a decoctione ponantur bec grosso modo cōfracta: ⁊ in pecia ligata videlicet.

Cinnamomi.	Zinçiberis.
Calami aromatici.	℘iperis nigri.
Spice.	℘iperis longi. aū.ʒ.i.ʒ.
Croci. aū.ʒ.i.ʒ.	

Et reseruetur in vitreato vase in quo si vis peciam potes relinquere in qua sunt aromata. ℂ Bulliant in aqua sufficientis quātitatis. Nota q̄ ista sufficiens quātitas diuersificatur multipliciter. Nam quādo sunt res que multum sustinent de decoctione. tunc pro omni. M.i. ipsarum apponi debet aque bocalia quatuor. Si vo mediocrem medietatem. Si parum bocale vnum tm̄. Si vo mensuretur vncys debes pro omni lib. rerū ponere lib.vi. aque si multum sustinet de decoctiōe. Si mediocrē lib.iy. Si parum lib.i.ʒ. Et ideo caueāt viri in manibus rudiū aromatariozum se ponentes. Et domini medici bene considerent quis aromatarius sit qui suas ordinatiōes dispensat: quia si ignarus: he ⁊ anime ⁊ bonozi suo ⁊c.

Syrupus de byssopo Mesue. confert asmati ⁊ tussi ⁊ dolori pectoris ⁊ laterum ⁊ lacertis pectoris. Cuius permixtio hec est. ℞.

Byssopi sicce.	Semis cydonioꝝ. ʒ.iij.
Radicum apy.	Capilloꝝ veneris. ʒ.vi.
Radicum feniculi.	Jujubarum.
Radicum petrosilly.	Sebesten. aā.nuō.xxx.
Liquiritie. aā.ʒ.x.	Passularum enucleata-
Ordei mundi. ʒ.iij.	rum. ʒ.i.ʒ.
Semis maluę.	Ficuum siccarum.
Dragaganti. aā.ʒ.ij.	Dactyloꝝ pig. aā.nuō.x.

Conquantur omnia ℈m artem in aqua sufficientis quantitatis. in aqua. ſ. pluuiali vſqꝫ ad cōſumptionem duarum partium: deinde colentur ⁊ colature addatur. Albaruz penidiarum lib.ij. ⁊ fiat syrupus debito modo coctus.

¶ Radices colligende sunt cum folia ceciderunt: quia tunc ⁊ natura ⁊ virtus foliorum reuertitur ad radicem: ⁊ tūc fortior est virtus radicis. ¶ Radix si simpliciter scripta reperitur in compositis de raffano domestico est itelligendum. Sic enim ⁊ romani ⁊ greci hodie accipiunt.

¶ Syrupi omnes isti. ſ. violatus de byssopo de scabiosa de liquiritia de prassio de iujubis: ⁊ omnes decoctiōes pectorales cum aqua pluuiali faciendi sunt: non cum aqua communi. ⁊ ratio est: quia aqua pluuialis est magis subtilis ⁊ ratione subtilitatis magis penetrativa: facitqꝫ virtutes aliarum medicinarum ad partes pectoris penetrare: que cum alia aqua nō penetrarent. Et ad dominū Auicēnam dicentē ꝙ aqua pluuialis ratiōe subtilitatis sue substantie citius putrefit: dico ꝙ verum dicit: ⁊ hoc propter impressionem aeris ab extra. Sed ab intra secus est: ḡre bene nota. ¶ Albarum dicit auctor penidiarum: eo qꝫ penidy fieri debent ex çuccharo albo: nō cū puluere rubeo: vt quidam faciunt aromatary nostri temporis ⁊c̄.

Syrupus de liquiritia Mesue: confert tussi antique ⁊ mundificat pectus ⁊ pulmonem. Cuius permixtio hec est. ℞.

Ligritie rase ⁊ mūde. ʒ.ij.	Byssopi sicce. ʒ.iij.
Capillorum veneris. ʒ.i.	

Proyce sup bis aque pluuialis lib.iij. ⁊ dimitte per diez ⁊ noctem: deinde coquantur ℈m artē vſqꝫ ad cōſumptionē medietatis: deinde colentur ⁊ colature addatur.

Mellis purificati.	Penidiarum. aā.ʒ.vij.
Zucchari clarificati.	Aque rosarum. ʒ.vi.

Bulliant ⁊ coquant vſqꝫ ad formā syrupi ⁊ reseruetur.

¶ Hic notandū ꝙ absurdum videtur ꝙ in isto syrupo auctor ponat aquā rosam: cum ipsa restringat: ⁊ hic syrupus debet dilatare partes pectoris: ⁊ hoc non solum videt cōtra rationem: sed est etiā contra facientes hunc syrupum: eo quia nulli sunt qui aquā rosam in eo ponant. Ad hoc dicendum ꝙ recte ponitur: ⁊ qui non ponunt multuz errant. ⁊ ratio est. Nam ad hoc ꝙ syrupus iste valeat tussi antique: ⁊ pulmonem ⁊ pectus mundificet: nō solum oportet ꝙ in eo sint dilatantia partes pectoris lenientia ⁊ maturātia catarrum: vt per liquiritiam capillos veneris ⁊ byssopum fit. Sed etiam necesse est ꝙ in eo sint ea que partes relaxatas adiuuent ⁊ virtutem expulsiuaz confortent atqꝫ refocillent: ⁊ fortificent: ⁊ hoc fit per aquam rosatam. igitur rationaliter ponitur. Et sunt aliqui qui ponunt aque infusionis rosarū viridium. ¶ Tribus modis vel altero triū modoꝝ cognoscit qñ syrupus est coctus. p̄ qñ accipit cuz spatula distillat cōtinue sicut oleū. secūdo qñ adheret spatule. tertio si ponat̄ super vnguē vna gutta remanet ⁊ non discurrit huc vel illuc: ⁊ hec est vera cognitio coctionis.

Syrupus de cupatorio Mesue. cōferens febribus antiquis: ⁊ ppie eis quibus corrumpit̄ forma stomachi: ⁊ epatis oppilationes aperit: ⁊ ꝓfert frigiditati hypocūdrioꝝ ⁊ inceptioni hydropisis. ℞.

Radicum apy.	Sucaba. i. radix cardōis
Radicū feniculi.	benedicti femine.
Radicū endiuie. aā.ʒ.ij.	Florum bugloſſe.
Liquiritie.	Seminis anisi.
Pimpinanti.	Seminis feniculi.
Cuscute. aā.ʒ.ij.	Cupatorij. aā.ʒ.v.
Absinthij.	Rased. i. reubarbari.
Rosaꝝ rubeaꝝ. aā.ʒ.ij.	Masticis. aā.ʒ.iij.
Capillorum veneris.	Spice.
Bedegar. i. radix cardonis	Assari.
bñdicti masculi. aā.ʒ.v.	Foly. aā.ʒ.ij.

Coquantur in lib.viij. aque ℈m artē vſqꝫ ad ꝙsumptionē tertie partis: deinde coletur ⁊ colature addatur Zucchari clarificati lib.iij. Succi apy. Succi endiuie depurati. aā.lib.ij.ʒ.ij. ℥.iij. ⁊ gra.xij. Et fiat syrupus ōbito modo coquendo. ¶ De bedegar ⁊ sucaba est magna diuersitas inter doctores. Auicēna. Matthaeus sylvaticus. Diascorides. Simon ianuensis. Plinius. ⁊ Bentilis exponūt ꝙ est spina alba. Bentilis etiam exponens receptam sotire: que 5° canoñ. describitur. dicit iterū ꝙ est maneries spine: pro qua cōiter sumit̄ alba spina. Et infra eo libro pro expositione pillularū dicit: ⁊ bedegar est modus spine ⁊ creditur ꝙ sit spina alba: hoc est ꝙ a doctoribus elicere potui: qui confuse loquunt̄: qz dato ꝙ sit spina alba non ponunt quā partem ipsius plante apponere debeamus. Cōiter aromatary ponūt quādā rem habentē similitudinē spongie que reperit̄ adherere plante rose syluestris: ⁊ dicunt esse bedegar. ¶ Sucaba de sucaba dicit Simon Januensis ꝙ est nomen arabicum: ⁊ idem importat ꝙ spina arabica: ⁊ hoc idem dicit Halenus Rasis Dalyabas Matthaeus sylvaticus. Paulus vo volens oñdere quid sit sucaba. est herba dulcis que extenditur super terram: ⁊ facit capita grossa: ⁊ flores sanguinei coloris: sed hec apud nos nō reperit̄. Aly vo dicūt ꝙ sucaba. i. bedegar: ⁊ bedegar. i. sucaba: ⁊ sic exponnut ignotū per ignotum. ¶ Aly vo postponentes tantorum virorum ambigaitates solent hoc in syrupo apponi facere iuncos marinos ⁊ radices cardonis benedicti: ⁊ dicunt ꝙ duo hec videntur de mente auctoris cuz illa sint aperitiua prouocatiua vrine: confortatiua epatis: que oia querunt̄ a syrupo de cupatorio: ⁊ ꝙ reperiūt experimēto bene eis succedere. ¶ Sed ⁊ hi ⁊ illi a veritate sunt multum distantes. Igitur scias ꝙ bedegar est radix cardonis benedicti: que masculus dicitur nullum florē faciens: nec tirsuz: sed folia extēdunt̄ sup terraz ⁊ folia strictiora sūt ⁊ breuiora sucaba magisqꝫ icisa. Sucaba nota est radix cardonis benedicti florem faciens cū grosso capite cum paruo tirso: imo a radice nō extenditur per longitudinē spanne seu eleuatur: ⁊ in futura ⁊ ppinqua pluuia constringit̄: ⁊ in sereno dilatatur ⁊ femina dicit̄. differt a superiori cardone per folia tirsum ⁊ florem. Apud nos nō reperiuntur vel raro duo hi cardones: sed portant̄ a montibus Bilinçone in cōfinibus teutonicorū Ducis Mediolani in montibus ⁊ saxis oriunt̄: ⁊ hec est vera expositio ⁊ declaratio bedegar ⁊ sucaba ⁊c̄. ⁊ due be radices in hoc syrupo ponūtur nō aliud ⁊c̄. ¶ Pauci insuper sunt qui hunc syrupum sciant facere. Mesue enim dicit fiat syrupus cū succi apy ⁊ endiuie quātitate sufficiēti: ⁊ nulli sunt qui hanc sufficiētem quantitatē eligere sciant. Igitur nota ꝙ per hanc sufficientem quantitatem intelligit̄ proportionata quātitas çucchari ad succos: quemadmodū ꝓportionauit ⁊ posuit in syrupo de biçantys. ſ. succi lib.iij. çucchari lib.ij.ʒ.ij. qō est pro omni lib. çucchari succi depurati ʒ.xviij. cum ʒ.i.℥.i.gra.xvi. nec plus nec minus. Illo igitur modo ꝓportionando

tionando resultat succi quātitatis ꝑscripta supra nec plus nec minus: ⁊ hec fuit ⁊ est opinio doctoris: ār̄e bene nota qz pauci sunt facientes būc syrupum ſm rōnem. ¶ Flores colligendi sunt qñ perfecte sunt maturi: ⁊ anteq̄ cadāt ⁊ anteq̄ dimittant colorem suum ⁊c̄.

Syrupus de calamento Mesue. splenēticis: ⁊ frigida habentibus viscera ⁊ senibus ⁊ tussi antique ⁊ asmati. Cuius permixtio hec est. ℞.

Calamenti domestici.	Squinanti.
Calamēti syuestris. aā.ʒ.y.	Dauci. aā.ʒ.vi.
Passulax mūdatax. ʒ.iy.	Mellis purificati lib.y.
Cheirim. i. semen lenistici. ʒ.vi.	

¶ Et fiat syrupus ſm artem.

Syrupus ad matrices Magistralis. valet ad omne vitium matricis: ⁊ maxime mulieribus que sunt frigide nature. ℞.

Calamenti.	Squinanti.
Sticados.	Cyperi.
Petrosilly. aā.ʒ.iy.	Cuscute. aā.ʒ.y.
Sauine.	Cassie lignee.
Camedreos.	Aristologie longe.
Camepitheos.	Hentiane.
Poly montani. aā.ʒ.iy.	Baccarum lauri.
Maiorane. Ameos.	Reupontici. aā.ʒ.i.ſ.
Dauci. aā.ʒ.y.	Aque fontiuz. lib.viiy.

Coquantur omnia in dicta aqua vsqz ad consumptionem tertie partis: deinde colentur ⁊ colature addatur Zuccari clarificati lib.iy. ⁊ fiat syrupus ſm artem ⁊c̄.

Syrupus cordialis Magistralis. valet ad tremorē cordis ⁊ eum confortat: ⁊ stomachuz subuenit: syncopi ⁊ maniacis subuenit: ⁊ aufert calorem: ⁊ sitim in corpore extinguit. ℞.

Melisse.	Florum borraginis.
Endinie. aā.M.i.	Florx bugloſſe. aā.M.i.

Et fiat de predictis decoctio ſm artem vt superius declarauī in aquis: videlicet.

Aque endinie.	Seminis acetose. ʒ.ſ.
Aque bugloſſe.	Uini pomorx rantiorum.
Aque rosarū rubearuz.	Uini granatorx. aā.ʒ.iy.
Aque melisse. aā.ʒ.iiy.	Corralli albi subtiliꝛ pulueriçati. ʒ.iiy.
Semis q̄tuor frigidorum Minorum. ʒ.iiy.	

Suspendat̄ cū pecia ligata in syrupo. Zuccari albi clarificati quantū sufficit. Et fiat syrupus ſm artem ⁊c̄.

Syrupus de cicorea Guilelmi de sali. valet contra oēm mām venenosaz in alterando ⁊ mūdificando eam: ⁊ proprie valet in antrace ⁊ carbunculos: ⁊ filibus ⁊ febre pestilentiali estiuali ⁊ autumnali. confortat cor: ⁊ nutritiua extinguēdo calorem materialem: ⁊ mundificando materiā per vrinam ⁊ secessum: ⁊ facit appetere cibum ⁊ inducit somnum. fit vt infra. ℞.

Foliorum cicoree. M.i.	Acetose.
Foliorux borraginis.	Scariole agrestis. i. batilesre siue florez q̄ dicūtur
Lactucarum.	monegete ⁊ nascuntur in
Uiolarum vidlicet flores.	bladis. aā.M.ſ.
Florum scariole.	
Lingue bouine.	

Conterantur grosso modo ⁊ bulliant ſm artem in lib.iy. aque vsqz ad ꝓsumptionē tertie partis: ⁊ colenť ⁊ in colatura addatur Zuccari clarificati lib.y. Et bulliāt simul ⁊ in dicta bullitione addatur. Reubarbari electi ⁊ pulueriçati. ʒ.y. ⁊ aliquando reubarbari. ʒ.y. Et in vsu est cōmuniter de. ʒ.y. Reubarbarum suspendatur in pecia in dicto syrupo ⁊ sepe exprimatur pecia reubarbari cuz manu vsquequo coctus sit syrupus. ¶ Et nota ꝙ reubarbarum debet poni quādo syrupus erit mediocriter coctus: qz reubarbarum parum sustinet de decoctione.

Syrupus saboz regis Mesue. in practica in capo de melācholia ⁊ mania ⁊ vocatur saboz rex medorum conferens manie ⁊ melancholie ex adustione cholere citrine. Cuius permixtio. ℞.

Succi bugloſſe domestice.	dolentium. lib.iy.
Succi bugloſſe syluestris. aā.lib.y.	Folliculox sene. ʒ.iiy.
	Croci. ʒ.y.
Succi pomox dulciū re/	Zuccari tabarçet. lib.iy.

Fiat aūt sic. sene proiçiatur in succis per diem ⁊ nocte post cōtritionem eius: deinde bulliant ebullitione vna: aut. y. deinde cū çuccharo fiat syrupus. crocus aūt cōfricetur in panno cum decoctione: da. ʒ.y. vel. iy. cum aqua bugloſse: ⁊ qñqz apud necessitatem datur cum aqua casei ⁊c̄.

Syrupus diamoron Mesue. ⁊ est conueniens ad apostemata gutturis ⁊ vuee ⁊ ad omnia genera prefocationum. ℞.

Expressionis morozū celsi.	Rob. i. vinū coctum.
Expssionis morozū de seni seu baci. aā.lib.i.ſ.	Mellis purificati. aā. lib.i.

Coquant̄ omnia simul vsqz ad spissitudinē ⁊ reseruetur. ¶ Rob idem est qō sapa seu vinuz vltimate decoctum. Robyb aūt ꝓprie est quicūqz succus inspissatus vel caliditate solis vel ignis. vnde littera Mesue q̄ dicit rob est corrupta ex defectu translatoris. oz enim dicere robub. igitur qñ Mesue dicit Rob. i. robub suppleat̄ ⁊c̄.

Syrupus de lymonibus valet mirabiliter in febribus. i. ꝓtra febres pestilentiales. Cuiꝰ permixtio. ℞. Succi lymonceli. lib.xy. Zuccari albi lib. v. Et fiat syrupus sicut syrupi de acetositate citri nec plus nec minus ꝓout patet in isto.

Syrupus de Ribes stomachū caliduz ꝓfortat: vomitū cholericū sedat: sitim extinguit coctis ebullitionē mitigat ⁊ ipsuz cōfortat. solutionē colericā stringit ⁊ alterat. ℞. Succi ribes lib.xy. Zuccari albi lib.v. Et fiat syrupus hoc modo. ꝑ bulliat succus ebullitione vna: aut duabus: ⁊ dimittatur frigescere ⁊ clarificere ⁊ coletur ⁊ cuz çuccharo supraſcripto ⁊ clarificato fiat syrupus ſm artem ⁊ seruet̄ in vitreato ⁊c̄. ¶ Ribes quidam dicunt ꝙ est acetosa: ⁊ quidaz dicūt ꝙ est coctus: sed falso: qñ nō est acetosa: qñ Mesue facit semotim capm de rob de ribes a capo de rob de acetosa similiter vbi ponit cap̄. de rob de ribes ait. ꝙ valet sicut rob de acetosa. Item nō est coctus: qñ coctus est calide ⁊ sicce cōplexionis: sed ribes sunt fride ⁊ sicce. ¶ Albani est planta stipitez babēs rubeū ad viriditatem declinē teneruz: cuius sapoz est dulcis acetositati mixtus: folia rotunda viridia nigra: cuiꝰ granuz portatur de corasceni acidi saporis de quo fit rob ⁊c̄. Nos autē loco eius accipimus succum acetose que est lapaciū agreste ⁊ ponere possumꝰ. ¶ Serapio in libo aggregationuz. caplo de ribes auctoritate Isaac venarā Ribes ex planta babens capreolos recentes rubeos ad viriditatem declinantes: ⁊ bz folia magna lata rotunda viridia ⁊ babet grana: quoniā sapoz est dulcis cuz acetositate ⁊ ipsa est frigida ⁊ sicca in secundo gradu: ⁊ signuz super hoc est acetositas eius ⁊ stipticitas: ⁊ ex hoc contingit ꝙ infrigidat stomachum: ⁊ aliqui dicunt ꝙ est frigidus ⁊ siccus in tertio gradu. Nascitur autē planta ista in montibus syrie frigidis niuosis: ⁊ patet in pandectis.

Riasandali Nicolai dicuntur a tribus generibus sandalorum que ibi intrant. Datur proprie cōtra calorem epatis stomachi ptisicis ictericis. Cuius permixtio. ℞.

Sandalozum albozū.
Sandalozum rubeozuz.
Sandalozum citrinozū.
Zuccbari albi.añ.solidos duos idest. añ.z.iy.
Reubarbari.
Spody:scilicet oe canna.
Succi liquiritie.
Seminis portulace.s.domestice. añ.solidū. i.s. idest.z.i.s. ℈.i.gra.y.s.
Amidi.solidū.i.idest.z.i.s.
Syrupi rosati lib.y.t fiat electuarium.Sed cōiter fit in forma solida. ℂ Solidus enim idem est qō. z.i.s.vt oēs doctozes affirmant:t exagiuz:idē etiā est:t nō differt a solido nisi soluz nomine. ℂ Omnia simplicia ex quibus cōfectiones electuaria t compositiones omnes cōponunt nō sunt simul terēda.Sed quelibet simplex medicina per se cōterenda est t pulueriçanda.Et ratio est:quia omnia nō sunt eiusdem cōplexionis t substantie.Immo quedaz sustinent multū de cōtritione t quedam minus. Linnamomum enim t macis sunt rare substantie.gariofili vo t gūme sunt densiozis substantie:quapzopter vt ex contritione virtus ipsozum nō deperdatur omnia de per se debent pulueriçari:qō secus faciunt aromatary nostri temporis t male:imo nimirū si cōposita nō babēt virtutē a doctozib⁹ limitatam.Et boc idem in decoctionibus est aduertendū vt in tractatu syrupozum te scire feci.

Terzea ad ardozem vine Magistralis. Cuius permixtio. ℞.

Seis melonis mūdi.z.xv.
Cucurbite.i semē munde.
Seminis portolace.
Seis papaueris al.añ.z.i.s.
Incidantur minutissime t cum çucbaro albo ad pōdus omnium fiat terçea t̄.

Trifera magna Nicolai.magna dicit:qz magnā vtilitatem t fructū mulieribus confert.dat cōtra dolozem stomachi virozum t mulierū cū aqua in qua cocta sint semina feniculi anisi t masticis.datur cōtra vitia matricis ex frigiditate:si distemperata bibatur cuz vino in quo cocta sit artbemisia:prouocat etiam menstrua si fuerit cum artbemisia bene trita:t oleo muscellino cōmixta t pessarius ex bombace factus:si fuerit ex ea inuentus in naturā mulieri immissus non ꝯcipienti. Si datur cum vino in quo cocta sit mandragoza vel sambucū miro modo ꝓdest pueris qui non possunt dozmire t in nocte nimis garriunt distemperata cum lacte mulieris in modus ciceris:t bibita ꝓdest.Cuius permixtio. ℞.

Linnamomi.
Halange.
Hariofilozum.
Zedoarie.
Zinçiberis.
Costi.
Stozacis calamite.
Calami aromatici.
Cyperi.
Radicum ireos.
Paucedani.
Corticum mandragore.
Spice celtice.
Hummi arabici.
Dragaganti. añ.solidū.i. idest. añ.z.i.s.
Seminis melonum.
Seminis cucumeris.
Seminis citrulli.
Seminis cucurbite.
Semis scariole. añ.solidū.i. idest. añ.z.i.s.
Lampboze. ℈.i.s.
Rosarum rubeaꝝ. z.i.s.
Pulueriçentur subtiliter.

Pulueriçentur oīa subtiliter:t cū mellis lib.i.z.y.cocti t depurati fiat cōfectio:t boc mō faciendo nibil addendo vel minuendo erit trifera sine opio.Si vo cū opio facere vis addas ꝓdictis oībus opy thebaici.z.y.t cum opio trifera erit.Sed in bac ꝑ⁹ mulieres volunt illā in çucbaro.Accipe igit supzascriptarū specierū sine oplo.z.i.çucbari lib.s.t facias.Confectio bec oanda est stomacho vacuo t differenda est comestio vsquequo de ea facta sit digestio. Et dicte spēs subtilissime sunt terende ac pulueriçāde. Dicitur enim compositio bec trifera.i.bominē iuuenem reddens. ℂ Nota q̄ ꝯuis in multis cōfectiōibus reperies scriptū mellis cocti q̄ tamen cū melle crudo t mūdo possunt cōfectiones fieri:t illud babet minus de spissitudine t magis de penetratione.Igit ab auctozibus sepe inuenies scriptum mellis cocti:t quandoqz mellis crudi.vt per boc intelligas q̄ vtrūqz potes ponere t conuenienter.

Trifera persica Mesue.experta apud persas:t confert febzibus acutis t iflāmatiōi stomachi:t epatis:t icteriçis calidis de oppilone in colūnitatē acquirit.visum a fumis cholericis deperditū reparat.Sitiz mitigat:morbos adustionis fieri ꝓbibet t est medicina magna in estate pestilētiali t autūnali.Cuius pmixtio. ℞.

Succi solatri.
Succi endiuie.
Succi apy.
Succi lupulozꝝ depurati. añ.lib.i.
Folliculozꝝ sene. z.y.
Uiolarum siccaruz:aut viridium. z.iy.
Agarici. z.i.
Prunozꝝ damascenozum numero. 50.
Cuscute. z.iiy.
Mirabolanozꝝ kebulozuz.
Mirabolanozꝝ indozum.
Mirabolanozum citrinozum. añ.z.y.
Spice.z.iy.
Epitbimi. z.xl.
Inuoluātur mirabolani in oleo amigdalarum dulcium.
Tamarindozꝝ. z.iy.
Mane electe. z.i.s.
Cassie fistule. z.iiy.
Sebestenozum numero. 40.
Mirabola.bellericozꝝ.z.iiy.
Granozum fumiterre.
Trociscozꝝ diarondon.
Macis.
Masticis.
Cubebe.
Spody.
Sandali citrini.
Quatuoz seminū.s.semina cōla frigida. añ.z.y.
Anisi. z.iiy.
Spice. z.y.

ℂ Modus cōfectionis eius est vbi dicit Solatri Endiuie Apy t lupulozum vult vt sit succus depurati. añ.lib.i.t proiciatur super eos violaꝝ folliculozum agarici prunozum cuscute:mirabolani kebuli:mirabolani indi:mirabolani citrini spice:t accipiatur de supzascriptis quātitas sicut prius diximus:t bulliāt super prunas cū facilitate dū remaneant lib.y. t in istis supzascriptis sit succi lib.y.t bulliant simul t proiciatur super ista epitbimi boni inuoluant mirabolani in oleo amigdalarū dulciū vel oleo violatoz bulliant ebullitiōe vna t deponant ab igne t excolent:t dissoluant in vna parte istius colature tamarindozꝝ cassie māne çucbari violati:colentur t mundent a granis t scopbis:t in alia parte aque proiciatur çucbari fini t aceti coquant cū facilitate:deinde pone syrupū istum qō dissolutū est in succis t aggregent simul t coquantur vsqz ad mellis spissitudinē.vltimo vo proiciatur sup istud reubarbari:mirabolani citrini:mirabolani indi:mirabolani kebuli:mirabolani belliriçi quātitatē sicut prius diximus quatuoz granoꝝ fumiterre:trociscoꝝ diarodon:macis:masticis:cubebe:spody:sandali citrini:anisi:spice:voluantur in oleo violato t repone in vase vitreato:t da cum aqua frigida vel cū aqua endiuie aut solatri.dosis est. z.i.

Trifera minoz ex arte fenonis Mesue.valet ad coz ruptionē t exuberantiam menstruozum t bemoz roidarū:t ad coz ruptionem forme:t debilitatē stomachi t ōstruit bumorē crudū:t clarificat colorē t̄ foztat

vesicā:

vesicã:t abscindit fluxũ vētris.Cuius permixtio. ℞.

Mirabolanox kebulox. Ameos.
Mirabolanox idox. Zinçiberis.
Mirabolãox bellíricox. Lamecit.i.fructus tamarisci vel flos.
Mirabolãox emblicox. Spice.
Nucis muscate, aũ.ʒ.v. Squinanti.
Nasturcy. Cyperi. aũ.ʒ.iiy.
Assari. Scorie ferri nutrite in aceto per dies.v.t assate.ʒ.xx.
Origani persici.
Piperis.
Olibani. aũ.ʒ.iiy.

Mirabolani assenī cũ butyro vaccino tc.inuoluanī cuz oleo amigdalax dulcium t aromatiçenī cũ ʒ.i. Musci. Mellis quãtũ sufficit:t da post sex mẽses.dosis est a ʒ.i. vsqz ad ʒ.iy.Est enim expertum t efficax t ppria ad humorositatẽ stomachi t putrefactionem in ipso.

Tyriaca magna Andromachi que melior est omnibus t que fieri debet.Cuius descriptionem reperi in quodam libello Gentilis de venenis: quã vt ipse testatur habuit t extraxit a quodam libello Andromachi propria manu scripto. ¶ Tyriaca magna Andromaci dicitur:qz ab eo composita fuit:valet cõtra grauissimas passiones humani corporis:epilepticis apopleticis: stomaticbis cophaltingicis t migranicis: prodest ad raucedinem vocis:constrictiones pectoris:optima est arteriacis asmaticis:emoptoicis:ictericis: hydropicis: peripleumonicis: iliosis:t vulnera in intestinis habentibus freneticis: iliosis:colicis subuenit:menstrua educit:t fetum mortuuz expellit:lepram variat:t frigori prodest:t ceteras passiones inueteratas emendat:precipue ptra omnia venena t serpentum morsus:t reptiliuz valet:sed vniuersa est eius dosis.s.pro quãtitate t qualitate vniuscuiusqz passionis que in Andromacho scribitur. ℞.

Trociscorum de squilla. aureos. xlviy.
Trociscox de tyro.
Trociscox andarachar̃.
Piperis nigri.
Opy thebaici. aũ.aureos. xxiiy.
Cinnamomi electi.
Rosax rubeax siccax.
Seminis napy syluestris.
Scordeõ.i.alliũ syluestre.
Ireos.i.radicum.
Agarici albi.
Succi liquiritie.
Opobalsami:idest olei. aũ.auř. xy.
Myrre pure.
Croci.
Zinçiberis.
Reubarbari.
Radicũ pentafilon.
Calamenti montani.
Prasy aly petrosilly.
Macedonici.i.semen.
Sticados arabici.
Costi amari.
Piperis longi.
Pulegy ana.
Olibani.
Glozis squinanti.
Terbentine.
Cassie lignee ni. aũ.auř.vi.
Bdelly.
Halbani.
Aspalti.
Oppoponaci.
Cetauree mi. aũ.auř.y.
Serapini. aũ.auř.iiy.
Aristologie rotũde. auř.y.
Mellis dispumati. lib.x.
Uini boni odoziferi antiqui. lib. iy.t fac.

¶ Et nota qꝙ pro omni libra mellis est ʒ.iy. speciex predictaruz:t hoc voluit bonus Andromachus:t apponi debet si tyriaca debet habere virtutem descriptam a doctoribus.t in alia ʒ.vi. ¶ In hac descriptione multa sunt intelligenda.Et primo de opio thebaico:dicitur enim opiuz thebaicum:qz factuz t collectũ thebis:qz illud est melius t perfectius quocunqz alio opio vbicunqz collecto t est minoris periculi t timoris vsus eius. ¶ De calamento dicitur montanum:t ponitur qz habet maiorem caliditatez t siccitatem qꝫ calamentum fluuiale:quod nascitur iuxta aquas. ¶ Sticados arabici.dicitur arabici qz in arabia oritur:t ille melior est in illis partibus multum colligitur. Sed nos vtimur sticados qõ colligitur in partibus Rome t est perfectum. ¶ Loco camepitheos si non haberet accipi potest Jua muscata qõ a Mesue in caplo de egritudinibus neruox appellatur çinçẽ. ¶ Hypoquistidos succus est barbe bircine:t illud ponitur non berba:non soluz in hac compositione sed in omnibus medicinis:in quibus simplr reperies scriptum hypoquistidos:t qui herbaz ponunt male: imo pessime faciunt. ¶ Centaurea de minori intelligendum est:t illa in medicinis administratur: quia si simplr reperitur de ea est intelligendum.Et radix accipi debet non berba vt quidam rudes faciunt. ¶ Uitriolum seu colcotar hoc modo aduritur.Accipe de eo quantitatem quam volueris t pone in patella ad ignem t continue sub ea insuffletur donec igneatur t continue vitriolũ voluatur:t tantum hoc fiat qꝫ eius naturalis calor muteī: t tunc removeatur:qz adustum est. ¶ Species iste tyriace debent subtiliter teri seu pulueriçari t bene cribellari p subtilem t spissum sedatium vt melius t citius res simul fermentari possint vt Mesue t Auicenna scribit in caplo de tyriaca. ¶ Pulueriçabile enim idem est quod commixibile vel diuisibile in partes paruas:t est aliud qꝫ frangibile. ¶ Utilitas autem pulueriçationis est: qz facit penetrare virtutes medicinarum ad partes ad quas non penetrarent. ¶ Etates enim tyriace sunt quatuor.Prima dicitur infantia:t incipit a die compositionis vsqz ad sex mẽses.Scõa pubertas que incipit post illud tempus:t durat vsqz ad decem annos.Tertia adolescentia t incipit post illud t durat vsqz ad.xx.annos.Quarta senectus:t incipit post illud t durat vsqz ad.xxx.annos:post illud expoliatur a virtute tyriace. ¶ In vase plumbi tyriaca debet poni vel conseruari vel argenti.in alio enim vase posita facit quandam feruginem que appellatur çinian t consumitur humiditas eius naturalis t necessaria in tyriaca. quare in plumbo bene conseruatur. Et vas in quo ponitur non debet repleri: sed saltim tertia pars vasis debet esse vacua vt medicine possint respirare t exhalare ne sese suffocent.

Tyriaca Galeni que cõmuniter fit:lz non sit tante perfectionis quante est prescripta Andromachi.Cuius permixtio hec est. ℞.

Trociscox ō sglla. lib.iy.
Piperis lõgi. lib.y.ʒ.iy.
Trociscox tyri. lib.i.ʒ.
Trociscox diacozal.li.i.ʒ.
Xylobalsami.i.lignũ balsami. lib.iiy.ʒ.x.ʒ.
Opy thebaici: idest illius prouintie. ʒ.vy.ʒ.
Agarici.
Rosarum.
Radicũ ireos lily celestis.
Leuistici. aũ.ʒ.vy.ʒ.
Scordeon: idest allium syluestre.
Seminis rape syluestris.
Cinnamomi. aũ.ʒ.vy.ʒ.

Reubarbari.
Spice nardi.
Costi.
Squinanti. aũ.ʒ.vi.
Croci.
Zinçiberis.
Cassie lignee.
Strozacis calami.
Myrre.
Terbentine.
Calamenti montani.
Thuris.
Diptami. aũ.ʒ.vi.
Sticados arabici.
Poly montani.
Pentafilon.
Piperis. aũ.ʒ.vi.
Soly.
Petrosilly.
Gummi arabici.
Colcotar vsti: ideſt vitrioli adusti.
Serapini.
Terre sigillate.
Hypoquistidos: ideſt succus barbe hircine.
Spice celtice.
Radicum acori.
Camedreos.
Gentiane. ſ. radix.
Sistra. i. valeriana.
Carpobalsami: ideſt semen balsami.
Seminis apy.
Ameos.
Amomi.
Seminis feniculi.
Carui.
Sileris montani. i. semen.
Nasturcy.
Anisi.
Pipericon. aũ.ʒ.iiy.ʒ.
Mummie.
Castorei.
Opoponaci.
Aspalti.
Galbani.
Centauree minoris. ſ. radix.
Aristologie longe.
Dauci. aũ.ʒ.y.ʒ.vi.

Et est semen pastinace syluestris. Mellis cocti ℞ dispumati rubos. v. ℞ lib. v. qõ est pro omni lib. i. mellis. ʒ. iy. spẽrũ. Sed aromatarij auaritia ducti hoc tempore solũ ponunt lib. iiy. speciẽ pro rubo vno mellis: ℞ male faciunt: ℞ ob hoc tyriaca nõ habet virtutes a doctoribus descriptas: qz semper ponas ʒ. iy. speciẽ pro omni lib. i. mellis. Et per rescriptum mel sit coctum bona coctione. ¶ Crocus vo ℞ hypoquistidos per se pulueriçentur ac vitriolum. gumme vo in optimo vino albo dissoluanť. alia vo omnia simul. mel vo infrigidatuz terbentina ℞ hypoquistidos intus ponantur: deinde omnes alie species. Crocus vo infundatur in vno bocali optimi vini nigri: ℞ dimittatur per tres dies: deinde cum dicto vino in tyriaca ponatur: vitriolum vo etiam in vino dissoluať ℞ in tyriaca ponatur: ℞ simul misceanť. Sunt qui addunt galeti subtiliter pulueriçati. ʒ. ſ. vt tyriaca maiorẽ nigredinẽ habeat. Sed hoc ego non laudo. Cum extra mentem Galeni ℞ omniuz doctoꝝ fuerit: ℞ nunc presentiuz sit. ¶ Hoc nomen tyriaca est nomẽ impositum ab effectu. idem enim est dicere tyriaca quã conferens venenis: sed presentium ℞ aliaꝝ medicinaꝝ venenosaꝝ. Et ideo hoc nomen bz duas partes: tyria enim significat serpentem: ℞ ka qõ significat medicinas venenosas cũ componiť. igitur tyriaca est nomen qõ significat rẽ que iuuat in venenis serpentuz ℞ medicinaꝝ venenosaꝝ: ℞ est vocata tyriaca a carne tyri. ¶ Agaricus ireos ℞ radix acori ponunť in hac recepta ℞ in alijs: qz habent in se virtutem conseruandi alias medicinas ne cito corrumpãtur ℞ augent eaꝝ virtutes. Et sic ponitur vt conseruet çinçiber a corruptione. ¶ Anacardi corrumpunt virtutẽ trociscoꝝ tyri. Dicticz trocisci debent esse parui ℞ bene compressi si ꝓseruari debent ℞ non debẽt exiccari in sole. Sol enim bz virtutem dissoluendi ℞ destruendi virtutẽ carniũ tyri ℞ viperaꝝ. ¶ Tyriaca non oz dari nisi sit fermentata ℞ fermentatio fit in tempore sex mensium. Quid autez sit fermentatio nota. Nam compositũ habens vnam formã ℞ virtutem resultantem ex simplicium compositione. Significat hoc vocabulũ fermentata. ¶ Vinum in tyriaca ponitur. primo vt per eum fiat medicinaꝝ ꝓseruatio ℞ cõmixtio. scõo qz ipsum confortat cor: ℞ est contra venenuz. ¶ In exhibitione tyriace iste conditiones sunt seruande. primo qz sit fermẽtata. Scõo qz detur sanis ℞ in pua quãtitate ℞ raro. Tertio qz nõ detur in tempore calido: sed in temperato vl frigido. Quarto qz nõ detur pueris vsqz ad 14m annum. Quinto qz nõ exhibeatur in cõplexione calida: nec in homine parato inflãmationi. Sexto qz non detur stomacho repleto cibo. Et be sunt conditiones attendẽde in exhibitione tyriace. ¶ Due prescripte descriptiones tyriace per annos. xxx. ac etiam vsqz ad. xl. annos seruantur: dummodo sint conuenienter ℞ debite facte ℞.

Trocisci diarodon Mesue: quorum iuuamentum est magnum ad febres antiquas ℞ febres permixtionum: ℞ febres flegmaticas ℞ febres in quibus corrumpitur forma: ℞ ꝓfert ad dolorez stomachi: ℞ abstergit humiditatem eius. Cuius permixtio. ℞.

Foliozꝝ rosaꝝ rubeaꝝ	auť. vi.	ideſt ʒ. ix.
Spice.	auť. y.	ideſt ʒ. iy.
Liquiritie rase.	auť. iy.	ideſt ʒ. iiy. ʒ.
Ligni aloes.	auť. y.	ideſt ʒ. iy.
Spody de cãna.	auť. i.	ideſt ʒ. i. ʒ.
Croci.	auť. ʒ.	ideſt ℈. y. gra. v.
Masticis.	ʒ. y.	

Conterantur omnia ℞ conficiantur cuz vino albo optimo ℞ fac trocisci in forma lupini.

¶ Quid sit trociscus nota. Est trociscus compositio quedam ex diuersis pulueribus ℞ speciebus mediante aliquo liquore aggregata: ℞ dicitur trociscus a trocos quod est rota: quia trociscus est similis rote.

Trocisci de rosis minoris Mesue: stomachũ ℞ epar confortant: ℞ conferunt febri flegmatice: stomachuz preparant: ℞ humozositatem ipsius abstergũt. Cuius permixtio. ℞.

Foliozum rosaruz rubearum. ʒ.x.	Liquiritie rase. ʒ.v.
	Spice nardi. ʒ.y.ʒ.

Conterantur hec ℞ conficiantur cum vino albo optimo ℞ fac trociscos. Et si laxatiuum facere volueris adde Scamonee preparate. ʒ.iy.

¶ Quare aũt trocisci fiãt: est vt medicine possint melius ꝓseruari: acquiruntť etiam ista ꝑmixtione aliquã virtutez ꝓfortandi: quam prius per naturam non habebant ℞ẽ.

Trocisci de rosis maiores Mesue: sicut ꝓfirmatum est in libris plurium iuuamentoꝝ: quorum maius est ad dolorem stomachi ℞ malitiam digestionis: ℞ eis proprie quibus corrumpiť forma ℞ principium hydropisis: ℞ febres antiquas. Cuius ꝑmixtio hec est. ℞.

Foliozum rosaruz rubearum. ʒ.iiy.	Spice.
	Cinnamomi.
Ligni aloes. ʒ.y.	Cassie lignee.
Masticis. ʒ.i.ʒ.	Floꝝ squinanti. aũ.ʒ.i.
Absinthy. ʒ.i.	

Conterantur ℞ fiant trocisci cum vino albo optimo.

¶ De floribus squinanti nota. Non enim ad nos portantur: sed ipsoꝝ loco apponimus rami partem.

Trocisci de rosis ℞ eupatorio Mesue: expertoꝝ iuuamentorum ad febres antiquas ℞ febres compositas: ℞ ad dolorem epatis: ℞ oppilationem ipsius ℞ icteritiam. Cuius permixtio hec est. ℞.

Foliozum rosaruz rubearum. ʒ.i.	Liquiritie rase. ʒ.iy.ʒ.
	Succi eupatorij. ʒ.x.
Spice. ʒ.iy.	Tereniabin: accipiť eius loco manna: dissolute in succo prescripto. ʒ.y.
Rauedseni: ideſt reubarbari. ʒ.iiy.	
Spody. ʒ.i.ʒ.	

Et fiant trocisci conterendo prius omnia.

¶ Liquiritia si simpliciter scripta reperitur de radice sicca semper intelligendum est: de qua due tñ partes vsui me-

dicine conueniunt.s.radix ⁊ succus ⁊c.

Trocisci de reubarbaro Mesue:conferentes ad dolorem epatis ⁊ oppilationē ipsius ⁊ ad apostemata eius ⁊ antiquas egritudines in ipso:⁊ hydropisim ⁊ corruptionem forme ⁊ ictericis. ℞.

℞aued boni:idest reubarbari. ʒ.x.	℞ubee tinctorꝫ. Seminis apy.
Succi cupatorꝫ. ʒ.iiy.	Absinthy.
℞osarꝫ rubearꝫ. ʒ.iy.	Assari. aā.ʒ.i.
Spice.	Amigdalarꝫ amararꝫ. ʒ.iiy.
Anisi. aā.ʒ.i.	

Conterantur ⁊ fiant trocisci de aureo i. pro singulo.

¶ Nota qꝫ isti trocisci:qr nō possunt reformari cū supascriptis humiditatibus in ipsis ingredientibus.ideo addaꝫ de succo cupatorꝫ intātū qꝫ reformari possint:⁊ quēadmodū dixi de istis:ita de ceteris intelligatur sequentibus.

Trocisci de camphora Mesue:valēt ad febres male inflāmationis ⁊ sitim vehemētē ⁊ incensionem cholere rubee:⁊ ebullitionē sanguinis ⁊ supercalefactionem stomachi ⁊ epatis ⁊ ictericiam:⁊ conferūt ethice ⁊ ptisi.Cuius permixtio. ℞.

℞osarꝫ rubearꝫ. ʒ.iiy.	Gummi arabici.
Spody. ʒ.y.	Spice. aā.ʒ.i.
Sādalorꝫ citrinorꝫ.ʒ.y.ʒ.	Ligni aloes.
Croci. ʒ.i.	Cardamomi maiorꝭ ⁊ mi.
Liquiritie rase. ʒ.y.	Amidi.
Seminis citrulli.	Camphore. aā.ℨ.y.
Seminis cucumeris.	Zuccbari albi.
Seminis melonis.	Tereniabin:idest manna.
Seminis cucurbite.	aā. ʒ. iy.
Dragaganti. aā.ʒ.i.	

Cōterant ⁊ ꝓficiant cū mucilagine psily facti in aq̄ rosa.

¶ Ad faciendū mucilaginē psily accipiendum est ʒ. i. seminis ⁊ ʒ. iiy.aque rose ⁊ nō solum de hoc semine intelligas:sed de omni re de qua mucilagines facere itēdis.

¶ Nota qꝫ insuper sunt quidam ignari aromatary:qui frangūt dictū semē ad faciendū mucilaginē ⁊ male:eo qr interior medulla pars est calida.superior vō est frigidissima:⁊ hoc in loco querimus ifrigidationem ⁊ haberemus intensissimam calefactionem:⁊ non soluꝫ ꝓfrangenda nō est:sed nec diu in aqua debet dimitti ꝓpter causam supra allegatam de confractione.

Trocisci de spodio Mesue qui fūt vltimi ad febres acutas:⁊ inflammationem stomachi ⁊ epatis:⁊ sitim vehementem.Cuius permixtio. ℞.

Spody. ʒ.iiy.	Seminis portulace.
℞osarꝫ rubearꝫ. ʒ.vy.	Succi liquiritie. aā.ʒ.y.

Quatuor seminum cōmunium frigidorum maiorum.

Gummi arabici.	Croci. ʒ.i.ʒ.
Dragaganti. aā.ʒ.i.ʒ.	

Conterantꝫ oia ⁊ fac trociscos cum mucilagine psily.

¶ Quatuor semina cōmunia frigida maiora sunt ista:semē melonū:cucumeris:cucurbite:⁊ citrulli.q̄re si quatuor semina cōia maiora scripta reperiantꝫ suprascripta ponantꝫ.

¶ Confice cum mucilagine psily vel cydoniorum vel alterius cuiusuis est intelligendum qꝫ fieri debet in aqua cōmuni:⁊ hoc intelligas in omnibus in quibus non specificatur liquor in quo fieri debet. ¶ Sunt qui in istis trociscis non ponunt nisi quatuor res succo liquiritie supra.Sz non sunt tante virtutis.quare ponenda sunt alia quatuor ⁊ fiant vt supra:⁊ erunt efficacissimi.

Trocisci de spodio cū semine acetose Mesue:conferunt ad febres cholericas: cum quibus est solutio ventris:⁊ sedant inflāmationez stomachi ⁊ epatis:⁊ sitim continuam.Cuius permixtio. ℞.

℞osarꝫ rubearꝫ. ʒ.i.ʒ.	rum.
Spody. ʒ.x.	Sumach. aā.ʒ.y.ʒ.
Seminis acetose. ʒ.vi.	Amidi assi.
Seis portulace. ʒ.y.ʒ.	Berberorꝫ.
Seminis coriandrorꝫ pre	Balaustiarꝫ. aā.ʒ.y.
paratorum ⁊ torrefactorum.	Gummi arabici. ʒ.i.ʒ.

Conterantur omnia ⁊ conficiantur cuꝫ succo agreste:idest cum succo vue acerbe.

¶ Modus assandi gummam arabicam ⁊ omnes gūme. Exprangaꝫ in frusta ad magnitudinem ciceris:deinde accipe patellam vel bernacium:⁊ calefac forti calefactione: deinde ab igne remota ponaꝫ supra gūme ⁊ sine intermissione misceaꝫ:⁊ supra dictam laminam calidam semper miscendo permittaꝫ donec albescāt:⁊ si illa caliditas nō sufficit calefiat denuo remotis tamen gūmis:deinde recalefactis supra gūme ponaꝫ ⁊ misceaꝫ donec albescant ⁊ albefacte remoueantur:qr assate sunt:⁊ hoc modo facias de omnibus gūmis. ¶ Coriandrorꝫ semina hoc modo ꝓparaꝫ.Bene cum aqua cōmuni lauētur vt ab eis puluis amoueaꝫ:⁊ per tres dies in aqua permittatur mutando quotidie aquam:postea colatur ⁊ in forti aceto permittantur per quatuor dies quotidie mouendo cuꝫ manu:postea colentur ⁊ superponaꝫ succi cydoniorꝫ ⁊ aqua rosata aā. partes equales:⁊ per duos dies intus permittantur semp mouendo sepe quotidie cum manu:postea colentur ⁊ soli ad exiccanduꝫ apponantur:⁊ sic preparati dicuntur. Sed vnum nota qꝫ bene exiccari permittantur:aliter acquirerent malum saporem. ¶ Semina coriandrorꝫ hoc modo torrefiunt.Calefiat bernaciuꝫ vel patella ad ignē mediocri caliditate:deinde supra semina ponaꝫ que torrefieri debent:⁊ sic supra ponaꝫ ⁊ ducaꝫ hinc ⁊ inde donec calorem vndiqꝫ sentiant.s.per omnem eius substantiā:deinde remoueaꝫ.Et hoc modo omnia semina torrefiunt.

¶ Preparantur autem coriandrorꝫ semina vt quedam venenositas que in eis est amoueatur. Torrefiunt vō vt magis stiptici reddantur. Torrefactio enim idem est qꝫ semicoctio. ¶ Amidum assatur vt fiunt gumme ducendo super laminam bene calidam.Et cum incipit eius naturalis color alterari remouetur ⁊ assum est.

Trocisci de berberis Mesue primi:qui sunt in vsu: valent ad febres inflāmatiuas:extinguunt enim eas ⁊ sitim angustiosam. ℞.

Berberorꝫ aut succi eius.	Croci.
Spody.	Amidi.
Succi liquiritie.	Dragaganti. aā.ʒ.i.
Seis portulace. aā.ʒ.iy.	Seis citrulli. ʒ.iy.ʒ.
℞osarꝫ rubearꝫ. ʒ.vi.	Camphore. ʒ.ʒ.
Spice. ʒ.i.	Conficiantur cuꝫ ʒ.y.Mane dissolute cum succo berberorꝫ.Et si succus non reperiē dissoluantur cum decoctione ipsorꝫ ⁊ reformentur.

¶ Gummi si simpliciter scriptum reperiatur de gummi arabica est semper intelligendum. ¶ Trocisci a pillulis in tribus diuersificantur:scilicet quantitate:operatione:⁊ exhibitione.In quantitate diuersificantur:eo quia in maiori quantitate formantur. Unde trocisci semper debent formari ad quantitatē de ʒ.i. trociscis de tyro exceptis. Scōo in operatione diuersificantē.pillule enim a remotis trahunt.trocisci vō non attrahūt. Tertio diuersificantē in exhibitione:qr trocisci semper debent exhiberi cū aliquo liquore vel succo habente respectum ad proprietatem trociscorum:non autem pillule ⁊c.

Trocisci de absinthio Mesue: qui conferunt febribus antiquis ⁊ aperiunt oppilationez epatis ⁊ stomachi:⁊ confortant stomachum:⁊ conferunt dolori membrorum nutritionis:⁊ confortant appetitum,

Cuius permixtio hec est. ℞.
Absinthy sicci. Apy.
Rosarum rubeaꝝ. Amigdalarum amararꝝ mũdatarum.
Anisi. aũ.ʒ.y. Spice.
Raued.i.reubarbari. Masticis.
Succi eupatorij. Solij. aũ.ʒ.i.
Assari. aũ.ʒ.i.
Conterantur ꝛ fiant trocisci cum succo endiuie.

¶ Necessitas ꝛ causa cõpositionis trociscoꝝ est ꝓseruatio alicuius rei lõgo tẽpore ꝛ cõmoditatis portãdi. Alia ẽ ꝙ medici aliqñ volebãt dare aliquas res cũ tota substantia ꝛ puras: ꝛ hoc modo preparari iusserunt. Alij vo dicunt ꝙ trocisci fiunt vt medicine possint melius ꝓseruari: acgrũt etiã aliquã virtutẽ ꝓfortatiuã per artem quam prius per naturam non potuerunt habere.

Trocisci de alkekengi Mesue ad vicera in renib⁹ ꝛ vesica: ꝛ dolorẽ qñ mingit urina. ℞.

Granoꝝ alkekengi. Succi liquiritie.
Seminis citrulloꝝ. Dragaganti.
Seminis albathece. Amidi.
Seis cucurbi. aũ.ʒ.iy.ʒ. Granoꝝ pini. aũ.ʒ.vi.
Boli armeni. Seminis apy.
Summi arabici. Karabe.
Thuris. Boli.i.terra sigillata.
Sanguinis draconis. Jusquiami.
Seminis papaueris albi. Opy. aũ.ʒ.y.
Amigdalaꝝ ama. aũ.ʒ.vi.
Conterant oĩa ꝛ ꝓficiãt cũ aqua mellis vel iulep violato.

¶ Albathece semen: est semen cuiusdam melonis indi viridis ad similitudinẽ cucumeris bene maturi: qõ anguria alio noie appellat: ʒ si semẽ illoꝝ nõ reperit loco ei⁹ accipere potes semina melonũ nostroꝝ. ¶ Amigdale amare ꝛ q̃tuor semina ponunt in hac descriptione trociscoꝝ hac rõne. bolus eni armenus ꝛ sanguis draconis bñt stationes ꝛ morã in primis venis ꝛ sua vtute illas nõ trãscẽdũt: sed qz in hoc casu idigemus qõ ad ꝓsolidãdũ cũ sua stiptica te ad vesicã vadãt ꝛ per se non possunt. ideo posuit auctor amigdalas ꝛ semina frida vt penetrationẽ faciãt ꝛ ad locũ ducant. ¶ De bolo nota ꝙ bolus idẽ est qõ terra sigillata: quẽ in multis ꝓprietatibus est similis bolo armeno: ꝛ adhuc bz excellentiorem virtutem ꝛ operationem.

Trocisci de capparibus Mesue: resoluẽtes duritiẽ splenis ꝛ vẽtositatẽ. Cui⁹ ꝑmixtio hec ẽ. ℞.

Corticũ radicũ capparoꝝ. Nasturcy.
Seis agni casti. aũ.ʒ.vi. Armoniaci.
Nigelle. Foliorꝝ rutbe.
Calamenti. Aristologie rotũde. aũ.ʒ.y.
Succi eupatorij. Cyperi.
Radicum acori. Scolopendrie. aũ.ʒ.i.
Amigdalaꝝ ama. aũ.ʒ.y.
Dissoluatur armoniacum cum aceto forti ꝛ cuz dicto aceto trocisci reformentur ꝓterẽdo oĩa alia. Et sit dosis eius auꝛ. i. cũ vino in quo coquat radix capparis cortex frascini ꝛ cortex tamarisci: aut extremitates ramoꝝ ei⁹ ꝛ cortex salicũ. Et sunt qui duplicãt armoniacum ꝛ est melius.

¶ Capparoꝝ radix ꝛ genestre flores colligẽdi sunt in mẽse decẽbris. ¶ Trocisci ꝓseruantur vsqz ad sex menses ꝛ debẽt formari in forma rotũda ꝛ deprimi in medio ꝛ habẽt bonã vtutẽ: ꝛ cũ trãseunt dictũ tẽpus amittunt vtutez: ꝛ de oĩbus trociscis est intelligendum. Exceptis trociscis stelle qui conseruantur vsqz ad duos annos.

Trocisci de eupatorio Mesue: conferunt ad febres antiquas ꝛ rigorem earum oppilationem epatis ꝛ splenis aperiunt ꝛ sunt medicina bona apostematum in ipsis ꝛ ictericis ꝛ in principio hydropisis. Cuius permixtio. ℞.

Tereniabin loco eius accipitur manna. Raued.i.reubarbari. Assari.
Succi eupatorij. aũ.ʒ.i. Anisi. aũ.ʒ.y.ʒ.
Rosaꝝ rubeaꝝ. ʒ.iiy. Spodij. ʒ.iy.ʒ.
Spice. ʒ.iy.ʒ.
Conterantur omnia ꝛ fiant trocisci cum succis herbarum ꝛ reseruetur. ¶ Succi herbarum sunt succi ex quibus cõponitur syrupus de byçantys. ꝛ sunt quatuor. i. Succi endiuie. Succi apy. Succi lupuloꝝ. Succi bozaginis vel bugloſſe. ꝛ bis succis dicti trocisci reformantur: ꝙ si haberi non possent ipsorum loco accipere possumus syrupum de byçantys ꝛc.

Trocisci de karabe Mesue abscindentes sanguinez de omni loco manationis eius. ℞.

Karabe. ʒ.vi. Balaustie.
Cornu cerui adusti. Masticis.
Summi arabici adusti. Lacce.
Corallorꝝ adustoꝝ. Papaueris nigri assi. aũ.ʒ.y.
Dragaganti. Thuris.
Achacie. Croci.
Hypaquistidos. aũ.ʒ.y. Opy. aũ.ʒ.i.ʒ.
Conterantur omnia ꝛ fiant trocisci cum mucilagine psilij.

¶ Modus comburendi omnes gummas cornu cerui ꝛ corallos talis est. Terantur ꝛ ponantur in olla terrea ꝛ ponatur in furno: ꝛ dimittantur per totam noctem si ꝙ posuisti siue coralli vel cornu cerui vel gumme sunt combuste extrabe. aliter iterum in sequenti nocte in furno apponantur ꝛ tantum apponantur ꝙ comburantur ꝛ reserua: ꝛ habes combustionis modum. Et hoc modo conchilia oĩa comburuntur ꝛ ossa animalium ꝛc.

¶ Operatio ignis in medicinis est triplex. quedam enim torrefiunt ꝛ cognoscunt quando sunt torrefacte: qz quando calor penetrauit totam substantiam medicine: tũc operatio est perfecta ꝛ per illam remouetur quedam parua humiditas que in medicina erat. Secunda operatio est assatio per quam remouetur pars humida ꝛ viscosa subtiliatur vt in semine lini ꝛ ipsius assatio cognoscit quando incipit in superficie colorem mutare ꝛ ad contrariũ quod ante erat reducitur assata est. Tertia operatio ꝛ cõbustio ꝛ hoc fit transmutando virtutem vnam ꝛ fortificãdo aliã vt in reubarbaro ꝛ mirabolanis quãdo cõburuntur pars subtilis solutiua debilitatur ꝛ terrestris stiptica augetur. Et ipsius combustio cognoscit quãdo naturalẽ ꝛ propriũ colorem in tota ipsius substantia deperdit ꝛ alium acquirit: tunc combusta est. Et hoc notent bene aromatarij.

¶ Medicina sex de causis aduritur. Prima vt eius acuitas amoueat vt de vitriolo. Scõa vt ꝑ adustionẽ acuitas acquirat: ꝛ sic lapides adurunt ꝛ in calcem transmutant. Tertia quando ipsa est valde grossa: ꝓpter qõ ipsa ad partes remotas nõ potest penetrare nisi subtiliet vt cornu cerui. Quarta vt melius possit conteri vt sericuz. Quinta vt malitia medicine remoueatur: ꝛ sic scorpiones adurũtur. Sexta causa vt humiditas superflua cõsumatur: ꝛ sic mirabolani ꝛ gumme omnes que dantur contra fluxum vẽtris adurunt vt auferat gũmositas illa ꝑ quã laxabat.

¶ Papauer si simplr scriptũ reperiat semp de albo itelligat ꝛ de semine ꝛ nõ de alia parte plante. Modus vo assationis eius est: sicut cetera semina supra in diadraganto calido. Clare modum reperies ꝛc.

Trocisci de myrra. Rasis 9° Almãsoris. capitulo de prouocatione menstruoꝝ: valent ad prouocationem menstruoꝝ. Cuius permixtio. ℞.

Myrre. ʒ.iy. rum. ʒ.v.
Lupinoruꝫ optime trito. Foliorꝝ rutbe. ʒ.iy.

Mentastri. Asa.i.asa fetida.
Pulegy ceruini. Serapini.
Limini. Oppoponaci. añ.z.iy.
Rubee tinctox. añ.z.iy.
Conterank omnia ⁊ conficiantur trocisci cum aqua in qua bullierint ⁊ coctum fuerit z. y. seminis iuniperi.

¶ Notent aromatary vt suis errozibus corriganť. Nam reperitur in receptis asa simplici ſ scriptuz ⁊ idem est qō asa fetida. Et asse duplici. ſſ. ⁊ idez est quod thimus. quare banc notate differentiam. Et ideo in compositione multi errant ponentes thimum pro asa fetida.

¶ Si reperiť scriptū in receptis simplr rubee vel rubea semper debes intelligere de rubea tinctox que est quedaz radix cum qua tinctores in rubeum tingunt.

Trocisci de terra sigillata Mesue inuētione nostra: qui sunt in vsu ⁊ sunt vltimi iuuamenti ad sputuz ⁊ ad egressionē sanguinis ⁊ proprie sumpti cū aqua arnogloſſe. Et qñq linitur ex vno eox super frontez ⁊ sedant fluxum sanguinis ex naribus. Et linitur ex eo super matricem ad fluxum menstruox ⁊ sedat. Et qñq mittiť in matricem. ⁊ qñq linitur super pectinem ⁊ mittiť in vesicam: quandoq linitur super membrum manationis sanguinis ⁊ sunt experti. Cuius permixtio. ℞.

Sanguinis draconis. Terre sigillate.
Gummi arabici assi. Sebedengi: idest semen canapis.
Ramich. i. qdā cōpositio infra describenda. Lozalli: scilicet rubei.
Foliox rosax rubeax. Karabe. añ.z.y.
Seminis rosarum. Margaritarum.
Amidi assi. Dragaganti.
Spody. Papaueris nigri. añ.z.i.ſ.
Achacie. Seminis portulace asse.
Lapidis ematbitis. Cornu cerui vsti.
Euphistides. i. bypogistidos Thuris.
Balaustie. Hallarum.
Boli armeni seu lutuz armenū qō idē est. añ.z.y. Croci. añ.z.y.

¶ Conterank omnia ⁊ fiant trocisci cum aqua arnogloſe: idest cum aqua plantaginis. Et bi sunt fine opio. ⁊ da cum aqua spody gūmi boli armeni spice. Et quādo inuitat necessitas ponitur in eis opy thebaici z.y. ⁊ qñq plus ⁊ quādoq minus sicut oportet. Modus autem administrationis eox est ſm tres modos. Ad fluxuz sanguinis ex pectore aut pulmone administrandi sunt cum aqua portulace. ⁊ ad excoriationem cum rob cydonioz: aut cuz aliquo robub stipticox. Et ad manationez sanguinis ex partibus inferiozibus: confert iniectio eox cū aqua virge pastoris.

¶ Differētia est iter sedenagi ⁊ sebedengi. sedenagi: idest lapis ematbitis. sebedengi vo idem est quod semen canapis. Contrarie tamen opinionis fuit Bentilis ⁊ Christoforus de bonestis exponentis de mēte aliquox q est fumus terre sebedengi non semen canapis. Ego vo apponi facio dictum semen cum magis hoc in casu conueniat.

¶ Varia est opinio inter homines de semine rose. quidaz enim dicunt q semina rose sunt quedam grana que reperiuntur inclusa in illa parua grossitie que sustinet folia rose ⁊ sunt pilosa, quidam dicunt q non illa: sed illa sunt que reperiunť in medio rose babentia colorem glaucuz: ⁊ ista opinio est falsa. Nam illa a doctoribus appellatur antera. Prima ergo opinio est vera: eo q semē alicuius dicit esse illud quo seminato producit sibi simile: sed boc facit illud semen pilosum grossitudinis grossi milij non rotundum: sed compressum: ⁊ reperitur aperiendo illam paruā grossitiem vt supra dictum est: ⁊ a vulgo dicitur vn grataculo. Et colligende debent esse de mense July vel Augusti.

¶ In receptis quando simpliciter scriptum reperiať corralli rubei apponendi sunt ⁊ de eis intelligenduz ⁊ non de alys. Si vo scriptum reperiatur corallox ⁊ de rubeis ⁊ albis est intelligendum. ¶ Dypoquistidos. i. succus ipsius berbe in medicinis apponiť vt supra dixi qui fieri debet in mense Aprilis ⁊ May. ⁊ vsu reseruari.

Trocisci de anisо Mesue qui auferunt febres antiquas ⁊ aperiunt oppilationes: ⁊ emendant malitias epatis. Cuius permixtio. ℞.

Seminis anisi. Absinthy.
Eupatory. añ.z.y. Assari.
Seminis anbeti. Seminis apy.
Spice. Amigdalax ama. añ.z.ſ.
Masticis. Aloes boni. z.y.
Foly. añ.z.ſ.

Conterantur omnia ⁊ fiant trocisci cum succo absinthy ⁊ apy: da cum syrupo acetoso ⁊ succo berbarum.

¶ Amigdalaruz si simplr scripte reperiantur ⁊ absolute: tunc de amaris est intelligendū ⁊ nō de alys nisi exprimatur: eo qz dulces cōpetunt esui. amare vo vsui medicine.

¶ Medicine que sumuntur a superfluitatibus animaliū debent sumi ab animalibus viuentibus sanis ⁊ tempore veris vt cornu cerui.

Trocisci de agarico Mesue in capitulo de agarico ⁊ sunt incolumes. Solutione educunt flegma, grossum ⁊ choleram rubeam. Et dixit Galenus solutione educunt vtrāqz choleraz ⁊ flegma ⁊ humores viscosos grossos ⁊ putridos. Et eius proprietas est mundificare cerebrum ⁊ neruos ⁊ membra sensuū ⁊ lacertos ⁊ educere materias que sunt in nucha ⁊ finibus eius. Et mundificare pulmonem ⁊ pectus ab humoribus viscosis ⁊ putridis. Et mundificare stomachū ⁊ epar ⁊ splenē ⁊ renes ⁊ matrices mulierox ⁊ educere materias a iūcturis. Propter quod vocauit Democritus agaricū medicinam familie: quia ad singulax partiū corporis cōmoditatem se babet. Et valet ad oēs dolores itrinsecos corporis: ⁊ est medicina mirabilis ad sodam antiquam ⁊ epilepsiā ⁊ vertiginē proprie: ⁊ ꝓfert etiam manie ⁊ melancholie ⁊ egritudinibus neruox ⁊ apostematibus cerebri. Et est ex medicinis bonis asmati ⁊ difficultati anbelitus ⁊ vlceribus pulmonis ⁊ pectoris ⁊ sanat dolores stomachi ⁊ viscerum: ⁊ est medicina magna oium oppilationū ⁊ egritudinū omniuz. quarū mater est oppilatio sicut est icteritia, ppie ⁊ bydropisis ⁊ grossities splenis: ⁊ ꝓfert dolori epatis iuuamentū manifestū: ⁊ splenis similiter ⁊ renum: ⁊ curat apostemata eox: ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊ menstrua: ⁊ mundificat matricē: ⁊ vsus eius aufert feditatem coloris cutis acquirēs ei colorem bonū: ⁊ est ex medicinis educentibus vermes: ⁊ confert etiam sciatice ⁊ doloribus iuncturax: ⁊ eius quidem iuuamentū ad febres antiquas diuersax materiex: ⁊ ad typum earuz magnum est: ⁊ proprie cum eo qō ꝓuenit ⁊ potibus. ℞. Agarici electi ⁊ mūdi. z.i.ſ. Salis gemme.. z.ſ. Zinçiberis mundi. z.i. ℈.i. Conterantur omnia ⁊ cuz oxymelle simplici fiant trocisci vel in pasta ꝓmittanť.

¶ Aliqui sunt qui banc compositionem faciunt ⁊ relinquunt in pasta: ⁊ dicunt q tunc appellari debēt agarici trociscati. si vo reformanť ad formam trocisci: q tunc appellandi sunt trocisci de agarico: ſz ipsox salua pace sub quacunqz forma appellari possunt: ⁊ agarici trociscati ⁊ trocisci de agarico. ¶ Alio modo fieri possunt agarici trociscati: ⁊ fiunt cum infusione çinçiberis ⁊ salis gemme cum vino albo ⁊ vtitur. ¶ Alio etiam modo fieri potest vt Galenus dixit. Fiant trocisci ex eo cum vino infusionis çinçiberis in quo puluis ipsius sepe submergatur: ⁊ fiet operatio eius completa: ⁊ ex rebus sibi additis vigorantibus

ipsum ex spica ⁊ aqua casei ⁊ ppʒie sumpta ex capʒis.

Trocisci alādal Mesue q̄ intrāt in biera Dermetis ⁊ alys ꝓfectionibus loco collogntide. ℞.

Pulpe colloquintide albe ⁊ leuis ⁊ mūde a granis. ʒ. x.
Incidant cū icisorio icisione minuta ⁊ fricent manibus: prius tū inunctis cum oleo rosato. ʒ. i. deinde accipe

Dragaganti.	Bdelly. ʒ.vi.
Gūmi arabici. aā.ʒ.vi.	Aque rose. ʒ.iiy.

¶ Infundant ꝑscripte gūme in dcā aqua ⁊ dimittant ꝑ q̄tuor dies cū dcis mucilaginib⁹ fiāt trocisci de dcā collogntida subtil⁹ icisa: ⁊ exiccent in vmbra: deide iterū teranʒ tur ꝓtritione bona: ⁊ iterū ꝓfice cū glutine eorū ⁊ facias trocisços: ⁊ iterū exicca in vmbra ⁊ reserua. ¶ Hūme colligēde sunt anteq̄ idurent ⁊ minorent: qz si nō colligunt illo tēpore reducunt in puluerē ⁊ vtus ipsaʒ oeperdit. virge vo colligende sunt anteq̄ veniāt ad quāritatem debitam. ¶ Quare aūt medicine coagulentur est vt virtus calida que in eis est extinguatur vel in totum remoueatur.

Trocisci diacozalli Nicolai. ℞.
Cozalli rubei. ʒ.iiy.

Cinnamomi.	aloes. ʒ.i.
Myrre.	Lassie lignee.
Amomi.	Poly.
Papaueris albi. aā.ʒ.iiy.	Masticis.
Squinanti.	Poly.
Croci. aā.ʒ.y.	Fu: idest valeriane.
Calami aromatici.	Assari.
Xyloaloes: idest lignum	Pedis colūbini. aā.ʒ.i.

¶ Cōterant oia ⁊ cū vino optimo fozmentū trocisci de solido vno ꝑ singulo. ¶ Hic icidēter est notādū q̄ hūs defectū appetitus nunq̄ dz vti croco: ⁊ hec est regula gñalis: quoniam malum fastidium generat. hoc Joannes de sancto Amando in fine opusculi sui.

Trocisci de tyro Nicolai. ℞. Tyros iuuenes lōgitudinis vni⁹ palmi existētes: oculos habētos rubeos: ⁊ liguā mobilē: ⁊ cornua in modū grani frumēti: caput ⁊ caudā tribus digitis mēsuratis abscide: mediū q̄ remanet excozia: ⁊ itestinis ꝓiectis optime dulci aqua lana ⁊ in dicta aqua pura ⁊ mūda coque donec spine a carnib⁹ separent: postea spinis ꝓiectis: carnē in mozterio marmoreo satis tere: ⁊ cōmixta eiusdē pōderis: farine ozdei vel panis frumēti assi cū iure suo tempera: ⁊ ide fac trocisços ⁊ reserua. ¶ Trocisci isti nō debēt eē mīte quātitatis: ⁊ in medio sūt bene cōprimēdi ⁊ in vmbra exiccādi. Et in sua bonitate ⁊ vtute ꝑ annū seruant: ⁊ nō plus.

Trocisci de squilla Nicolai. ℞. Squillā itegrā ⁊ diuide anteriozē ⁊ posteriozē ptē abyciendo. mediā vo ptē iuolue in pasta fermētata ⁊ in furno coque: cocta abstrahat de pasta terat in mozterio bñ ⁊ tātū dē farine ozobi adde: ⁊ ex ide trocisços reformacum vino vel melle puro ⁊ mūdo ⁊ i vmbra exiccent: ⁊ si deest ozobū tātūdē panis assi subtilissime triti pone. ¶ Mel pūrū ⁊ electū ꝺ mō cognoscit si hz sex ꝓditiones ꝑut ifra optimū est. Primo dz esse vernale: qz melius est illud byemali. Scōo q̄ sit rubeum. Tertio q̄ sit graue. vnde qō in fundo est melius. Quarto q̄ sit dulce: qz quāto dulcius tanto melius. Quinto q̄ sit densum: quia quanto densius tanto perfectius. Item mel apum melius q̄ mel canne.
¶ Cōmemozare ⁊ istuq̄ qō ifra tāget q̄ squilla cū cultello ferreo nō est incidēda nec iterioz ⁊ exterioz pars accipiēda: eā aūt vt in tractatu syrupoz ⁊ loch assignatū est.

Trocisci andracaron. i. androinachi Auicēne 5° can. ⁊ est tertia descriptio intrant in tyriacam.

Cuius permixtio. ℞.

Alselibet. i. arbor cornuta vel nespilli. ʒ.vi.	Squinanti. ʒ.i.ʃ.
	Calami aromatici.
	Myrre.
	Assari.
	Xylobalsami: ideſt lignuz balsami. aā.ʒ.vi.
	Cinnamomi.
	Amomi. aā.ʒ.iiy.
	Lassie lignee. ʒ.vi.
	Amaracon: ideſt maiora/ne. ʒ.x.
	Spice inde. ʒ.xvi.
	Poly.
	Masticis. aā.ʒ.vi.
	Myrre. ʒ.y.
	Croci. ʒ.xy.

Conterantur oia per se ⁊ fiant trocisci cum vino albo.
¶ Species trociscoz omnium subtilissime conterende sunt ⁊ per spissum sedatium transeunde vt melius per oia membza transire possint ⁊ per paruas venas.
¶ Asselibet dicit Hētilis q̄ ignozaī gd sit: ſz eius loco dz poni xylocarates: xylocarates nota. i. arbor cornuta q̄ est arbor portās cornelas vl nespillas. igit̄ samitas alteri⁹ accipi potes vt ab antiquis doctozibus colligere potui.

Trocisci de vipera Auicenne 5° canonis. ℞.
Uiperas nouiter captas ⁊ abyciantur a ꝑte capitis eius q̄tuor digiti: ⁊ sīr a ꝑte caude ipsius. mediū vo qō remanet ꝑseruet ⁊ aperiat ⁊ extrahant viscera eius ⁊ ppʒie fel eius. Et bñ abluat cū aqua salita ablutione exgitissime. ℞ facto decoquant in aqua bene salita: ⁊ cū eis addat anbetū ⁊ coquant leui coctione: deinde fiat collectio carnis ab osse ipsaʒ. Et carnes earuz in mozterio lapideo bene pistent: deinde misceant cū quātitate equali tozrellaʒ de seni bene ꝓritaʒ: ⁊ fiant trocisci cū iure earū: ⁊ qui eos facere vult vngat digitos suos oleo balsami: ⁊ fiāt trocisci parui bene cōpressi: qui exiccent in vmbra ꝑ annū ⁊ ꝑseruent ⁊ administrent. ¶ Uipera de qua supʒascripti trocisci fieri debēt dz habere ꝓditiones. Primo dz habere caput planum ⁊ latum apud ppinquitatez colli dz esse minuta ⁊ subtilis valde: cauda curta: strepitum faciēs ⁊ sonitū in incessu velox motu: ⁊ aspectus eius psumptuosus ⁊ audaʒ ⁊ flaua: ⁊ de flauis femina. Cuius cognitio est: qz masculi habent vnum dentem in omni latere ⁊ femine plures: ⁊ capi debent in loco ficco. humide enim sunt male: ⁊ sint velocis motus tenentes caput altum ac eleuatuz. Et vt capiuntur illico incidatur pars capitis ⁊ caude ſm quantitatē in trocisci dictā: q̄ si ab eis currit sanguis plurimus ⁊ fuerit motus eius in illa disp̄one plurim⁹: ⁊ mozs ipsi⁹ tarda: tūc scias q̄ est electa. Ex vipera igit̄ supʒascripta signa babētia trocisci fieri debēt. Trocisci sint parui: imo minuti subtiles exiccent in vmbra ⁊ reponant. Custodiant etiam a radys solaribus: nec ante nec post exiccationem. sol enim destruit ⁊ priuat eos a virtute appropziata carnibus viperarum.

Trocisci ramich Mesue q̄ est medicina cōposita ⁊ reycit in alys medicinis: ⁊ ꝓfoztat stomachū coz ⁊ epar debilia. Et valet ad lubricitatē viscez intestinoz ⁊ sedat acuitatē: ⁊ sistit fluxū cholericū ⁊ vomitū: ⁊ sedat aiam: ⁊ acquirit ex eo in ꝺ inuamētū magnū: ⁊ ꝓfert ad fluxum sanguinis vndecūq̄z: ⁊ exsufflatur ex eo in nares propter fluxum sanguinis ex eis. ℞.

Succi acetose vel cydonioz. ʒ.xvi.	Folioz rosaʒ rubeaʒ. ʒ.i.
Rosaʒ rubeaʒ. ʒ.i.	Sandali maçacbari: ideſt citrini. ʒ.x.
Granoz myrti. ʒ.y.	Hummi arabici. ʒ.i.ʃ.
Bulliāt simul ebullitione vna postea colet ⁊ colature misceantur.	Sumach.
	Spody de cāna. aā.ʒ.i.
	Succi agreste. ʒ.vy.
Hallarum recentiuz ⁊ humidaʒ contritaʒ contrine vltima. ʒ.y.	Succi ḡnatoz myrtilloz tritoz vltia ꝓtritione. ʒ.iiy.
	Ligni aloes.
Et iterū coquant: deinde puluerizent super eos.	Hariofilozum.
	Nucis muscate. aā.ʒ.iiy.

Misceantꝫ oia simul in scutella lapidea: ⁊ illic ꝓmittãt donec exiccentꝫ: postea pulueriçẽt subtilissime cũ ʒ.i.ʒ. Camphore dissolute in aq̃ rosa. fiãt trocisci ad põdus ʒ.i. ⁊ reserua: ⁊ nota ꝙ sũt alig g aromatiçãt eos cũ musci ʒ.vni^{o} q̃rta. ℂ Vic mlti desitãt ꝓp falsitatẽ lre: vna enī lra dicit succi granorꝫ myrtillorꝫ ⁊ illa falsa ẽ: ʒ dicẽ oz vt pscripsi s. succi granatorꝫ myrtillorꝫ tritorꝫ: ⁊ sic bñ stat ⁊ fieri põt.

Tortelle de seni ꝑm Mattheũ syluaticũ ⁊ intrãt in trociscos de vipa Aui. Quaꝫ ꝓmixtio. ℞.
Farine tritici bene purgate a tritico seu furfure. lib.i.
Impastẽt cũ aqua infusionis masticis ponendo ꝙ oĩ ʒ.i. aque cõmunis. ʒ.i. masticis electi: de dicta farina fiãt fugacie pue que in furno decoquantꝫ: ⁊ cocte pulueriçentꝫ ⁊ cũ aqua ꝑdicta iterꝫ reformentꝫ ad formã trociscorꝫ ⁊ decoquantꝫ: postea reseruentꝫ. ℂ Appellãt cõpositio hec tortella de seni. nam tortella. i. panis açimus bis coctus: de seni. i. de terra hierusalem: qm̃ ibi arabes impastant eas cuꝫ aqua masticis. habes igit̃ ex his modum faciendi ⁊ ethymologiam vocabuli tortellarum de seni.

Trocisci de violis Mesue in antidotario suo: ⁊ sunt in vsu: ⁊ vocantur trocisci amech: sedantes inflammationem: ⁊ lenientes ventrem: ⁊ mundificantes pectus. Cuius permixtio. ℞.
Foliorꝫ al's florꝫ violarꝫ. i. florꝫ viridium habentiuꝫ medietatem inter humiditatem ⁊ siccitatẽ. ʒ.xy.
Turbith albi ⁊ gummosi. ʒ.vi.
Succi liquiritie. ʒ.iy.
Terentabin. i. mãna. ʒ.iiy.
Et fiãt trocisci cũ ꝙccharo aut cũ pulpa cassie. dosis ẽ ʒ.y.
Et qñcũqꝫ inuat necessitas ponit̃ in eis diagridy ʒ.y.

Trocisci aly de violis in cap. de asmate in practica Mesue: valent aũt ad ꝓstrictionẽ anbelitus ⁊ leniunt naturã ⁊ mundificant pectus. ℞.
Foliorꝫ florꝫ violarũ mediocrium in exiccatione ⁊ humidatione. ʒ.vi.
Turbith boni arondinei. ʒ. iiy.
Succi liquiritie.
Tereniabin. i. manna.
Diagridy. aã ʒ.y.
Et fiant trocisci vt in alia descriptione.

Trocisci de lacca Mesue: conferunt ad oppilationes epatis ⁊ splenis: ⁊ febres antiquas diuersas ⁊ prouocant vrinam. ℞.
Lacce munde.
Succi liquiritie.
Absinthy.
Berberorꝫ.
Succi eupatory.
Rubarbari.
Aristologie lõge. aã ʒ.i.
Costi.
Assari.
Amigdalarꝫ amararꝫ.
Seminis anisi.
Rubee tinctorum.
Seminis apy.
Squinanti. aã ʒ.i.
Et fiant trocisci cum vino optimo.

Trocisci chochion Auicenne qui intrant in metridato Auicenne. ℞.
Passularuꝫ mundatarum ⁊ enucleatarꝫ. ʒ.iiy.
Glutinis albotin: idest terbentina. ʒ.xxiiy.
Squinanti.
Myrre. aã ʒ.xy.
Cinnamomi.
Bdelly.
Blate biçantie.
Spice romane: idest spice celtice. aã ʒ.iy.
Lassie lignee.
Melliloti.
Radicum cyperi.
Baccarꝫ lauri. aã ʒ.iy.
Calami aromatici. ʒ.ix.
Croci. ʒ.i.
Bitumen iudaicum. i. aspaltum. ʒ.y.ʒ.
Et fiant trocisci cum melle ⁊ vino bono.

Trocisci de ligno aloe Mesue: ꝓferẽtes ad debilitatẽ corpis stomachi ⁊ pulsuꝫ cordis ⁊ syncopim ⁊ debilitatẽ epatis ⁊ hydropisim ⁊ fetorẽ oris. ℞.
Ligni aloes. ʒ.y.
Rosarꝫ rubearꝫ. ʒ.y.
Masticis.
Cinnamomi.
Hariofilorum.
Gallie.
Spice.
Macis.
Nucis muscate. aã ʒ.i.ʒ.
Cubebe.
Cardamomi.
Veil. i. cardamomũ minus.
Costicum citri.
Bautie. aã ʒ.i.ʒ.
Musci.
Ambre. aã ℈.ʒ.
Fiant trocisci cum melle passularum. Et administrentur cum vino odorifero aromatico.

Trocisci de balaustys Auic. cõuenientes eis qui habent fluxum ventris ⁊ egestionem: emittunt sanguinem ⁊ saniẽ: habent tenasmon. ℞.
Balaustiarum.
Sumach.
Costicum granatorꝫ.
Costicum glandiuꝫ torrefactorum. aã ʒ.viy.
Ordei torrefacti.
Myrtillorꝫ. aã ʒ.viy.
Baliarꝫ torrefactarꝫ ⁊ infusarꝫ in aceto ⁊ exiccatarꝫ.
Limini torrefacti. aã ʒ.iiy.
Et fiant trocisci cuꝫ aqua rosata vel succo plantaginis vel succo malorum granatorum.

Trocisci de sandalis Mesue: valent ad febrem inflammatiuam ⁊ malitiam complexionis calide in stomacho ⁊ epate. ℞.
Sandali albi.
Sandali rubei.
Sãdali citrini. aã ʒ.viy.
Spody.
Seminis cucumeris.
Seis cucurbite. aã ʒ.iiy.
Seminis portulace.
Rosarꝫ rubearꝫ. ʒ.vy.
Camphore. ʒ.i.
Berberorꝫ aut succi ei^{o}. ʒ.vi.
Boli armeni. ʒ.iiy.
Cõfice cũ aqua portulace: ⁊ da cum lacte acetoso aut cum aqua agreste aut acetositate citri aut rob de ribes.

Trocisci croci magnetis Nicolai: ⁊ intrant in rubea ⁊ sotira. ℞.
Croci. ʒ.iy.
Rosarꝫ rubearꝫ.
Semis ameos. aã ʒ.i.ʒ.
Myrre. ʒ.i.ʒ.
Xyloaloes; idest lignum aloes. ℈.y.
Misce ⁊ fomentur trocisci cum aqua rosa.

Trocisci idiocri Nicolai qui in rubea ⁊ sotira intrant. ℞.
Amomi. ʒ.i.
Cinnamomi. ʒ.ʒ.
Croci.
Spody.
Myrre.
Cassie lignee. aã ʒ.ʒ.
Spice. ℈.i.
Opobalsami.
Costi.
Squinanti. aã gra.xv.
Calami aromatici.
Xylobalsami.
Radicum assari.
Radicum valeriane: idest fu. aã gra.xv.
Maratri. i. semẽ feniculi.
Masticis. aã gra.x.
Amarici: idest tamarisci. gran. vi.
℄ Vini ascaloni: idest vinũ pauci coloris optimi quãtum sufficit. hec omnia tere ⁊ vino illo trociscos informa ⁊ cuꝫ fumo storacis calamite sicce ⁊ vsui reserua.

Vaguentũ siue cerotum magistri Sanfredi qõ dicitur gratia dei: valet enim ad sanandũ omnes plagas nouas ⁊ veteres: ⁊ generat bonam carnem: ⁊ non ꝑmittit intrare aliquam corruptionem: nec ꝑmittit generare malam carnem: ⁊ valet omnibus neruis incisis vel conquassatis: ⁊ valet contra vniuersas quelibet bestie venenose: ⁊ ad scrophulas: ⁊ malum sancti Antony ⁊ multa alia ꝓut per experientiam videtur. ℞.
Galbani. ʒ.i.
Armoniaci. ʒ.y.ʒ.y.
Oppoponaci.
Viridis eris.
Thuris. aã ʒ.i.
Aristologie lõge.
Masticis.
Bdelly.
Colophonie: idest picis grece. aã ʒ.i.

Olibani. Cere noue. ʒ.viij.
Myrre. aā.ʒ.i. Olei oliuaꝝ.
Lapidis calamite. ʒ.i. Lytbargiry subtilis.
Lapidis ematbitis. ʒ.ij. aā. lib. i. ʒ. vi.

℄ Et bec oia debēt esse bene pulueriçata: excepta cera cū tribus: que sūt iste in p̄mis. Et modus faciēdi dictū vnguē tū talis est. Iste gūme. s. galbanū armoniacū ⁊ oppopona cū distēperent ⁊ ponant p̄ diē ⁊ noctez in forti aceto p̄mo diuise cū cultello in minutis pticulis: postea bulliāt in capţia vel in patella sup ignē cū lēto igne semp mouēdo cuz spatula donec totū acetū sit cōsūptū: postea colent p̄ pannū lineū fortiter cū duobus baculis in alia patella ⁊ dimittant sic stare: ⁊ postea recipiant olei oliuaꝝ ⁊ ponat itus cerā in dicto oleo icisam in minutis particulis ⁊ sup ignē ponat oleū ⁊ cera cū liquefacta fuerit ponat itus lytbargirū optime pulueriçatū semp mouēdo cū spatulane fundū capiat: ⁊ coquant simul donec color mutet ⁊ fiat nigruz: postea ponant itus in dictū oleū gūme ⁊ fac paulatim bullire donec gūme sint bene dissolute: ⁊ dicte gūme paulatim q̄si filando semp mouēdo cū spatula ⁊ sepe deponēdo ab igne ne medicina salliat extra: gbus gūmis sic in oleo p̄dicto distillatis ⁊ bullitis p̄bet si sunt cocte tali modo. Ponat vna gutta in aqua frigida: ⁊ si durescit cocte sunt: ⁊ si nō durescit ponat sup ignē donec fiat dictū signū: ⁊ postea q̄ cocte sūt ⁊ durescūt ponat itus viride eris bene pulueriçati ⁊ semp mouēdo cū spatula vt bene incorporent: postea addat myrra aristologia lōga mastix. vltimuz vō ponat itus th̄ olibanū bdelliū lapis ematbitis: lapis calamita ⁊ colophonia ⁊ coquāt simul miscēdo cū spatula ne fūdū capiat ⁊ mutet vt veniat nigrū vt rubeū: ⁊ q̄ ista signa videbis: tūc ponat vna gutta in aq̄ frigida: si nō aderet digitis oleo vnctis ⁊ sit colozis medy nigri ⁊ rubedīni: tunc est coctū ⁊ tūc remoueat ab igne semp mouēdo cū spatula: postea ponat in aqua frigida ⁊ dimittat ibi frigescere: ita q̄ possit poni manus itus fortiter donec sit ductile vngēdo manus cū oleo: tūc inuoluat ad vltimū supius terbentine. ʒ.vi. cere noue simul liquefacte ʒ.ij. ⁊ fiat.

Unguentum sanans vlcera antiqua difficilis consolidationis: ⁊ est medicamen exquz Mesue. ℞. Aloes boni. Myrre mūde. aā. partes equales: deinde tere vehementer cum succo absinthy ⁊ succo plantaginis donec fiat sicut mel ⁊ administret cuz cozio aut panno subtili.

Unguentum alfestricon Mesue: relatuz ad Alexandrum mundificans cutim: ⁊ sanans scabiem siccam: asperitatem cutis: ⁊ impetiginem: ⁊ flegma grossum. ℞.

Cerusse albe ⁊ subtilis. Aloes boni.
Lytbargiry subtilissime pulueriçati. Croci.
Argēti viui extincti. aā. partes equales.
Alfestricon: idest radicuz brionie. Olei de oleādro ⁊ aceti. aā. quātum sufficit ⁊ fiat vnguentum sicut de cerusa. Oleum quod intrat in isto vnguento est inferius scriptum ⁊ post oleum confectum vt videbis totum completum.

Oleum de oleandro q̄ō intrat in supascripto vnguēto: valet scabiei: ⁊ aufert eā omnino. ℞.

Succi oleādri. lib.i. ridium. ʒ.vi.
Rosarum rubearum vi- Olei onfancini. lib.ij.

℄ Oleū onfancinū. i. oleū de oliuis nō maturis. Auic. in 2° canone in cap̄. de oliuis iquit. oleuz q̄ñq̄z exprimit ex oliuis vltime maturis: ⁊ oleū onfancinum est illud q̄ō expressuz est ex imaturis: ⁊ q̄ñq̄z exprimit ex oliuis rubeis medys iter imaturas ⁊ vltime maturas: istud oleū non est in vsu. ℄ Oleander aūt p̄m Aui. in 2° can. est syluestris ⁊ fu

uialis: ⁊ ipse cōputat ipsam inter spēs venenosoꝝ. idem in 4° in sen 6ª in cap̄. summa 2ª venenoꝝ ex plantis inquit. oleander plurimum interficit boies ⁊ aialia: ⁊ hec plāta est quā diaueron vocat. hec plura noia hz. nam ab aligbus dī veredendron: ⁊ ab alys redēdron: ⁊ ab alys lozandrum: ⁊ ab alys rododapbin: ⁊ ab alys vō eius folia sunt filia amigdale: sed maiora ⁊ pinguiora: ⁊ florē habēt silez rose: in locis maritimis nascit. Leonardus de preda palia in capō de pruna ⁊ igne p̄sico iquit. oleū de landrod. i. de oleādro. Idez. ℄ Confectio alfestricon. ℄ Cōfectio alfestricon Mesue qō est medicamen cōpositū ad fistulas ⁊ cancrū: ⁊ maluz mortuū: ⁊ valet ad additionem carnis putride ⁊ sanat scabiē siccā. ℞. Lytbargiry albi. Calcāti. aā. partem vnā. Flozis eris ptē mediā. Terant cū aceto vehemēter forti in sole tēpore estiuo fere p̄ diē vnū semp cū modicū addēdo acetū: deide ponat in vase vitreato: ⁊ stringat os eius ⁊ sepeliat in fimo diebus. xl. deide administret.

Unguentū aureū Mesue curat ⁊ solidat plagas: ⁊ est sanū ⁊ exptū. Cui° p̄mixtio. ℞.

Cere citrine. ʒ.vi. Colofonie. ʒ.i.ʒ.
Olei cōis bōi. lib.ij. ʒ.vi. Olibani.
Terbentine. ʒ.ij. Masticis. aā.ʒ.i.
Rase pini. ʒ.i.ʒ. Croci. ʒ.i.
Misce ⁊ fiat vnguentum in bona forma.

Unguentū pro rapis ⁊ restis equoꝝ quondaz illustrissimi dñi dñi Bernabonis. ℞.

Axongie porci masculi. Cerusse.
lib. i. Lytbargiry.
Viridis eris. ʒ.i. Limature ferri. aā.ʒ.i.
Pistentur subtiliter ⁊ misce cum axongia: ⁊ fiat vnguentum. primo lauent rapas ⁊ restas cum aqua ⁊ sapone molli bene: ⁊ postea siccentur ⁊ vngantur sepe.

Unguentū aliud ad rapas ⁊ restas equoꝝ dñi dñi Bernabonis expertum. ℞.

Lytbargiry. Argenti viui extincti cuz saliua. aā.ʒ.ij.
Cerusse subtiliter pulueriçate. aā.ʒ.ij. Olei rosati. ʒ.i.
Misce ⁊ fiat vnguentum conueniens ad vngendum: sed primo lauetur vt in alia scripsi.

Unguētū mirabile de elleboro ad tineā ibidē. ℞.

Olei laurini. ʒ.ij.
Myrre. Lytbargiry. ʒ.ij.
Ellebori albi. aā.ʒ.i.ʒ. Cere noue. ʒ.ij.ʒ.
Misce ⁊ fiat vnguentū molle: istud vnguētū nō est in vsu apud nos. ℄ Elleborus p̄m Mesue est barba alfugi p̄m Auer. in 5° cap̄. elleborus est cōdisi: qō nō credit verum. multi moderni cōputāt cōdisi iter spēs ellebori: eo q̄ sternutationē cōmouet: tū nr̄i doctores nō ponūt spēs ellebori nisi duas. s. albū ⁊ nigrū: qui satis noti sunt: in oleo de cu forbio ponit cōdisi. Cōdisi nō est ellebozus p̄m intētionē Mesue qñ niger nascitur apud radices arborīs fructuose sunt fructus eius solutiui. Paplas ingt. anticira est insula vbi abūdauit ellebozus ad capitis purgationē necessariū: ⁊ ponit p̄ elleboro antiq̄ pte tēpli que ortus respicit. hec ab aligbus dī velax: ⁊ ab aligbus dī stranudella: eo q̄ puluis ipsius in naribus positus sternutationē cōmouet.

Unguentū de semperuiua ibidem. ℞.

Olei violaꝝ. ʒ.i.
Olei rosaꝝ. ʒ.i. Succi sempuiue. ʒ.iij.
Pinguedis anseris. ʒ.vi. Bulliāt oia simul vsq̄ ad cōsūptionē succi: postea adde Croci. ℈.i. ⁊ fiat vnguentū.
℄ Istud vnguētū nō est in vsu. sempuiua. s. maior p̄m circa istās dī: q̄ semp viridis reperit. Auic. in 2° iquit. sempuiua est sucutū. in cap̄. vō de sucuto iquit. sucutum dī q̄ est sempuiua: ⁊ dī q̄ est spēs seminis mādragore: ʒ nō recte:

q̄ illud

quia illud capl̃m de succo est corruptum. nam apud arabes,est simphitum.ergo est cõsolida maior:ꝛ sic si legis illud capl̃m de sucuto apud Auicẽnã cum cap̃.de simphito apud Diascoridez videbis ꝙ idem sunt.semꝑ viua apud Diascoridem vocat̃ açion maius.dicit ꝙ omni tpe folia viridia bñt.dicit ꝛ bucalmon qõ nõ est.naz bucalmon est oculus bouis:aut çetalmon:aut ambrosia qõ nõ est.aliud facit capitulum de açion minori:ꝛ hec est vermicularis ꝛ rube note.Açion vo est ꝓprie nomen suum: qz componit ab ay quod est semꝑ ꝛ çon qõ est viua vnde semꝑ viua dicitur:qz semꝑ folia viridia bñt:nascit̃ super tegulas plurimũ ꝛ in locis quibus stercora ꝓiecta fuere ꝛ alibi.

Unguentum de plumbo ſm Leonardum de ꝑda palea paduanensem in capitulo de crispila. ℞. Plumbi vsti cũ sulphure ſm seruitorez vstum. Lythargiry. aã.ʒ.y. Cerusę. Antimony. aã. ʒ.i. Olei rosati quantum sufficit:ꝛ fiat vnguentum molle. ℂ Jstud vnguentum est in vsu:maxime ſm istam descriptionem.idem in capitulo de cura cancri habet. idem in capitulo de vlceribus ambulatiuis habet: sed vterqꝫ ab isto differt. Plumbum vo apud Auic. vocatur alamecb ꝛ albabar. vstum vo cum sulphure ſm seruitorẽ superius in quadam fiel ostendi ꝛc̃.

Unguentum Mirabile de cancris fluuialibus ſm eundem in cap̃.de cura cancri. ℞. De cineribus cancrorꝫ fluuialium recentiuz:ꝛ de climia auri:ꝛ de aqua solatri quod sufficit:ꝛ fiat vnguentum peroptime ducendo in mortario de plumbo cum pistello aut sup tabulam plumbeã. Jstud vnguentũ nõ est in vsu. cancri maxime fluuiales notĩ sũt.liber qui dicitur bulcbasim.i.seruitor in tractatu 3° ponit formam cõburendi sartas.i.cancros:ꝛ ait.accipe cancros fluuiales viuos quando sol fuerit in signo arietis.xiy.die mensis.intelligo lunaris: ꝛ pone in furno panis quousqꝫ comburantur ꝛ non cõuertantur in cinerem. ℂ Climia auri ſm Auicen.melior est illa que aurea est vt cinicius glatici cinerity colozis recẽs ꝛ laminosa grossior.Guillel.lombar.inquit.climia auri est superfluitas que adheret parietibus vasis:in quo purificatur aurum:climia argenti est superfluitas que adheret vasi:in quo purificatur argentum. vltimo fit climia ex ere:ꝛ marchesita est sicut climia auri.

Unguentũ ꝑ stomacho Magr̃ale valz ad cõfortandũ stomachũ.Cuiꝰ ꝑmixtio. ℞.

Olei nardi.i.spicẽ.
Olei Masticis.
Olei camomille.
Olei menthe.
Olei ỏ absinthio. aãʒ.y.
Olei cydoniorꝫ. ʒ.iy.
Olei rosati. ʒ.i.ʒ.
Macis.
Masticis.
Bariofilorum.
Nucis muscate.
Cardamomi scilicet maioris ꝛ minoris.
Galange.
Ligni aloes. aãʒ.y.
Corallorũ rubeorum.
Seminis coriandrorum ꝑparatorum.
Rosarũ rubea.aã. ʒ.y.ʒ.
Sũmitatũ absinthy.
Menthe.
Florũ camomille.
Sũmitatũ squinanti. aã. ʒ.i.ʒ.

ℂ Conterantur omnia subtilissime:ꝛ cuz parum cere fiat vnguentum medium tenens inter duritiem ꝛ mollitiem. Addendo panis brustulati prius in aceto infusi ꝛ bene expressi.ʒ.ʒ. ℂ In omni vnguento species debent subtilissime cõteri. Nisi.n.bene puluerizarent̃ non posset vtus earum per poros penetrare nec a calore ꝑparari. ℂ Necessitas vnguentorꝫ ꝛ emplastrorꝫ ꝛ oleorũz fuit vt rei alicuius virtus applicaret̃ in subã adherenti ꝛ nõ statim resolubili. 2°qz medicine simplices nõ faciebant effectum. 3° ꝓpter debilitatem medicinarum simplicium.

Unguentum sandalinũ pro renibus Mesue vltimũ ad sedandũ inflammationes ꝛ apostemata calida ꝛ supcalefactiones que sunt in epate ꝛ stomacho.Cuius permixtio. ℞.

Rosarum rubearũ. ʒ.xy.
Sandalorꝫ rubeorꝫ. ʒ.x.
Sandalorum alborum.
Sandalorum citrinorum. aã.ʒ.vi.
Boli armeni. ʒ.vy.
Spody. ʒ.iiy.
Camphore. ʒ.y.
Cere albe. ʒ.xxx.
Olei rosati. lib.i.

Conficiantur ꝛ administrentur ꝛ sunt qui lauant oleum ꝛ ceram ꝓius cum aqua rosa tribus vel quatuor vicibus ꝛ postea permiscent cum olys ꝛ est melius.

Unguentum aliud pro renibus expertum domini Blasy de Besana Magistrale valet ꝓiori. ℞.

Olei rosati.
Olei myrtillorꝫ. aã.ʒ.iy.
Olei de nenufare. ʒ.i.
Sandalorum rubeorum. aã.ʒ.y.
Myrtillorum.
Sanguinis draconis. ʒ.i.
Mucilaginis ꝑsilly.
Mucilaginis cydoniorum.
Camphore. ʒ.ʒ.
Cere parum ꝛ fiat vnguentũ ꝛ lauetur oleum ꝛ cera cum aqua plantaginis portulace ꝛ lacte mulieris puellaz lactãtis. aã.ʒ.i.lauetur bis vel ter vicibus.

Unguentum Galeni Album Mesue vltimum in infrigidatione valens ad febres acutas ꝛ sodã calidã pulsatiuã.Cuius permixtio. ℞.

Cere albe. lib.i.
Olei rosati. lib.iiy.

Et sit factum ex oleo onfancino.i.ex oliuis imaturis.Liquefiant omnia simul: deinde lauentur cum aqua frigidissima lauationibus pluribus vsquequo bene albescãt. Et quanto magis lauatur tanto fit perfectior.In fine vo conquassetur seu lauetur cum parum aceti.

ℂ Jstud vnguentum ego lauari soleo facere ex aqua rosata loco aque cõis:ꝛ est magis confortatiuum renum.

ℂ Unguentũ ab emplastro differt:eo qz vnguentum est magis tenerum siue liquidũ seu liquabile:sed emplastrũ est solidum:lz vtrunqꝫ cum oleo ꝛ cera componatur ꝛc̃.

ℂ Si vis facere vnguentũ in forma satis dura debes ponere pro omni.ʒ.i.olei ꝑcierum.ʒ.iy.cere. ʒ.y.ʒ.Si vo molle pro omni.ʒ.i.olei.ʒ.y.cere:ꝛ.ʒ.y.ꝑcieruz: ꝛ ista est dosis ꝑcieruz olei ꝛ cere ad vnguenta faciendum.

Unguentum populeon Nicolai dicitur: quia fit de oculis populi. valet contra calorẽ acute febris in his qui dormire nequeunt inunctis timporibus ꝛ pulsibus ꝛ plantis manuum ꝛ pedum.hoc idez cũ oleo rosato vl violato mixtis ꝛ supra epar ꝛ umbilicũ. Cuius permixtio hec est. ℞.

Oculorꝫ populi. lib.iiy.ʒ.
Foliorꝫ papaueris nigri.
Limarum rubi.
Foliorum iusquiami.
Foliorꝫ mãdragore.aã.ʒ.ʒ.
Solatri.i.vermicularis.
Lactuce aã.ʒ.ʒ.
Semperuiue. ʒ.ʒ.
Violarum.
Scantoncelli.
Umblici veneris. aã.ʒ.ix.
Axungie porcine recentis. lib.ix.

ℂ Oculi populei pistentur per se ꝛ fortiter terant̃:ꝛ cum axungia iterum pistentur ꝛ magdaleones informent̃ per duos dies dimittantur.tertia vo die omnes predicte herbe colligantur: ꝛ per se bene pistentur iterum in magdaleones per dies octo reseruent̃:ꝛ simul misceantur:postea frustatim cum lib.i.vini odoriferi in caldario ponantur. ꝛ bulliant ad vini consumptionem:ꝛ cum spatula semper agitando: deinde per saccum exprimendo colentur ꝛ dimittatur frigescere ꝛc̃. ℂ Oculi populei in mense aprilis sunt colligendi:ꝛ cum axungia miscendi:ꝛ ꝓseruandi sunt in mense May cum axungia eos miscẽdo vsquequo alie

berbe colligantur. ¶ De folys mandragore si haberi non potest loco ipsor apponi possunt cortices mādragore vel papauer nigrum vel iusquiamum scilicet folia.

Unguentum marciaton Nicolai in suo magno antidotario a Marciano peritissimo medico a quo fuit inuentum quod facit ad dolorem ꝛ ad frigiditatem capitis pectoris stomachi ꝛ ad sclirosim splenis ꝛ epatis: ꝛ ad ily dolorem vel ad solē vel ad ignez inunctum statim subuenit paralyticis arthreticis sciaticis freneticis. als nefreticis: podagricis prodest. tumores reprimit: ꝛ contra omnes dolores ex frigiditate medetur potenter. ℞.

Cere albe. lib.y.	filon.
Olei cōmunis. lib.viy.	Herbe tetrait: ideſt orobum añ.ʒ.iiy.ʒ.
Rozis marini.	Euisci.i.radix altbee.
Foliorum lauri. añ.ʒ.i.	Limini.
Amarici.i.maiorane.ʒ.vi.	Myrte: ideſt folia myrti. añ.ʒ.iiy.
Foliorum rutbe. ʒ.vy.	Fenugreci. ʒ.i.ʒ.
Saluie cum floribus.	Butyri. ʒ.i.ꝛ.ʒ.y.
Sauine.	Urtice.
Balsamite: ideſt mentbe aquatice.	Uiolaꝝ.i.folia violarum.
Lilifagi.i.salua syluestris.	Papaueris nigri.
Oçimi.	Menthe saracenice.
Poly.	Alterius mentbe: ideſt mentba domestica.
Calamenti.	Politrici.
Artbemisie.	Lapacioli.i.lapaciū acutum.
Enule.	Cardūcelli.i.cardo bñdictus
Betbonice.	Matris syluemature.i.caprifoly.
Branche vrsine.	Herbe mercate.
Spergule.i.berbe minute	Aleluia.i.panis cuculi.
Herba venti.i.paritaria.	Lingue ceruine: ideſt scolopendria.
Pimpinelle.	Crispule.
Agrimonie.	Camphore.
Absintby.	Storacis calamite.
Herba paralysis.	Medulle ceruine añ.ʒ.ʒ.
Herbe sancte marie.	Adipis vrsi.
Limarum sambuci.	Gallinacy.
Crassule.i.vermicularis.	Masticis. añ.ʒ.i.
Mille foly.	Thuris. ʒ.ʒ.
Semperuiue.	Olei nardini. ʒ.y.
Camedrei.i.camedreos.	
Centauree.i.maioris.	
Fragrarie.i.berba portās fragras.i.magistre.	
Quinqz foly: ideſt penta/	

¶ Herbe omnes pscripte colligant in medietate mensis May: ꝛ oēs in vna die vel duobus diebus: ꝛ ab hora tertiarum vsqz ad meridiē. Cōficiant sic. Herbe terant subtiliter p dies.vy. in optimo vino odorifero. octaua vo die ad lentum ignem bec ponant. Et cum vinuz aliquātuluz erit ꝓsumptum addat bis oleū pdictum: ꝛ bullianꝫ donec incipiant diminui: deinde cum diligētia colenꝫ ꝛ plectis berbis iterum sup ignē ponanꝫ: ꝛ cū inceperint bullire pone storacem ꝛ cuz modicū bullierint pone butyrū ꝛ axungias ꝛ pinguedines supascriptas aliquantulum tonsas ꝛ oleum nardinū masticez ꝛ olibanū: ꝛ postea cerā semp cū spatula agitando: ꝛ cum cera liquefacta fuerit ab igne deponat: ꝛ cum coagulatum fuerit reseruet in vase. ¶ Paralysis berba est: cuius folia florere incipiunt tpe byemis que se extendunt in terra quasi alba ꝛ crispa bñs florem album. ¶ Herba sancte marie. Ista est quedaz berba ad albedinē tendens rugosis folys. ¶ Mentba saracenica bec mētba babet folia longiora ꝛ acutiora ꝙ mentba domestica seu ortensis. mētbe eni plures sunt spēs vt Matheus syluaticus cap.543. ¶ Herbe muscate. bec berba est illa que se expandit in terrā odorem bñs muscī que satis assimilat agrimonie: ʒ est minor ea: quidā dicūt ꝙ est valeriana. ¶ Inter vnguentū ꝛ emplastrū est differētia. Naz ad compositionē vnguēti reperit cera ꝛ oleū: in emplastris aūt nō est expediens semp ponere ceram.

Unguentum aragon Nicolai. i. adiutoriuz. valet ad oēm dolorē ex frigiditate virīs ꝛ mulieribus tali ordine inunctum: in testa ouī p liquefiat ad ignē. valet ad spasmū ꝛ dolori ily ad renum tali ordine inunctū vt supra dixi. valet artbeticis sciaticis multuz prodest quartanarys si super spinā dorsuz vngat: ꝛ quādo vngitur ex frigiditate sicut prius diximus ponatur super locum dolentem: tegula calefacta. ℞.

Rozis marini.	Laureole. ʒ.viiy.
Maiorane.	Nepite. lib.ʒ.
Radicū iari.i.serpētarie.	Masticis.
Serpily.	Olibani. añ.ʒ.vy.
Rutbe.	Piretri.
Radicū ficcide.i.cucumeris asinini. añ.ʒ.iiy.ʒ.	Euforbij.
Foliorum lauri.	Zinçiberis.
Saluie.	Piperis. añ.ʒ.i.
Sauine.	Olei muscellini. ʒ.iiy.
Policarie maioris ꝛ minoris.i.ellebori albi ꝛ nigri. añ.ʒ.viiy.	Olei petrolei. ʒ.i.
	Adipis vrsi.
	Olei laurini. añ.ʒ.iy.
Brionie.i.radix cucurbite.	Butyri. ʒ.iiy.
Saluatice. ʒ.iy.	Olei cōmunis. lib.v.
	Cere. lib.i.

¶ Herbe ꝛ radices colligant tēpore ꝛ hora scriptis in pdicto vnguento: lauent ꝛ mundent subtiliꝛ: deinde ꝓterantur ꝛ per.vy. dies in oleo infundant. octaua vo die super ignē ponant ꝛ coquant vsqz ad perfectam coctionem: postea p sacculū colent fortiter exprimēdo: deinde dicta colatura sup ignē ponat ꝛ cū bullire ceperit addat oleū laurinum: butyrum: ꝛ adeps ac cera: qua liquefacta adde petreolum ꝛ muscellinum: postea masticem ꝛ olibanum: ginçiber piper ꝛ euforbium ꝛ piretrum ꝛ post ab igne deponatur ꝛ recondatur. ¶ Inter doctores magna est differētia de laureola ꝛ meçerion. quidam enim dicunt ꝙ laureola ꝛ meçereon idem sunt ꝛ falsε. Nam meçereon est planta lacticinia ꝛ dicitur alio nomine oliuela: laureola vo est arbustum ꝛ non babet lac: sed folia laureole sunt similia lauro. ¶ Policaria est berba que bz folia similia oliue: ʒ aspera ꝛ pinguia ꝛ viscosa: ꝛ sunt duarum specierum. s. maioꝛ ꝛ minor: maior est grauis odoris que in frutice est virgas babens longitudinis cubitis duobus: minor vo vnius pedis longitudine rectaest florem fragilem ꝛ mellinū babens colorem ꝛ amarum saporē: ꝛ cum floruerit velut capillos facit: radix ipsa est iutilis. Sed qz in certis partibus nō reperit nec cognitio babet: ideo loco ipsoruz possunt poni ellebori albus ꝛ niger. ¶ De oleo muscellino magna inter doctores est contentio. quidā enim dicunt ꝙ dicit muscellinum: qz in eius compositione intrat muscū. Itez muscellinū vocat: qz fit ex humiditate inuenta in tuberositatibus vlmi. Item mucsellinū vocant multi oleuz de been. i. de semine catapucie. aly vo boc modo oleū muscellinum faciunt ℔m banc receptam: ꝛ ponitur a Galeno in suo antidotario ꝛ istud est in vsu. ℞.

Olei. lib.vi.	Storacis calamite.
Aque. lib.iy.	Myrre. añ.ʒ.vi.
Poly.	Croci.
Spice.	Lassie lignee. añ.ʒ.vi.
Losti.	Hariofilozum.
Masticis. añ.ʒ.i.ʒ.	Carpobalsami. añ.ʒ.iiy.

Bdelly.

Bdellij. ʒ.iiij. Macis. ʒ.i.
Nucis inde. ʒi.
¶ Conquassentur deinde bulliant simul vsqꝫ ad consumptionem aque: deinde colentur ⁊ reseruetur ⁊c.

Unguentum agrippe Nicolai: quo rex iudeoꝝ vtebatur: ⁊ est tante dignitatis qꝫ nemini discipulorum tradere volebat. valet hydropicis ⁊ omnibus tumoribus in quacunqꝫ parte corporis fuerit ⁊ ad neruos indignatos: doloꝝ renum ex frigiditate mire subuenit. vrinam prouocat: ⁊ inunctum super vemrem lapat. ℞. Radicum brionie. i. radix cucurbite syluestris lib.ij. Radicum ebuli species est sambuci faciens quedam semina nigra fetentia. Tribuli marini. añ.ʒ.ij. Radicum ficcide: idest cucumeris asinini lib.i. Squille. ʒ.vi. Ireos: idest lilij celestis. ʒ.iij. Radicum filicis. ʒ.ij.
Omnes radices ter vel quater bene lauentur ⁊ in pileo marmoreo bene terantur. Olei lentisci lib.iij. ¶ Ponantur in dicto oleo dicte radices per dies. viij. permittantur. Nono vo die ad ignē ponantur omnia hec ⁊ tamdiu bulliant qꝫ radices diuidantur: deinde ponantur in sacco exprimendo ⁊ colando: ⁊ cum colatum fuerit ad ignez ponatur: ⁊ cum fuerit debite fere coctum proyciatur. Cere albe ʒ.xv. Et liquefacta cera ab igne deponatur: ⁊ post infrigidationem reseruetur ⁊c. ¶ Antidotum est quodlibet includens diuersas descriptiones medicinaruꝝ ad diuersas ⁊ varias passiones: ⁊ dicitur antidotum. i. cōtra vitium datum: qa contra egritudines principaliter. vel aliter antidotum dicitur. i. cōtra datum ab anti qō est cōtra inde dicit antidotum quod est liber ꝓtinens experimenta ꝓtra morbos data. ¶ Tribuli marini sunt quidam fructus nascentes in aqua coznua habentia ⁊ intus habent quandaz medullam ad similitudinem castanee: ⁊ isti gallici pauperes solebant super pilleos suos portare. ¶ Botim est duaruꝫ specierum domestica ⁊ syluestris: domestica est arboꝝ terbentine. Et syluestris lentiscus arboꝝ in montibus nascēs: cuius semine fit oleum lentisci: ⁊ si haberi non potest eius loco ponitur oleum mastici.

Unguentum dialthee Nicolai. dialthea malastiꝯ ⁊ calasticō dialthea a radice cuisci dicit: malastici. i. mollificatiuū: calasticis. i. calefactiuū: calasticis. i. calefactū. Cuius ꝓmixtio. ℞.
Radices euisci. lib.ij. Semis fenugreci. lib.i.
Siminis lini. lib.i. Squille. ʒ.vi.
¶ Radices oēs bñ abluanť ⁊ teranť silr semē lini ⁊ fenugreci ⁊ squilla ⁊ in. vij. lib. aque ponanť ꝑ tres dies. 4° vo die sup ignē ponať ⁊ bulliat donec incipiat inspissari paulatim ponať in sacco: ⁊ cū exprimere volueris addatur ali quantulū aque feruētissime ad extractionē illius succi: de succo isto accipianť lib.ij. ⁊ mittantur in quatuoꝝ lib. olei cōis: ⁊ bulliat vsqꝫ ad ꝙsumptionem succi postea addatur cere lib.i. Cumqꝫ liquefacta fuerit adde.
Galbani. Colophonie.
Gūmi hedere. añ.ʒ.ij. Raſine. añ.lib.ʒ.
Ad vltimuū ponatur puluis.
Et coctū ab igne deponať: ⁊ cū infrigidatū fuerit ⁊ coagulatū fuerit diligenter colligať: ⁊ reponať: facit ꝓprie ad doloꝝ pectoris ex frigiditate: ⁊ ad pleuresim in testa oui aliquātulū calefactū ad ignē: ⁊ sup pectus inunctuz sanat oia ifridata loca ⁊ desiccata calefacit mollificat ⁊ dūectat ⁊c.
¶ In receptis qñ reperiť scriptū olei loti modus lauandi talis est. ꝑ ponatur oleū in vase mondo stricti orificij ⁊ supra fundatur aqua clara calidissima: deinde abyciať aqua ⁊ totiens reiteretur ꝓiectio dicte aque feruentis qꝫ finaliter exeat eiusdem caloris ⁊ saporis sicut ante proiectionez ⁊ tunc oleuz erit mundū. Et nota quādo hoc fit debet fieri in vno vase quod sit in fundo forati vt aqua possit exire. oleū enim remanet semꝑ super aquā ⁊ natat: qz est corpus aereum. Ideo quanto leuioꝝ tanto melioꝝ.

Unguentum stafisagrie magistrale. valet interficiendo vermes seu pediculos capitis palpebraꝝ ⁊ inguinum. ℞.
Axungie. Olei linose. ʒ.iij.
Saponis mollis. Argēti viui extincti. ʒ.ij.
Stafisagrie. añ.ʒ.iij.
Conterantur subtiliter conterenda ⁊ misceantur.
¶ Axungia si simpliciter scripta reperiať semper de axungia porcina est intelligendum. ¶ Dic vtiliter est notandum qꝫ stomachus ⁊ epar non debent aliquo vngūēto vngi: aut aliquod emplastrū vel cerotuz supra eos ponendū est post cibum: qa attrabeno calorē a loco digestionis ipediret cibi digestionem ⁊ naturam a sua digestione diuertit seu operatione. ¶ Unguenta emplastra ⁊ cerota vepleprimum conseruāntur per annum in sua virtute ⁊ bonitate ⁊ non plus: qz elapso anno paulatine humiditas eorum naturalis deperditur ⁊ terrestricitas acquiritur.

Unguentum citrinuz Nicolai dicitur. in ipso pomo citrino decoquitur. pulchram reddit faciē: lentigines de facie tollit: nigredinem ad solez inductaz destruit: pustulas in quacūqꝫ parte corporis ortas salsi flegmatis mirabiliter destruit: ⁊ aufert cicatricez in corpore: subtiliat leprosi faciem si ex eo vngatur. multum emendat. ruborī oculorum pruritiui ⁊ calorī ⁊ berisipille valet. Cuius permixtio. ℞.
Boracis albe ⁊ clare. ʒ.ij. Cerystalli.
Camphore. ʒ.i. Antalis ⁊ dentalis.
Coralli albi. ʒ.ʃ. Olibani albi.
Amenti dulcis. ʒ.i. Nitri. añ.ʒ.iij.
Belliculi marini. i. vmbli ci marini. ʒ.iij. Marmoris albi. ʒ.ij. Herse serpentarie. ʒ.i.
Dragaganti albi. Ceruse albe ⁊ subtilis. ʒ.vi
Amidi. añ.ʒ.iij.
¶ Hoc modo teranť. dragagāti ⁊ vmblicos marinos terimus in mortario marmoreo cū pistello ferreo iſimul cetera sigillatiz in eodē mortario teranť: ⁊ cū pāno subtilissimo cernanť: ⁊ cū axūgie nouelle porcine albissime lib.i.ʃ. sepi capni vl pecorini. ʒ.i.ʃ. Axūgie gallinacee. ʒ.i. ¶ Cōfice sic. caldariū plenū aq̄ supra ignē bulliat: ⁊ cacabꝰ cū axū guis in caldario pendeat in ipsa aq̄ vt de calore ipsius aque axungie liquefiant: ⁊ liquefacte per subtilem pannū albuz colenť in catinū: vt postea totꝰ puluis apponať ꝑter camphoram ⁊ boraceē cū spatula semper agitando: vt omninz bona fiat incorporatio. hoc facto in vno citrino cānato vl duobus mittatur ⁊ ponantur: ⁊ cum spatula semper agitando: ⁊ cum inceperit bullire iterum in caldario ponantur: ⁊ cum spatula semper agitando puluis camphore ⁊ boracis apponantur: ⁊ donec incipiat frigescere agitetur: ⁊ cū infrigidatum fuerit recondatur. Et nota qꝫ lib.i. puluerīs lib.viij. axungie collate debent poni.

Unguentum Marciaton aliud. quod aliqui habent in vsu. ℞.
Foliorꝫ lauri. lib.iij. Masticis.
Ruthe. lib.ij.ʃ. Storacis calamite.
Amaraci. i. maiorāe. lib.ij. Medulle ceruine.
Rozis marini. lib.i.ʃ. Adipis vrsi.
Foliorum myrti. lib.i. Adipis galline. añ.ʒ.i.
Esuri. i. flos saluie. Thuris. ʒ.ij.ʃ.
Balsamite. i. mēthe aq̄tice. Olei nardini. ʒ.i.
Oçimi. i. basilicō. añ.lib.ʃ. Olei viridis. i. ex oliuis
Batyti. ʒ.v. immaturis. lib.vi.
Et fiat vnguentum prout in vnguento alio marciaton tibi

ostendi. ¶ Oleum viride est oleum onfancinum. i. oleuz oliuarum immaturarum: z dicitur a virendo: eo qz maiorem viriditatem habet q̄z cetera olea simplicia.

Unguentum Arthanite magnum Mesue relatum ad Alexandrum quo vngitur venter z sumen z ilia: z solait solutione catartici. Et vngitur ex eo stomachus z facit vomere z educit vermes: z cō fert hydropisi z solutione educit aquam citrinam z est propinandum non valentibus sumere medicinam. Cuius permixtio. ℞.

Succi arthanite. i. ciclami. nis vl panis porcini. lib. i.
Succi cucu. asinini. lib. i.
Olei irini. lib. y.
Butyri vaccini. lib. i.
Pulpe colloquintide. ʒ. iy.
Polypody. ʒ. vi.
Euforby. ʒ. 5.

¶ Que sunt terēda tere z submerge in succis z oleis: z pone in vase vitreo stricti orificy z stringe caput eius: z permitte per dies octo: deinde bulliant oia ebullitione vna z colentur: deinde proyciantur super colaturam. ℞.

Serapini. quī. v.
Myrre. quī. y.

¶ Duo hec dissoluantur prius in forti aceto: deinde proyciantur in dicta colatura: z bulliant simul semper agitando cum spatula vsqz fere ad succorum consumptionem: z tunc proyce super ea.

Cere. ʒ. v.
Sellis vaccini. quī. vi.

Seruent cum eis vsqz dum liquefiat cera: deinde pulueriza super id.

Scamonee.
Aloes.
Meçereon.
Colloquintide. aā. quī. v.
Salis gēme. quī. iy.
Euforby. quī. y.
Turbith. quī. v.
Piperis longi.
Zinziberis.
Camomille. quī. y.

Misceant omnia bene vt permisceant z vtere. ¶ Modus extrahendi succum a cucumere asinino talis est. Accipiant in fine July in diebus canicularibus z in mese Augusti qui sunt citrini: qz illi sunt maturi: z ponant in vase z permittatur per noctem: deinde perforetur cultello acuto. Exiet aquositas quedā clara z substantia pulposa. Illa aquositas colligatur cū spōgia vel bombace z abyciatur: z substātia pulposa reseruet z vtatur ad libitū ponēdo illā ad solē: z permittat exiccari donec possit educi ad formā trociscorum: deinde remoueat z reseruetur.

Unguentum aliud arthanite paruum Mesue resoluens apostemata splenis z lapidetatem ipsius z scrophulas. ℞.

Succi arthanite.
Uiscositatem que mulget ex radice filicis.
Succi ramenelis. i. aā. ʒ. viy.
Succi extremitatū tamariſci. ʒ. y.
Olei irini. lib. y.
Hyssopi humide. ʒ. v.
Armoniaci.
Bdelly. aā. ʒ. i. 5.
Aceti quātū sufficit.
Cere citrine. ʒ. vi.
Corticis radicis caparorum ʒ. i. 5.
Spice. ʒ. iy.

¶ Et fiat sicut superius diximus.

Unguentum egyptiacum Mesue magnum confert ad vulnera antiqua: z fistulas que indigent mundificatione. abstergit enim z mundificat ea a carne mortua z putredine. Cuius permixtio. ℞.

Flozis eris. ʒ. v.
Mellis. ʒ. xiiy.
Aceti fortissimi. ʒ. vy.

Coque super ignem donec inspissetur: deinde eo ablato adde. Olibanum bene pulueriçatum. ʒ. y. 5. Terendo super terenda. ¶ Hoc vnguentū duobus modis fit. qui eni volunt illum multum corrosiuū faciunt ipsum sine olibano. Qui vo mediocriter olibanum ponunt.

Unguentum de bdellio Mesue. quod cōfert ad spasmum: z epilepsiam: z paralysiz: z ad egritudines neruorum frigidas: z lenit nodositates neruorum. ℞.

Bdelly. ʒ. vi.
Euforby. ʒ. iiy.
Castorei. ʒ. iy.
Serapini. ʒ. iiy.
Cere noue. ʒ. xv.
Olei sambuci: aut de cheri. ʒ. x.

¶ Bellium z serapinum infundantur in aqua rute agrestis: z cetera liniantur cum aqua calida: z fiat vnguentum z liniatur cum eo.

Unguentum pro vermibus montagnane in antidotario suo z consiliorum. ℞.

Centauree minoris.
Absinthy.
Lupinorum. aā. ʒ. 5.
Lygni aloes.
Lomu cerui vsti.
Diptami. aā. ʒ. y.
Aloes ad pondus omnium qō erit. ʒ. vy. 5.
Olei absinthy. ʒ. iiy.
Sellis tauri. ʒ. i.
Cere. ʒ. i 5.

Conterantur omnia conterenda: z fiat vnguentum.

¶ Lauatur enim cera duplici causa. primo vt acuitas sua amoueatur. scōo vt acquirat virtutem quam non habet: z quam habet deperdat vt in vnguento comitisse: qz lauantur vt efficiātur stiptica. ¶ Si scriptum reperitur cere lote. tunc dicta cera lauāda est in aqua cōmuni. Aliter lauatur in decoctione in qua describitur.

Unguentum pectorale magistrale: z est vsualis. ℞.

Olei amigdala. dulciū. ʒ. iiy.
Olei camomille.
Olei violati. aā. ʒ. iy.
Adipis galline.
Adipis anatis. aā. ʒ. y.
Butyri recentis. ʒ. vi.
Ireos subtiliter pulueriçati. ʒ. y.
Croci. ʒ. 5.
Cere albe. ʒ. iy.

¶ Misce z fiat vnguentum omnia simul liquefiendo: in fine vo ireos z crocus ponātur: deinde lauetur tribus aut quatuor vicibus cum aqua ordei tepida: butyrum melius est vaceinum cum in medicinis ponitur: ideſt ad opus medicine datur: debet esse sine sale z conseruatur vsqz ad sex menses vel vsqz ad annum ad plus. ¶ Adeps galline debet esse recens z non antiquatum. amittit enim complexionem z virtutem: z efficitur rancidum z amittit temperamentum z liquefactum melius conseruatur. ¶ Adeps anatis z anseris quanto antiquiores tanto meliores sunt: z cum in medicinis administrantur nullo modo sale condendi sunt. ¶ Pinguedines omnes si aspergātur çuccharo subtiliter pulueriçato diu conseruant absqz corruptione. hoc ego sepe vidi z experimento approbaui. pinguedines enim que pro vsu medicine sunt nullo modo sale salā de sunt sed modo predicto preparande.

Unguentum apostolorum Auicenne. 5° canoñ. tractatu 11° qp in vsu est: z ē apostolicon: z nominat vnguentū veneris: z est vnguentū rectificans cuz facilitate fistulas difficiles: z scrophulas paruas nec est aligd simile ei. z mundificat vulnera ex carne mortua: z plus z consolidat. Et dicitur qp est medicina. i. z. apostolorum. Cuius permixtio. ℞.

Cere albe.
Rasine. aā. ʒ. xiiy.
Oppoponaci.
Flozis eris. aā. ʒ. y.
Armoniaci ʒ. xiiy.
Aristologie longe. ʒ. vi.
Thuris masculi. ʒ. vi.
Myrre.
Galbani. aā ʒ. iiy.
Bdelly. ʒ. vi.
Lythargiry. ʒ. viiy.

Infundant bdelliū z alie gumme in aceto viní z decoquātur in estate cū duab⁹ lib. olei: z in hyeme lib. iy. olei z̄c.

¶ Oleum si simpliciter scriptum reperiat de oleo oliuarū semp est intelligendum: qō oleū est materia oiuz oleorū: vt in tractatu de oleis manifeste apparet z̄c.

Unguentū

Unguentum ad scabiem magistrale bonū ꝛ expertum. ℞.

Olei cōmunis. lib.y. Terbentine.
Axungie porci recentis. lib.y.ʒ. Argenti viui extincti. aā. lib. ʒ.
Ceruse. Argenti sublimati. ʒ.iy.
Salis cōmunis. aā.lib.i. Cere albe. ʒ.v.

Misce ꝛ fiat vnguentum ꝑm artez. Axungia porci melius conseruatur liquefacta ꝛ adeps renum caprarum hoc etiā modo melius conseruatur. ¶ Argentum viuum hoc modo extinguiť ꝛ preparať. Accipiať argentū viuū ꝛ ponať in vna ampulla vitri ꝛ supra exponatur tanta salina ꝙ cooperiatur: deinde cōcutiatur tātū sub ꝛ supra semper saliuam addendo ꝙ totum confrangatur: ita ꝙ possit aspergi tanꝯ lacb: ꝛ partibus cui ponitur adhereat: ꝛ boc modo extinctum erit, aliter tantum concutiatur ꝙ in illaz formam veniat: ꝛ sic extinguitur.

Unguentum aliud ad scabiez pro pueris paruis ꝛ mulieribus grauidis ꝛ psonis delicatis montagnane. ℞.

Terbentine bñ lote. ʒ.iiy. Succi citrangulorꝝ.
Butyri recētis loti. ʒ.y. Uitellos ouo.aā.nuō.iy.
Salis. ʒ.i. Olei rosati. ʒ.i.

Misceantur omnia simul ꝛ fiat vnguentum. ¶ Salis si simpliciter scriptum reperiatur in compositionibus semper de cōmuni sale est intelligenduz. ¶ Terbentina ꝛ butyrum lauandi sunt in aqua cōmuni: ꝛ sic facias de omni alia re lauanda: in qua solum dicitur lauetur ꝛ non exprimatur cum qua re. cum communi aqua lauāda est.

Unguentum ad scabiem pro canibus bonum ꝛ ꝛ expertum. ℞.

Saponis mollis. lib.i. Salis nitri.
Axungie porci. ʒ.vi. Aluminis roce vste.
Elleborꝝ nigri. ʒ.viy. Salis cōmunis.
Sulfuris. ʒ.vi. Terbentine. aā.ʒ.vi.

¶ Olei laurini quantuz sufficit ad incorporandum: ꝛ fiat vnguentum. ¶ Et si fortius facere volueris adde. ʒ.iy. argenti sublimati ꝛ terre camelli. ʒ.iiy.

Unguentum album siue de ceruſa crudum magistrale quod est in vsu: ꝛ valet ad infrigidandum omnem duritiem ꝛ batituraz ꝛ deruscbata pelazinam carnis ꝛ combustionem ignis. ℞. Olei rosati. lib.iy. Ceruse. lib.i. Cere albe. ʒ.viiy. Misce omnia ꝛ fiat vnguentū. ¶ Et sunt qui addunt camphoze. ʒ.i.ʒ. ꝛ albumina ouorum duo: ꝛ tunc erit vnguentum camphoratum ꝛ sine camphora ꝛ sine albumine oui erit vnguentum de ceruſa crudum: ꝛ sic vocatur.

Unguentum de ceruſa coctū. valet ad ꝛsolidādū plagas: ꝛ in vsu est. Magrale. ℞.

Olei communis. lib.y. Ceruse subtilis. lib.i. Coquantur lento igne donec coctum sit: ꝛ sunt aliqui qui addunt cere albe ꝛ munde. ʒ.iiy. ꝛ fiant magdaleones.

Unguentum de lythargirio coctum magistrale. ꝛ valet ad malum tibiaruz: ꝛ precipue qui fractā habent pellem sup tibys. ℞. Lythargiry auri subtilissimi puluerizati. Aceti fortis. aā.lib.i. Olei rosati clari. lib.y. Coquaň lento igne vsqz coctum sit. ꝛ fiat magdaleon: ꝛ sunt aliqui qui in dicto vnguēto addūt cere. ʒ.iy. sed melius est sine cera.

Unguentum de minio coctum: ꝛ est Magistrale: valet sicut vnguentum de lythargirio. ℞. Miny subtilissimi. lib.i.ʒ. Olei cōmunis. lib.i. Coquantur lento igne: ꝛ fiant magdaleones.

Unguentum Basilicon minus magistrale. valet ad extrahendum putredinem ab vlceribus ꝛ plagis factis nouiter ꝛ est in vsu. ℞.

Picis naualis. Colofonie: idest picis grece
Rase pini. puluerizate. ʒ.vy.
Terbentine. Cere noue mūde. ʒ.v.ʒ.
Olei cōmunis. aā.ʒ.ix.

Misce omnia simul ꝛ coletur ꝛ fiat.

Unguentum Citrinum ꝛ dicitur vnguentū commune: valet sicut vnguentum basilicon: sed est plus lenitiuū ꝛ est magistrale. ℞.

Terbentine. lib.i. Cere noue ꝛ mūde. lib.ʒ.
Rose pini cola. lib.i.ʒ.iy. Olei cōmunis. 3xy
Misce omnia ꝛ fiat vnguentum ꝑm artem.

Unguentum de dragagantis pro pectore magistrale. ℞.

Humme dragaganti munde. ʒ.iiy.
Aque florum violarum. lib.y.

¶ Infundatur in ea gumma per horas.xy. postea stamineturꝛ bis addatur. Olei violati. Olei amigdalarum dulcium. Cere albe. aā.lib.i. Liquefiant oleum ꝛ cera: deinde apponať gumma ipsis infrigidatis ꝛ misceaň ꝛc.

¶ Unguentū boc nisi ingenio fiat nunquā bonā formam babere potes: sed stat in magdaleonibus grossitudinis fabe. Igitur boc modo facias post liquefactionez cere ꝛ olei ꝛ ipsorum infrigidationem addas gummam stamignatā paulatine illam stanchеçando ac si velles stanchеçare manuschristi ꝛ nō cesses addere gummā ꝛ stanchеçare donec babeat bonam formā: ꝛ quāto magis elaborabis in ducēdo tanto meliorem formam accipiet ꝛc.

Unguentum de adipibus Magistrale pectorale. ℞.

Adipis galline. Olei camomille.
Adipis anseris. Olei amigdalarum dulcium. aā.ʒ.iy.
Adipis anatis.
Butyri recentis. aā.ʒ.vi. Misce ꝛ fiat vnguentum.
Cere albe. ʒ.iiy.

Unguentum comitisse Guilelmi de varignana in sua practica, capitulo de retentione menstruorum: quod est in vsu: ꝛ est mirabile ꝛ expertum pluries. ℞.

Corticum medianorum castanearum. Oçimarum vuarū de lambruscis: idest granelle.
Glandium ꝛ copularum glandium. Sorbarum siccarum immaturarum.
Corticum medianorum arboris glandium. Nespilorꝝ imaturatorꝝ.
Myrtillorum. Radicum celidonie.
Laude equine. Foliorum prunorum syluestrium. aā.ʒ.i.ʒ.
Corticum fabarum.

Terantur grosso modo ꝛ bulliant in lib.viy. aque plantaginis vsqz ad consumptionem medietatis: ꝛ postea coletur: ꝛ postea ℞.

Olei myrtillorum. lib.vi. Cere noue. lib.i.

Misce ꝛ laua oleum ꝛ cerā cū suprascripta decoctione nonies semp remouēdo aquā: ꝛ cū boc factū fuerit. ℞.

Corticū castanearum. uis. ʒ.i.
Glandium. Myrtillorum.
Corticum medianorum arboris glandium. Oçimarum vuarum: idest de lambruscis.
Gallarum. aā.ʒ.y. Sorbarꝝ siccarum. aā.ʒ.i.
Cineris ossium cruris bo. Trociscorꝝ de kara. ʒ.viy.

¶ Fiat ex bis puluis subtilissimus: ꝛ misce cuz suprascripto oleo ꝛ cera: ꝛ fiat vnguentum. ¶ Per cortices fabarum auctor intelligit corticem in qua fabe oriuntur crescunt ꝛ maturantur. s. illa tegula. ¶ Modus lauādi cera talis est. ꝑmo debet cera ad ignez liquefieri: deinde

in aqua mũda ab omni sapore oꝫ proyci ⁊ in aqua illa oꝫ manibus malaxari: ⁊ aqua a cera manibus exprimi. Deinde ad ignẽ oꝫ liquefieri ⁊ in aqua mũda proyci: vt prius: ⁊ sic iterum atqꝫ iterum est faciendus quousqꝫ aqua sine sapore exeat: ⁊ tunc erit signum lotionis ⁊c.

Unguentum de Antbera Magistrale: ⁊ est cõstrictiuum. ℞.

Myrtillorum.	Seminis antbere.
Hallarum.	Rosarum rubearum.
Nucum cupressi.	Seis plãtaginis. aã.ʒ.ʃ.
Lorticum granatorꝫ.	Terantur bec omnia subtiliter ⁊ cum.
Acbacie.	
Masticis.	Olei rosati. lib.i.ʃ.
Balaustiarum. aã.ʒ.i.	Cere noue. ʒ.iiy.

Misce: ⁊ fiat vnguentum. ℂ Modus faciendi acbaciam talis est. Accipe succi pomorum syluestrium quantitatem quam volueris propinquorum maturationi: ⁊ pone in calidario: ⁊ coque vsqꝫ ad consumptionẽ codognate de melle ⁊ extende super tabulam postq̃ cocta fuerint ⁊ incide cum cultello in frustis paruis: ⁊ postea dimitte exiccari ⁊ vsui reserua ⁊c.

Unguentum ad combustionem ignis Magistrale sic fit. ℞.

Lorticis medulle sambuci. ʒ.y.
Bulliant in aqua sufficienti vsqꝫ ad cõsumptionẽ duarꝫ partium ⁊ coletur: deinde in dicta colatura adde.
Olei nucum. ʒ.iiy.
Et tantum bulliat lentissimo igne vsqꝫ ad consumptionẽ suprascripte decoctionis: postea adde intus in fine.
Cere noue ⁊ boni coloris. ʒ.y.
Misce ⁊ fiat vnguentum ⁊c.

Unguentum ad scissuras mamillarum Magistrale. ℞.

Lytbargiry argenti.	Axungie porci mas. ʒ.y.ʃ.
Zinçiberis fini.	Olei violati. ʒ.iy.
Myrre. aã.ʒ.y.	Cere noue. ʒ.y.

℄ Et fiat vnguentum molle.

Unguentum mirabile relatum ad Nicodemum Mesue. valens ad vlcera putrida: ⁊ generat in eis carnem ⁊ sigillat: ⁊ prohibet in eis fieri putrefactione. Cuius bec est permixtio. ℞.

Myrre.	Mellis dispumati. ʒ.vi.
Aloes.	Vini albi ⁊ boni. ʒ.iiy.
Sarcocolle. aã.ʒ.i.	

Decoquantur simul cũ facilitate vsqꝫ dum habeat spissitudinẽ. Et quãdo additur in medicamine Vitreoli. ʒ.ʃ. ⁊ proprie ad ꝛsumptionẽ carnis addite: ⁊ est expertum.

Unguentum basilicon magnum Mesue confert vulneribus: in quibus est calefactio ⁊ proprie in vulneribus neruosis: mundificat enim ⁊ incarnat ea. Cuius permixtio. ℞.

Cere albe. ʒ.vi.	Picis grece: idest colofonie. ʒ.i.ʃ.
Rase pini.	
Sepi vaccini.	Picis. ʒ.iy.
Olibani.	Olei cõmunis. lib.y.
Myrre. aã.ʒ.i.ʃ.	

Conterank cõterenda: ⁊ fiat vnguentum in bona forma.
℄ Pix si simplr scripta reperiat semper de naturali intelligatur. Si vo pix greca de colofonia semp intelligit.

Unguentum cerasios magnũ Mesue. rectificãs vlcera maligna: ⁊ fistulas difficiles: ⁊ mundificat a carne mortua: ⁊ putrefactiõe: ⁊ perficit sigillationem eoꝝ sigillatione laudabili. ℞.

Armoniaci. ʒ.i.	Olibani masculi.
Bdelly. ʒ.v.	Aristologie. aã.ʒ.v.
Sarcocolle. ʒ.v.	Oppoponacis. ʒ.y.ʃ.
Myrre.	Flozis eris. ʒ.iy.
Halbani. aã.ʒ.iiy.	Resine. ʒ.xiiy.
Lytbargiry. ʒ.xv.	Cere albe. ʒ.y.
Aloes. ʒ.y.ʃ.	Olei cõmunis. ʒ.y.ʃ.

Armoniacum ⁊ bdellium dissoluantur in aceto. Lytbargirium teratur ⁊ decoquatur cum oleo donec liquefiat: ⁊ tunc remoueatur ab igne donec infrigidetur parũ ⁊ pyce super ipsum aramoniacũ ⁊ bdelliũ dissoluta in aceto: ⁊ reduc ad ignem donec coagulek: ⁊ post illud proyce super ipsum reliquas medicinas ⁊ administretur ⁊c.

Unguentum cerasios paruum Mesue. faciens nasci carnem in vulneribus: ⁊ mũdificat ⁊ incarãt ea: ⁊ confert vulneribus recentibus ⁊ antiquis. ℞.

Aristologie rotunde.	Sarcocolle. ʒ.ʃ.
Radicis ireos.	Lytbargiry triti pulueri.
Sãguis draconis.	ʃati. ʒ.v.
Armoniaci. aã.ʒ.ʃ.	

Decoquak lytbargiriũ cũ olei cõmunis lib.i. vsqꝫ duꝫ liquefiat. Et conficiantur cũ alys sicut diximus.

Unguentum alabastrum Nardi precioſi qõ romani de bierusalem attulerũt tempore quo dominus noster Jesus Xps fuit crucifixus: probatum est in omnibus febribus ⁊ rigoribus ⁊ calculosis doloribus lumborum: petram de vesica frangit. dolorem illum aufert emigraneum. als iliacum dolorem amputat. causis matricis optime subuenit. Maria ⁊ Martha Sorores Laçari boc vnguento vse fuerunt diebus vite sue.
Cuius permixtio bec est. ℞.

Sauine viridis. ʒ.v.	Pedere.
Hallarum cupressi viridis. ʒ.viy.	Mille foly. aã.ʒ.vi.
	Artbemisie.
Rozis marini viridis. ʒ.vi.	Fenugreci.

Terre benedicte. Seminis lini. aã.ʒ.vi. Dec omnia infunde in aque sextario vno ⁊ medio: ⁊ stet in infusione p duos dies. postea adde. Olei cõmunis sextaria. v. ⁊ dimitte eaꝫ cum cautela tandiu coquak vsqꝫ ad consumptionẽ aque: ⁊ remoto ab igne colek p sacculũ: additis

Cere noue pure ⁊ mũ. ʒ.vi.	Rasine pini.
Colofonie.	Olibani.
Terbentine.	Masticis. aã.ʒ.v.
Halbani.	Storacis calamite.
Hũmi bedere. aã.ʒ.v.	Spice nardi. aã.lib.i.
Picis bispane. ʒ.v.	Balsami. ʒ.iiy.

Que terenda sunt terank ⁊ que liquefienda liquefiãt ꝑm artem: ⁊ misce omnibus: fiat vnguentum semp agitando cum spatula ⁊ vsui reseruetur ⁊c.

Uccharum rosatum Mesue. stomacbum ⁊ cor confortat: ⁊ omnia viscera. Et confert ad mollificationes eorum: ⁊ eius modus talis est. ℄ ℞. Summitatis florum rosarum rubearum incomplete maturitatis. ʒ.iiy. Permittank post eorũ collectionẽ saltim per diem. deinde in lapideo vase vitimate conterantur postea adde eis çucbari lib.i. ⁊ bene pistando permisceantur: deinde reponank in vase vitreato: ⁊ cooperiatur charta: demũ soli exponak: ⁊ per mẽses. iy. permittak omni die illum miscendo: deinde remoueatur ⁊ reseruetur. Et boc modo fiat çucbarum violatum buglossatũ ⁊ borraginatum permutando soluꝫ flores: in reliquis vo prescriptus modus seruandus est. Et quidam faciunt illud cum rosis non babentibus aliquid de complemento ⁊ inueniꝫ magis stipticum. ℄ Et sunt qui non terunt rosas: sed incidunt cum forficibus: ⁊ fricant manibus fricatione vltima

tima rosa ⁊ çucchariꝫ:deinde exponunt soli. ¶ Nota insuper ꝙ de florib⁹ prescriptis solum summitas accipienda est.alia vo abycienda:qz nimis dura. Et fila illa que in florib⁹ borraginis reperiunt abycienda sunt.

Zuccharum violatum Mesue inflammatione ⁊ sitiz sedat:ventrē lubzicat. Et ei⁹ modus est sicut çucchar̄ rosatum:indigent tñ viole expansione longiozi ⁊ expositione in sole ⁊c.

¶ De artificio cere.

Cera enim quid sit: ⁊ qūo a melle separatur:quomodoqꝫ fiat:A doctozibus lōgo ⁊ claro sermone pertractatum est:ita vt ⁊ mulieres ⁊ rustici magistri effecti sint. Igitur de ipsius artificio scribē restabat. A cera igitur rubea faciam initium.

¶ Ad faciendum ceram rubeam. ℞.

Cere noue lib.i.Terbentine subtilis. ʒ.iy.in estate:in byeme ʒ.iiy.Cinapzy super lapidem pictozum bene triti. Olei olinarum. aā.ʒ.i. Liquefiant cera ⁊ terbentina ad ignem demum remoueantur: ⁊ post aliqualez infrigidationem addatur oleum ⁊ cinapzium beneqꝫ simul misceantur ⁊ reseruetur ⁊c. ¶ Oleum enim cum cera ponitur vt cera simul tenere faciat que a cinapzio separatur ⁊ frangibilis redditur ac vt cinapzium melius conteratur. ¶ Sunt qui loco cinapzy ad faciendum rubeaz ceram ponunt minium ⁊ fieri potest:sed in triplo ponitur de minio vt pzo omni lib.cere miny bene triti cum oleo vt supza. ʒ.iy.vel.y.ad minus;sed non habet tantum colozem quantum fit de cinapzio ⁊c.

¶ Ad faciendum ceram viridem. ℞.

Cere noue lib.i.Uiridis eris triti vt supza.Olei oliuarum. aā.ʒ.i. Liquefiat cera:⁊ post aliqualē infrigidationem addatur viride eris ⁊ oleum ⁊ bene misceātur:⁊ viridis fiet. ¶ Si dictam ceram tenaceꝫ facere vis adde quantitatem terbentine supzascriptam in cera rubea. Terbentina enim in cera ponitur vt per ipsam tenax reddatur. Ac qz aliquādo de ipsa fiunt imagines vt facilius a formis in aqua madefactis separet:quare.

¶ Ad faciendū ceram nigram. ℞.

Cere noue lib.i.Terra nigra trita.vt supza.Olei oliuarum. aā.ʒ.i. Liquefiat cera ⁊ post aliqualem infrigidationem addantur terra nigra ⁊ oleum ⁊ reserua. ¶ Si dictam ceram nigram tenacem facere vis addas quantitatem terbentine supza tibi notatam.

¶ Ad faciendum seu dealbandum cerā. ℞.

Cere quantitatē quā volueris. Aque clare.partes.y. Misceantur duo bec ⁊ calefiat aqua ad ignē clarum vsquequo cera sit liquefacta: deinde paululum permittatur quiescere donec tota cera natet super faciē aque: deinde accipe vas aliqō vitreatum:cuius pars exterioz sit lenis ⁊ madefac euz in aqua frigida:deinde infundatur fere medietas eius in cera liquefacta ⁊ extrabe cuz cera que sibi adheret ⁊ permitte ceraz illam infrigidare:deinde separa eam a vase ⁊ tantum boc facias ꝙ tota cera ab aqua fuerit extracta:deinde dictam ceram taliter formaram soli exponas ⁊ rozi in mense May ⁊ illam sepe voluas:⁊ tā tum permittatur ꝙ fiat alba vt ceruſa.

¶ Sunt autem quidam aly qui illam dealbant in tribus diebus seruando predictum modū. Sed expectant in mē se July quando sol est in maiozi caloze:⁊ ga cera illa subtilis est faciliteꝫ a caliditate solis posset liquefieri aspergenda est aqua munda bis in die.

¶ Alius modus dealbandi ceram. ℞.

Cere quantitatem quam volueris. Aque clare.partes duas. Bulliant simul ⁊ coquantur donec nigre, scat aqua. Et tunc proyce aquā illam ⁊ pone aliaz:⁊ ita fepe fiat donec fiat alba:deinde collige ceram ⁊ reserua.

¶ Multis alys modis potest cera dealbari. Sed prescripti duo modi sunt cōmuniozes ac meliozes. insuper nota ꝙ cera potest omnem colozem accipere tingendo eam cū retingente ad colozem quem intendis facere. Seruando modum in cera rubea ⁊ viridi tibi declaratum ⁊ de quantitate tam rei ꝙ olei ⁊ contritione ⁊c.

¶ Modus laborandi dictam ceram.

Mensura longitudinis ſm diuersitatem pōderis. Cereum de Rub.xxi.debet esse bī.iiy. ⁊ quar.y.

Cereum de Rub.viy debet esse de bī.iiy.⁊ quar.ʒ.
Cereum de Rub.vy.debet esse de bī.iiy.
Cereum de Rub.vi.debet esse de bī.iy.⁊ quar.iy.
Cereum de Rub.v.debet esse de bī.iy.⁊ tertie.y.
Cereum de Rub.iiy.debet esse de bī.iy.⁊ tertie.i.
Cereum de Rub.iy.debet esse bī.iy.
Cereum de Rub.y.debet esse dę bī.y.⁊ quar.iy.ʒ.
Cereum de lib.xl.debet esse de bī.y.⁊ quar.iy.
Cereum de lib.xxx.debet esse de bī.y.⁊ quar.y.
Cereum de lib.ly.debet esse de bī.y.ʒ.⁊ digiti.y.
Cereum de lib.xvi.debet esse de bī.y.
Cereum de lib.xy.debet esse bī.y.minus digiti.iiy.
Cereum de lib.viy.debet esse dę quar.vi.ʒ.
Cereum de lib.v.debet esse dę quar.v.ʒ.
Cereum de lib.iiy.debet esse de bī.y.⁊ quar.ʒ.
Cereum de lib.iy.debet esse de bī.y.
Cereum de lib.y.ʒ.debet esse de bī.i.⁊ quar.iy.ʒ.
Cereum de lib.y.debet esse de bī.i.⁊ quar.iy.
Cereum de lib.i.ʒ.debet esse de bī.i.⁊ tertie.y.
Cereum de lib.i.debet esse de bī.i.⁊ quar.i.
Cereum de lib.ʒ.debet esse de bza.i.
Cereum de.ʒ.viy.debet esse de bza.i.⁊ digitis.y.
Cereum de.ʒ.iiy.debet esse de quar.iy.ʒ.⁊ digitis.y.
Cereum de.ʒ.iy.debet esse de quar.iy.⁊ digitis.y.
Cereum de.ʒ.y.debet esse de quar.iy.
Cereum de.ʒ.i.debet esse de quar.y.⁊ digitis.iy.
Cereum de.ʒ.ʒ.debet esse de quar.i.ʒ.⁊ digitis.y.
Cereum de ȯ.iiy.debet esse de quar.i.ʒ.
Cereum de ȯ.iy.debet esse de quar.i.⁊ digitis.iy.
Cereum de ȯ.y.debet esset de quar.i.⁊ digitis.y.
Cereum de ȯ.i.debet esse de quar.i.⁊ digitis.i.

¶ Mensure iste intelligende sunt ac mēsurande cuz bzachio pāni:⁊ non soluz intelligende sunt de cereis rotūdis: sed de q̄dratis:diuersificant tñ qñqꝫ ſm diuersitatē opinionuz:sed bic est cōis ⁊ ꝓportionatus modus ab oib⁹ vsitatus. ¶ Nota insup ꝙ qñ ceram laborantes vel inaduertentia vel aliquo alio casu faciunt vel summitatem vel postremam cerei nimis grossa. vt igit errozē suuz corrigere possint abzadūt cultello ptez illam supfluā: cuius modus nō laudat. Sed accipienda est alia cera feruēs ⁊ sup ptez illā superfluā cū illo caloze proycienda:⁊ totiens est reterāda ꝙ pars illa amota sit:⁊ sic erroz corrigit. Et nota ꝙ paruꝫ dz esse dźis in magnitudine seu ingrossitie de parte infima ⁊ supzema si ſm rationē laboratum est cereum.

¶ Apponitur qñqꝫ rotunda cerea vt dispendium euitet. Igitur talis est modus. Amouetur cera in superiozi pte cerei antiq vsqꝫ ad lyciniū per quartā vnā ⁊ lyciniū antiquū cū nouo bene ligēt:ita vt si cum fune suspēdat nō laxetur:deide innoluat charta tāte altitudinis quāte cereū esse dz:⁊ in dicta vacuitate cera liquefacta cū captia ponatur vsquequo vacuitas plena sit:deinde duo vel tres manus cere sup totū cereū addat. Et sic nouiter totū factum esse appebit. Modus bic ab oibus vsitatus est ⁊c.

¶ De artificio Zucchari.

EX zucchаro multa fiunt q̄ hoc meo libello nō describentur Cū iam trita sint ⁊ rudes in his sint edocti. Sz quia fiunt ⁊ non ab omnibus modus faciendi scitur declarabitur vt artificiū çucchari omnibus pateat huius opusculi beneficio.

¶ Ad faciendum coriandros solios.

Coriandri rotundi seu soly fiunt ex çucchаro sub quo ponit semē coriandri ꝑparatuz. vt supra ⁊ bene exiccatū oi humiditate. Et in principio vsqz fere ad finem ponit̄ çucchаrū bene coctuz. In fine vo per tres vel q̄tuor manus exhibeat̄ leuis coctionis vt maiorez rotunditatē accipere possint fiantqz magis soly.

¶ Dicti coriandri bene siccandi ⁊ fricandi manibus sunt ⁊ nō solū in fine: sed in omni additione çucchari: eo qz ide duriores reddunt̄: nec ita faciliter ab humiditatibus deni grantur ⁊ molles reddunt̄: ⁊ tūc ab oibus artificiū laudatur: ⁊ hec est ꝓsuetudo Januensium que oibus approbat̄.

¶ Ad faciendum coriandros crispos.

Tegatur semē coriandroꝝ çucchаro manibus fortiter fricando vsquequo habeāt mediocrē magnitudinem dando super çucchaꝝ satis fortis coture: deinde accipiat̄ captia forata paruo foramine in fundo ⁊ çucchаro impleat̄ ⁊ ab alto çucchaꝝ dictis coriādris ꝓiciatur semper baciloni ducendo sub ⁊ supra hinc ⁊ inde ⁊ sit çucchаrum fortis cocte a principio vsqz ad finem: ⁊ bene exiccentur ducendo baciloni: vt supra.

¶ Zucchаrū dat̄ bñ coctū vt crispuz durare diu possit ac vt tantū simul nō adhereāt quātū adhereret si leuiter decoqueret̄: ⁊ hoc bene docti aromatary faciunt ⁊c.

¶ Ad faciendū cinamomū confectuz. ℞.

Cinnamomum excorticatū a superiori cortice ⁊ ꝑ parua fila incidat̄ ⁊ in baciloне ponit̄ ac çucchаrum supra eum ꝓiciatur cum captie paruo foramine forato. Et in p̄ncipio ꝑputa ꝑ tres manꝰ çucchаrum sit leuis coctionis postmodū vsqz in fine fortiter baciloнum ducendo vt in coriandris crispis dixi: ⁊ tāduz hoc cōtinuetur ꝙ grossi reddantur. ¶ Sunt qui post primam proiectionem çucchari aspergunt in dictum cinnamomum inciſuz çinçiberis pulueriçati vt fiant magis mordicatiui ⁊ gustui fortes. Sed modus ille nō mihi placet. Sed vt lingue mordētes sint debent fieri ex bono cinnamomo nec infundendum est in aqua vt quidam fatui faciunt vt facilius incidatur: eo quia illa infusio tollit omnino sapozem cinnamomi ⁊c.

¶ Ad conficiendum amigdalas. ℞.

Amigdalas ⁊ bene cum panno aspero frica: bñqz in baciloне exicca. ⁊ ab omni imundicia munda: demum cum çucchаrum fortis coctionis super eas ꝓyce cum captia forata baciloнū huc ⁊ illuc ducendo incessanter sub quo sit ignis carbonū beneqz exiccentur: ⁊ tantū hoc fiat ꝙ bene tegantur: ⁊ quanto ꝓtinuetur dicta ductio baciloni: tanto solidiores redduntur.

¶ Sunt qui conficiunt amigdalas cum cortice: ⁊ hoc modo confecte longiori tempore durant nec rancescunt. Sūt vo qui a superiori cortice mundant: ⁊ sic conficiunt cum çucchаro. Alij qui illas diuidūt in duas partes ⁊ conficiūt. illaqz crispas faciunt. Modus vo faciendi ⁊ de coctione çucchari ⁊ ductione baciloni est vt de coriandris crispis tibi monstraui ⁊c.

¶ Ad condenduz rancetos. ℞.

Cortices ranciozum prepara quantitatem quaz voleris: ⁊ super eas ꝓyce çucchаrum cuz captia forata bene coctum: ⁊ facias quemadmodum de cinnamomo dixi: ⁊ de profectione çucchari: ⁊ ductione baciloni. ¶ Cortices ranciozum̄ hoc modo ꝑparantur infundantur in aqua munda: ⁊ permittantur per dies nouez omni die aquam innouando. vltimo vo bulliant in aqua decem vel duodecim ebullitionibus: deinde ab igne remoti exprimantur ⁊ remoueatur pars alba que cortici adheret: ⁊ incidantur per longum in satis minuta frusta ⁊ infundantur in çucchаro liquefacto ⁊ cocto per diem ⁊ noctem: deinde in eo bulliant leui ebullitione: postmodū extrabantur ⁊ desiccari permittantur que desiccate modo quo supra conficiantur: ⁊ hoc modo ꝑparantur ⁊ amaritudo ab eis remouetur.

¶ Ad conficiendum gariofilos. ℞.

Gariofilos ⁊ exicca beneqz munda ab omnibus immundicijs: deinde çucchаrum cuz captia forata super eos ꝓyce fortes satis coture. Et si illos crispos facē vis facias vt ō coriādris crispis tibi dixi de ductione baciloni. Si vo solidos vt de amigdalis tibi monstraui: ⁊ idem intelligas de rancetis.

¶ Ad faciendum confectiones bene crispas debet esse foramen captie paruum ⁊ çucchаrum debet dari equaliter ⁊ vniformiter: ⁊ quanto ab alto ꝓycitur tanto melius: nec permittēde sunt gutte super eas cadere. ille enim opus tuum destruent.

¶ Ad conficiendum anisos. ℞.

Semina anisozum bene mundata. lib. ij. Et super ea ꝓyce çucchаrum leuis coctionis in principio ⁊ bene manibus ducantur per baciloнum vsquequo fere sint cooperta: beneqz exiccentur ad omnez manum çucchari: ⁊ hoc continuetur vsqz in finez si solios anisos facere vis. Si vo crispos postq̄ cooperta erunt de çucchаrum cuz captia forata: ⁊ ab alto ⁊ sit fortis cocture: deinde duc baciloнum vt in coriandris crispis tibi dixi: ⁊ hoc facias vsqz ad debitam ipsoꝝ magnitudinem.

¶ Anisi quāto ꝓiores tāto pulchriores: ⁊ quāto duriores: tāto laudabiliores. duri enim fiunt ⁊ nō solū anisi: sed ⁊ cetere alie ꝓfectiones si bene siccent̄ ad oēm çucchari additionē: qz bñ hoc notet̄. ¶ Ad ꝓficendū pineas. ℞.

Pinearum bene mundatarum quantitatem quā volueris: ⁊ sup eas ꝓyce çucchаrum cū captia forata bone cocture a principio vsqz ad finem: ⁊ duc baciloнum ꝓout in coriandris crispis tibi monstraui. Si vo solios facere vis facias ꝓout de amigdalis tibi monstraui: ⁊ de ꝓiectione çucchari ⁊ ductione baciloni.

¶ Nota ꝙ hec confectio paruz durat: eo quia rancescūt pinee: ⁊ anteq̄ conficiantur est aduertenduz ne rancide sint. cognoscuntur aūt quia sūt nigre ⁊ mali sapozis: quare purgande sunt cum furfure: vt supra tibi ostendi.

¶ Nota insuper ꝙ sunt qui in prima exhibitione çucchari ponunt albumen ouī bene conquassatū cum çucchаro nō multū calido ne albumen coqueretur: ⁊ hoc faciunt: eo qz cum difficultate çucchаrū eis adheret ꝓpter oleaginitatem que in eis est: ⁊ hic modus nō vituperatur ⁊c.

¶ Ad ꝓficiendum auellanas. ℞.

Auellanarum quantitatem quam volueris ⁊ facias ꝓout de amigdalis tibi mōstraui: ⁊ crispas ⁊ solias faciendo ⁊ seruādo modū in istis: sicut de amigdalis tibi dedi.

¶ Auellane anteq̄ conficiant̄ debent bene duci in bacilono: ⁊ calefieri ad hoc ꝙ subtilis cortex eis adherens remoueat̄. Si n. ꝓmitteret̄ çucchаrū facilr ab eis remoueret̄.

¶ Ad conficiendū muscardinos. ℞.

Cinnamomi subtilis ⁊ electi: ⁊ bene pulueriçati ʒ.ij. Musci optimi dissoluti cum paucissima aqua rosa. ℈.ʃ. Misce duo hec in baciloне ⁊ super

ꝛ ſuper eis proyce ſuccharum bene cocorum beneqꝫ ꝛ inceſſanter manibus ſuccharum ꝛ ſpecies ducantur:ꝛ bene exiccẽtur:ꝛ totiens hoc fiat q̃ ad groſſitudinem : ſeminis papaueris veniant in fine dando per duas manus ſuccharum leuis coctionis vt rotundi fiant.

¶ Muſcardi niſi cuꝫ difficultate corpus accipiunt:ſed ſagax aromatarius ꝛ ſollicitus in miſcẽdo manibus ſuccharum:ꝛ ſpecies cito eos formar.poſt vo duas vel tres manus ſucchari cribellandi ſunt a qua cribellatione exeunt muſcardini groſſitudinis ponte acus ꝛ puluis reſeruet: ꝛ aly qui iam corpus ſumpſerunt expleanꝫ. Feci ego ſemel facere ab vno famulo bene docto.ꝛ preſens ſteti:qui illos cito ꝛ optime perfecit.Sed ante perfectionez dimiſit pellẽ manus ad bacilonũ ꝛ pauca que remãſit veſicata erat.

¶ Inſuper nota q̃ preſcripte oẽs ꝓfectiones que in bacilone fiunt debet eſſe ſub eo ignis carbonũ accenſus ſine fumo:nõ aũt lignoꝝ vt iam a q̃buſdam fatuis vidi facere.

¶ Ad faciendũ pignocatam. ℞.

Zucchari clarificati ꝛ coctionis non perfecte lib.i. Stanchebeçet optime cũ bacculo amota captia ab igne:ꝛ poſt longã eius ductionẽ addanꝫ pinee mũde. ʒ.iiij.Et ſimul miſceantur:deinde çuccharũ perfecte coquaꝫ:ꝛ ſit dura coctio:deinde in morſellis incidatur.

¶ Pignocata ſi longo tempore conſeruari debet:apponenda eſt quãtitas ꝑſcripta pineaꝝ.Si vo pauco tẽpore apponi poſſunt lib.ʒ.pinearũ pro oi lib.i.çucchari.

¶ Ad faciendũ morſellatã albã. ℞.

Zucchari clarificati ꝛ coctionis non perfecte lib.i. Stanchebeçet optime cũ bacculo ꝛ poſt longam eius ductionez addaꝫ çinçiberis minutim iciſi ʒ.y. Deinde ſuccharꝫ perfecte coquaꝫ ꝛ in morſellis icidatur.

¶ Sũt aũt multi q̃ maiorẽ quãtitatẽ çinçiberis ꝑ lib.i. çucchari ponunt vt fortior ſit.Sed cõis ꝛ ab oibus vſitata:doſis eſt ʒ.y.çinçiberis pro oi lib.i.çucchari.

¶ Ad faciendũ çinçiberata. ℞.

Zinziberis mundi ꝛ electi. ʒ.iiij.
Cinnamomi fini. ʒ.y.
Macis. Cariofiloꝝ. aã.ʒ.i.
Pulueriçentur hec ſubtiliter.
Zucchari clarificati ꝛ bene cocti. lib.y.
Et fiat confectio in morſellis.

¶ Cõfectio hec eſt multũ delectabilis guſtui:ſed nõ ẽ alba. fit in multis bonis vrbib⁹.Sz i hac nra vrbe nõ ẽ in vſu.

¶ Ad faciendũ fructus ꝛ aialia oia ex ſuccharo. ℞.

Zucchari quantitatẽ quã volueris ꝛ pulueriça:deinde poſt ſubtilem pulueriſationẽ ipaſtetur cũ albuminibus ouoꝝ quãtitate ſufficienti intantũ q̃ forma paſte habeat:deinde vnganꝫ forme cũ oleo amigdalarũ dulciũ ꝛ dicta paſta forme impleatur poſtea ſimul cõprimantur:ꝛ ſic erunt aialia vel fructus facti:ꝛ ſic oia fieri poſſunt pur q̃ forme habeanꝫ : deindeponanꝫ in ſtupba ad ſiccandũ demum pingantur ſm colorem ſuum.

¶ Sunt quidã aly qui ipaſtant ſuccharꝫ cũ gũma dragaganti facta in aqua roſa:ꝛ qui aſpergunt formas farina : ꝛ hoc fieri poteſt:ſed ſupior modus melior eſt.

¶ Ad faciendum penidios. ℞.

Zucchari lib.y.infundatur in aqua p noctez : deinde coquaꝫ cũ illa aqua abſq; aliqua alia clarificatiõe:prius tamen coleꝫ ꝛ ſit coctio dura:poſt q̃ coctionem proyciatur ſuper marmor inunctũ oleo amigdalarũ dulcium:deinde ducatur ad ferrum anteq̃ infrigidetur ꝛ quanto longior tempore ducũtur tanto albiores fiunt:deinde forpice incidanꝫ ꝛ in ſtupba reſeruentur.

¶ Sunt aũt qui ponũt ꝑ oi lib.i.çuccha. ʒ.ʒ.amidi pulueriçati poſt mediã çucchari coctionem vel in fine: ꝛ hoc vt ſuccharꝫ nõ candeat:ꝛ modus ille non vituperatur.

¶ In aq̃ aũt ſuccharꝫ ponit vt viſoſitatez acgrat:q̃ mediãte poſſit ad ferrũ trahi q̃ traytione alibi penidy fiãt.

¶ Zucchariꝫ quãto perfectius tanto longiori tẽpore in aq̃ pmittitur infuſum.Quãto vo groſſum magis ac rubeum tãto minori tẽpore relinquẽdũ eſt in aqua:ꝛ hoc nota:quocharũ eni groſſum ꝛ rubeũ multũ de viſoſitate bz:ſi paꝛũ in aqua pmittaꝫ:albũ vo paucam bz humiditatez:immo ad illã acgrendaz que neccia eſt ad hoc q̃ trahi ad ferrum poſſit in aqua infuſum ſtare debet ꝛ longo tẽpore.

¶ Zucchariꝫ in oib⁹ ſupraſcriptis ꝓfectionibus clarificari dz.In iſta aũt nõ clarificatur:ſed tantũmodo coleꝫ : vt a ſuperfluis ꝛ immunditys mundetur ꝛc.

¶ Ad faciendũ manuſchꝛi roſatum. ℞.

Zucchari clarificati ꝛ ab aqua conſumpti lib.i. Aq̃ roſa lib.ʒ.Miſce ꝛ bulliant duo ſit vſqz ad aque conſumptionẽ ꝛ ſucchari forte coctionez:deinde illum ꝓyce ſup marmor aſpſum farina ſubtili ꝛ reſerua.

¶ Sunt qui vngunt marmor ex oleo amigdalaꝝ loca farine.Nec hic modus mihi placet.ſcias inſuper q̃ ſuccharũ ex quo fit manuſchꝛi nõ multũ ſtanchebeçaꝫ.longa enim ſtanchebeçatio prohibet ſuccharꝫ candeſcere.

¶ Ad faciendũ manuſchꝛi violatũ. ℞.

Zucchari clarificati ꝛ ab aqua cõſumpti. lib.i. Aque flozum violarum lib.ʒ.
Miſce ꝛ fiat vt de preſcripto tibi monſtraui.

¶ Nota inſuper q̃ aromatary noſtri temporis ſolũ. ʒ.y. Aque flozum violarum ꝛ roſarum pro lib.i. çucchari ponunt ad faciendum tam manuſchꝛiſti violatum q̃ roſatum:ꝛ tunc pauca virtus eſt in eo.ideo quantitas illa apponenda eſt ſupra a me deſcripta.

¶ Poteſt etiã fieri manuſchꝛi buglоſſatũ ꝛ bozaginatuz: ꝛ fiant vt preſcripti permutando ſoluz aquas:ꝛ loco aque roſarum ponitur aque flozum buglоſſe vel flozum bozaginis cum quantitate ſucchari preſcripta.

¶ Ad faciendũ manuſchꝛi perlatũ. ℞.

Zucchari clarificati ꝛ ab aqua conſumpti lib. i. Aque roſarum. lib.ʒ.
Miſce ꝛ duo ſimul bulliant vſqz ad aque conſumptionẽ ꝛ ſucchari duram coctionem.in fine vo addatur.Margarite ſubtiliſſime ꝛ pulueriçate ʒ.ʒ.ꝛ proyciatur ſup marmor aſperſum.vt ſupra ꝛ reſeruetur.

¶ Sunt autẽ quidam aromatary:immo fere omnes qui ſolum ʒ.i.pro omni lib.i.çucchari margaritarum ponũt: ꝛ hoc propter ipſarum penuriam:ac emptores nolunt ſoluere ꝛ male . nulla enim minor quantitas apponenda eſt q̃ ʒ.ʒ.pro omni lib. i.çucchari.

¶ Ad faciendũ manuſchꝛi cũ fragmẽtis coꝛ. ℞.

Zucchari clarificatati ꝛ ab aqua conſumpti lib.i. Aque roſe. lib.ʒ.Bulliant hec duo ſimul vſqz ad conſumptionẽ aque ꝛ durã coctionẽ ſucchari:deinde in fine addatur. Fragmentoꝝ preciоſoꝝ omniũ ſubtiliſſime contritoruz ʒ.iy.Margaritarum ʒ.i.Miſce ꝛ proyciantur ſuper marmor ꝛ reſeruetur.

¶ Ad faciendum ſaponiam. ℞.

Zucchari clarificati ꝛ ab aqua conſumpti. lib.i. Aque roſarum. ʒ.iiij.
Amidi pulueriçati ʒ.iiij.Bulliant omnia ſimul vſqz ad aque conſumptionem:ꝛ ſucchari duram coctionem:deinde in fine addatur. Zinçiberis ſubtiliſſime inciſi ʒ. y. Et proyciatur ſuper marmor ꝛ detur ei forma manuſchꝛiſti:ſed latior ꝛ minor ſit.

¶ Hec confectio fit apud curiales ꝛ dominos venetos: ꝛ bis in locis multum in vſu eſt multumqz delectabilis guſtui ac nutritiua.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf urn:nbn:de:hbz:061:2-145250-p0281-7

¶ Saponea alia de venetis. ℞.

Amigdalarū mundatarum dulcium. ʒ.xvi.
Amidi purissimi ⁊ noui. ʒ.iiij.
Zucchari albi ⁊ clari. lib.i.
Fiat hoc modo. sit çuccharum clarum ⁊ albissimum ⁊ de dicto çuccharo. ʒ.ix.⁊ amigdalarum cola cum aqua per sedatium spissum ⁊ pone ad ignem ⁊ quādo cepit spissari cum oleo amigdalax dulcium:⁊ ʒ.iij.çuccari adde in dictum confectum vsqʒ ad coctam sufficientem: ⁊ fiat in morsellis de. ʒ.iij.pro quolibet vel circa.

¶ Ad dandū colorē rubeū çuccharo. ℞.

Braxile subtilissime raspati. ʒ.i.
Aluminis roche. ʒ.ʒ. Aque. ʒ.vi. Infundā tur duo hec in pecia ligata in dicta aqua per dies sex: deinde calefiant ad ignē leuiter: ⁊ cuʒ ea aq̄ çuccharū coquak.

¶ Ad faciendū colorē viridem. ℞.

¶ Succum cauliū vel succum blete vel succū folie ireos ⁊ cum altero coq̄ çuccharū coquatur.

¶ Ad faciendū colorē celestinū vel nigrū. ℞.
Endegum. Gummi dragaganti. aā.ʒ.iij.
Uini nigri. ʒ.vi. Ligentur in pecia duo hec subtiliter paluerizata ⁊ infunde in vino per dies sex: deinde cum dicto vino çuccharum coquatur: prius tamen ad ignem cuʒ dictis rebus aliqualiter calefiat.

¶ Ad faciendum colorem glaucū. ℞.

¶ Croci. ʒ.ij. idest integri. Aque. lib.i.
Infundant in ea per diem ⁊ noctez: deinde aliquantuluʒ calefiant: similiter postea colentur ⁊ cum dicta aqua çuccharum coquatur: vel accipe succum florum nascentium in paludibus que sunt glauce: ⁊ est opinio quorundam q̄ sint flores acozi: ⁊ cum eo coque çuccharum. est enim glaucum pulcherrimū: non tamen ita boni odoris.

¶ Ad faciendum colorem turchinum. ℞.
Endegum. ʒ.ij. Ceruse. ʒ.iij. Calcis viue. ʒ.i.
Puluerizent ⁊ in pecia ligentur ac infundant in lib. i. aque per diem ⁊ noctē: deinde simul ad ignem aliqualiter calefiant: ⁊ cum dicta aqua çuccharum coquatur.

¶ Ad faciendū colorem morellum. ℞.

¶ Succi flox ireos ⁊ cū eo çuccax coquak: ⁊ si illo tēpore nō repit: Accipe Manipuluʒ vnū tondature cozy morelli de quo fiūt burse: ⁊ fac bullire tribus vel q̄tuor ebullitionibus: deinde colet aq̄ ab illis incisionibus: ⁊ cum dicta aq̄ coquak çuccharū. Et sic potes facere de rubeis incisionibus: ⁊ si rubeū colorē facere vis absqʒ braxili.

¶ Ad faciendum marciapanum. ℞.

¶ Amigdalarum dulcium mundatarum ⁊ subtiliter contritarum lib.ʒ. çuccharī boni ⁊ puluerizati: deinde iterum cum amigdalis bene cōmisce. lib. ʒ.
Aque rosarum quantum sufficit ⁊ fiat.

¶ De decoctione medicinax: ⁊ continet partes tres.
¶ Prima est de medicis q̄ multū sustinent de decoctiōe.
¶ Scōa est de medicis que paruʒ sustinēt de decoctiōe.
¶ Tertia est de medicis q̄ mediocrē sustinēt decoctiōeʒ.

Hec summa nō minus vtilis q̄ necessaria est. Nisi enim medicine debito mō coquātur que compositum faciunt sane virtus compositi a doctozibus limitata non resultabit. Igitur vt hunc errozem amoueam summam hanc annotaui: in qua ⁊ vniuersalem ⁊ particularem doctrinam comperies.

Medicine que multum sustinent de decoctione sunt iste.
¶ Aristologia longa ⁊ rotunda: apium radix ⁊ herba. Achacia. Alumina omnia.
¶ Bruſci. Baccara. Berberi.
¶ Colloquintida. Cucumer asininus. Centauree oēs. Licera. Lardōes oēs. Lauda egna. Lortices capparo. Lortices mādragore. Lortices gra. Lotnu cer. Lastoreū. Diptam⁹. Enula. Euforbiū. Ellebozus alb⁹ ⁊ niger. Feniculus radix ⁊ herba. Faseoli. Hentiana. Hramē. Hermodactyli. Ireos Hypoquistidos. Lapis armenus. Lapis stellatus. Lupuli. Miliū solis. Oppoponacum. Orobus. Omnia habētia multam humiditatē ⁊ frigiditatē. Omnes succi herbaruʒ. Petrosillinū radix ⁊ herba. Plantago. Radices peonie. Raffanus Reuponticum. Rubea tinctox. Radices oēs nō aromatice. Squinantū. Sarcocolla. Serapinuʒ. Serpentarie oēs. Semperuiua. Salis oēs spēs. Stafisagria. semen canapis. stipites arborum ⁊ plantaruʒ: minus tamē q̄ radices ⁊ plus q̄ folia coquenda sunt.

Medicine que pax sustinent de decoctiōe sūt iste.
¶ Aq̄ lactis. Ambra. Ameos. Amomuʒ. Antos. Acetum. Aqua rosaruʒ. Aqua violarū. Aromatica oia. Lapilli veneris. Lardamomū maius ⁊ minus. Lāphora. Larpobalsamū cū tota planta. Linnamomū. Lamomilla. Lortices citri. Lortices cydoniox. Lalam⁹ aromatic⁹. Epithimuʒ. Foly indi. Flores genestre. Flores nenufaris. Flores buglosse. Flores boraginis. Flores oēs. Hariofili. Lignū aloes. Māna. Muscus. Maiorana. Mellilotum. Nigella. Oxīmū. Origanū. Opium. Omnia habentia virtutē in superficie. Omnia facilis resolutionis. Piper omne. Rose. Reubarbarū. Sticados. Seminis psilly. Scamonea. Seminis altbee. Semina frigida quatuor minoza. Seminis papaueris albi ⁊ nigri. Saturegia. Semen basilicōnis. Serpiliū. Sandali omnes. Uiole.

Medicine que mediocrem sustinent decoctionem sunt iste.
¶ Aloes. Absinthium. Assarum. Agaricus. Anisi. Arthemisia. Betbonica. Balaustia. Calamentum. Colloquintida. Ciclamen. Carui. Cimīnum. Cubebe. Cicorea. Costuʒ. Daucus cupatorium. Endiuia. Epatica. Folia omnia. Fumus terre. Feniculi. Herba papaueris vtriusqʒ. Hyssopus. Ireos. Iuiube. Hypericon. Lupuli. Leuistici. Laurus. Mentha. Meçereon. Myrtilli. Mentha. Nenufar. Ordeū. Pruna. Polypodiū. Peonia. Petrosilly. Pimpinella. Paritaria. Radix ligritie ⁊ succus. Saluia. Semia oia. Succi herbarū aromaticax. Succus rosarum.

Succus violarum.	Semen endiuie.
Squilla. Sene.	Semen acetose ⁊ herba.
Semen genestre.	Semen vrtice.
Semen iusquiami.	Semen coriandrozum.
Sauina.	Semen iuniperi.
Scabiosa	Scolopendria.
Sparagi.	Saxifragia.
Semen apy.	Tamarindi.
Semen rute.	Turbith.
Semen lini.	Tassus barbassus.
Semen fenugreci.	Tamariscus: idest herba.
Semen portulace.	Uinum granatox.
Semen lactuce.	Uinum cydoniozum.
Semen scariole.	Zedoaria. Zinçiber.

Et sic cōcluditur q̄situ de decoctione medicinarum ⁊c.
¶ De contritione medicinax continet partes tres.
¶ Prima de medicinis que multū sustinēt de ꝓtritione.
¶ Secūda de medicinis que pax sustinent de ꝓtritiōe.
¶ Tertia est de medicinis quē mediocrem sustinent de contritione.

Hec summa non minus vtilis q̄ precedens est: ⁊ si intellecta fuerit ⁊ executioni mandata: Auctozum compositiones virtutem suaʒ a compositoze limitatā in recipientem imprimet. Ad laudeʒ al-

tissimi qui sua benignitate opus nostrum dirigat.

Medicine que multum sustinent de contritione sunt iste.

Aristologie omnes. Aloes. Amigdale. Aurum. Argentum. Argentum sublimatum. Arsenicum. Aurum pigmentuz. Bacce lauri. Balaustie. Batitura eris. Berberi. Lortices. ouozum. Lolloquintida. Lucumer asininus. Lětauree omnes. Licera. Lardones omnes. Lauda egna. Lortices capparozum. Lortices mandragore. Lortices granatozum. Lostum. Lornu cerui. Lartamus. Leruſa. Lozalli vtriqz. Lrystallus. Lortices omnes plantarum. Dactyli. Diptamus. Enula. Elleborꝰ ambo. Eborꝰis. Encinapium. Faseoli. Ficus. Fragmenta omnia preciosa. Flos eris. Hramen. Hermodactyli. Ireos. Lupini. Ligni aloes. Lytbargiriꝰum. Lapis laçuli. Lapis iudaicus. Lapis lyncis. Lapides omnes. Margarite. Milium solis. Myrtilli. Marchesite omnes. Minium. Magnes. Marmoz. Medicine composite deoppilatiue. Medicie composite epatice. Medicine pro renibus. Medicine omnes stupefacientes: metalla omnia. Medicine pectozales.

Opium. Orobus. Ordeū. Os sepie. Omnia alumina: omnia mineralia. Pinee. Passule. Plumbum vstum. Radices peonie. Raffanus. Reuponticum. Semen papauerū omniū. Semen lini. Squinantum. Scozia ferri. Scozpiones. Sandali omnes. Serpentarie omnes. Semen fenugreci. Semina quatuoz Ma. frigida. Stafisagria. Semen coziandrozum. Semen canapis. Semen Juniperi. Sauina. Sēperuiua. Sanguis draconis. Semen iusquiami. Sulfur. Salis omnes species. Species tyriace. Species metridati. Species trifere. Species trociscozū. Species biere. Species loch. Terra sigillata.

Uitrum. Uitreolum.

Medicine paruz sustinentes de ꝓtritione sunt iste.

Aloes. Absintbium. Anbetum. Ameos. Amomum. Ambza.

Capilli veneris. Lassia lignea. Lardamomū. Lortex citri. Calamus aromaticus. Laphoza. Lortices cydoniozum.

Eiptbimi. Euforbium.

Flozes geneſtre. Flozes camomille. Laudanum.

Meçercon. Mellilotum. Muscus. Nigella.

Oppoponacum. Oçimum. Omnia vina aromatica. Omnes gumme. Omnes species aromatice. Omnia quoꝝum virtus facile resolnitur. Omnia debilia ꝛ rare texture. Omnia que babent virtutem in superficie. Omnia intense caliditatis: ꝛ siccitatis. Piper omne. Rose. Scamonea. Sticados. Semen psilij. Sarcocolla. Serapinum. Succus rosarum. Sene. Thimi. Viole.

Medicine que mediocrem sustinent contritionem sunt iste.

Assarū. Agaricus. Anisi. Apiū. Acetosa. Artbemisia. Liminum. Liclamen. Larui. Lubebe. Daucus. Diaciminū. Dianisum. Diatrion pipereon. Eupatozium. Epatia. Epar adip. Fumus terre. Feniculum. Hariofili. Hyssopus. Ireos Dipericon. Intestinum lupi. Lupuli. Leuisticum. Laurus. Mirabolani omnes. Medicine omnes solutiue. Medicine stomatiche. Nasturtium. Nux muscata. Omnia folia preter ipsa aromatica. Omnia fere semina preter aromatica. Polypodium. Petrosilliū. Pimpinella. Paritaria. Pulmo vulpis. Pillule omnes. Rutba. Reubarbaꝝ. Spice. omnes. Semina oia. Squilla. Semen geneſtre. Scabiosa. Semē peonie. Sparagi. Semē rutbe. Semen vrtice. Semē endiuie. Scolopēdria. Serpilliū. Stomacha gallinaꝝ. Turbith Tamariscus. Zedoaria. Zinçiber.

Sequuntur nobilissima documenta vrinarum ad cognoscendum vtilitates nature hominū ꝛ mulierū: ꝛ B cognoscit per vrinas ex gbus vrinis agnoscūtur infirmitates corpozū. Secundarie cognoscuntur per tactū pulsus. Tertio per auditum persone patientis. Uidelz per interrogationē ipsius put se sentit. vñ ex istis documentis possumus infirmis succurrere incipiē do sic. Primo dico ꝙ vrina est quidā colamentuz humozum superans corpus ꝛ qui exit ex vesica corpozis ꝛc. Qñ vrina est aliqd amara ꝛ ollet bono odoze: ꝛ tūc corpus est sanū: ꝛ si corpus est turbatū nō ollet: imo fetet malo odoze: vnde est malum signū. Et si vrina est ex bona natura ꝛ vrinalis stet bene obturatus vrina satis durabit ꝛ aliter efficit versa si stātita erit. Tūc ꝛ tu calefacias ipsaz ad ignē ꝛ vertetur. Sed non fit optima ad iudicanduz infirmitatem ꝛ veritatem ipsius pone. vnde scias ꝙ nō est vrina verioꝝ q̄ vrina que fit post digestionez: ideſt postq̄ dormierit: vl vria maturinalis pro iudicādo: qz quāto vrina est retentioꝝ tanto est melioꝝ: ꝛ etiaz cognoscit melius ad lumen diei vel solis occasione vt melius possit agnosci. Itaqz pars in qua debeꝫ prospici est vt medicus respiciat quāta est vrina ꝛ quātū colozē babet ꝛ si aliquid videtur intus. Et scias ꝙ duo sunt que dant ad intelligendum vel que dant colozez vrine. Prima est caliditas naturalis corpozis altera est friditas. Itē duo sunt que dant substantiā ad cognoscendū vrinā. prima est bumiditas corpozis altera siccitas. vnde calor dat sibi colozez vermiliū: ꝛ frigiditas dat colozez album: ꝛ bumiditas dat sibi spissitudinez ꝛ turbitudinē: ꝛ siccitas dat claritudinem ꝛ facit ipsam lucidā multū. Et ideo est sciendū ꝙ si vrina erit rubea ꝛ aliquid spissa ꝛ non lucida significat nimiuz sanguinē. Si vrina erit vmilia clara ꝛ crocea signāt nimis colorē alś cholerā. Si vria erit alba ꝛ spissa vel alba ꝛ grossa ꝛ magis spissa q̄ clara signāt nimis flegma. Si vrina erit alba ꝛ lucida significat nimis melancholiam. Si vrina bruna significat ꝙ sanguis est quasi coctus ꝛ combustus propter nimiū calorem ꝛ magnā debilitatē. Si vrina erit viridis ꝛ lucida significat magnā debilitatē. Spiritus ꝛ sanguis est prout coctus intus. Unde est bonum comedere ꝛ bibere res ad ꝓtrariū: ꝛ sic stabit corpus sanū ꝓpter temperantiā que nascitur in medio duaꝝ rerū contrariarum. Unde si videas ꝙ babeas nimis sanguinem vtere rebus frigidis ꝛ siccis: ꝛ si es nimis frigidus vtere rebus calidis ꝛ bumidis. Et si es nimis choleroſus vtere rebus fridis ꝛ bumidis. Et si es nimis siccus vtere rebus calidis ꝛ bumidis. Res calide ꝛ bumide sunt carnes recētes vt vitellum oui crocus vue recentes ꝛ bene mature ꝛ amigdale. Res bumide ꝛ frigide sūt lactuca portulaca ꝛ lac. Res calide ꝛ sicce sunt sal piper gariofili carnes salse puleçolū. Res frigide ꝛ sicce sunt caseus ꝛ albū oui. Iterum est sciendus ꝙ in vrinis sunt quatuoz circuli: iz isti circuli nō sint bene clari ad cognoscendum ꝛ maxime quando quis vnus cōsiderat bene ipsos subtiliter. videlz si superioz circulus vrine erit optime coloratus: ꝛ si vrina erit bene put spissa ꝛ babebit modicā spumā: significat nimis sanguinē ꝛ magnū dolorem capitis in parte anterioꝝ vel in latere. Si circulus superioꝝ erit nigreus significat nimis melancholiā: ꝛ si facit spumā satis significat dolorez capitis ꝛ lateris debilitatem. Et si spuma erit satis significat debilitatem multam. Et si est pauca spuma significat paucam debilitatem. Si circulus superioꝝ erit albus significat nimis flegma: ꝛ si tenet nimis spumam significat grauedinez ce-

pitis plus versus posteriorem partē q̄ anteriorē: ꝛ habet stomachū frīdū. Si circulus erit croceus supra significat nimis calorē. Et oia sunt ista intendēda plus ꝛ minus ꝑm colorem ꝛ conditionē ꝛ substantiaz vrine. Itē si vrina attrahit infra se ad modū fila significat scorticamētū intus in vesica ꝛ in renibus. Si vrina attrahit ad se ad modum cruscbe significat febrē quotidianaz intus in prima ꝛ malos humores in renib⁹ adunatos ꝛ in vesica. Si vrina erit incolore auri erit melior q̄ in alio colore. Item aliquādo vrina habet vnam nebulam que vocatur hypostasis. Aliquando stat supra aliquando infra. Nunc est considerandum de tali hypostasi si ipsa est continua vel longa vel si ipsa est rotunda vel alba. ¶ Et si ipsa rubea superius de vrina vel sit alba significat infirmitatem valde occultam ꝛ arditam ꝛ natura incipit coqui: ꝛ si in medio natura iam est cocta media. Si in fundo significat q̄ natura iam habet coctam mediam materiaz. Si est rubea vel crocea in colore aureo significat infirmitatē iam festinantem ꝛ arditam. Si est nimis liuida in colore significat longam infirmitatem. si est nigra habet pejus: idest q̄ infirmus mutatur in pejus: id est q̄ habet tertianaz ꝛ mutatur in quartanam. Si est in colore vt sanguis: ita q̄ color vincat vrinā significat personam esse in mala dispositiōe. Si vrina fit large per virgam signum est bonum. Si vrina fit cum dolore ꝛ pena illud est malum signum. Si abundat in multa quātitate bonum signum. Si fiat pauca malum signat: eo qz mali humores superant vrinā. Urina puelle nō pollute est multum lucida ꝛ clara subtilis prout crocea. Urina femine corrupte semper est turbida ꝛ nūq̄ bene clara nec lucida: ꝛ istud intelligitur in sua sanitate. Urina femine pregnātis habet ista signa: per que pōt videri ꝛ agnosci quādo est grauida an ne: qz apparet in ipsa quedaz nebula alba prout bombax optime tritus in hyeme ꝛ in estate habet colorem sanguineuz existens in sua sanitate. Et si esset turbida mutaretur in colore ꝑm conditionem mulieris: ꝛ videbitur imago prope fundum: ꝛ istud apparet in primo mēse ꝛ in secūdo ꝛ in tertio. Hypostasis que est in vrina alba multum turbida essendo in sua sanitate venit clara ꝛ lucida ꝛ tenet colorem vini albi ꝛ subtilis. Et hypostasis est alba magis ꝛ clara superius q̄ iferius: idest q̄ ꝑpe fundum sint feces signum grauedinis.

¶ Urina femine que nō est grauida est magis alba ꝛ magis subtilis q̄ vrina femine grauide.

¶ Urine omnium feminarum trahunt magis ad albedinem q̄ ad alium colorem: ꝛ proprie ad colorem rubeum. Si sunt in sua sanitate.

¶ Urina femine si erit optie alba in fundo vrinalis ꝛ subtilis signat magnam molestiā vel frigiditatez in matrice. Et si habebit spumam significat grauedinem capitis ꝛ in renibus dolorē ꝛ debilitatem stomachi.

¶ Urina femine que est alba. i. clara in vrinali ꝛ lucet put argentū: ꝛ nō curat comedere signū est q̄ grauida est.

¶ Urina femine que habet colorem clarum ꝛ grauem signum est velle luxuriari.

¶ Urina hois ꝛ femine q̄ hz hypostasim aliquātulū nigrā in vrinali ꝛ insimul adimatā significat mortem.

¶ Urina que est pauca in quantitate ꝛ in colore nigra significat mortem.

¶ Urina que tenet multam fecem in fundo ꝛ habet nebulam nigram ad modum calcine significat mortem.

¶ Urina q̄ mutat̄ in multis coloribus significat mortem.

¶ Urina veridiasca ꝛ pauca significat mortem.

¶ Urina que in illo qui febrescit ꝛ habet in fundo fecez si infirmus non sudat significat mortem.

¶ Urina in colore fellis ad fundum ꝛ ad modum semile significat mortem.

¶ Urina que habet in fundo ad modum salbioni ꝛ ad modum sanguinis significat mortem.

¶ Urina in febrienti si est nimis alba significat mortem.

¶ Urina tenens multos colores in vrinali signat mortez.

¶ Urina habens in fundo vrinalis feces ꝛ guttas sanguinis significat mortem.

¶ Urina que est multuz rubea habens paucā spumaz ꝛ in medio sanguinis ꝑpe fundum significat mortem.

¶ Urina puelle non pollute ꝛ sane est pura ꝛ clara sine macula.

¶ Urina hois sani hīs in mane vrinam albam ante prandium rubeā: ꝛ post prandiū albā bonum signum est.

¶ Urina sanguinea significat ordimentum in vesica ꝛ alicuem fetorem intus.

¶ Urina q̄ abundat ꝛ nō scotat nimis ꝛ reddit odorē q̄ est sat ꝛ vnū modicū rubea ꝛ nuuolosa alba ꝛ eq̄lis stat. i. in medio vrinalis ꝛ alta a fundo ꝛ vrinare sepius sanitatē significat. Et ēt bene euacuare corpus est optimū.

FINIS.

¶ Impressuz Venetijs ere ac sollerti cura beredum. q. domini Octauiani Scoti ciuis ac patricius Modoecensis: ꝛ socioꝝ. Anno a dominica incarnatione. 1520. Die. 23. Martij.

Registrum.

aa bb cc dd ee ff gg bb

¶ Omnes sunt quaterni.

